

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
CENTRUL DE CERCETĂRI FONETICE ȘI DIALECTALE

GLOSAR
DIALECTAL
OLTENIA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA
CENTRU DE CERCETARI LINGVISTICE SI LINGVISTICE

GLOSAR DIALECTAL OLTENIA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

GLOSAR DIALECTAL OLTENIA

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
CENTRUL DE CERCETĂRI FONETICE ȘI DIALECTALE

GLOSAR DIALECTAL OLTENIA

întocmit sub conducerea

lui

B O R I S C A Z A C U

Membru corespondent al Academiei
Profesor la Universitatea din București

de

**GALINA GHICULETE, PAUL LĂZĂRESCU,
NICOLAE SARAMANDU ȘI MAGDALENA VULPE**

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

BUCUREȘTI

1967

PREFAȚĂ

PRECIZĂRI PRELIMINARE. Culegerea materialului lingvistic în vederea unei descrieri mai amănunțite a graiurilor oltenești, în stadiul lor actual de dezvoltare, s-a realizat pe două căi: pe de o parte, prin anchete efectuate pe baza *Chestionarului Noului atlas lingvistic român* și, pe de altă parte, prin înregistrarea de texte pe bandă de magnetofon.

Materialul adunat cu ajutorul chestionarului este valorificat prin *Noul atlas lingvistic român. Oltenia (NALR. Olt.)*, iar textele, înregistrate în aceleași localități pentru *A-hiva fonogramică a limbii române (AFLR)*, prin culegerea selectivă *Texte dialectale. Oltenia (TD-Olt.)*.

Aceste texte oferă numeroase fapte interesante pentru studierea particularităților graiurilor oltenești. Ele cuprind, între altele, un bogat material lexical, alcătuit în cea mai mare parte, așa cum era de așteptat, din termeni aparținând vieții rurale. Până la elaborarea unui *Dicționar al graiurilor oltenești* — operă de sinteză care ar reuni termenii regionali specifici vorbirii populare din Oltenia — prezentăm, în lucrarea de față, elementele lexicale caracteristice graiului regiunii cercetate, așa cum apar ele în textele culese pentru AFLR. Am inclus, în acest glosar, și cuvintele notate ocazional, în afara întrebărilor din chestionar, de anchetatorii NALR. Olt.

PRINCIPIILE DE SELECȚIONARE A MATERIALULUI. Glosarul cuprinde:

1°. Elemente lexicale și frazeologice regionale:

a. neînregistrate în alte lucrări lexicografice (dicționare, glosare apărute în volume separate), de ex.:

săpătoáre s. f. 929 VI, 952 VIII «cazma».

picătúră s. f. în expr. **a stat în ~** 906 V [despre caș] «a continuat să picure după ce s-a oprit din scurs».

Am considerat totuși util să fie incluși în glosar — pentru a fi puși la îndemîna cercetătorului — termenii pe care i-am găsit atestați numai în publicații periodice : în acest caz, s-a făcut trimiterea necesară (vezi *Lista lucrărilor de referință*).

b. semnalate în dicționare pentru alte regiuni, dar care nu au fost atestate, pînă în prezent, pentru Oltenia, de ex. :

bábă s. f. 915 I, 965 I « bunică », v. DA, CADE s. v. (Trans.).

bálie s. f. 962 V « albie », v. DA, TDRG, CADE, SCRIBAN. D. s. v. (Mold., Bucov.), DM s. v. (reg.).

sineală s. f. 963 VII « albăstreală de rufe », v. TDRG, CADE, s. v. (Mold.). DM s. v. (reg.).

Atunci cînd lucrările lexicografice nu precizează răspîndirea geografică a unui termen (el fiind atestat numai cu indicația regională) sau menționează că termenul este învechit ori rar, acesta a fost inclus în glosar, de ex. :

stol s. 993 VI, 997 VIII « smoc, mănunchi », v. DM s. v. (reg.)

soția s. f. art. 998 VII « soțul, bărbatul », v. TDRG, CADE, s. v. (înv.).

İglă s. f. 994 III, 995 V, 996 IV « andrea », v. DA s. v. (rar).

2°. Ținînd seamă de precizările referitoare la elementele lexicale și frazeologice regionale (pct 1° a și b), s-au inclus în glosar și termeni cu o circulație mai generală, dar care au, în graiurile olteneste, anumite sensuri speciale, de ex. :

smoală s. f. 917 A, VI « smîntînă ».

sócři s. m. pl. 926 III « invitați ai miresei, la nuntă ». Am *avú nuntă frumúasă. am avút . . . sócři de la mină, óbzeč d'e sócři*

țir s. m. 990 V « ardei iute »

3°. De asemenea, am inclus, în lucrarea de față, variantele fonetice ale unor cuvinte atestate în dicționare sau glosare, atunci cînd ele nu reprezintă rezultatul unor schimbări fonetice specifice graiurilor olteneste, de ex. :

aculegém vb. ind. prez 1 pl. 976 V « culegem »

sófru s. 987 A « șoproan ».

zgrıbulıt adj. m. 951 II « zgrıbulit ».

Conform acestui principiu n-au fost, așadar, incluși în glosar termeni prezentînd tratamente fonetice specific olteneste, ca : **oik** s. m. « ochi », **pădújke** s. m. « păduche », **skérbe** vb. ind. prez. 3 sg. « fierbe », **ćinăr** adj. m. « tinăr » (în graiurile olteneste de nord-vest) etc., sau fonetisme specifice vorbirii populare în general, de ex. : **șicoală** s. f. « școală », **hárıpă** s. f. « arıpă », **coperıș** s. n. « acoperıș ».

4°. Variante morfologice ale unor cuvinte atestate în dicționare sau glosare. S-au avut în vedere, în special, schimbările de gen la substantive (de ex. **spoltoáre** s. f. 901 III, 903 V « bidinea », cf. DM s. v.

spoltor) și schimbările de conjugare la verbe (de ex. **a mirosát** 911 II, vb. ind. pf. c. 3 sg. «a mirosit») ¹.

5°. Anumiți termeni noi care oferă date semnificative (din punct de vedere fonetic, gramatical sau semantic) pentru tratamentul neologismelor în graiurile populare, de ex.:

salacilát s. n. 924 V «salicilat».

probit, am ~ vb. ind. pf. c. 1 sg. 936 A, 948 A «am probat, am încercat».

stúdlu s. n. 933 III «studio» ².

STRUCTURA ARTICOLELOR DIN GLOSAR. În principiu, fiecare articol este compus din patru alineate, cuprinzând:

A – cuvântul titlu, indicațiile gramaticale, siglele localităților și ale informatorilor, glosarea sensului, citatele ilustrative, sinonimele;

B – alte forme gramaticale înregistrate;

C – variantele fonetice și morfologice.

D – trimerite la lucrări lexicografice de referință și la studii despre graiurile oltenești (vezi *Lista lucrărilor de referință*).

A. 1°. a. Cuvântul titlu apare literarizat, cu indicarea accentului, în una dintre formele gramaticale înregistrate pe teren (s-a evitat reconstituirea formelor de nominativ singular la substantive sau de infinitiv la verbe). În operația de literarizare a termenului regional, s-a ținut seamă de corespondențele dintre particularitățile specifice graiurilor oltenești și limba literară, de ex.:

t'ulcúșă a fost literarizat: **tiulcúșe** s. pl. 964 VIII «tocuri pentru gresie»

toșái a fost literarizat: **toceai** vb. ind. impf. 2 sg. 946 VIII «pritoceai».

preținem apare în glosar: **preținem** vb. ind. prez. 1 pl. 947 V «ținem»

O excepție de la acest principiu este menținerea notației fonetice cu *ń*, în sufixele *-oń*, *-oõe* (de ex. **bációń** s. m. 935 VI «baci», **țigánóń** s. m. pl. 961 VII «meșteri țigani, veniți în sat din alte părți»), deoarece respectarea principiului de mai sus ar fi putut duce la reconstituirea unor forme inexistente în limba literară.

A. 1°. b. Se indică, între paranteze rotunde, numărul de silabe, atunci când accentul nu este suficient pentru a distinge hiatul de diftong, de ex.:

¹ Nu au fost luate în considerație particularități morfologice ca: **areám** vb. ind. impf. 1 sg. «eram», **fusáserá** vb. ind. m. m. c. pf. 3 pl. «fuseră», deoarece ele nu interesează lexicologia.

² Nu au intrat în glosar termenii referitori la onomastică (toponimice și antroponimice).

sînvăcslăt (4 sil.) s. n. 948 III «obicei potrivit căruia, în noaptea de Anul nou (Sf. Vasile), fetele își ghicesc ursitul».

A. 1°. c. Dacă cuvîntul titlu apare într-o locuțiune, atunci aceasta este dată imediat după titlu (termenul titlu fiind indicat prin tildă), de ex.:

tutubeáca, de-a ~ loc. adv. 975 I «de-a berbeleacul».

Locuțiunile apar în glosar atît la locul alfabetic al primului cuvînt (de ex.: **de-a tutubeáca** v. **tutubeáca**), cît și la cuvîntul unde sînt tratate.

A. 1°. d. Dacă cuvîntul titlu este atestat numai într-o anumită sintagmă, atunci aceasta este dată imediat după indicația gramaticală (cuvîntul titlu fiind repetat prin tildă), de ex.:

moácre adj. f. pl. **ciréșe** ~ 939 VI «cireșe pietroase».

optăș adj. m. **porúmb** ~ 956 A «soi de porumb cu opt șiruri de boabe pe știulete».

picătúrá s. f. în expr. **a stat în** ~ 906 V [despre caș] «a continuat să picure, după ce s-a oprit din scurs».

În asemenea cazuri, glosarea se referă la întreaga sintagmă.

A. 2°. *Indicațiile gramaticale* (vezi *Lista de abrevieri*) se referă la forma care apare în titlu. Cînd indicațiile gramaticale nu pot fi date cu certitudine, ele sînt omise (de ex., la substantive, genul): **țápár** s. 909 A, 910 VI «furcă lungă de lemn, cu două coarne».

Precizăm că:

— la substantive și adjective nu se dă indicația sg. (= singular);

— la verbe, indicațiile *trans.* (= tranzitiv) și *intrans.* (= intransitiv) sînt consemnate numai cînd marchează o abatere de la uzul limbii literare.

A. 3°. *Siglele* indică răspîndirea geografică a cuvîntului și informatorii de la care acesta a fost cules (vezi *Lista localităților anchetate și a informatorilor*). Sigla A desemnează subiectul anchetat pentru NALR, asteriscul (*) un subiect ocazional, iar cifrele romane de la I la VIII informatorii pentru textele *Arhivei fonogramice a limbii române*³.

A. 4°. a. *Glosarea sensului*, cuprinsă între ghilimele, s-a făcut, pe cît posibil, în forma gramaticală corespunzătoare cuvîntului titlu, de ex.:

pătíge (4 sil.) s. n. pl. 916 VI, 922 VI «stoguri de fîn sau de coceni de porumb, așezate pe un prepeleac sau pe un suport de lemn».

pătúreáscă, să se ~ vb. refl. conj. prez. 3 sg. 939 VI [despre fîn] «să se așeze în straturi compacte, să se taseze».

A. 4°. b. Termenii care nu au echivalent în limba literară sînt explicați prin definiții descriptive, de ex.:

³ În general, informatorii AFLR au fost aleși după anumite criterii de vîrstă și de sex: I = fetiță între 9—12 ani; II = băiat între 9—12 ani; III = tînără între 18—22 de ani; IV = tînăr între 18—22 de ani (fără stagiul militar); V = femeie între 35—45 de ani; VI = bărbat între 35—45 de ani; VII = femeie peste 60 de ani; VIII = bărbat peste 60 de ani. Prin literele a și b, adăugate cifrei romane, se disting doi informatori de aceeași categorie, anchetați în aceeași localitate.

rachiu s. n. 977 V, VII, 987 VI «petrecere care se face luni, după nuntă, la părinții miresei». *Tompe luni să isprăvegă [nunta], că să ducă și la sócri acolo, făcă rakiú, aşá să zică, că făcă rakiú la sócri acolo* 977 VII.

Atunci când limba literară cunoaște un echivalent univoc al termenului regional, s-a recurs la glosarea prin sinonim, de ex.:

tómite adv. 971 I, 986 IV «tocmai».

răciturí s. f. pl. 948 V, 959 VII «piftii».

De cele mai multe ori, s-au folosit însă ambele procedee, de ex.:

burtói s. n. 987 V «mezel preparat din stomacul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă».

A. 4°. c. După definiții incomplete sau glosări care trezesc îndoielă se folosește semnul întrebării în paranteză dreaptă [?], de ex.:

bărăián s. n. 986 V «petrecere (la Sfântul Ion) [?]».

A. 4°. d. Înainte de a glosa termenul s-a indicat, uneori, între paranteze drepte:

– subiectul acțiunii, de ex.:

zámirséste, se ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 923 VI [despre unt] «se acrește»

– obiectul acțiunii, de ex.:

sprijoáne vb. ind. prez. 3 sg. . . . 2° 915 V [despre lichide] «reține, captează (într-un vas)»

– noțiunea la care se referă cuvântul, de ex.:

țeápán adj. m. 961 VIII [despre pământ] «gras, roditor». *Dăcã-î t'erénu mq̃i . . . țápán, pámíntu, vez, mq̃i țápán, mq̃i bun, mq̃i gras.*

scăpătoárea s. f. art 937 I [la jocul 'de-a prinselea'] «locul unde se refugiază copiii, ca să nu fie prinși»

A. 4°. e. Sensurile unui cuvânt se separă între ele prin cifre arabe. Pentru sensurile 2°, 3° etc., indicațiile gramaticale se dau după numărul de ordine al sensului, numai dacă diferă de cele menționate la primul sens.

A. 5°. a. Citatele ilustrative sînt date în transcriere fonetică. Rostul citatelor fiind de a completa definiția și de a pune în lumină nuanțele semantice și particularitățile sintactice ale cuvîntului, un singur sens poate fi ilustrat prin mai multe citate; dimpotrivă, atunci când citatul pe care l-am avut la dispoziție nu contribuia la precizarea sensului cuvîntului, s-a renunțat la el.

A. 5°. b. Toate citatele; chiar dacă cuprind variante fonetice sau morfologice ale cuvîntului titlu, au fost grupate în primul alineat, de ex.:

sprijoáne vb. ind. prez. 3 sg. 1° 945 V, 955 V, 967 III [despre o persoană sau un obiect] «prinde, apucă, susține». [Mireasa se urcă pe o masă, apoi soacra] *o sprijoáni di pe mäsă-mbrătă* 945 V. [Pietricelele] *le arușcăm din nou pe pálmă și [. . .] le prionim pe toate* 978 I.

A. 5°. c. Pentru a evita redarea unui context prea amplu, s-a recurs la completări și precizări cuprinse între paranteze drepte, de ex.:

sălcér s. 967 VI « par cu mai multe crengi scurtate, înfipt în pământ și folosit drept cuier; prepeleac ». [Cașul] *il lyom de strecătgăre, de urék', ș-l-atirnăm într-un sălcéri, într-un par*⁴.

A. 6°. Sinonimele se dau în ordine alfabetică, cu caractere spațiate.

A. 6°. a. După cf., urmează toate sinonimele înregistrate în glosar, cu forma gramaticală cu care apar în titlu, de ex.:

zgură s. f. 937 A « fărîmătură de pîine ». cf. *fară mǎ, zgurú mi*.

zǎhăne vb. ind. prez. 3 pl. 911 VIII « latră ». cf. *alǎ ind*

A. 6°. b. După punct și virgulă, urmează sinonime regionale înregistrate în cursul anchetei, dar care nu au fost incluse în glosarul de față, ele fiind atestate în glosarele marcate de noi, în *Lista lucrărilor de referință* (vezi și p. V, pct. 1° a.), printr-un asterisc. Aceste sinonime apar în forma în care figurează, ca titlu, în glosarele respective⁵, de ex.:

zălăr s. n. 945 VII, 947 A « iațș »; *alăt*.

zdropșește vb. ind. prez. 3 sg. 987 VIII [despre struguri] « zdrobește »; cf. *se omoără; zdručéști; stocși, storși, stroși*.

B. Toate formele gramaticale ale cuvîntului titlu, înregistrate în cursul anchetei, sînt reproduse în alineatul al doilea. Ele sînt grupate, atunci cînd e cazul, în ordinea sensurilor cuvîntului titlu, cu indicarea, după fiecare formă, a siglei localității și a informatorului, de ex.:

sclipós adj. m. 981 VI « lucios »

f. sg. *sclipoásă* 924 VI.

sloboade vb. ind. prez. 3 sg. 1° 906 VII, 952 VII « sfințește, face sfeștanie ». 2° *~ápa* 984 VII « îndeplinește un ritual, la șase săptămîni după înmormîntare »

1° ind. prez. 3 pl. *slobozesc* 941 VI, refl. ind. prez. 3 pl. *se slobód* 924 I, pf. c. 3. sg. *s-a slobozít* 924 VII.

C. a. Variantele fonetice și morfologice sînt grupate, în ordinea sensurilor, în alineatul al treilea. Aceste variante apar literarizate și sînt urmate de indicațiile gramaticale și de siglele localităților și ale informatorilor, de ex.:

burticán s. n. 1° 985 V « stomacul porcului » 2° 974 III, 979 V, 983 VIII; 985 V, 993 VII « mezel preparat din stomacul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă ». 3° 972 VII, 977 VII, 991 V « mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă mică »

var. 1° **burticănǎ** s. f. 931 V. 2° **burtucán** s. n. 908 VII. 3° **burtucán** s. n. 908 V, 974 V.

⁴ Vezi și citatele de la A. 5°. b.

⁵ Sinonimele literare, precum și cele regionale atestate în principalele dicționare ale limbii române, nu au fost luate în considerație.

C. b. Variantele sînt incluse în lista de cuvinte (la locul lor alfabetic), cu trimitere la cuvîntul titlu, unde sînt tratate, de ex.:

burticănă v. **burticán**

burtucán v. **burticán**.

D. Trimiterile la lucrările de referință și la studiile despre graiurile oltenesti sînt grupate în ultimul alineat, după următoarea tehnică:

a. Indicația v. [op. cit.] s. v. trimite la un cuvînt care are aceeași formă fonetică și același sens ca și cuvîntul titlu, de ex.:

călcătoarea s. f. art. 974 VI «lemnul așezat de-a curmezișul grinzilor pentru a le fixa».

v. DA s. v. (Muscel), LR, X, 1961, p. 317 s. v.

b. Indicația cf. [op. cit.] s. v. trimite la sensuri apropiate ale aceluiași cuvînt, la variante fonetice sau morfologice atestate sau la cuvinte din aceeași familie, de ex.:

cepás s. n. 913 A «potecă de munte».

pl. **cepășuri** 913 A.

cf. DA, CADE, CIAUȘANU, V. s. v.

coiécăie vb. ind. prez. 3 sg. 971 III «guiță».

cf. DA, CIAUȘANU, V. s. v. **coicăi**.

cocătoare s. f. 904 VIII «cuptor la mașina de gătit».

cf. DA **cocător** s. v. **coace**.

crănțuiesc, se~, vb. refl. ind. prez. 3 pl. 972 VI «se bat leături la pereții casei».

cf. DA s. v. **cranț**.

c. Trimiterile se fac astfel: dicționare, în ordinea: DA (DLR), TDRG, CADE, SCRIBAN, D., DM; glosare și studii (vezi *Lista lucrărilor de referință*).

Glosarul a fost redactat de un colectiv format din:

Galina GHICULETE, Paul LĂZĂRESCU, Nicolae SARAMANDU și Magdalena VULPE, pe baza materialului extras de autorii volumului de *Texte dialectale. Oltenia* — Cornelia COHUȚ, Galina GHICULETE, Maria MĂRDĂRESCU, Valeriu ȘUTEU și Magdalena VULPE — sau cules de autorii *Noului atlas lingvistic român. Oltenia* — Teofil TEAHA, Ion IONICĂ și Valeriu RUSU.

Aurora PAVELESCU, desenatoare tehnică, s-a străduit să asigure o reproducere grafică fidelă a manuscrisului glosarului. Îi aducem, și pe această cale, mulțumirile noastre.

ianuarie, 1967

B. CAZACU

LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE ȘI A INFORMATORILOR

901. Cîneni, sat Cînenii-Mici

(*rn. Rîmnicu-Vîlcea, reg. Argeș*)

II. I.N., 10 ani, 4 cl.

III. N.N., 22 ani, 7 cl.

V. D.G., 41 ani, 7 cl.

VI. C.C., 41 ani, 7 cl.

VII. C.I., 74 ani, n-a urmat la școală

VIII. P.C., 64 ani, 3 cl.

902. Volneasa

(*rn. Rîmnicu-Vîlcea, reg. Argeș*)

III. M.A., 18 ani, 4 cl.

V. M.A., 36 ani, 7 cl.

VI. M.G., 36 ani, 5 cl.

VII. M.S., 65 ani, n-a urmat la școală

VIII. O.A., 72 ani, 3 cl.

903. Malala

(*rn. Rîmnicu-Vîlcea, reg. Argeș*)

IV. C.N., 18 ani, 4 cl.

- V. C.A., 40 ani, 7 cl.
VI. B.G., 45 ani, 4 cl.
VII a. B.M., 63 ani, 5 cl.
VII b. P.M., 68 ani, n-a urmat la școală
VIII a. M.I., 80 ani, 1 cl.
VIII b. B.N., 81 ani, n-a urmat la școală
A. B.G., 52 ani, 3 cl.

904. Brezoi

(rn. Rîmnicu-Vîlcea, reg. Argeș)

- I. D.M., 10 ani, 4 cl.
II. G.D., 10 ani, 4 cl.
III. D.E., 19 ani, 4 cl.
V. P.E., 44 ani, 5 cl.
VI. T.P., 47 ani, 7 cl.
VII. O.I., 71 ani, 5 cl.
VIII. C.A., 69 ani, 5 cl.
A. P.I., 53 ani, 5 cl.

905. Bumbești-Jiu, sat Bumbești

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

- IV. T.I., 18 ani, 4 cl.
V. P.E., 36 ani, 5 cl.
VI. P.D., 39 ani, 7 cl.
VII. B.R., 66 ani, 1 cl.
VIII. B.P., 65 ani, 5 cl.

906. Novaci, sat Novaci-Străini

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

- III. C.M., 17 ani, 4 cl.
V. C.E., 39 ani, 7 cl.
VI. C.I., 42 ani, 7 cl.
VII. P.I., 64 ani, 4 cl.
VIII. C.I., 72 ani, 5 cl.
A. Ș.I., 60 ani, 4 cl.

907. Vaideeni

(rn. Horezu, reg. Argeș)

- II. S.L., 11 ani, 5 cl.
- III. B.A., 19 ani, 4 cl.
- V. J.M., 43 ani, 7 cl.
- VI. B.I., 34 ani, 6 cl.
- VII. J.M., 62 ani, 4 cl.
- VIII. Ș.I., 64 ani, 4 cl.
- A. = VIII

908. Costești, sat Ferigi

(rn. Horezu, reg. Argeș)

- V. H.M., 38 ani, 7 cl.
- VI. C.C., 36 ani, 2 cl.
- VII. S.I., 58 ani, 2 cl.
- VIII. S.A., 69 ani, 4 cl.

909. Muierasca, sat Muierasca-de-Sus

(rn. Rîmnicu-Vâlcea, reg. Argeș)

- I. G.E., 10 ani, 4 cl.
- III. G.L., 18 ani, 7 cl.
- V. M.I., 45 ani, 4 cl.
- VI. S.S., 38 ani, 7 cl.
- VII a. C.I., 61 ani, 5 cl.
- VIII. M.G., 62 ani, 5 cl.
- A. M.C., 56 ani, 5 cl.

910. Zmeurătu, sat Piscu-Mare

(rn. Rîmnicu-Vâlcea, reg. Argeș)

- III. T.M., 18 ani, 4 cl.
- V. C.I., 37 ani, 4 cl.
- VI. C.I., 36 ani, 7 cl.

- VII. G.M., 62 ani, 5 cl.
VIII. S.L., 65 ani, 4 cl.
A. I.A., 57 ani, 5 cl.

911. Bujoreni

(rn. Râmnicu-Vâlcea, reg. Argeș)

- II. E.V., 10 ani, 4 cl.
III. E.E., 18 ani, 4 cl.
V. E.G., 45 ani, 4 cl.
VII. M.F., 57 ani, n-a urmat la școală
VIII. D.V., 56 ani, 5 cl.
A. L.Ș., 56 ani, 4 cl.

912. Săcelu, sat Magherești

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

- II. G.I., 11 ani, 4 cl.
III. N.A., 20 ani, 5 cl.
V. N.E., 37 ani, 7 cl.
VII. I.S., 65 ani, n-a urmat la școală
VIII. D.I., 67 ani, 5 cl.
A. C.G., 62 ani, 5 cl.

913. Bumbăști-Pițic, sat Pœnari

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

- II. L.D., 12 ani, 5 cl.
III. C.M., 21 ani, 4 cl.
V. B.I., 38 ani, 7 cl.
VI. C.P., 43 ani, 5 cl.
VII. F.A., 70 ani, n-a urmat la școală
VIII. B.P., 64 ani, 5 cl.
A. C.M., 57 ani, 5 cl.

914. Oteșani

(rn. Horezu, reg. Argeș)

- VI. P.N., 39 ani, 7 cl.
- VII. B.E., 72 ani, n-a urmat la școală
- VIII. M.G., 71 ani, 5 cl.
- A. Ș.N., 68 ani, 5 cl.

915. Scoarța

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

- I. C.I., 9 ani, 2 cl.
- III. P.S., 20 ani, 7 cl.
- V. D.E., 38 ani, 3 cl.
- VI. C.G., 43 ani, 5 cl.
- VII. D.M., 72 ani, 2 cl.
- VIII. G.C., 65 ani, 5 cl.
- A. T.N., 48 ani, 5 cl.

916. Alunu

(rn. Horezu, reg. Argeș)

- I. Z.M., 10 ani, 4 cl.
- IV. C.I., 18 ani, 7 cl.
- V. L.A., 37 ani, 4 cl.
- VI. V.I., 42 ani, 5 cl.
- VII. M.D., 75 ani, 5 cl.
- VIII. N.P., 64 ani, 5 cl.
- A. M.V., 59 ani, 5 cl.

917. Băbeni-Bistrița, sat Ungureni

(rn. Râmnicu-Vilcea, reg. Argeș)

- III. S.M., 24 ani, 4 cl.

- V. I.E., 43 ani, 7 cl.
- VI. N.A., 38 ani, 3 cl.
- VII. M.G., 75 ani, 1 cl.
- VIII. P.N., 74 ani, 3 cl.
- A. M.N., 58 ani, 3 cl.

918. Pojaru

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

- I. O.A., 11 ani, 4 cl.
- V. O.M., 37 ani, 7 cl.
- VI. D.A., 36 ani, 7 cl.
- VII. P.A., 61 ani, n-a urmat la școală
- VIII. G.N., 66 ani, 5 cl.

919. Lăpușata

(rn. Horezu, reg. Argeș)

- I. C.S., 10 ani, 5 cl.
- III. P.I., 20 ani, 5 cl.
- V. C.M., 43 ani, 4 cl.
- VI. M.A., 35 ani, 6 cl.
- VII. M.J., 61 ani, n-a urmat la școală
- VIII. C.C., 61 ani, 2 cl.
- A. = VIII

920. Peșteana-Jiu

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

- III. R.M., 22 ani, 7 cl.
- V. T.E., 38 ani, 7 cl.
- VI. I.D., 46 ani, 5 cl.
- VII. T.E., 65 ani, n-a urmat la școală
- VIII. T.I., 76 ani, n-a urmat la școală
- A. B.D., 48 ani, 7 cl.

921. Vladimiru

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

V. Ș.N., 42 ani, 7 cl.

VI. V.G., 45 ani, 4 cl.

VII. B.S., 60 ani, n-a urmat la școală

VIII. L.D., 74 ani, n-a urmat la școală

A. B.M., 60 ani, 5 cl.

922. Grădiștea, sat Băiești

(rn. Olteț, reg. Oltenia)

I. F.V., 11 ani, 4 cl.

V. D.M., 34 ani, 6 cl.

VI. F.V., 32 ani, 6 cl.

VII. Ș.M., 73 ani, n-a urmat la școală

VIII. M.C., 65 ani, 4 cl.

923. Turburea

(rn. Filiași, reg. Oltenia)

V. Ș.I., 43 ani, 3 cl.

VI. M.I., 42 ani, 7 cl.

VII. Ș.I., 61 ani, n-a urmat la școală

924. Slăvuța

(rn. Filiași, reg. Oltenia)

I a. Z.M., 10 ani, 4 cl.

IV. N.D., 19 ani, 7 cl.

V. B.N., 38 ani, 3 cl.

VI. O.I., 46 ani, 5 cl.

VII. G.E., 61 ani, n-a urmat la școală

VIII. N.T., 70 ani, 5 cl.

A. Z.C., 50 ani, 4 cl.

925. Ghlorolu

(rn. Olteț, reg. Oltenia)

- II. P.J., 10 ani, 3 cl.
- III. S.M., 18 ani, 7 cl.
- V. S.E., 36 ani, 4 cl.
- VI. C.T., 32 ani, 7 cl.
- VIII. T.D., 72 ani, 5 cl.
- A. R.C., 61 ani, 4 cl.

926. Oveselu, sat Măciuceni

(rn. Olteț, reg. Oltenia)

- II. E.C., 12 ani, 5 cl.
- III. C.M., 20 ani, 4 cl.
- V. R.E., 41 ani, n-a urmat la școală
- VI a. E.I., 40 ani, 5 cl.
- VI b. B.P., 45 ani, 5 cl.
- VII. T.A., 61 ani, 3 cl.
- VIII. A.C., 84 ani, 4 cl.
- A. E.N., 56 ani, 5 cl.

927. Prundeni

(rn. Drăgășani, reg. Argeș)

- V. O.M., 38 ani, n-a urmat la școală
- VI. B.V., 40 ani, 7 cl.
- VII. S.I., 65 ani, n-a urmat la școală
- VIII. P.C., 65 ani, 1 cl.
- A. M.A., 53 ani, 1 cl.

928. Ușurei

(rn. Drăgășani, reg. Argeș)

- I. M.L., 11 ani, 5 cl.
- III. R.A., 19 ani, 4 cl.

- V. Ș.M., 43 ani, 1 cl.
VI. L.I., 39 ani, 5 cl.
VII. M.I., 70 ani, n-a urmat la școală
VIII. F.M., 68 ani, n-a urmat la școală

929. Fratoșița

(rn. Filiași, reg. Oltenia)

- II. D.D., 11 ani, 4 cl.
III. B.M., 22 ani, 4 cl.
V. P.E., 45 ani, n-a urmat la școală
VI. Z.F., 39 ani, 4 cl.
VII. U.E., 67 ani, n-a urmat la școală
VIII. U.N., 77 ani, n-a urmat la școală

930. Bulzești

(rn. Olteț, reg. Oltenia)

- V. C.F., 36 ani, 7 cl.
VI. C.G., 42 ani, 4 cl.
VII. D.M., 64 ani, n-a urmat la școală
VIII. C.D., 62 ani, 1 cl.
A. D.D., 51 ani, 4 cl.

931. Iancu-Jianu

(rn. Balș, reg. Oltenia)

- V. M.E., 30 ani, 7 cl.
VI. M.G., 35 ani, 6 cl.
VII. C.M., 64 ani, n-a urmat la școală
VIII. P.D., 68 ani, 5 cl.

932. Pleșoiu

(rn. Slatina, reg. Argeș)

- I. M.I., 10 ani, 4 cl.

- VI. A.I., 34 ani, 4 cl.
VII. I.E., 75 ani, n-a urmat la școală
VIII. O.I., 84 ani, n-a urmat la școală
A. G.M., 50 ani, 7 cl.

933. Izvoru

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

- I. B.I., 11 ani, 5 cl.
II. V.I., 10 ani, 4 cl.
III. F.M., 17 ani, 7 cl.
IV. B.T., 18 ani, 4 cl.
V. O.I., 30 ani, 5 cl.
VI. I.D., 34 ani, 7 cl.
VII. A.I., 78 ani, n-a urmat la școală
VIII. M.I., 59 ani, 4 cl.
A. T.I., 60 ani, 3 cl.

934. Balș

(rn. Balș, reg. Oltenia)

- V a. T.E., 36 ani, 7 cl.
VII. F.E., 62 ani, n-a urmat la școală
A. P.A., 60 ani, 4 cl.

935. Dobrița

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

- II. S.D., 11 ani, 4 cl.
III. P.S., 18 ani, 4 cl.
IV. B.I., 19 ani, 4 cl.
V. B.P., 41 ani, 7 cl.
VI. P.V., 43 ani, 7 cl.
VII. S.F., 60 ani, 2 cl.
VIII. T.I., 58 ani, 5 cl.
A. R.I., 58 ani, 3 cl.

936. Obîrșia-Cloșani

(*rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia*)

II. B.G., 10 ani, 3 cl.

IV. O.N., 18 ani, 4 cl.

V. A.P., 38 ani, n-a urmat la școală

VI. L.I., 41 ani, 3 cl.

VII. G.M., 80 ani, n-a urmat la școală

VIII. U.N., 67 ani, n-a urmat la școală

A. T.I., 58 ani, 5 cl.

937. Călugăreni, sat Cloșani

(*rn. Gorj, reg. Oltenia*)

I. F.L., 11 ani, 4 cl.

II. C.N., 11 ani, 4 cl.

IV. H.N., 20 ani, 4 cl.

V. D.M., 35 ani, 7 cl.

VI. P.A., 33 ani, 5 cl.

VII. L.E., 59 ani, 3 cl.

VIII. B.M., 61 ani, 5 cl.

A. B.I., 49 ani, 3 cl.

938. Peștișani, sat Frîncești

(*rn. Gorj, reg. Oltenia*)

I. F.S., 11 ani, 4 cl.

II. P.I., 11 ani, 4 cl.

III. S.M., 18 ani, 4 cl.

V. F.E., 40 ani, 7 cl.

VI. B.G., 47 ani, 7 cl.

VII. S.M., 62 ani, 3 cl.

VIII. D.M., 60 ani, 4 cl.

A. C.A., 65 ani, 5 cl.

939. Turcinești

(*rn. Gorj, reg. Oltenia*)

III. Ș.M., 22 ani, 7 cl.

- V. R.E., 32 ani, 6 cl.
VI. S.V., 42 ani, 7 cl.
VII. Ș.I., 63 ani, n-a urmat la școală
VIII. S.G., 73 ani, 3 cl.

940. Izverna, sat Siliștea

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- I. D.S., 10 ani, 3 cl.
II. M.I., 10 ani, 4 cl.
III. V.R., 18 ani, 4 cl.
IV. P.P., 20 ani, 4 cl.
V. P.E., 39 ani, 4 cl.
VI. S.I., 37 ani, 4 cl.
VII. T.L., 69 ani, n-a urmat la școală
VIII. Z.P., 60 ani, 5 cl.
A. C.V., 46 ani, 7 cl.

941. Baia-de-Aramă, sat Mărășești

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- II. P.C., 11 ani, 4 cl.
III. D.N., 18 ani, 4 cl.
IV. C.S., 18 ani, 4 cl.
V. H.J., 39 ani, 2 cl.
VI. D.I., 43 ani, 2 cl.
VII. C.L., 72 ani, n-a urmat la școală
VIII. P.N., 79 ani, 3 cl.
A. A.T., 44 ani, 5 cl.

942. Godinești

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

- II. Ș.E., 11 ani, 4 cl.
III. P.M., 17 ani, 7 cl.
IV. V.C., 17 ani, 7 cl.
V. I.V., 36 ani, 7 cl.

- VI. M.I., 36 ani, 5 cl.
- VII. B.E., 60 ani, n-a urmat la școală
- VIII. T.D., 73 ani, 5 cl.
- A. C.V., 43 ani, 4 cl.

943. Cornești, sat Stalojani

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

- I. S.M., 11 ani, 4 cl.
- III. F.M., 18 ani, 7 cl.
- V. P.L., 40 ani, 7 cl.
- VI. L.N., 35 ani, 7 cl.
- VII. G.M., 69 ani, n-a urmat la școală
- VIII. G.I., 74 ani, 5 cl.
- A. H.V., 56 ani, 1 cl.

944. Prejna, sat Costești

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- I. N.V., 11 ani, 4 cl.
- II. M.V., 10 ani, 4 cl.
- IV. D.I., 19 ani, 4 cl.
- V. M.S., 34 ani, 3 cl.
- VI. S.C., 39 ani, 6 cl.
- VII. L.L., 61 ani, n-a urmat la școală
- VIII. D.I., 65 ani, 5 cl.
- A. F.L., 52 ani, 7 cl.

945. Cireșu

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- I. R.J., 12 ani, 5 cl.
- IV. B.I., 21 ani, 5 cl.
- V. P.M., 33 ani, 7 cl.
- VI. P.D., 39 ani, 7 cl.
- VII. B.L., 62 ani, n-a urmat la școală
- VIII. R.S., 59 ani, 5 cl.
- A. S.G., 46 ani, 7 cl.

946. Șovarna

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- I. P.F., 11 ani, 4 cl.
- II. P.D., 11 ani, 4 cl.
- III. C.S., 21 ani, 7 cl.
- V. P.P., 46 ani, 5 cl.
- VI. P.I., 33 ani, 5 cl.
- VII. Ș.M., 70 ani, n-a urmat la școală
- VIII. P.I., 64 ani, 4 cl.
- A. S.N., 51 ani, 5 cl.

947. Cîlnic, sat Pieptani

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

- V. C.C., 33 ani, 3 cl.
- VI. P.G., 40 ani, 7 cl.
- VII. P.M., 58 ani, n-a urmat la școală
- VIII. P.P., 72 ani, 2 cl.
- A. D.C., 57 ani, 5 cl.

948. Vîrciorova, sat Ilovița

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- II. T.M., 12 ani, 5 cl.
- III. P.I., 20 ani, 4 cl.
- V. U.M., 36 ani, 4 cl.
- VII. D.P., 63 ani, 5 cl.
- VIII. P.I., 70 ani, 2 cl.
- A. C.A., 59 ani, 2 cl.

949. Crăguiești

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- I. B.M., 12 ani, 5 cl.
- III. F.A., 20 ani, 4 cl.

- V. A.C., 44 ani, 4 cl.
- VI. F.G., 44 ani, 5 cl.
- VII. B.M., 61 ani, n-a urmat la școală
- VIII. B.I., 61 ani, 5 cl.
- A. B.I., 60 ani, 5 cl.

950. Corcova, sat Imoasa

(rn. Strehaia, reg. Oltenia)

- III. G.M., 21 ani, 4 cl.
- V. B.E., 35 ani, 2 cl.
- VI. R.V., 44 ani, 7 cl.
- VII. R.I., 63 ani, 4 cl.
- VIII. Ș.V., 74 ani, 4 cl.
- A. R.G., 45 ani, 5 cl.

951. Slivilești

(rn. Strehaia, reg. Oltenia)

- II B.G., 11 ani, 4 cl.
- III. B.I., 19 ani, 7 cl.
- VI. C.D., 44 ani, 7 cl.
- VII. U.D., 67 ani, 2 cl.
- VIII. B.T., 62 ani, 5 cl.
- A. B.V., 43 ani, 7 cl.

952. Gîrbovu

(rn. Filiași, reg. Oltenia)

- III. P.E., 18 ani, 4 cl.
- V. O.C., 36 ani, 7 cl.
- VI. R.C., 43 ani, 5 cl.
- VII. R.E., 66 ani, n-a urmat la școală
- VIII. Ș.C., 65 ani, 2 cl.
- A. T.C., 49 ani, 5 cl.

953. Cerneți

(*rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia*)

IV. F.C., 20 ani, 5 cl.

V. B.C., 35 ani, 4 cl.

VI. I.I., 44 ani, 5 cl.

VII. C.E., 60 ani, n-a urmat la școală

VIII. C.V., 70 ani, n-a urmat la școală

A. C.P., 56 ani, 5 cl.

954. Cervența

(*rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia*)

II. B.G., 12 ani, 5 cl.

III. I.G., 20 ani, 4 cl.

V. P.A., 32 ani, 5 cl.

VI a. B.C., 43 ani, 5 cl.

VI b. B.L., 38 ani, 6 cl.

VII. B.A., 59 ani, n-a urmat la școală

VIII. T.D., 64 ani, 4 cl.

A. I.C., 54 ani, 4 cl.

955. Strehaia

(*rn. Strehaia, reg. Oltenia*)

I. D.E., 10 ani, 3 cl.

V. C.F., 37 ani, 7 cl.

VI. G.N., 38 ani, 7 cl.

VII. V.S., 63 ani, 4 cl.

VIII. D.T., 69 ani, 4 cl.

A. U.M., 54 ani, 3 cl.

956. Butoiești

(*rn. Filiași, reg. Oltenia*)

I. D.M., 12 ani, 4 cl.

- II. C.V., 12 ani, 5 cl.
- III. B.V., 21 ani, 7 cl.
- IV. B.I., 19 ani, 7 cl.
- V. Z.D., 35 ani, 4 cl.
- VI. B.D., 40 ani, 5 cl.
- VII. B.M., 65 ani, n-a urmat la școală.
- A. M.-R.I., 59 ani, 5 cl.

957. Hinova

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- II. L.G., 12 ani, 5 cl.
- V. F.N., 33 ani, 7 cl.
- VI. F.C., 40 ani, 4 cl.
- VII. I.E., 64 ani, n-a urmat la școală
- VIII. C.I., 71 ani, 3 cl.
- A. F.I., 62 ani, n-a urmat la școală

958. Izvorălu

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

- V. M.A., 44 ani, 2 cl.
- VI. P.D., 45 ani, 5 cl.
- VII. C.M., 67 ani, n-a urmat la școală
- VIII. D.C., 65 ani, 4 cl.
- A. I.I., 50 ani, 5 cl.

959. Bicleșu, sat Săliștuța

(rn. Strehăia, reg. Oltenia)

- III. G.M., 18 ani, 7 cl.
- V. C.E., 42 ani, 3 cl.
- VI. C.M., 43 ani, 7 cl.
- VII. P.M., 69 ani, n-a urmat la școală
- VIII. M.V., 69 ani, 5 cl.

960. Secu

(rn. Strehaia, reg. Oltenia)

IV. C.Ș., 20 ani, 7 cl.

V. C.J., 41 ani, 4 cl.

VI. C.Ș., 42 ani, 7 cl.

VII. D.L., 74 ani, n-a urmat la școală

VIII. D.I., 75 ani, 5 cl.

A. V.G., 55 ani, 4 cl.

961. Crivina

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

II. I.A., 11 ani, 4 cl.

III. C.G., 17 ani, 7 cl.

V. P.A., 37 ani, 7 cl.

VI. C.I., 38 ani, 7 cl.

VII. C.M., 63 ani, 5 cl.

VIII. C.Ș., 58 ani, 5 cl.

962. Ostrovu-Mare, sat Ostrov

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

II. M.I., 12 ani, 4 cl.

III. S.J., 19 ani, 4 cl.

V. V.E., 42 ani, 6 cl.

VI. P.E., 40 ani, 5 cl.

VII. D.I., 67 ani, n-a urmat la școală

VIII. M.G., 68 ani, 5 cl.

A. P.G., 51 ani, 1 cl.

963. Jiana

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

II. G.D., 11 ani, 4 cl.

V. N.E., 36 ani, 3 cl.

- VI. G.I., 39 ani, 7 cl.
VII. B.M., 78 ani, n-a urmat la școală
VIII b. N.Ș., 67 ani, n-a urmat la școală
A. G.F., 44 ani, 4 cl.

964. Padina-Mare, sat Iablanița

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

- II. C.V., 10 ani, 3 cl.
V. M.I., 44 ani, n-a urmat la școală
VI. R.N., 38 ani, 7 cl.
VII. U.I., 62 ani, n-a urmat la școală
VIII. L.A., 64 ani, 3 cl.
A. R.I., 54 ani, 5 cl.

965. Gruia

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

- I. L.C., 11 ani, 4 cl.
III. Z.N., 20 ani, 5 cl.
V. B.A., 37 ani, 5 cl.
VI. T.D., 42 ani, 7 cl.
VII. C.S., 71 ani, n-a urmat la școală
VIII. N.S., 73 ani, 5 cl.
A. C.A., 58 ani, 2 cl.

966. Vlădala

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

- I. P.E., 11 ani, 4 cl.
III. T.A., 19 ani, 4 cl.
V. T.A., 39 ani, 4 cl.
VI. B.D., 46 ani, 7 cl.
VII. B.E., 63 ani, 2 cl.
VIII. B.I., 61 ani, 4 cl.
A. = VIII

967. Salcia

(rn. Calafat, reg. Oltenia)

III. M.C., 19 ani, 7 cl.

V. I.F., 36 ani, n-a urmat la școală

VI. S.M., 37 ani, 4 cl.

VII. I.L., 66 ani, n-a urmat la școală

VIII. S.I., 62 ani, 3 cl.

A. T.P., 68 ani, 4 cl.

968. Verbița

(rn. Calafat, reg. Oltenia)

IV. B.G., 20 ani, 4 cl.

V. B.E., 38 ani, 7 cl.

VI. B.I., 41 ani, 4 cl.

VII. T.L., 62 ani, n-a urmat la școală

VIII. G.F., 59 ani, 3 cl.

A. = VIII

969. Seaca-de-Pădure, sat Seaca

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

I. C.G., 11 ani, 5 cl.

III. B.F., 22 ani, 4 cl.

V. B.S., 40 ani, 3 cl.

VI. B.C., 39 ani, 7 cl.

VII. P.E., 67 ani, n-a urmat la școală

VIII. U.T., 77 ani, 5 cl.

A. P.D., 49 ani, 7 cl.

970. Beloțu

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

V. C.E., 45 ani, 5 cl.

VI. B.Ș., 42 ani, 7 cl.

- VII. D.D., 63 ani, 4 cl.
- VIII. D.I., 65 ani, 2 cl.
- A. Ț.D., 55 ani, 5 cl.

971. Sărbătoarea

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

- I. B.A., 11 ani, 4 cl.
- II. G.G., 11 ani, 4 cl.
- III. R.I., 18 ani, 4 cl.
- IV. G.I., 18 ani, 4 cl.
- V. C.F., 39 ani, 4 cl.
- VI. S.F., 35 ani, 4 cl.
- VII. C.N., 66 ani, n-a urmat la școală
- VIII. C.M., 66 ani, 2 cl.

972. Mărăcinele

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

- I. D.C., 11 ani, 4 cl.
- V. D.M., 37 ani, 7 cl.
- VI. P.M., 39 ani, 5 cl.
- VII. P.R., 73 ani, n-a urmat la școală
- VIII a. C.P., 67 ani, 2 cl.
- A. P.C., 66 ani, 4 cl.

973. Unirea

(rn. Calafat, reg. Oltenia)

- I. R.A., 9 ani, 3 cl.
- III. I.M., 19 ani, 4 cl.
- IV. B.G., 22 ani, 4 cl.
- V. C.M., 36 ani, 4 cl.
- VI. N.M., 39 ani, 4 cl.
- VII. M.F., 70 ani, n-a urmat la școală
- VIII a. I.M., 80 ani, n-a urmat la școală
- VIII b. I.N., 78 ani, 5 cl.

974. Galicea-Mare

(*rn. Băilești, reg. Oltenia*)

III. P.A., 20 ani, 4 cl.

V. N.A., 40 ani, 7 cl.

VI. N.V., 38 ani, 5 cl.

VII. P.F., 65 ani, n-a urmat la școală

VIII. G.Ș., 67 ani, 3 cl.

975. Maglavit

(*rn. Calafat, reg. Oltenia*)

I. P.G., 12 ani, 5 cl.

V. B.M., 42 ani, 1 cl.

VI. C.V., 39 ani, 4 cl.

VII. B.I., 59 ani, n-a urmat la școală

VIII. L.M., 71 ani, 5 cl.

976. Ciupercenii-Vechi

(*rn. Calafat, reg. Oltenia*)

II. C.I., 12 ani, 4 cl.

III. G.G., 19 ani, 4 cl.

IV. P.M., 18 ani, 4 cl.

V. M.E., 42 ani, 4 cl.

VI. T.N., 38 ani, 3 cl.

A. G.I., 44 ani, 4 cl.

977. Desa

(*rn. Calafat, reg. Oltenia*)

II. G.Ș., 9 ani, 3 cl.

III. S.M., 19 ani, 4 cl.

V a. R.E., 43 ani, 7 cl.

V b. G.I., 42 ani, 7 cl.

VI. P.I., 40 ani, 7 cl.

- VII. D.C.I., 75 ani, n-a urmat la școală
- VIII. F.G., 68 ani, 4 cl.
- A. C.I., 54 ani, 5 cl.

978. Rastu

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

- I. R.C., 12 ani, 5 cl.
- II. S.I., 11 ani, 4 cl.
- III. N.G., 18 ani, 7 cl.
- V. Ș.M., 38 ani, n-a urmat la școală
- VI. B.I., 45 ani, 4 cl.
- VII. I.I., 55 ani, 4 cl.
- VIII. B.Ș., 78 ani, 1 cl.

979. Urzicuța

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

- III. I.I., 22 ani, 6 cl.
- V. M.C., 36 ani, 7 cl.
- VI. C.F., 38 ani, 7 cl.
- VII. N.I., 66 ani, 5 cl.
- VIII. P.G., 65 ani, 5 cl.
- A. B.G., 61 ani, 3 cl.

980. Bistrețu

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

- III. P.G., 18 ani, 7 cl.
- VI. F.N., 43 ani, 4 cl.
- VIII. F.I., 58 ani, 3 cl.
- A. S.C., 52 ani, 4 cl.

981. Măceșu-de-Jos

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

- III. Ș.M., 15 ani, 3 cl.

- V. C.E., 38 ani, 4 cl.
VI. Ș.F., 45 ani, 4 cl.
VIII. T.G., 58 ani, 6 cl.
A. N.F., 69 ani, 5 cl.

982. Segarcea

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

- III. S.N., 18 ani, 7 cl.
V. I.M., 39 ani, 7 cl.
VI. C.N., 33 ani, 6 cl.
VII. I.P., 69 ani, n-a urmat la școală
VIII. A.G., 66 ani, 4 cl.
A. Ș.M., 68 ani, 7 cl.

983. Malu-Mare

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

- I. C.L., 9 ani, 2 cl.
III. A.S., 16 ani, 7 cl.
V. S.I., 34 ani, 5 cl.
VI. S.N., 40 ani, 6 cl.
VII. I.G., 58 ani, 4 cl.
A. I.V., 60 ani, 5 cl.

984. Drăgotești

(rn. Balș, reg. Oltenia)

- III. N.V., 18 ani, 4 cl.
IV. L.V., 18 ani, 7 cl.
V. S.V., 33 ani, 7 cl.
VI. C.S., 35 ani, 4 cl.
VII. D.M., 68 ani, 2 cl.
VIII. C.I., 62 ani, 5 cl.
A. = VIII

985. Piatra-Sat

(rn. Slatina, reg. Argeș)

- V. C.T., 32 ani, 4 cl.
- VI. T.C., 33 ani, 7 cl.
- VII. N.E., 59 ani, 4 cl.
- VIII. C.N., 64 ani, 4 cl.
- A. N.G., 58 ani, 4 cl.

986. Osica-de-Jos

(rn. Balș, reg. Oltenia)

- III. I.G., 21 ani, 4 cl.
- IV. D.Ș., 19 ani, 4 cl.
- V. M.G., 40 ani, 2 cl.
- VI. C.Ș., 40 ani, 5 cl.
- VII. M.G., 59 ani, 5 cl.
- A. = VI

987. Castranova

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

- III. S.L., 17 ani, 5 cl.
- IV. M.P., 21 ani, 4 cl.
- V. C.I., 40 ani, 7 cl.
- VI. M.Ș., 35 ani, 7 cl.
- VII. D.C., 66 ani, n-a urmat la școală
- VIII. C.F., 63 ani, 5 cl.
- A. = VIII

988. Radomiru

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

- IV. C.A., 17 ani, 7 cl.
- V. T.V., 34 ani, 7 cl.
- VI. M.I., 39 ani, 6 cl.

VII. M.E., 55 ani, n-a urmat la școală
VIII. B.C., 60 ani, 5 cl.

989. Mirșani

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

I. B.L., 10 ani, 3 cl.
II. D.O., 10 ani, 3 cl.
III. C.O., 21 ani, 4 cl.
IV. C.I., 19 ani, 6 cl.
V. Ș.O., 46 ani, n-a urmat la școală
VI. D.S., 42 ani, 4 cl.
VII. B.I., 74 ani, n-a urmat la școală
VIII. B.T., 80 ani, 5 cl.

990. Sadova

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

III. P.F., 19 ani, 7 cl.
V. P.S., 37 ani, 7 cl.
VI. G.G., 42 ani, 3 cl.
VII. A.L., 76 ani, n-a urmat la școală
VIII. I.M., 61 ani, 4 cl.
A. C.Ș., 57 ani, 4 cl.

991. Amărăștii-de-Jos

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

II. D.M., 11 ani, 4 cl.
IV. P.C., 18 ani, 4 cl.
V. M.E., 41 ani, 5 cl.
VI. O.M., 41 ani, 5 cl.
VII. C.P., 69 ani, 4 cl.
VIII. C.T., 70 ani, 4 cl.
A. B.M., 52 ani, 4 cl.

992. Băbiciu

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

- I. F.E., 10 ani, 4 cl.
- II. P.V., 11 ani, 4 cl.
- IV. R.D., 18 ani, 5 cl.
- V. M.F., 37 ani, 7 cl.
- VI. D.N., 36 ani, 7 cl.
- VII. P.D., 70 ani, 5 cl.
- VIII. P.I., 70 ani, 3 cl.
- A. M.M., 60 ani, 3 cl.

993. Studina

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

- III. A.V., 17 ani, 7 cl.
- V. P.A., 31 ani, 7 cl.
- VI. M.A., 32 ani, 7 cl.
- VII. D.G., 68 ani, 5 cl.

994. Bechet

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

- II. F.I., 11 ani, 4 cl.
- III. C.L., 17 ani, 4 cl.
- IV. C.C., 18 ani, 4 cl.
- Vb. D.P., 48 ani, 4 cl.
- VI. C.I., 32 ani, 3 cl.
- A. S.C., 55 ani, 4 cl.

995. Ianca

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

- I. D.G., 10 ani, 4 cl.
- II. B.I., 11 ani, 4 cl.
- III. G.A., 16 ani, 4 cl.

- IV. I.O., 18 ani, 4 cl.
V. Ș.M., 42 ani, 2 cl.
VI. M.M., 35 ani, 4 cl.
VII. V.M., 69 ani, n-a urmat la școală
VIII a. D.Ș., 72 ani, 4 cl.
A. G.I., 65 ani, 5 cl.

996. Orlea

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

- III. C.Ș., 23 ani, 4 cl.
IV. P.P., 18 ani, 5 cl.
V. C.A., 35 ani, 7 cl.
VI. N.D., 32 ani, 6 cl.
VII. E.D., 57 ani, 1 cl.
VIII. M.E., 65 ani, 5 cl.
A. = VIII

997. Izbiceni

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

- II. P.G., 11 ani, 5 cl.
III. M.S., 18 ani, 4 cl.
V. P.M., 37 ani, 7 cl.
VI. M.I., 42 ani, 4 cl.
VII. P.L., 60 ani, n-a urmat la școală
VIII. P.A., 60 ani, 4 cl.
A. = VIII

998. Izlaz

(rn. Turnu-Măgurele, reg. București)

- I. B.L., 12 ani, 6 cl.
III. G.I., 18 ani, 4 cl.
V. P.M., 35 ani, 4 cl.
VI. P.P., 37 ani, 4 cl.
VII. G.C., 68 ani, n-a urmat la școală

LISTA LUCRĂRILOR DE REFERINȚĂ ¹

- AO = *Arhivele Olteniei*, Craiova, Anul I, 1922 ș.u.
- *BOCEANU, GL. = Ion Boceanu, *Glosar de cuvinte din județul Mehedinți*, București, 1913 (*Analele Acad. Rom.*, Tom. XXXV, Memoriile Secț. literare).
- CADE = I. Aurel Candrea — Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, București, Editura «Cartea Românească», [1926—1931].
- *CIAUȘANU, V. = G. F. Ciaușanu, G. Fira și C. M. Popescu, *Culegere de folclor din jud. Vâlcea și împrejurimi, cu un glosar*, București, Cultura națională, 1928 (Academia Română. Din viața poporului român, XXXV).
- *CIAUȘANU GL. = G. F. Ciaușanu, *Glosar de cuvinte din jud. Vâlcea*, București, Imprim. națională, 1931 (Academia Română, Memoriile Secț. literare, Seria III, Tom. V, Mem. 6).
- CIAUȘANU-SFÎRLEA = G. F. Ciaușanu și L. Sfîrlea, *Glosar de cuvinte regionale din Vâlcea, în Materiale și cercetări dialectale*, I, Edit. Acad., 1960, p. 221—238 (Filiala Cluj a Acad., Institutul de lingvistică).
- *COMAN, GL. = Petre Coman, *Glosar dialectal*, București, Monitorul Oficial și Imprimeria națională, 1939 (Academia Română, Memoriile Secț. literare, Seria III, Tom. IX, Mem. 5).

¹ Termenii atestați pentru Oltenia în glosarele marcate cu un asterisc nu au fost incluși în glosar.

- CV = *Cum vorbim*, Revistă pentru studiul și explicarea limbii, București, Anul I, 1949 ș.u.
- DA = *Dicționarul limbii române*, Tomul I, partea I: A—B, București, Librăriile Soccec, 1913; Tomul I, partea II: C, București, Tipografia ziarului «Universul», 1940; Tomul II, partea I: F—I, București, Imprimeria națională, 1934; Tomul II, partea II, fascicula 1—3: J—*lacustru*, *ladă*—*lepăda*, *lepăda*—*lojniță*, București, «Universul», 1937, 1940, 1948.
- DLR = *Dicționarul limbii române*, Serie nouă, Tomul VI, Fascicula 1: M—*mandră*¹, Edit. Acad., București, 1965; Fascicula a 2-a: *Mandră*²—*mascat*¹, Edit. Acad., București, 1965; Fascicula a 3-a: *Mascat*²—*mămăiță*, Edit. Acad., București, 1966; Fascicula a 4-a: *Mămălațiță*—*mătărîngă*, Edit. Acad., București, 1966; Fascicula a 5-a: *Mătăsar*—*mergător*, Edit. Acad., București, 1966; Fascicula a 6-a: *Mergătoriu-microbiologie*, Edit. Acad., București, 1966 (Academia Republicii Socialiste România).
- DM = *Dicționarul limbii române moderne*, București, Edit. Acad., 1958 (Academia Republicii Populare Române, Institutul de lingvistică din București).
- DOINA = *Doina*, Jorăști—Covurlui, Anul I—II, 1929—1930 și Anul II, 1935, Braniștea—Covurlui.
- GAMILLSCHEG, O. M. = E. Gamillscheg, *Oltensische Mundarten*, Viena, 1919.
- GÎLCESCU, G. = T. Gîlcescu, *Cercetări asupra graiului din Gorj*, în «Grai și suflet», V, 1931, 1, p. 64—124.
- GÎLCESCU, F. = T. Gîlcescu, *Folklor din Gorj*, în «Grai și suflet», VII, 1937, p. 249—270.
- GREGORIAN, AO, XV = M. Gregorian, *Studii asupra etnografiei Olteniei: Images d'ethnographie roumaine (vol. III)*, de Tache Papahagi, în «Arhivele Olteniei», XV, 1936, p. 90—100.

- GREGORIAN, G. = M. Gregorian, *Graiul și folclorul din Oltenia nord-vestică și Bănatul răsăritean*, Craiova, 1938; cf. și AO, XVII, 1938, p. 229—275; XVIII, 1939, p. 97—122.
- IONESCU, GL. = I. D. Ionescu, *Glosar din județul Gorj*, în «Buletinul institutului de filologie română Alexandru Philippide», VI, 1939, p. 205—245.
- *LEXIC REG. = *Lexic regional*, București, Edit. Acad., 1960 (Societatea de științe istorice și filologice).
- LR = *Limba română*, [București], Academia Republicii Populare Române (Institutul de lingvistică), Anul I, 1952 ș.u.
- *PAJURĂ, LEX. = C. Pajură, *Lexicon oltenesc*. Cu o prefață, Turnu-Severin, 1925.
- *PAȘCA, GL. = Ștefan Pașca, *Glosar dialectal*, alcătuit după material lexical cules de corespondenți din diferite regiuni, București, Cultura națională, 1928. (Academia Română, Memoriile Secț. literare, Seria III, Tom. IV, Mem. 3).
- PLOPȘOR, V. O. = C. Nicolaescu-Plopșor, *Vorbe olteneste*, București, 1922 (extras din «Convorbiri literare», 1922).
- PREDA, D. = Luca Preda, *Cercetări dialectale în Dolj*, în «Grai și suflet», VII, 1937, p. 231—248.
- SCRIBAN, D. = August Scriban, *Dicționarul limbii românești*, (Etimologii, înțelesuri, exemple, citațiuni, arhaizme, neologizme, provincializme), Edițiunea întâia, Iași, Institutul de arte grafice «Presa bună», 1939.
- SO = *Suflet oltenesc*, Culegeri și cercetări folclorice, Anul I, 1927.
- TDRG = Dr. H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch* [Band I—III], Bukarest, Staatsdruckerei, I: 1903; II: 1911; III: 1924.
- TP = *Tudor Pamfile*, Dorohoi, Anul I, 1923.
- VÎRCOL., M. = V. Vîrcol, *Din graiul popular al județului Mehedinți*, în «Noua revistă română», București, vol. VIII, 1910, nr. 3.

VÎRCOL, N.

= V. Vîrcol, *Neologismele în limba poporului. Cercetare făcută în județul Mehedinți*, în «*Buletinul societății filologice*», II, 1906, p. 19—29.

*VÎRCOL, V.

= V. Vîrcol, *Graiul din Vîlcea*, București, Atelierele grafice Socec, 1910 (Publicațiunile Societății filologice, I).

WEIGAND, D.

= G. Weigand, *Die rumänischen Dialekte der kleinen Walachei, Serbiens und Bulgariens*, în *W. Jb.*, VII, 1900, p. 1—92.

ABREVIERI

adj.	= adjectiv	loc. prep.	= locuțiune prepozițională
adv.	= adverb	loc. subst.	= locuțiune substantivală
ar.	= aromân	loc. vb.	= locuțiune verbală
art.	= articol, articulat	m.	= masculin
Ban.	= Banat	Mac.	= Macedonia
Bucov.	= Bucovina	Maram.	= Maramureș
cf.	= confer	m. m. c. pf.	= mai mult ca perfect
cond.	= condițional	Mold.	= Moldova
conj.	= conjunctiv	Munt.	= Muntenia
dat.	= dativ	n.	= neutru
dim.	= diminutiv	nehot.	= nehotărît
expr.	= expresie	Olt.	= Oltenia
f.	= feminin	part.	= participiu
gen.	= genitiv	pf. c.	= perfect compus
ger.	= gerunziu	pf. s.	= perfect simplu
imper.	= imperativ	pl.	= plural
impf.	= imperfect	pop.	= popular
impers.	= impersonal	prez.	= prezent
ind.	= indicativ	prezumpt.	= prezumptiv
inf.	= infinitiv	pron.	= pronume
interj.	= interjecție	pron. dem.	= pronume demonstrativ
intrans.	= intransitiv	pron. nehot.	= pronume nehotărît
invar.	= invariabil	refl.	= reflexiv
înv.	= învechit	reg.	= regional
loc. adj.	= locuțiune adjectivală	s.	= substantiv
loc. adv.	= locuțiune adverbială		

sg. = singular
sil. = silabă
tr. = trecut
Trans. = Transilvania
trans. = tranzitiv
Ț. Hațeg. = Țara Hațegului

v. = vezi
var. = variantă
vb. = verb
viit. = viitor
voc. = vocativ

GLOSAR DIALECTAL OLTENIA

a adv. 955 VII „cam, aproape”. [Mămă-
ja] *o lășăm a o jumătă de lora* [să fiar-
ă] și - o mestecăm

abager s. m. 987 VI „croitor”.

v. DA, TORG (Mold), DM (reg) s. v., cf.

SCRIBAN, D. (Mold.) s. v.

aburăt¹ s. 965 III „moară de foc [?]”

*Făina... la aburăt lo făcēm, așă să zice
la noi.*

aburăt² adv. dormii ~ 962 A

„dormii buștean”

acării s. m. pl. art. 968 VI „fierarii”.

*Pieptenu ăla [este] făcu-ți șină de... fie-
rări ăia căre - / fac, de acării ăia.*

acopăim vb. ind. prez. I pl. 949 VII

„acoperim (semănătura cu sapa)” *Primă -
ăra sâpă ogoru, îl sâmănă cu sâmință
și l-a [κ] îl acopăie* 954 III

ind. prez. 3 pl. *acopăie* 954 III

acrește, se ~ vb. refl. ind. prez.

3 sg. 961 VII [despre aluat] „dospește” [Pi:-

nea] *o frămintăm... și - o lășăm să să a-
crească* 944 I; cf. se înăcrește

conj. prez. 3 sg. *să se acrească*

944 I

aculegēm vb. ind. prez. I pl.

976 V „culegem”.

adăpă vb. ind. prez. 3 sg. și pl.

938 V, 965 III, V, 966 V, 974 V „duc(e) mirea-
sa la fântină, pentru a îndeplini un anumit ri-
tual”. *Tineri pleacă pînă sat să să - mplim-
be, să du - cu brădu, cu palomeșcu cu - a-*

pă pe cobilită la fântină, să ducă s - adăpe

mireasa, adăpă mireasa 974 V

ind. impf. 3 sg. și pl. *adăpă* 965 VII,

conj. prez. 3 sg. *să adăpe* 954 V, 974 V

adăpăt s. n. 965 III „obicei la

nuntă : mireasa merge, însoțită de băieți și
fete, la fântină, unde varsă trei pahare de a-
pă”. *Plecăm la apă, jucă fetile înăințe o*

hără, u - adăpă și... pune - ntr - um - pa-

hăr, la apă din cătură acolo... lom cîte

trei pahăre de apă și vărsă mireasa jos
... și aia își amână adăpăt de mireasă.

adresează vb. ind. prez. 3 sg.
 990 VI „dresează (animale)”. *Așă pos-*
s-adresézi un ciține.

conj. prez. 2 sg. **să adresézi**
 990 VI.

aduce . *se ~* vb. refl. ind. prez
 3 sg. 924 VII, 955 VII, 960 V [despre aluat, mă-
 măligă, săpun etc.] „se strînge, se adună”.
 [Mămăliga] *o iai cu mestecātu únă - ntr-ú-*
na pînă ia s-aduce 955 VII. [Săpunul] *fier-*
be pînă - ncepe să... să s-aducă 960 V

ind. prez. 1 pl. **aducem** 955 VII; refl.
 conj. prez. 3 sg. **să se aducă** 960 V.

adui vb. ind. prez. 2 sg. 1° 935 VI,
 964 VIII, 967 VIII „aduni”. *Te duț la culés*
 [la vie], *adui strúguri, dúpe ce - adui*
strúguri, te pui și merz cu - ei acás 964
 VIII. 2° 955 VI [despre mămăligă] „inde-
 seși, îngroși mestecînd”. [Mămăliga pripită]
n-o mai lăș să fiarbă. Aia cum a fier-
păsātu, o adui cu faina

1° v. DA s.v. **aduna** (Someș).

afionată (5 sil.) adj. f. 939 VII
 „anesteziată”. [Am fost] *dé trei hórí afioná-*
tă, cu mína ásta [scrîntită].

cf. DA, TDRG, CADE, SCRIBAN, D., DM
 s.v. **afion**,

agérie (4 sil.) s. f. 961 VI, 964 VIII,
 966 VI „varietate de viță de vie nealtoită”.
Să objinuște pe la noi mai mult vie
hibriz, adică agérie, jakét, [ε] țîrțoră,
cum îi mai spune, săiuri din áștea pro-
ducățuare direct 966 VI

cf. LEXIC REG. s.v. **agerie**

aiptám vb. ind. impf. 1 pl. 906 VII
 „aranjam, potriveam”. *Îi aiptám [țestul]*
frumos cîn să mai întărea țel um pic;
n e e í.

v. DA s.v. **aiptă** (Trans.), SCRIBAN,
 D. s.v. **aipt** (Trans.), LR, VIII, 1959, 5, p.
 74 s.v. **aiptă**.

alăind vb. ger. 973 VII „lătrînd”.
Auzi ciține alăind; cf. ză hă n e.

alergăta s. f. art. 904 II „nume-
 le jocului de copii de -a prinselea”. *M-ă*
jucăt alergăta și - en căzút im brînc;
 cf. de -a îngonăta, de -a țiligónu.

alésul s. n. art. 919 VIII „copilitul
 viței de vie”; cf. copilițat, fluturît, pli-
 véli, plivít.

alizguít vb. part. m. 905 IV „nete-
 zît bine, dat la rînda”. [Linul] *áre un*
fel de, cum îi spúnem noi, blánă, un fel
de postamént al lui jos, alizguít bine.

altúni (3 sil.) adv. 945 V „altunde-
 va”.

alvát s.n. 904 III, 910 III „mălai a-
mestecat cu apă, care se dă de mâncare puilor
de găină”; cf. *dimicúș*, *mieu néci*, *păsát*
1°, *zimitíc*.

amenită vb. ind. prez. 3 sg. 979 VII
„șchiopătează”. *Amenită de picór*.

cf. CIAUȘANU, V. s.v. *amenință*.

americánă s.f. 928 VIII „varie-
tate de viță de vie”.

aminte, *ne-am dat* ~ loc. vb.,
ind. pf. c. 1 pl. 917 III „ne-am dat seama.”
Vedeán sára, da noi nu ne-an dat aminte

amintrinea adv 908 VII „altmîn-
teri”

amúrte vb. ind. prez. 3 sg. 950 A,
951 A, 955 A „amortește, întepenește”. *Amúr-
te muálele picóruului*; *amúrt uásăle* 950 A
ind. prez 3 pl. *amúrt* 950 A.

v. DA (inv. și pop.), TORG (Ban.), s.v.
amorți, CIAUȘANU - SFÎRLEA s.v. *amurți*;
cf. CIAUȘANU, V. s.v. *amurți*.

amușească, *să se* ~ vb. refl.
conj prez 3sg. 992 V [despre piele, cînepă
etc.] „să se moare”. [Cînepă] *o púnem ca
să să amușască să pútem s-o bâteam* 992
V *Burdúfu vine to^d de pièle de uáie. Bur-
dúfu, pièle de uáie, il bag în [r] în apă.
puțîn căldúță, și-l țî vo dólo zîle pînă să
hămușește, să iă páru ála* 908 VI.

var. *hămușește*, *se* ~ ind. pr. 3 sg.

908 VI.

cf. DA *amuși*, *hămuși* (Ban.) s.v. *a-
muș*, *hămuș*, SCRIBAN, D. (Ban.) s.v. *a-
mușesc*, DM s.v. *amuși*, IONESCU, GL. s.v. *hă-
mușit*

an, *hăl* ~ loc. adv. 947 A „acum doi
ani”.

anacsíd s.n. 936 A „analcid”.
Stilnítăle... le-am storít cu anacsíd.

ananás s.m. 924 VI, 964 VIII „vâ-
rietate de viță de vie nealtoită”.

ápe s.f. pl. 982 A „planuri înclina-
te ale acoperișului”. *Cásă cu dóuă, pátru
ápe*.

apreteálă s.f. 959 III „apret,
scrobeală”

aprosimătím vb. ind. prez. 1pl. 979
VI „aproximăm, apreciem”. *Pă órmă púnem
sáre, o cantítate așa cît pū [κ] aprosi-
mătím noi cu mîna noastră*.

arăcêște vb. ind. prez. 3 sg. 924
VI „bate nuiete pe peretele casei de lemn,
însinte de a o tencui”. *Dacă iêste de lemn,
yo arăcêște, cun să spúne la noi, cu nu-
ièle, căre le púne și cruciș și curmezîș,
pe dóo rîndurí, dup-acêlîa să-ncărcă*;
cf. *paienteáză* 2°, *nuieteáză*,
am vergelít; *cércuie*

ardei s. m. 1° ~ *borcănăt* 974 V, ~ *de raci* 998 VI, ~ *romănesc* 990 V „ardei gras”. *La ăla căre spusérăț de umplut, îi zicem ardeji gras or borcănăt* 974 V. 2° ~ *coárnă* 990 V, 997 V, VII, 998 V, ~ *córnul berbeăcului* 928 VII, ~ *córnul căprei* 964 A, ~ *țúcăr* 972 VIIIa, „ardei lung, folosit de obicei la murături”. *Culégem din grădină platağele, ardeji d-ela córnul berbeăcului* 928 VII.

1° v. CIAUȘANU, GL. s. v. *borcănăt*.

ardeie s. pl. 959 V, VII, 990 VII „ardei”.

var. *ardie* s. pl. 961 VII.

arioaie s. f. 968 IV „loc neted unde se clădesc șirele de porumb, de pale”.

[Porumbul] *să recoltează grămada și p-ormă să cără cu cărăle la arioaie unde să face șiră*.

arjăn s. *prună* de ~ 904 VIII „sol de prună: gălbuie, cu simburile crăpat”.

arsimea s. f. art. 990 V, „resturile arse și lipite de fundul căldării”. [În căldarea de săpun] *nămîne cîteodată și du pă căldare, una, arsimea ăea care este de nu ppa [κ] căre nu poate să-l străbătă cu ... virtitu*.

arțigăna s. f. art. 902 III „hațe-

gana (dans popular)”. *Lătutări cîntă și noi jucăm hore cum sînt alică la noi ... arțigăna, hore din această de la noi*.

aruncătoare s. f. 935 A „furcă de lemn”

pl. *aruncători* 935 A.

asaltă vb. ind. prez. 3 sg. 966 III „saltă, ridică”. *Fiecare asaltă de cîte-o bazmă de jos*.

ind. pf. c. I sg. *am asăltăt* 957 II.

ascunsăt vb. part. m. sg. 917 III „ascuns”. *lel, șarpele, ieră ascūsăt cu.. [ε] așă culcăt, fcut cocoloș*.

asfaltuit adj. m. 917 A „asfaltat”. *li asfaltuieț drumu*; cf. s f a l țe u i t ă.

astrécură, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 941 VIII „se strecoară”. [Laptele, il] *scuățe-l pîne pe strēcăturare și s-astrécură*.

atei, *mă* ~ vb. refl. ind. prez. I sg. „mă îmbrac” 940 A.

v. OA s. v. *ateia* (Ban.); cf. VÎRCOL; M. s. v. *ateia*.

avión s. 992 I „figură la jocul de copii numit ‘în clase’” *Căde de două ori și-a trélea făcém avión*

ázimă s. f. 921 VII, 923 V, 949 VII „aluat dospit, copt ca o turtă și care

se face mai ales la nunți, botezuri etc.”.

pl. *ázimi* 949 VII.

bábă s.f. 1° 915 I, 965 I „bunică”.

Mă duc la bába să-î duc mîncăre; cf. múică. 2° 940 VI „tăietură făcută în trunchiul copacului, în direcția căderii lui”. *Îi făsem bábă de jos la lemn, o'c părtea se iáltă undé tăiem cu firizu, cîn azúnge, că s-să slobuádtă lémnu îm părtea... și să lásă greutătea îm părtea aséia un-i bába*; cf. c ó p c ă.

1° v. DA, CADE s.v. (Trans.).

badic s.n. 944 A „clopot ce se a-tîrnă de gîtul oilor”.

v. CADE s.v. *bădic* (Ban.).

balástru s.n. 908 VI, 917 VI „a-mestec de pietriș și nisip; balast” *Ceș-meáua de cîmént, áia să fáce cu balás-tru* 908 VI.

baláur s.m. 948 II, 953 VIII „șarpe”. *A vomorí síneva um baláur și i-a pus îm mijlócú drúmului* 948 II. *Cîm_pun mîn-áic áșá, jíce-sa um baláur, ca pe tíjálă... z-băgásá pe crácu pentalónilor* 953 VIII.

bálie (3 sil.) s.f. 962 V „albie”;

cf. m ó l n ă.

v. DA, TORG, CADE, SCRIBAN, D.s.v.

(Mold., Bucov.), DM s.v. (reg.).

balotám vb. ind. prez. I pl. 920 VI „facem baloturi”.

banchét s.n. 988 VI „stivă de cărămizi nearse”. [Cărămida] *o púne la bankét și-o árdí*.

v. CV, III, 1951, 9-10, p. 47 s.v.

bántig s. 991 VI „fierăstrău mecanic”. *Să táie lémné la bántig*.

barabéti s. m. pl. 913 III „vrăbii”. *Ai pus sámința acoló, dup-acéia o pázăști ca să n-o mánínce barabéti*; cf. gră-béti, păsă rél.

cf. CV, II, 1950, 1, p. 31 s.v. *bărăbete*.

bárbă, *pun la ~* loc. vb. 952 VIII „pun butașul să prindă rădăcini”. [Vița] *mi-o pun la bárbă de tuámna ca să fáccă mustéțe*; cf. mustáță.

bárcă s.f. 913 VI „vadră de lemn, cu capac, în care curge țuica la cazan”.

[Țuica curge] *îm bárcă, îm bárcă de... de lemn*; cf. ciotîrnă; bótă, butíc, giván, trușie

barică s.f. 948 II „pîrîiaș, izvor natural, puțin adîncit de om, dar neîngrădit”. [Omul] *iergá într-úo baric-acólo*

mijlocu - ápi.

var. *bíríce* s. f. pl. 907 VIII.

cf. DA s. v. *bărăcie* (Ț. Hațeg.), LE-XIC REG. s. v. *bíríce*, CV, I, 1949, 8, p. 35 s. v. *barică*, CV, II, 1950, 1, p. 33 s. v. *baríce*, CV, IV, 1952, 1, p. 35 s. v. *barică*, LR, VIII, 1959, 5, p. 74, s. v. *bíríce*.

baschiul s. n. art. 947 VI „u-nealta dogarului, în formă de ciocan, prevăzută cu un șanț, cu ajutorul căreia se bat cercurile pe butoi”. *La urmă bățem cu baschiu și cu cocănu cercurile cât trăbuie.*

cf. DA s. v. *bașchie*.

bășca, de -a ~ loc. subst. 963 II „joc de copii”.

băcănuă s. pl. 903 VI „lemne nu prea groase, folosite la împrejmuiri”. *Un nămăt făcú din băcănuă, cum îi zicem noi, de lémne, lémne strîi se, noi icem băcănuă, și cu par, l-în kídem.*

băcile s. f. pl. art. 906 V, 907 III, VII „băcițele”. *Juăcă cōbăni cu băcile* 907 III.

băción s. m. 935 VI „baci”
v. DA s. v. *băcioiu* (Ban.), TDRG s. v. *baci* (Ban.), CADE s. v. *băcioniu* (Ban.).

băgăreț, ~ de seamă loc. subst. și adj. 916 A „(om) care bagă de seamă”.

bălăuța s. f. art. 972 VIII „numele unui dans popular”.

bălegăr s. n. ~ ros 997 VIII „mranită”. *Bălegăr púted sau mranită zis, așă -i socotește în carte, noi îi zicem bălegăr ros.*

bălegărăt adj. m. 974 VIII [despre pămînt] „îngrășat cu bălegar”; cf. îmbăle g ā r ā t.

bărăian s. n. 986 V „petrecere (la sf. Ion) [?]”.

cf. LR, VIII, 1959, 5, p. 74 s. v.

bătucă s. f. 913 A „mai de lemn, folosit pentru bătutul rufelor la spălat”.

pl. *bătúci* 913 A.

bătúș s. 929 VII „lemn cioplit cu care se bate cînepa în proțap”.

băzădănio s. f. voc. 933 VIII „pocitanio, bizdiganio”. *Iel to da - n iel cu cūmăgu: „Fuğ de - aci, băzădănio, zîțe, ce vij tu, aیلانت caj frumós, caj... și tu, vij tu!”*

bére s. f. 952 V, VII „terci din mălai sau făină cu care se hrănesc porcii”.

bereghetele s art. 942 VI „beregata”. *Ierá spart bereghetele [berbecului] pe două locuri!*

bezmetic adj. m. 946 A [despre stupi] „fără matcă”.

v. DA s. v. (Mold.).

bierlântă s. f. 971 V „ghirlandă, cunună la mireasă” *Miriăsa o-mvăleă, a-veă vual și bierlântă*; cf. g h e r l â n .

bilión (3 sil.) s. n. 919 VIII, 982 VI „șanț”. [Lăstarul de viță de vie] *il sco-teăm dăo zile, trei, la răcălă ș-p-ormă-l plantăm. fiie la biliuăne-așă pēntru alt an, fiie direg la gropi* 982 VIII. *Vărza se pūne pe ierugă, făcēm biliuăne cu sapa, p-ormă făcēm cūiburi* 968 IV.

pl. *biliuăne* 931 VI, 968 IV, 982 VIII.

var. *bulión* (3 sil.) s. n. 919 VI.

bînele s. art. 992 I „figură la jocul de copii numit “în clase”” *și la urmă, după ce-am terminat bînele, făcēm la dă-tele peste cap*”

birta s. f. art. 989 II „groapa făcută pentru fiecare jucător, la jocul de copii ‘purceaua’” *Dacă îl prinț în birta lui ..*

pl. *bircile* art. 989 II

bîrborim vb. ind. prez. I pl. 940 A „împrăștiem, răsfirăm” *O mai bîrborim otava că s-ō-sîntăt.*

birice v. *barică*.

bîrlóg s. n. 907 VII „groapă făcută în pământ, pentru opăritul rufelor cu leșie”

bîrnuiala s. f. art. 909 VI „așezarea bîrnelor la casa de lemn” *Dupe-acē-*

ja începe bîrnuiala, introduce stîlpi, stîlpi căsi și făce bîrnuiala.

blanc s. 968 VI, VIII, 971 VIII, 973 VI, 982 VIII „varietate de viță de vie nealtoită”.

blănățuie s. f. 911 A „scînduri-că”; *blăn e á ță*.

pl. *blănățui* 911 A.

blănițe s. f. pl. 950 VII, 957 V „tălpigi la războiul de țesut”; cf. p o n ó j i i, t o b l i ț e

cf. OA *blăniță* s. v. *blană*

blenzi s. pl. 903 VIIb „scînduri” *Făcēm colibă de lemn, de blenzi așă*; cf. t ó b l e

blidón s. n. 973 VII „blid mare de lemn”.

blucúc s. 940 IV „gunoi, bălegar”; cf. n ā m á ș .

cf. DA, CADE s. v. *bucluc* (Ban, Trans).

blungăre s. m. 979 A „bulgăre, bolovan” [Peste cînepă] *mai pūnē și fo cîteva... fo cîțva blungări, greutăte, ca să stea lipică de pămînt* 978 V, cf. g u l - g u ș ó i, l ó z b ā

pl. *blungări* 978 V, 979 A.

boacă s. f. 919 III „boț” *Făcēm așă o boacă mică [de aluat]*; cf. b o b o - l ó i, b o n ț, d o r d o l ó ș i, ș t r u ț, z d r o b u l e t e, g o g o l i e.

bobolói s. n. 1° 968 VIII „bob mare”; *Bobolóiu ăla de porumb.* 2° pl. 968 VII „cocoloș”. *Căpețălu - I făcēm așă: făcēm așă ăo cruce, ajič năște boboluăte* 966 VII; cf. boácă, bonț, dordolóși, ștruț, zdrobuléte; gogolíe

pl. **boboloáie** 966 VII.

cf. PAJURĂ, LEX, s. v. *boboloș*.

bobonéte s. m. 908 VII, 917 VII, 919 V „colăcel sau felie de piine în care se înfige o luminare și care se dă de pomană la înmormintare”. *Îj dă bobonéte cu lumínare cu um_pahăr de băuutură* 908 VII; cf. moșorél, patru zécile; simbecioáre.

pl. **bobonéți** 919 V.

var. **bobonéte** s. pl. 925 V.

bodăcăria s. f. art. 953 VI „lemnăria care se pune la pereții casei de lemn”. *Începe prlma dată cu tâlpa. Pe urmă - ncepe bodocăria, griz;* cf. stocărie.

boierii s. f. pl. 904 III „flori artificiale legate cu beteală, care se prind în piept la nuntași”; cf. ciúcuri.

bojbecăit, *am* ~ vb. ind. pf. c. 1 sg. 956 VI „am căutat, am bijbiit”. *Am bojbecăiit ș - eș_găsiit ș - pe - allánt* [fir

de telefon].

cf. AO, IX, 1930, p. 55 - 60, LR, VIII, 1959, 5, p. 74 s. v. *bojbicăi*.

boldească, *să* ~ vb. con]. prez. 3 sg. 901 V „să bolborosească (la fiert)”. [Urda se adună] *cînd începe jel* [zerul] *um_pic să boldească, cîn_fierbe - acólo*; cf. flutureáză

bolnăvia s. f. art. 977 V a „îmbolnăvirea”. *Dúpe bolnăvia pătra, noi le-grijm* [goangele] *cu frúză, le rărím*.

bolocrác adj. 945 A „neglijent, dezordonat”. *Aj jesít bolocrác din căsă*.

cf. CV, I, 1949, 7, p. 34 s. v. *bolocrac*.

bondareți v. *bundărețe*

bondóci s. m. pl. 968 VIII

„stlpl puși la temelia casei”. *Bondócú căși, bondócú însămniă dî_ăia căre-ji bă-găm îm_pămînt așă, apoi pe urmă vin tâlpele, căre s - așáză peste bondócú*.

bonț s. n. 937 A „bulz, cocoloș; cf. boácă, bobolói, dordolóși, ștruț, zdrobuléte; gogolíe. pl. *bónțuri* 937 A

borbonác s. n. 995 I, II [la jocul de copii cu 5 pietre] „una dintre pietre”.

v. OA, SCRIBAN, D. s. v. (Trans.).

borboriș adv. 971 III „zgomotos

și cu bulbuci". *Ápa de mămăligă... o lă-săm și fierbe până să săltă sus, borboriș.*

borcănăt v. *ardéi*

bordúle s. pl. 919 VIII „bucăți paralelipipedice de ciment (folosite în construcții)”; cf. *bri g á d á* 2°, *o b á d á* 2°

borișcăiám vb. ind. impf. 1 pl. 945 VIII [despre pământ] „scormoneam la suprafață”. *Acú arám mai bine pământu ca năiinte; înaiinte dor il borișcăeam.*

cf. CV, I, 1949, 7, p. 34 s.v. *borișcái*, LR, X, 1961, p. 317 s.v. *borișcăi*

borșógii s. m. pl. art. 933 III „plămînii”. *la mătaie, ficăți, borșógii*; cf. *ficáte alb*.

borțói s. n. 927 V „mezel preparat din stomacul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă”; cf. *burtán*, *búrtă*, *burticán*, *burtói*, *burtumál*.

boscotină s. f. 906 VI, 947 VI „tescovină, cumină”. *Réstu, boscotí-na ce rămíne să face țuică* 947 VI; *clúcul, prăștína*.

boscovină s. f. 979 V „murdărie, rest nefolositor care se depune pe fundul cazanului, după fierberea săpunului”;

cf. *ficáți*, *mardáf 1°*, *mărú-lă*, *moáre 2°*, *sărátúrl*, *strat*, *treasc*, *vrécie*; *mardá*, *vátră*

bostán s. m. 933 II „pepenărie” *M-an dus și io pe vále ca să mișcám lúbeniță de la bostán.*

v. DA s.v. (Ban.), SCRIBAN, D. s.v. (vest)

botáși adj. m. pl. 960 VIII „bătăuși”. *Ne-am pomíni cu nésțe yámen!... mái bhotăș cum să zíce.*

v. DA s.v. (Bucov.).

bráduri s. n. pl. 990 VII „brazi”. *Înainte nu țereá bráduri de-ástea cum-părate... Aveám aiciá - m_pădure únu de fácă pepinițără de brádur... și tájá d-áci brádur și le fácă.*

brădeńce s. f. pl. 995 VII „fete care împodobesc bradul de nuntă”.

v. PREDĂ, D. s.v. *brădeancă*.

brățări s. f. pl. 907 III „bete”. [Steagul la nuntă e] *încununát cu brățări și cu flori...; brățări de cumpăret, bete, cum le spune.*

breteá s. f. 991 A „petrecere care se face simbătă seara, înaintea nunții”. *Simbătă seára se duc la breteá*; cf. *góvie*.

brigádă s. f. 1° 957 A „chirpic”

[Casa] se face din pământ, din brigăz, di ășta de pământ 957 VIII ; cf. dúb le.

2° pl. 955 VI, 958 V „bucăți paralelipipedice de ciment (folosite în construcții)” [Fântina] să căptușește or cu kei din lemn sau cu brigăz de beton sau cu túburí 955 VI ; cf. b o r d ú l e , o b á d ä 2°

pl. brigăz/ 953 IV, 955 VI, 957 A, VI, VIII, 958 V.

brigaderiță s. f. 951 A „brigadieră la CAP”.

brîscă s. f. 912 VIII „unealtă care servește la netezirea tenculeii ; drișcă.”

brîscuiălă s. f. 903 VIII, 913 VI, 969 VI „netezire cu drișca ; drișcuiălă” . Se dă întii... tencuiála - ntii, și la urmă brîscuiála... brîscuiála - / netezitu ála pã úrmă 913 VI ; cf. drișca ; drișcuiălă.

brînzișoară s. f. 966 VII dim de la brînză, Vára mănîncă și - el ũ ouușor , vo brîzișoară, um pescút.

broájbă s. f. 917 A „lemn care se așază în intervalul dintre grinzi la podul casei”.

pl. broájbe 917 A.

brótină s. f. 902 VI, VII „cuptor la sobă” . Ș - o cuácem pã plat [turta] sau im. brótină, dac - avém 902 VII , cf. c o c á t o á r e , frigă t o á r e , ren , t ó -

bă 2°.

pl. brótini 902 VI.

brúturi s. n. pl. 965 V „buturi, coapse de dinapoi ale animalelor tăiate” . La piçúare - așá, ajiça, sus, brúturi / îi zic sau piçúare, brúturi / li să spúne, brúturi de porc ; cf. ș o l d é t e .

búbă s. f. 937 VI, 950 VI, 951 VI „țeavă (de lemn) a cazanului de țuică, care se îmbucă cu țeava putinii (refrigerentului)” . Búba ája, așá - / spúnem noi, búba căre mérge - n țáva pútini 950 VI ; cf. c o c á i e , c ú m p ā n ā .

v. CV, I, 1949, 7, p. 34 s. v.

bubeáză, se ~ vb. refl. ind. prez. 3 pl. 910 V, 956 V [despre puii de curcă] „(le) ies, pe git, mărgelele caracteristice păsărilor mature” . Cín încep lei să bubezá, ... lăpădă fúlgi du pã cap și du pã git, le iásă niște bubuléne 910 V.

conj. prez. 3 pl. să bubeze 910 V.

bubintós adj. m. 960 V [despre săpun] „zgrunțuros pe deasupra” ; cf. z g ā r ā m ș á t , z g î r g o m á t .

bubuléne s. f. pl. 910 V „bubulițe, bășicuțe” .

bucăturéște vb. ind. prez. 3 sg. 963 VII „taie în bucăți” . [Porcul] /i táje, /i bucăturéște și - / púne la hîrdău și - / să -

riáză; cioz m ă ț i.

cf. LR, VIII, 1959, 6, p. 55 s. v.

bucături.

búcium s. n. 941 VI „țărui de lemn în care este fixată nicovala pe care se bate coasa”. *Îmîrîzem [ε] aviém... spú- ñem búsum, im búsumu ala iestă nacová- la bagătă L - înîrîzem im pamînt, după se l-am înîript im pamînt púñem cyása pe ženúgk aísá, n-așazám jos și băttem cu sócánu*

budidăi s. pl. 925 VIII „gunoaie, buruieni, impurități”. [Grîul] *il dăm în țî- lîndru, l-alégem de toate... negîná, bu- didăi d-élea* 925 VIII. [Grîul] *il plivim de pâlămidă, budidăi, ce ie pin iel* 925 VIII; cf. lă b ă d ă i.

buftea vb. ind. impf. 3 sg 953 VIII „lovea”. *Iel [șarpele] mă buftea cu cá- pu [în burtă]*.

buliôn v. *biliôn*

bundaféte s. m. 918 VII „me- zel preparat din cecumul porcului, um- plut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă mică”; cf. *bundărău, bundă- reác, bundăréte, bundărúi, burta féte, burticán, burti- chél, burtói, cartaféte, chirț, cîrta fói, fundăréte,*

fundói, fúndul pópii, geácul ăi gros, mătușói, rínsa, sã- cúi, tarta bós, tăgîrcioáră, tráistă.

var. *bundavéte* s. m. 924 V; *bun- dráféte* s. m. 923 VII.

bundavéte v. *bundaféte*
bundărău s. 1° 961 VII „ce- cum (la porc)”, cf. *bundăreác, bundăréte, bundărúi, burta- fói, cartaféte, fundălét.* 2° 961 VII „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc, tobă mică”, cf. *bun- da- féte, bundărău, bundăreác, bundăréte, bundărúi, bur- taféte, burticán, burtichél, burtói, cartaféte, chirț, cîrta fói, fundăréte, fundói, fúndul pópii, geácul ăi gros, mătușói, rínsa, sã- cúi, tar- ta bós, tăgîrcioáră, tráistă*
bundăreác s. n. 1° 957 V „ce- cum (la porc)”. *Bundăriácu este lipid- de burtă.. bundăriácu este um- maț maț mári- ca máțli- ajláti*; cf. *bundărău, bundăréte, bundărúi, burta fói, cartaféte, fundălét* 2° 965 V „mezel preparat din cecumul porcului, um-

plut cu măruntale, slănină și carne tocată de porc; tobă mică. *Bundăreac îi spuniem,*

bundăreac... to la fiul îl facem ca și burtă; cf. bundaféte, bundărău,

bundărete, bundărúi, burtaféte, burticán, burtichél,

burtóii, cartaféte, chirț, cîrtafóii, fundărete, fundóii,

fúndul pópii, geácul ál gros, mătușóii, rínsa, sácúii, tartabóș,

tăgîrcioară, tráistă.

var. *bundăveác* 924 V.

bundărete s. m. 1° 950 VII, 968 V „cecum (la porc)”. *și le umplém búrta*

și cu bundăretele și cu mățele ale grúșii; 968 V; cf. bundărău, bundareác,

bundărúi, burtafóii, cartaféte, fundálét. 2° 918 VII, 951 VII,

952 V, 955 V, 957 VII, 958 V, 959 V, 960 VII,

962 VI, 964 V, 966 V, 969 V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntale, slănină și carne de porc; tobă mică”; cf.

bundaféte, bundărău, bundăreác, bundărúi, burtaféte,

burticán, burtichél, burtóii, cartaféte, chirț, cîrtafóii,

fundărete, fundóii, fúndul pópii, geácul ál gros, mătușóii,

rínsa, sácúii, tartabóș, tă-

gîrcioară, tráistă.

var 2° *bondareți* s. m. pl. 940

VII.

cf. BOCEANU, GL. s. v.

bundărúi s 1° 950 V „cecum (la porc)”; cf. bundărău, bundăreác,

bundărete, burtafóii, cartaféte, fundálét. 2° 950

V „mezel preparat din cecumul porcului umplut cu măruntale, slănină și carne de porc; tobă mică”; cf. bundaféte, bundărău,

bundareác, bundărete, burtaféte, burticán,

burtichél, burtóii, cartaféte, chirț,

cîrtafóii, fundărete, fundóii, fúndul pópii,

geácul ál gros, mătușóii, rínsa, sácúii,

tartabóș, tăgîrcioară, tráistă.

bundăveác v. *bundăreác*

bundărféte v. *bundaféte*

bung s. 941 II „băț”.

bungineáză vb. impers. ind.

prez. 930 A „burează”. *Nu e semn de pluaie, numai așa bunginează;* cf. sã

m íjgure.

cf. CADE, CIAUȘANU, V., VÎRCOL, V., AO, IX, 1930, p. 55-60 s. v. *bungineală*,

LEXIC REG. s. v. *bungini*.

buráú s.n. 987 VIII „ploaie de scurtă durată, bură”. *Dúpe cum dă cî-ti-um buráú de ploaie.*

cf. CV, III, 1951, 2, p. 34, GAMILLSCHEG,

D. M., PAJURĂ LEX. s.v. *buraucă*.

burdán v. *burtán*

burlăior s.m. 952 A „vier tî-năr (pînă în 6 luni)”; vie rotíc.

pl. *burlăiori* 952 A.

cf. CIAUŞANU, GL., s.v.

burtafete s.m. 916 V, 920 V, 925 V, 929 III, 967 VII „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slă-nină și carne de porc; tobă mică”; cf. *bundafete*, *bundărău*, *bundă-reác*, *bundărețe*, *bundărúí*, *burticán*, *burtichél*, *burtói*, *cartafete*, *chirț*, *cîr-tafóí*, *fundărețe*, *fundóí*, *fúndul pópii*, *geácul ál gros*, *mătușóí*, *rínsa*, *săcúí*, *tar-tabóș*, *tăgîrcioáră*, *tráista*.

burtafóí s. 919 VII „cecum (la porc)”; cf. *bundărău*, *bun-dăreác*, *bundărețe*, *bun-dărúí*, *cartáfete*, *fun-dălét*.

burtán s.m. 1° 937 VII, 946 III, 949 V, 961 VII, 967 V, VII, 992 VII „stomac

(la porc)”. *Ficăți să scod din iel [din porc], mătăle, burtánu, ála dinăuîntru* 946 III; cf. *burticán*, *tóbă* 3° 2° 961 VII, 962 VI, 992 VII, 993 VII, 996 III, 997 VII „mezel preparat din stomacul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă” *Toba acéria, burtán cum îi spunem noi* 996 III; cf. *borțóí*, *búrtă*, *bur-ticán*, *burtóí*, *burtumál*.

var. 2° *burdán* s.m. 998 V, VII.

búrtă s.f. 902 V, 904 V, 913 V, 915 V, 917 VII, 921 VII, 924 V, 926 V, 929 III, V, 958 V, 965 V, 966 V, VII, 991 V, VII „mezel preparat din stomacul porcului um-plut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă”. *Dim búrtá porcului, tot așa, făcém búrtă; ce-am băgát în cîrtabóșe...á-ia băgám și-n búrtă, la fel!* 904 V; cf. *borțóí*, *burtán*, *burticán*, *burtóí*, *burtumál*.

burticálele s.f. pl. art. 926 V „intestinele (porcului)”.
var. *burticánele* s.f. pl. art. 931 V.

cf. CIAUŞANU, V, CIAUŞANU - SFÎR-LEA, s.v. *burticale*.

burticán s.n. 1° 985 V „sto-mac (la porc)”. [Punem] *riník și șoricé mult ș-le făcém așa sucálețe și le pu-nem usturdó la mijloc și băgám în bur-*

ticăn; cf. *burtán*, *tóbă* 3°, 2° 974 III, 979 V, 983 VII, 985 V, 993 VII „mezel preparat din stomacul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; *tobă*”; cf. *borțói*, *burtán*, *búrtă*, *burtói*, *burtumál*, 3° 972 V, 974 VII, 977 VII, 991 V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; *tobă mică*”; cf. *bundaféte*, *bundărău*, *bundareác*, *bundăréte*, *bundărúi*, *burtaféte*, *burtichél*, *burtói*, *cartaféte*, *chirț*, *cirtafói*, *fundăréte*, *fundói*, *fundul pópii*, *geácul ál gros*, *mătușói*, *rínsa*, *săcúi*, *tartabóș*, *tăgîrcioáră*, *tráistă*.

var. 1° *burticánă* s. f. 931 V, pl. *burticáne* 931 V; 2° *burtucán* s. n. 908 VII, 986 VII; 3° *burtucán* s. n. 908 V. 974 V.

burticánă v. *burticán* 1°

burticánele v. *burticálele*

burticál v. *burtichél*

burticél v. *burtichél*

burtichél s. 911 VII, 921 VII,

„mezel preparat în cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; *tobă mică*”; cf. *bundaféte*, *bundărău*,

bundareác, *bundăréte*, *bundărúi*, *burtaféte*, *burticán*, *burtói*, *cartaféte*, *chirț*, *cirtafói*, *fundăréte*, *fundói*, *fundul pópii*, *geácul ál gros*, *mătușói*, *rínsa*, *săcúi*, *tartabóș*, *tăgîrcioáră*, *tráistă*, var. *burticál* s. 915 V; *burticél* s. n. 975 V.

burtói s. n. 1° 987 V „mezel preparat din stomacul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; *tobă*”. *Îm burtói am pus așă, ficăț, tá-îț, am pus și din cárne tocátă*; cf. *borțói*, *burtán*, *búrtă*, *burticán*, *burtumál*. 2° 926 V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; *tobă mică*”; cf. *bundaféte*, *bundărău*, *bundareác*, *bundăréte*, *bundărúi*, *burtaféte*, *burticán*, *burtichél*, *cartaféte*, *chirț*, *cirtafói*, *fundăréte*, *fundói*, *fundul pópii*, *geácul ál gros*, *mătușól*, *rínsa*, *săcúi*, *tartabóș*, *tăgîrcioáră*, *tráistă*,

pl. *burtoáie* s. n. pl. 990 V,

burtucán v. *burticán*

burtumál s. n. 962 VI „mezel preparat din stomacul porcului.

umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc, tobă ~; cf. borțóí, burtán, búrtă, burticán, burtóí.

var. *burtumán* s.n. 962 VI.

burtumán v. *burtumál*

burungúć s. n. 977 Va „borangic”. *Înainte să trăgă gogóșile, să făcă burungúć dîjle.*

v. DA (Bucov.), TDRG (Mold.), SGRI-BAN, D. (nord) s. v. *borangic*.

bușteán s. m. 954 VI a, 957 VIII „butuc de viță de vie”. *le! vița, te dus ș-o aléz d'acolo, de úne jéști ja, d'im-bușteán* 957 VIII.

v. IONESCU, GL, s. v.

butóí s. n. 983 III, V, 987 VI „petrecere, luni după nuntă, la părinții miresei”. *Să string tos și pleacă pin sat cu logón, așa să spúne, logón. Butóí, or logón, or butóí* 983 V; cf. cúscri, floáre, logón 2°, moríșcă, proțăp, rachiu, urciór.

căișine (3 sil.) s. f. pl. 965

VIII „caise”. *Și dim-putáme să făće [țuică], corcodușe - așa le zice la noi pe -ăiic... și*

dim-căișine, și dim-prúne.

cal s. m. 1° 946 VI, 951 VIII, 964 VI „snop care se pune deasupra unei clăi”; cf. cǎlǎráș; mǎgá r. 2° pl. 916 VIII, 924 VI „lemne cioplite la un capăt în forma unui cap de cal, pe care se sprijină acoperișul unui izvor captat în bazin”. *Fintina, îi púne d'oo bláni sau trei la făță, îi púne doi aiic așa - m-márgini cáre se numesc cai, niște blane - așa care - are um-fel de cap de cal, cáre să numéște cai* 924 VI; cf. cǎlúșj, círlán 2°.

cálea s. f. art. ~ máre 906 V, 907 III, 908 V, 910 VII, 913 VII, 918 V, 919 VII, 924 VII „primă vizită a tinerilor căsătoriti la părinții miresei și petrecerea care se face cu acest prilej” *Să duc [la părinții miresei] or duminécă, dúpe cum pot le să să mai pregătească, ștji, pe călea máre să duc... tot cu petrecere, tot cu lău-tárí, cu neámurle lor* 924 VII; cf. întorsúri.

pl. *cáile mari* 921 VII.

cf. DA, TDRG *cale albă, cale primară* s. v. *cale*, CIAUȘANU, V. s. v. *calea - naltă*, CIAUȘANU - SFÎRLEA *cale înaltă* s. v. *cale*.

caleándră s. f. 962 A „gard de scinduri”

cântă s. f. 906 III, VII, 950 V, VII, 954 VII, 968 V, 971 VII „vas de metal cu capac, în care se păstrează carnea prăjită, în untură”. *Să fierbe [carnea] frumos, să rumenescă, să băgăm în borcan sau într-o cântă, căldare din apă cu capac, punem untura peste ia* 906 VII.

pl. **cănți** 943 VII.

căpăt s. n. 911 II, VIII, 918 VI, 961 VIII „cap”. *Ursu de Hobiței merge cu căpătu-n jos* 911 VIII. *Cim-prindeam pește, l-apucăm din la oia, din la căpăt* 918 VI.

ca pe mină v. *mină*²

ca pe om v. *om*

ca pe tinjălă v. *tinjălă*

cărnită v. *gărniță*

carnotie s. f. 915 V „bucată de carne prăjită, păstrată în untură”; cf. *măcrituri*,

cf. CIAUȘANU, V. s. v. *cărnolii*.

cartaféte s. m. 1° 983 VII „cecum (la porc)”; cf. *bundărău*, *bundăreác*, *bundărete*, *bundărúi*, *burtafói*, *fundăléț*. 2° 912 V, 961 V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă mică”; cf. *bundaféte*, *bundărău*, *bundăreác*, *bundărúi*, *burtaféte*, *burticán*, *burtichél*, *burtól*, *chirt*,

círta fói, *fundărete*, *fundói*, *fundul pópii*, *geácul ál gros*, *mătuóí*, *rínsa*, *sácúí*, *tartabós*, *tăgircioára*, *tráistă*.
cf. CIAUȘANU - SFÎRLEA s. v. *cartafói*.

casáce s. f. pl. 995 A „cojoace mari”.
v. GREGORIAN, AO, XV, p. 91; cf. DA s. v. *casac*.

cazangiu s. m. 994 V b „proprietar al unui cazan de țuică”.

căier (2 sil.) s. m. 984 A „ingrijitor de cal în cooperativa agricolă de producție”.

cf. DA s. v. *căier*.

căierim vb. ind. prez. I pl. 938 VII „facem caier”. *O ducem [lâna] la fabrică și-o facem căiere, o căierim și-o țuărcem*.

căieruțe s. n. pl. 933 VII, 962 V dim. de la *caier*. *Firele le punem la dărác, le dărăcím, le făcém căieruță, le torcém* 933 VII.

călăim vb. ind. prez. I pl. 946 I „încălzim”. *Calăim niște apă, nis prea căldă, da nis prea resé, potrivită*.

var. *să căliéze* conj. prez. 3 sg.

950 V

cf. LR, VIII, 1959, 5, p. 75 s.v. *călie*, X, 1961, p. 317 s.v. *călie*.

călărăș s.m. 952 VII „snop care se pune în vârful clăii”; cf. *cal*; *măgărar*.

călcám vb. ind. impf. 1 sg. 907 VII „frământam”. *Călcám* [brinza] *așă cu mîinile bine, bine, pe un fund, mare de blănă*.

călcăre vb. ind. prez. 3 sg. 954 VI b „bătuțește (cu picioarele)”; cf. *jó á c a 1°*, *luám la driguitúri*.

călcătoárea s.f. art. 974 VI „lemnul așezat de-a curmezișul grinzilor pentru a le fixa”. *Dúpe grinz să pun [E] călcătoárea căre sprijină, leágă tuá-te grinzile*.

v. DA s.v. (Muscel), LR, X, 1961, p. 317 s.v.

căldărúie s. f. 924 VIII dim. de la *căldare*. [Tuica] *cúrgé - n_ vadră jos... într-o vadră, căldărúie, vadră, c-o fi*.

călimáruł s.n. art. 932 I „călimara”.

v. DA, SCRIBAN, D. s.v. *călimară* (Trans.).

călúși s.m. pl. 919 VI, VIII „lemne cioplite la un capăt în forma unui cap

de cal, pe care se sprijină acoperișul unui izvor captat în bazin”. *Desúpra kéilor să púne niște călúș, sub fórmă de bod de cal* 919 VIII; cf. *c a i*, *c í r l á n 2°*.

căneásă s.f. 973 VII „untură murdară de pe mațe și de pe burtă, din care se face săpun”. [Untură] *a de ieșăá pe búrtă, pe... măále cín fkerbeá pe foc, o luam, într-un blidón, în ceva. A murdálă, zísă căneásă, áia, jumári d-e-leá de rámingă - n_ fúndu polomeácului*; cf. *m a r d á f 2°*.

căpătii s.n. 928 VII „sarcină de lemne care se poartă pe cap”
v. DA, CADE s.v. (Ban.).

căpețesc vb. ind. prez. 1 sg. 961 VIII „tai vîrfurile vitei de vie de curînd plantate”. [Vița] *o pun în pămînt ș-la urm-o căpețesc, ca să deá dîn nódu áia, să deá... crăc [...] lăstári*; cf. *c á p u ș é ș - t e*, *f á c e m c a p*.

căpreții s.m. pl. art. 904 I „iezii” [Gapra] *a - ntrebá cá... úne sînt cá... căpre... căpreți éia micți*.

căpușește, se ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 961 VI „se taie lăstarii vitei de vie”. *Primávára [vița] să dezgrúpă ș- să căpușește, să tăie așă dî la fáța pămîntului*; cf. *c á p e ț é s c*, *f á -*

ca m cap.

cărăveie s. n. pl. 958 VIII „rînduri scurte (plantate cu porumb) [?]” *Mei avem [de prăsit] vo patru cărăveie.*

cf. CADE s. v. *cărăvei*, CIAUȘANU, V s. v. *cărăvei*.

cărie s. f. 943 VII „mîncare pentru porci, făcută din dovleac fiert amestecat cu făină și sare” *Făc cărîie coló cu... fierb dovleț.*

v. LR, XI, 1962, p. 261 s. v.

cășiță s. f. 1° 908 VI „îngrăditură de lemn făcută la marginea apei ca să protejeze malul”; cf. z a t ó n 2° 945 VI „lemnărie de la acoperișul unei fîntîni” *Lemnărije îi cășiță - așó - și spûnim, îi fac cășiță [la fîntînă].*

1° v. DA s. v. (Bucov, Trans.)

către, *în* ~ loc. prep. 933 VI „către” *Ș-am plecát în către stat 933 VI A spus móșu în căte... în căte țigán 912 II*

var *în căte* loc. prep. 912 II

cătune s. f. pl. 981 III „mănușchium de cînepă așezate la uscat”

căței s. m. pl. 950 VI, 952 VIII „stîlpi verticali, la pereții casei de lemn”

var *cățeie* s. n. pl. 950 VI.

v. CADE s. v. *cățel* (Ban.).

cățeie v. *căței*

căzálniță s. f. 1° 937 VIII „încăpere în care este instalat cazanul de țuică, povarnă”, cf. c ä z ä n i e 2° 941 IV, 945 A „instalație de răcire (la cazanul de țuică)” *Căzálniță [este] o pútîn-a-șá márie ș-éstó ápó... ș-éstó țávo de arámă; cf. r ä c i t o á r e.*

căzanie s. f. 981 VI, VIII „încăpere în care este instalat cazanul de țuică, povarnă”, cf. c ä z ä l n i ț á 1°.

ceclamá s. f. 953 VI „varietate de ceapă [?]” *Prășiră la ceclamá, zis căp - așó cum îi spûnem noi. Îlimbáju țărănesc al nostru.*

celim vb. ind. prez. 1 pl. 969 V [despre varză] „călim”

v. LR X, 1961, p. 317 s. v. *celi*, cf.

DA, CIAUȘANU, V. s. v. *celi*.

cemúr s. n. 948 VIII „cocă, pastă de lipit” *Pun acoló, la gárdín, pe gárdín, pun semúr d'le grîu; cf. m l e a t.*

céntă s. f. 974 VIII „băț gradat cu care se măsoară țuica la cazan” *Áre un bețișór gradát în kilográme, uo kilá, dóo, trei, patru [...] îi zicem [c] céntă;*

cf. ț ä n c ú ș ; ț ä u

centruléte s. m. 915 A „centru (de oraș)”

cepás s. n. 913 A „potecă de munte”.

pl. **cepásuri** 913 A.

cf. DA (Ban), CADE (Olt, Ban.), CIA-

UȘANU, V., s. v.

cércii s. m. pl. art. 935 IV „coardele de la vița de vie”. *Femeit'-o... lăgă cêrci pã éle, pã pari.*

cerculéte s. n. 964 VII „cerculeț”.

ceréu s. 968 VIII „lemn de calitate proastă, folosit pentru foc.”

cheguit adj. m. 937 VI [despre lapte] „închegat”. *Lápte kéguít.*

chéie s. f. 924 VI, 948 VIII, 950 VI „loc în care se îmbină birnele orizontale ale pereților casei de lemn”. *Înainté vréme sã -ŋkéiá [casa de lemn] în cápete - așá, dúpã c'-o crestá și pã úna și pe - aialtã, dóo léme, le -ŋcrucișá únu cu áltu și veneá de cãdeá únu - ntr-áltu, așá în kéie* 924 VI.

pl. **chei** 951 VII.

cherchelúi adj. m. 954 A „amețit, cherchelit”; cf. cirmít.

chibzuiélnic adj. m. 917 A „chibzuit”. *Uom kibzuiélnic.*

chică s. f. 1° 974 VI, 977 VIII „spic din virful tulpinei de porumb”. *Je áia cãre iásã [c] diŋ cocãnu - ála sus, și cã*

iésã așá, [ii zice] kicã 977 VIII; *chici urã. 2° pl. 942 IV „pãnuși (la porumb)”.*

gõurãm di foili - acélea de ... numite kic 942 IV.

pl. **chici** (1 slt.) 942 IV,

cf. LEXIC. REG. s. v.

chilím s. 996 VII „scul (de borangic)”. *Ș - făcã așá scul dã bumbác, îi zicã, dã borangíc, kilím dã borangíc sã zice, kilím.*

chimița, de-a ~ loc subst. 944 II „joc de copii”.

chindeáúă s. n. pl. 907 V 1° „prosoape cu alesături, țesute în casă” 2° „bucăți lungi de pînză cu care se coboară sicriul în groapă”; cf. *m á sã* 2°.

1° v. DA, TDRG, CADE, SCRIBAN, D. s. v. **chindeu** (Trans.), DM s. v. **chindeu** (reg).

chipcél s. m. 983 A „cãpăcel la plită”.

pl. **chipcéi** 983 A.

chípului, de-o ~ loc. adv. 914 VII „chipurile”. *Piŋ - cãsã mãturá nóru - meș de - a kípului.*

chirt s. 910 V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntăie, slănină și carne de porc; tobă mică”; cf. *bundaféte, bundărăú, bundã - reác, bundă réte, bundã rúi,*

burtaféte, burticán, burti-
chéi, burtóii, cartaféte, cir-
tafóii, fundárete, fundóii,
fúndu pópii, geácul ál gros,
mātuşóá; rínsa, sácúii, tar-
tabóş, tagírcioárá, tráistá.

chişită s. f. 941 A „unealtă
de lemn pentru scos focul de pe vatră”.

pl. **chişíte** 941 A.

v. DA s.v. (Ban.).

chitfals s. n. 985 VIII „rindea
mică”.

chiţáfi adj. m. pl. 953 A „îngră-
mădiţi, strinşi într-un loc”. *Nuc încuáte...
din cáre nu păsă símburi toţi kíţát.*

cicícul s. art. 966 V „totalita-
tea firelor toarse din lina de cea mai bu-
nă calitate”. *Cícicu se fáce de oprége,
péntru oprége, să tuárce, supţire, oş pâr,
dim pâr de-ála.*

cicoáre s. f. 950 VI, 958 VIII
„ţeavă subţire de aramă, de trestie sau de
cucută, cu care se degustá ţuica”. *Cícua-
rea-í fácută din trestie... de lungă, ies-
tă, de lungímea bóti, să poţ s-o bag ím
bótă şi să bei ţuică cu ía* 950 VI.

cimpi s. m. pl. 939 VIII „lăstari
tăiaţi ai viţei de vie”. [Via] *intíţ vo táiem,
pă úrmă o légám, cáre-í lăsám cimpi,*

*cáre nu, címpí... cáre-s mai sus íţ lé-
gám, cáre nu, rămín aşá*; cf. teméie.

cinstáş adj. m. 954 A „care cins-
teşte pe ceilalţi”. *Jereó om cíntás.*

cf. DA (Mold), TDRG, CADE, CIAUŞA-
NU - SFÎRLEA s v. **cinsteş**.

cioácele s. f. pl. art. 984 VI „
„cirligele de lemn pe care se agaţă şi-
rurile de tutun la uscat”. *Cúácele sunt
cirlígele - álea cáre s-atírnă [tutunul]
péntru uscát.*

cf. DA, SCRIBAN, D, CIAUŞANU, V.,
LEXIC REG., PAŞCA, GL. s.v.

cioátă s. f. 946 A „jumătate
de dovleac curăţat de miez, în care se
păstrează diferite obiecte (de uz cas-
nic)”; cf. **ciováťá**.

ciobilcăială s. f. 917 III „stro-
pire, împrăştiere”. *Să stropeá láptele pe
truacă, întelez... aşá ciobilcăială, da, da
să strupeá truac - aşé.*

cf. SCRIBAN, D. **ciobilcăi** s. v.
şteobilcăi.

ciobilcăit adj. m. 917 III „stro-
pit, împrăştiat”. *Vedeá láptele ciobilcăit
din truac.*

cf. SCRIBAN, D. **ciobilcăi** s. v.
şteobilcăi.

cioburêşte, se ~ vb. refl. ind.

prez. 3 sg. 961 VI, 968 VIII „se înfig bucăți de cărămidă sau cioburi de țiglă în stratul subțire de tencuială de pe perețele exterior al casei”. *Dă-m înc-o tencuială mai subțire care să coburește cu cōburi de țiglă sau cărămidă* 968 VIII.

ciochéz vb. ind. prez. 1 sg. 956 A „scurtez joardele viței de vie”; *ciontă*.

cióclu s. 973 VIII b „prăjină împodobită, steag (la jocul călușarilor)”. *Marț[ă] îngrapă cōclu, că* [= zicea]

că-i cōclu călușărilor. Și-1 îngrapă acóló [ε] măiágu ála; cf. *ciócul că-lúșului*, *măiágu*.

ciócoți s. m. pl. 912 VII, 939 V „ciucuri”. [Mireasa împarte] *bătistútă cu cōcot la băjéț* 939 V.

v. DA s.v. *ciocot* (Trans).

ciócul s. n. art ~ *călușului* 993 W „steagul împodobit al călușarilor”; cf. *cióclu*, *măiágu*

ciorós adj. m. 943 VI [despre un copac] „noduros”.

ciotírnă s. f. 924 VIII „vas de lemn în care curge țuica (la cazan)” [Țuica curge] *într-o uálă, căldărúje, uálă, c-o fi, noi îi spúnem cōtírnă, așá să zíce a-rića*; cf. *bárcă*; *bóťă*, *butíc*, *gí-ván*, *troșie*

ciovátă s. f. 945 A, 948 A „jumătate de dovleac curățat de miez, în care să păstrează diferite obiecte (de uz casnic)”, cf. *cióátă*

pl. *ciovéți* 945 A, 948 A.

cirtă s. f. 942 IV „unitate de măsură pentru teren”.

v. DA, SCRIBAN, D. s.v. (Mold.); cf.

TDRG s.v.

cirulét s. n. 947 V dim. de la *cir*.

ciubárcă s. f. 935 IV, 942 VIII „putină”; cf. *streaz*; *brădoáică*. v. GILCESCU, G, CV, II, 1950, 2, p. 31, LR, XI, 1962, p. 261 s.v.

ciúcuri s. m. pl. 952 V „cocarde (la nuntă)”; cf. *boierii*.

ciuhái s. n. 935 III „cean”. [Mămăliga] *o mestecám c̃ciuháj ș-o turném jos*.

cicléj v. *gíglej*

cîi (1 sil) s. n. 985 A „parte de la gura coasei, de lângă călcii”.

cînepát, *de ~* vb. supin. 909 I „de dărăcit, de pieptănat” *Dinți de cînepát cînepă*

cîntă, *se ~* vb. refl. ind. prez. 3 pl. 938 V, 939 VII „jolesc, bocesc (mortul)” *Lúmea sã. aj cōsej sã mai cîntă*

pe iel, să mai... să mai boćes, pe iel
938 V.

v. DA, TDRG, CADE s.v. *cînta* (Trans)
SCRIBAN, D., s.v. *cînt* (Trans), DM s.v.
cînta (reg.), IONESCU, GL. s.v. *cînta*.

cîntărețe s. m. 937 A „cîntă-
reț de biserică”

cîrlán s. m. 1° 960 A „mlădi-
ță de viță cu trei muguri”. *Lăsăi o butú-
ră cu trei cûarde și-un cîrlán la trei
uoik* 2° pl. 922 VIII „lemne cioplite, pu-
se oblic la acoperișul unei cișmele” *li
fac lăturle* [fintinei, cișmelei] *cu niște
cîrláni așă frumós lucrăt*, cf. CAI, CĂ-
LÚȘI

2° pl. *cîrláni* 922 VIII

cîrmít adj. m. 986 A „cherche-
lit”; cf. *cherchelúi*.

cîrpă s. f. 943 VII, ~ *lúngă*
912 VII, 913 VII „maramă” *Uo-mpropozá,
uo invăleá* [pe mireasă] *cu cîrpă lúngă
și umblá p-íngă măsă duminică sára,
cu cîrpă lúngă.. doyo căpătíe până jos,
tíríș* 913 VII; cf. *cîrpói*.

v. CREGORIAN, AO, XV, p. 91

cîrpătorás s. n. 918 VII dim de
la *cîrpător*; cf. *fundăcéi*

cîrpeneásă s. f. 968 VII „plan-
tă verboasă cu flori roșii, purpurii sau gal-

bene”. *Rumeniță, pelín, álte fel de buru-
iéní, avrămeásă, cîrpeneásă, de tuáte*

cf. DA, TDRG s.v. *carpenă*.

cîrpéște vb. ind prez 3 sg 954
III „coase, tivește” *Taje din vig* [] *cáre
cít lé trebuie, le cîrpesc și-ápoi le úm-
ple cu páie* [saltelele].

ind. prez. 3 pl. *cîrpésc* 954 III,
ind. prez. 1 pl. *cîrpím* 929 III.

cîrpói s. n. 904 VII „maramă”;
cf. *cîrpă* (lúngă).

cf. LEXIC REG s.v.

cîrstáși s. m. pl. 919 VIII „gră-
mezi făcute pe cîmp, de obicei din 13
snopi”; cf. *pletíte, scîrtáți,
stávă; crestáță, petítă*.

cîrstúit, de ~ vb. supin 929
VI „de făcut cîrste”

cîrtafói s. n. 917 VII „mezel
preparat din cecumul porcului, umplut cu
măruntaie, slănină și carne de porc, to-
bă mică”; cf. *bundaféte, bun-
dărău, bundăreác, bundă-
rețe, bundărúi, burtafé-
te, burticán, burtichél,
burtói, cartaféte, chirt,
fundărețe, fundói, fúndul
pópíi, geácul ál gros, mă-
tușói, rínsa, sácúi, tarta-*

bóş, tăgîncioară, trăistă.

var. *chirtafói* s. n. 991 VII.

cf. CIAUŞANU - SFÎRLEA s. v. *cartafoi*.

cîta adv. 936 A, 937 A, 940 VIII, 948 A, V „puţintel”. *Am fost pe la vie cîta* 948 V, cf. un piculeţe, o ţirigă nă, o ţirişcă, o ţirişúcă, o ţirişíră, o ţirişícă.

v. DA, CADE s. v. (Ban), SCRIBAN, D., s. v. (vest).

cîta adj. nehot pl. 948 II „cîtivă”. *Să-î de şi ieşi cîta gâlbîn*.

clêste s. m. 952 V „lemne lungi, legate la capete, între care se pune cînepa, cînd e băgată la topit”. *La rîu avem un deşte [..] de lemn. Şi băgăm .. uo pûnem cînepa la rîn la rîn la rînd, legăm cu nuiele, legăm aiic la lemnele - alee aşá să nu se desfăcă*.

clizmul s. n. art. 926 II „clisma”. *Tupă ce mi-o făcu clizmu, am dormit*.

cloc s. n. 950 VII, 954 V, 957 A „clocot”. *Fierbî apă bine în cloc pe foc* 950 VII. *Ápa fierbe cu cloc* 957 A.

cloşug s. n. 933 VII „sicriu”. *A tunc vine priuótu, il ia, il púne în cloşug, il duce la biserică, il slujeşte, l-ia şi-l îngruapă*; cf. *cuştiúc*; tron.

clúcul s. n. art. 926 VIII „tescovina”. [Mústul] *il trăgám din .. còmina aia, din clúcu ala*; cf. *boscotînă, prăştînă*.

coacă s. f. 949 VIII „manivelă”. *Acúm a ieşi stroşitori de să púne şi-mvirteşte de-o cuac-acólo şi strúguri să fărímă*, cf. *haitáie*

cf. DA, CADE, SCRIBAN, D., s. v.

coadă s. f. 945 A „codană, fată mare”.

coárnă v. *ardéi*

cocâi v. *cocâie*

cccâie s. f. 935 VI, 939 VI „ţea-vă care face legătura între cazanul de ţucă şi serpentină”; cf. *búbă, cúmpănă*,

var. *cocâi* s. n. 935 VI

cocătoáre s. f. 904 VIII „cuptor la maşina de gătit”; cf. *brótină, fri-gătoáre, ren, tóbă 2°*.

cf. DA *cocător* s. v. *coace*.

cocén s. m. în expr. *faci de ~* 959 VIII „faci de mintuială”. [Treaba] *s-o făc de cocén*,

cocém vb. 1° ind. prez. I pl. 961 VI „fierbem, distilăm”. *Ne dcém s-o cocém la cazán [ţuca]* 2° refl. ind. pf. c3 sg. 906 VIII [despre caş] „s-a fermentat,

s-a dospit " *Căsu-ăla să púne la dospéală*
Cîr_ s-a dospit de-ajuns, îi spúnem noi
că s-a copt, atunci-1 fărímăm mărún-
mărún .. 906 VIII. Și-1 púnem pe-um-
pat [cașul] că să să cuácă 917 III. Și-1
púne [cașul] lă pā má-să sus, la copt
 917 VI.

refl. ind. prez. 3 sg. *se coáce* 917
 V; refl. conj. prez. 3 sg. *să se coacă*
 917 III; conj. prez. 1 pl. *să coácem* 976
 VI; supin. *la copt* 917 VI.

cochivícuri s. n. pl. 965 A
 „șiretlicuri” *Scăpă cu cochivícuri, de-ă-*
le lui.

cocioleánul s. n. art. 956 III
 „coceanul, cotorul (de varză)” [Varza]
o curățăm ș-o. îi scoátem de-acólo
cočioleánu-ăla, úmplem cu sáre

cocolím vb. ind. prez. 1 pl. 926 III,
 V [despre sarmale, aluat etc.] „tăvălim
 prin făină (dînd o formă mai mult sau
 mai puțin sferică)” [La sarmale] *púnem*
um-pic de făjín-ășá, le cocolím, cum
se face-ășá 926 III. [Gogoșile] le coco-
límășá în făjínă 926 V.

coconéte s. m. 996 A „cocă coap-
 tă în spuză”

cocóș s. m. 980 A „rotiță la stru-
 na zăbetei care se pune în gură cailor nă-

răvași.”

coderie s. f. 955 VIII „coadă la
 coasă” *Noi îi púnem [coase] coderie dá-*
lemn.

cf. DA, SCRIBAN, D s. v. *coderie*,
 BOCEANU GL s. v. *codărie*, CIAUȘANU,
 V s. v. *codărie*.

códru, stă ~ loc. vb. ind.
 prez. 3 sg. 948 A [despre lapte] „este bi-
 ne prins (după ce s-a închegat)” *Lápte-*
le stă códru.

cofrăgăria s. f. art. 908 VI
 „cofrajul” *Ţeșmeáua de cîment, áia să*
face cu balástru .. cofrăgăria-1 bag-a-
cólă-jos, 1-ășáză bine.

coiécăie vb. ind. prez. 3 sg. 971
 II „guită” *Coiecăie porcu și fúge.*

cf. DA, CIAUȘANU, V s. v. *coicăi*.

coji s. f. pl. 941 VI „felii, bu-
 căți” *Tăiem cartúofi, cáre-s mai măr-! îi*
tăiem coj, și cáre-s mai mis' îi púnem
întráz.

cojlăiala s. f. art. 994 A
 „hoinăreala” *îi plăce cojlăiala.*

cojoc s. n. ~ *înfundăt* 915 VIII
 „cojoc încheiat lateral”

coláci s. m. pl. 987 V „legături
 alcătuite din mai multe fuioare de cî-
 nepă” [Cînepa]. *a bătím, o mețtám, o*

făceș - *colăc*; cf. *piátră*,

colárnic s. n. 979 A „scaun de înspîțat roata cărului”.

cf. DA s. v. *coleriu* (Ban.),

Colorátu v. *gîndáci*

comán s. m. 947 A „lemn pe care se reazemă vîrfurile căpriorilor (la casă)”.

pl. *comári* 947 A.

combilizón s. n. 917 V „combinezon (făcut din pinză)”.

consoáne s. f. pl. 922 VI „grinzi mici de la colțurile casei, care pornesc de la grinzile de deasupra pereților în afară și pe care se bat căpriorii; console”. *Pe lîngă grinzi mai egzistă și alte grinzișoare sau consoáne cum s-ar spune, la colțurile căsii;* cf. *cónsulii*, *cotóc* 2°.

cónsuli s. pl. 930 VIII, 932 VIII „prelungirea grinzilor în afara zidurilor casei sau bucăți de lemn peste grinzi, pe care se sprijină căpriorii; console”. *Ș-după ce punem grinzile, s-apucă și le punem și cónsuli [...]. punem blănă peste cónsuli, po-ormă s-apucă și-așiză căpriorii;* cf. *cónsoáne*, *cotóc* 2°.

contrafise s. f. pl. 952 VIII

[la casa de lemn] „lemne oblice care se fixează între furci și talpă, pentru întărire”;

copăială s. f. 926 VI a, 949 VIII „mușuroit (la porumb)”;

cópcă s. f. 1° 928 VI „primă tăietură făcută cu toporul în copac, înainte de a-l tăia cu joagărul pentru doborîre”. *Ásta [copacul] ppa-să cédă pă coastă-n_djal. Alúncă-î făce cópcă cu topóru in_djal;* cf. *bábă* 2°, 2° pl. 985 VIII „bucăți de tablă bătute în cuie, care fixează tabla pe acoperișul casei”

pl. *copci* 985 VIII,

copceálă s. f. 926 VI b „rețezare a lăstarilor de la rădăcina viței de vie”; cf. *copcítul*.

copcítul s. n. ant. 931 VI „rețezarea lăstarilor de la rădăcina viței de vie”. *Șî-ncepe ce să făcă copcítul la ea, ce să nu făcă [vița de vie] mustăț dpa-súpra;* cf. *copceálă*;

copetéle s. f. pl. 941 VI, 944 VIII, 949 VI „căpițe mici de fin”. *îl cósím [finul], îl lasám dovo, trei zile [...], îl făsem copetéle asá miș, pe urmă îl făsem mai marí,* 944 VIII; cf. *copițóii*, *furcoáie*, *ploșcoáne*, *porconéățã*; *plásture*.

cf. DA s.v. *copițea*, BOCEANU, GL., PAJURĂ, LEX. s.v. *copiță*.

copi (1 sil.) s. pl. 996 VI „copileți”. [Porumbul] *il îngropăm cu săpele, după ce-l îngropăm cu săpele, a-dică îi rărîm bine, aruncă niște copi și pã urmă rúpem și copi-ăia tot.*

copil s. n. 988 VII „copilit (la porumb)”. *După ce răsăr porumbi tré-cé la copil; copile á lá.*

cf. DM s.v. *copili*, GIAUȘANU, V, s.v. *copil*.

copilițăt s. n. 939 V „copilit (la vie)”. *M-am duz la [...] copilițăt, în vélé [la vie]; cf. fluturít, plivéli, plivít.*

copilițéáză, *se ~* vb. refl ind. prez. 3 sg. 939 VI „se copilește”

cf. DA, CADE, DM s.v. *copili*.

copițói s. n. 942 VIII „căpită de fin”. [Finul] *după ce-l întpărsem, il făcém porșóri, copițói, cum să zî-ći; cf. copețéle, furco áie, plosco áne, porc one á ță; plásture.*

copoácele s. f. pl. art. 963 VIII „copoacicele”. *Nu puteá copoácele să-ji ie [pe lupi].*

córfă s. f. 939 VI, VIII „albie

mare de lemn, cu scurgere pentru must, în care se pun strugurii pentru a fi zdrobiți”. *Córfă de lemn. în fórmă de... hálbile* 939 VI; cf. *c r i n ț*.

corlátă s. f. 992 A „scîndură care se pune peste ghizd, la fîntină”; cf. *co ro á n á, z l a i*.

pl. *corlátți* 922 A.

cf. SCRIBAN, D, IONESCU, GL s.v.

córnul berbedcului v. *ardéi*.

córnul căprei v. *ardéi*

coroánă s. f. 915 VI „scînduri așezate deasupra ghizdurilor (la fîntină)”. [Facem la fîntină] *coroánă [...] ca să púje nevéstele, la noi... să púne cánta sau vádra pe ea deasupra,* cf. *corlátă, z l a i*.

coscodățînd v. *cuscudețá*

cosór s. n. 924 VI „unealtă pentru plivit griul”; cf. *co s o r í ț á, ț á pígi, ț e p e r i g ú ț á, ț i p i r í g á; ț e p e l í g á*.

cosorită s. f. 959 VI, VIII, 960 VIII, 968 VIII „unealtă pentru plivit griul”. *Griyu să plivéște primăvára... cu... cosorită, așá să spúne. li făcú-tă dintr-o bucătă de táblă, de șínă, așá, încovojátă puțin așá, și táie cu*

ia ámbele pãrt, și-n fãtã și-n spãte
966 VI, cf. cos ór, țã pígi, țep eri-
g ú țã, ț i pí r í g ă, țepel ígi
pl. *cosoríte* 968 VIII.

var. *cosoríte* s. f. 954 II, VIb, 966
VI, pl. *cosoríte* 958 VIII.

costãive adj. f. pl. 953A [despre
nuci] „costelive, seci”, cf. *in c u i á t ă*.

coș s. n. 940 IV „ladă la sanie”.
cf. DA, TDRG, DM s. v.

cotcodăteze, *să* ~ vb. conj.
prez. 3 sg. 901 II „să cotcodăcească”;
cf. *c u s c u d e ț á*, *c u c u r e z é z e*.

cf. TDRG *cutcudeță* s. v. *cotco-
dăci*.

coteățã s. f. 977 Va „imple-
titură de papură sau nuiete, cu ochiuri
mari, folosită ca așternut pentru vier-
mii de mătase”. *Le bag* [goangele] *într-o
odăie separată [...], le făcăm ráftur, pú-
nem coteățã, peste coteățã púnim cuá-
lele de... de irtjie*.

cotelenós adj. m. 916 VI [des-
pre fin] „buruienos”; cf. *d u d ă i ó s*:

coteléște vb. ind. prez. 3
sg. 958 VII „plivește”; cf. *p r i v í m*;
p í g u l í.

cotețe s. pl. 908 VI „posta-
mente la rampa funicularului”. *Râmpa*

să lucrează p-ũ [κ] *din lemn rotund
și pã cotetã, așa le sounem noi la...une
sã-nkêie acolo, úne púnem lemnele álea,
cotetã să spúne*.

cotoáce v. *cotóc*

cotóc s. 1° 961 VIII „lemn care
ține unul dintre capetele alovului (pla-
sei de pescuit) în poziție verticală”. 2°
s. m. pl. 997 VIII [la casa de lemn] „prelun-
gire a grinzilor în afara zidurilor casei sau
bucăți de lemn puse peste grinzi, pe care
se sprijină câpriorii”; *console*. *S-a ter-
minat zidãriia, să púne acoperișu; aco-
perișu să púne -ntii áștia dă la streá-
șinã, noi le zícem cotóc*; cf. *c o n s ó a -
n e*, *c ó n s u l i*.

pl. *cotóci* 997 VIII.

2° var. *cotoáce* s. n. pl. 996 A.
1° v. LR, X, 1961, p. 317, s. v.

covrãgi s. pl. 917 VIII „co-
fraje”.

covrigãnitã v. *incóvri-
gãnitã*

crãciulėti s. m. pl. 995 VIII
dim. de la *crăci*.

crãiță s. f. 973 VIII a, VIII b
„femeie care face parte din formația de
cãlușari”. *Jerá do sprizéce cãlușeri, și cu
doo fete crãiță* 968 VII, cf. *v ă t ă ș i ț e*

pl. *crăite* 968 VII.

crănțuiesc, *se ~* vb. refl.

ind. prez. 3 pl. 972 VI „se pun leături la pereții casei pentru a putea fi încălziți cu pământ”. *Pereti se crănțuiesc cu niște stingii de lemn sparte, noi spunem crănțuri, și într-acélea să bagă pământ;*

cf. *se împăientează 1°*,
paientează 1°.

ind. pf. c. 1 sg. și pl. *am crănțuit* 971 VI.

cf. DA s. v. *cranț*.

cricălă s. f. 907 V „mîncare

pregătită din ouă, ceapă, slănină și făină de porumb”.

v. DA, CADE s. v. (Trans), SCRIBAN, D. s. v. (Trans, Bucov.).

crinț s. n. 915 VIII „vas de lemn,

în formă de jgiab, în care se storc strugurii; lin”; cf. *c ó r f ă*.

crovăgului s. n. gen 933 VI

„coceanului (de porumb)”. *Un fel de mușuroși strîns la rădăcină crovăgului;* cf.

știuleág, *știulete*.

cf. DA, TORG, CADE, SCRIBAN, D.

v. *covrag*.

crovig s. m. 988 VII „covrig”.

cruciță s. f. 944 VII „buchețel”.

Pun la plôscă o bacistă albă c-o crusă-

ță de busuioc; ș u m u l t ó c .

cruntám vb. ind. impf 1 pl. 913

VI „tăiam, curmam trunchiul copacului în mai multe bucăți”. *După ce-l dam jos, îl cruntám cu feresteyu după dimensiún!*

cf. CIAUȘANU, V, CIAUȘANU, GL. s. v.

crunta.

cucăială s. f. 960 A „moțăire,

dormitare”.

cf. DA *cucăitură* s. v. *cocăi*,

CADE, CIAUȘANU, GL. s. v. *cucăi*.

cucurúz s. m. 983 A „gugușticu,

porumbel sălbatic”.

cuidá s. 932 VI [la jocurile de

copii] „cel pe care au căzut sorșii la numărătoare”.

cumnat s. m. ~ *de găleată*

945 V „cavaler de onoare al miresei”.

Cumnád de găleată, îi spúni, al d'i la miriásă cumnád d'i găleată; cf. *fráte*

de mireásă; cumnát de m'ínă.

cumpaniu s. m. 969 VIII „tova-

răș, asociat” [Pădurea] *a luat-o la andripriză un... un... únu Poměj; și cu un... un cumpaniú francéz*

cumpănă s. f. 1° 940 III, VIII „căl-

dare de tablă sau de aramă cu capacitate de peste 20 de litri, în care se fierbe lap-

vele la stînă "Îl străcurăm în cumpănă
[laptele], îl măsurăm și băsu pîne kag
Ziel 940 VIII; cf tóbă 1°.

2° 962 VIII „țevă care leagă caza-
rul de serpentină (la cazanul de țuică)”
Cazanu ăla aveă o serpentină, o cumpănă,
cum îi spunem noi, căre mergă aburu din
ia și să trecă - ntr - o puțină cu apă re-
ce și - acolo ieră iar o serpentină, cf.
tóbă, cocăie

cumpărătivă s f 941 VII,
948 VIII „cooperativă”

cunie (3 sil) s f 987 VIII „pri-
ma încăpere a bordeiului, din care se intră
în odaie”

cunună s f 906 V „salbă” Um-
băiat căre - i cu cununa - aduce - o salbă
și - o pîne de git [miresei], ăia - i spu-
ne cunună.

cuplușit, am ~ vb ind pf c.
1 sg 987 V „am acoperit” După ce s-a
spălăd bine [porcul tăiat], l-am cu-
plușit cu ȩ sac, cf se împinz eș-
te.

cupțurite adj f pl 969 VIII
[despre gropile pentru conservarea cerea-
lielor] „căptușite cu lut și arse” Aveă
magaziile un fel de [gropi], cît e
trupu omului, la um-metru și jos cup-

turite.

curătoare s f 913 VIII, 915
VIII, 918 VIII, 924 IV, 970 VII, 975 VI, „u-
nealtă din fier cu care se desfac boabe-
le de porumb de pe știuleți”. Iește cu-
rătorile ălea care să cură cu mîna, um-
fel de mașină Noi îi zicem curățuârje,
mașină de curăt porumb 913 VIII; cf.
frecători, frecuci, micu-
rătoare

pl **curători** 913 VIII, 970 VII,
curătoare 991 VIII.

var. **curător** s.n 923 VI, 959
VIII, 971 VI, 974 VI.

curător v. **curătoare**

curătea s f 920 VII, 955 VIII,
956 A „placentă” Cîn-mănișă [vaca]
curățaua s - pierre laptele 920 VII.

cucurezeze, să ~ vb conj.
prez 3 sg. 943 I „să cotcodăcească”, cf.
cotcodățeze, cuscudeță
curgetoare adj f 929 VII
[despre apă] „curgătoare” Băltă mare,
curgetoare, de mergă.

curmezișele, de-a ~ loc.
adv 988 VII „de-a curmezișul”

curmezișul s.n art 928 VI
„joagărul, fierăstrăul” Retșără, curme-
ză [lemnele] cu joagăru ăla, cu curme-

zișu, cu ferestéyu.

curupleşniță s f 989 V

„coropișniță”.

cf. DA *coropleșniță* s v. *coro-*

pișniță

cusá vb inf. 973 IV „a coase”

ind. prez 1 pl *cusám* 961 VII;

ind pf. c 2 sg *oi cusát* 973 IV.

var. *cusém* vb. ind prez 1 pl.

998 I.

cúscri s. m pl. tantum 915 III,

V, 929 VII, 939 V, 945 VII, 950 VII, 951 VII,

953 V, 978 VII, 979 VII, 982 VII, 991 VII

„petrecere luni după nuntă, la părinții mire-

sei, la care iau parte numai rudele apropiate”

Luni diminița fac cúscri, dacă -s aprué-

pe Să duc, acolo cu șapte, uop, nouo uá-

meni acolo și pun măsă iar din nou

950 VII În expr: *de-a ~* 956 V, *în*

~ 940 V, 944 VII, 947 VII. *Așá sã spu-*

ne, de-a cúscri [..] luni sã dúce mai pu-

ținã [lume] și sã spu-ne cã cúscri, luni

de -a cúscri 956 V. *Iar luni diminița sa*

scuále si se duc în cúscri la fátã din

nou. 940 V, cf. *butóí, floáre, lo-*

gón 2º, morișcã, proțap, ra-

pe el cuscudețind 929 II *Găina pleacă*

pe drum și găsește uo mărșicã, sãre répe-

de gárdu, se dúce la cuibãr și scuâte

mărșicã, atúnc ia se dã répede jos cos-

codățin 911 II; cf. *cot codățeze,*

cucurezeze.

ind pf. c 3 sg *a cuscudețát* 929

II, ger *cuscudețind* 929 II.

var. *coscodățind* ger 911 II

cusém v *cusá*

cuștiubãre s n pl. 914 VI

„cuptoare mici, primitive, pentru uscat

prunele pe leasã de nuiete”.

cuștiúc s. n 929 VII „casciug”,

cf. *cloșúg.*

cútã s f 998 VII „bucată (de

zahãr cubic)” *Púneã ș -ea vo cútã dã*

zããr [= zahãr]

cutroápã, *sã ~* vb conj

prez 3 sg 992 VI „sã cuprindã cu mun-

ca” *Dacã vedeã cã nu terminã pogónu*

[de arat], *pãi mai durã nițãlúș, cã pã*

fijecãre zi sã fáccã um_pogón, cã sã

puã - sã cutruápã poguánele cãre le-a-

veã : trei say pátru.

cuscudețá vb ind. impf 3sg.

929 II „cotcodãcea” *Cocóșu a luat-o dú-*

dáfiē (3 sil.) s. f. 911 VII „daftn”
[La tobă] *púnem iar așa pipér, foi dá*
dáfiē

dáfină s. f. 970 VIII „boacănă,
poznă”. *Nu măi făcúșăm io o dáfină, fă-*
cúșăm cîșásă dáfinē

pl **dáfiē** 970 VIII

daiúr s. n. 936 VII „hirdău. ciu-
băr”, cf. ș o f é i

damblagiátă (5 sil.) adj. f.
914 VII „damblagită” [Am] *mîne dam-*
blagiátă

dădeám, ~ *péste múchie*
loc. vb. ind. impf. ! sg. 953 VII „coseam
bucățile de pînză una de alta, pe mar-
gine” [Coseam], *făcám ũ săculétl-ășá*
lung, dădeám pista múchie. Așá-i zicím
noi; m u c h i á

dădica s. f. art. 997 II dim.
de la *dădă*. [Am fost] *la o croitoră-*
să, să-ș! dúcă dădica o fústă.

cf. TDRG s. v. *dădiță, dăiță*

dănăcie s. f. 978 VIII „tinerete”.
S-aveá bine cu moráru de cîș fusásă
rei din dănăciia lor.

cf. CADE, SCRIBAN, D, DM, PAJURĂ,
LEX, DOINA, I, 1929, p. 259 - 260 s. v.
dănac

dănlăiam, *ne* ~ vb. refl. ind.

impf. I pl. 925 II „ne dădeam în leagăn,
ne legănam”. *Ū recreiátie m-ă-jucă-ne*
dănlăiam, d á i n á i

cf. CADE s. v. *dăino* (Trans),
dăinai (Mold.), SCRIBAN, D, s. v. *dăi-*
nez, DM s. v. *dăino*, BOCEANU, GL,
LR, XI, 1962, 3, p. 262 s. v. *dăinai*.

dăogăr s. m. 930 A „dogar”
cf. CADE s. v. *dăogi*, CIAUȘANU,
V, s. v. *dăogă, dăogi*.

dăogăria s. f. art. 947 VI
„dogăria” *Să vă spun acúma cu dăo-*
găria, cum se lucrează Țo pútine

cf. CADE s. v. *dăogi*, CIAUȘANU, V
s. v. *dăogă, dăogi*.

de-a bășca v. *bășca*

de-a chimița v. *chimița*

de-a chipului v. *chipului*

de-a curmezișele v.

curmezișele

de-a cúscri v. *cúscri*

de-a îngonăta v. *îngonăta*

deálă s. f. 952 VII, 954 A, 955
V, 964 VI „deal” *Mă sui la deálă* 954 A
M-am duz la deálă și-am luat lucr-
nă 955 V

de-a neámurile v. *neá-*
murile

de-a nóua v. *nóua*

de-a-n tuturigu v tutu-
rigu

de-a pita v. pita

de-a pitulica v pitulicul

de-a pituliciul v. pitulicul

de-a pitulicul v. pitulicul

de-a pitulúșul v. pitulú-
șul

de-a postravála v. pos-
travála

de-a tutubeáca v. tutu-
beáca

de-a țiligónul v țiligónul

de-a țincúșul v. țincúșul

dejghiorám (3 sil.) vb 1°

ind. prez. 1 pl. 938 VIII „desfacem (știule-
ții de porumb) de foi sau de boabe” *La-
culés mergem și îl dejgórám pe loc* [po-
rumbul], cf. despoie m, ghéuri,
micurám, zobím. 2° ind prez. 2
sg. 950 VII, 960 V „desprinzi, desfaci”.

[La porc] *meri-j dejgáur!* [de pe oase]
și-j dej de-o parte 951 VII, cf. dezvocă,
gheá o șă.

ind. prez. 2 sg. *dejghiáuri* 950 VII,

ind. impf. 3 sg. *dejghiorá* 951 VI, refl.

ind. pf. c. 3 sg. *s-a dejghiorát* 920

V, part. m. sg. *dejghiorát* 938 VIII.

cf. AO X, 1931, p. 56-57 s.v. des-

ghiaur, CIAUȘANU. GL s.v. *deșghiora*.
LEXIC REG s.v. *dejgheura*

de loc loc adv 948 A, 953 A „ime-
diat”, cf. măn diát.

V TDRG (Trans, Ban.), CADE (înv) s.v.

demincărește vb. ind prez. 3
sg 911 A „pregătește și dă demincare (co-
pilului)”. *Îl dămîncărește* [pe copil]

de mōștină v mōștină

depănúș s.n. 923 V, 951 III

„virtelniță” [Cinepa] *o făcém mōtcă,*
pi-úrma pi motc - o dăpănám ple dăpa-
núș 951 III

deprinde vb. ind prez. 3 sg
924 VI, 940 VI „depinde” [Calitatea vinu-
lui] *deprinde de vije* 940 VI.

descăilător s.n. 955 A „u-
nealtă cu care se scobește, se curăță
copita calului, înainte de a bate pot-
coava nouă în caiete”.

deschilín adv. 942 A „deose-
bit”.

V CADE s.v. (Ban, Trans); cf. TDRG
s.v. *deschilini*, SCRIBAN, D. s.v. *deschi-
linesc*, DM s.v. *deschilini* (înv, .
reg.).

descîntám vb ind prez 1 pl.
973 I [la jocurile de copii] „numărăm,
rostind anumite formule ritmice, pentru

a alege jucătorul care urmează să caute și să-i prindă pe ceilalți la jocul 'de - a v - ați ascunselea'. *Descîntăm, zicem - ajumijumi, ére ita fi [...]*; cf. *ne pumnărim*.

descopceám vb. ind. impf. 1 pl. 973 VIII b [la vița de vie] „tăiam rădăcinile crescute la suprafața solului” [Vița] *o lăsăm pămă - j - da ia lăstăriu alțita și de - atunci [] descopcăm... vița aia*

descrîat, *am* ~ vb. ind. pf. c. 1 sg 930 A „am descris”.

desfăce, *se* ~ vb. refl. 1° ind. prez. 3 sg. 910 V „se dezvoltă creștele”. [Purcelul] *1 - înțarcăm, îi dăm colarez [] pînă să desfăce iel, să puată să mănînce yorče. 2° ind. pf. c. 1 sg. 907 II, V „m - am dezmetecit, mi - am venit în fire” M - am desfăcút 10 din zăpăcála aia 907 V. 3° ind. prez. 3 sg. 990 VII [despre vreme] „se indreaptă, se încălzește”. În mărte, cîn - să desfăce tîmpu. plec în sat. 4° ind. pf. c. 2 sg. 927 VII „te - ai descurcat” Cum te - ai desfăcút tu acólo, ce. 40 Feméie síngurá.*

refl. ind. pf. s. 3 sg. *se desfăcút* 960 A; refl. ind. pf. c. 3 pl. *s - a desfăcút* 907 III; refl. conj. prez. 3 sg. *să se*

desfăcă 901 VII.

despoiem vb. ind. prez. 1 pl. 939 VI „curățim (știuleții de porumb) de foi”; cf. *de j g h i o r á m 1°, g h é - u r i*.

ind. impf. 3 pl. *despoiau* 939 VII. cf. DM s. v. *despoia*.

dezorzím vb. ind. prez. 1 pl. 942 V, 951 VII „descurcăm, desfăcem (mațele de porc)” *Desfăcém, dezorzím má - țále [de porc]* 951 VII.

v. LR, X, 1961, 3, p. 237 s. v. *de - zorzi*.

dezvócă, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 pl. 912 V [despre oase] „se desfăcu ușor de pe carnea fiartă bine”; cf. *de j g h i o r á m 2°, g h e á o ș á*.

didíu s. m. 993 VI „conducător la jocul călușarilor; vâtaf”.

dimicúș s. 946 III „terci de mălai care se dă ca hrană la pui de găină”; cf. *a l u à t, m i e u n é c i, p ä s á t 1°, z i m i t í c*.

discuie, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 931 VI, 968 VIII „se ară (pămîntul) cu plugul cu discuri”. *Primăvara să discuie [pămîntul] și să - nsămînță - dă porúmbu* 931 VI.

ind. prez. 1 pl. *discuim* 967 VI;

conj. prez. 1 pl *să discuim* 991 VI.

discuire s. f. 979 VI „arat al

ogorului cu plugul cu discuri”.

distrare s. f. 933 VI „distrac-

ție, petrecere.” [La nuntă] *ieste kev-*

-a distrare.

pl. *distrăruri* 903 IV.

dîmulțit, *s-au* ~ vb refl ind.

pf. c. 3 pl. 936 VII „s-au înmulțit”. *Acú*

s-o dîmulțit pădúriile.

do, *mai* ~ loc. adv. 936 A, 937 A,

948 A „aproape, cit pe - aci”. *Ieré mai*

do să cad, der n-am căzút 937 A. *Púji*

de mjérlă, pînă mai do să zbyáre, sînt

în piéle goi 937 A. *Mai do terminásăm*

vînu 948 A *Iey ís bolnávă mai do*

myértă 948 A.

v. WEIGAND, D. s v. *do*.

doaranjărăți vb ind pf. s.

2 pl. 945 A „terminarăți de aranjat”.

doárs, *a* ~ vb. ind. pf. c. 3

sg. 948 A „a ars de tot”. *N-a doárs tá-*

cuțele.

dobór vb. ind. prez. 1 sg 948 A

„cobor”. *Dobór la rále.*

ind. prez. 2 sg *dobórv* 936 VI;

ind. prez. 3 sg și pl *doboáră* 945 A,

950 VIII; ind. pf. c. 3 sg. *a doborít*

950 VIII.

v. GILCESCU, G. s v *doborí*.

dofácem vb ind. prez. 1 pl. 940

A „terminăm de făcut”; cf. se pre-

fá c e.

ind. pf. c. 1 sg *am dofácút* 945

A; ind. pf. c. 3 sg *a dofácút* 944 A;

conj. prez. 1 pl. *să dofácem* 940 A.

dofiért, *o fi* ~ vb. prezumt

pf. 3 sg 940 A „o fi fiert de tot”

dofóst, *a* ~ vb. ind. pf. c. 3 sg

944 A „a fost”. *N-a dofóst kár de*

tot sásétă

dogăsit, *ai* ~ vb. ind. pf. c. 2

sg. 945 A „ai găsit”.

dogătește, *se* ~ vb reflex.

ind. prez. 3 sg. 940 A „se termină de

gătit (mîncarea)”. *Pir - să dogăcéscé*

mîncárea.

dordolóși s m pl 902 V „bucăți,

cocoloașe”. *Záru căre rămíne de la brî-*

ză, íl fiérbem, íl púnem ín cãldáre pe foc

[...] *íasă um fel de... dordolós, așá dea-*

súpra; cf. *bo á c á*, *bo boló i*,

bo n t, *ș t r u ț*, *z d r o b u l é t e*;

g o g o l i e.

dosiște s. f. 957 A „loc ferit,

dosnic”.

dospeálă s. f. 960 V „înmuiere,

omogenizare” *Șpécă tot pámíntu ála* [pen-

tru țest] *pînă s. amestecă toată pînă*
și-1... *țin, măi țin așa pe dospială, a-*
să -i spune la noi.

dospús, *a* ~ vb. ind. pf. c. 3
sg. 948 A „a spus”. *Nu i-a dospús că*
zei ie mort

dostrice, *să* ~ vb. conj. prez.
3 sg. 940 A „să strice (de tot)”. *Veș*
să nu-1 dostrisē [ceasul].

dosúrd adj. m. 936 A „surd
(de tot)”. *Nu s dosúrd pînă acúm.*

doterminat, *ai* ~ vb. ind. pf.
c. 2 sg. 937 A „ai terminat (de tot)”.
Dē se nu ț-aj dotermenát clăja ?

dovedit, *am* ~ vb. ind. pf. c.
1 sg. 938 A „am auzit, am aflat”. *Nic*
n-am dovedit dē vórba ásta.

cf. TDRG, CADE, DM s.v. *dovedi*.

dozicem, *să* ~ vb. conj. prez. 1
pl. 948 A „să zicem”. *Să nu dozisem*
kár așa.

driguitúri, *luăm la* ~ loc. vb.
ind. prez. 1 pl. 988 VII [despre pămînt]
„luăm la frămîntat cu picioarele”. [Pă-
mîntul] *il jucăm cu picérile... il luom*
la driguitúri; cf. c. ă l c. ă r e, j o. á -
c. ă l°.

cf. CADE s.v. *dricui*, SCRIBAN, D.
s.v. *dricuiesc*.

drișca s. f. art. 927 VIII „tencu-
ială”. *P-ormă -ncēpe lemnărija sus. aco-*
peritā și -ncēpe s -40 [E] ij dā drișca
ē [a casei], cf. b r i ș c u i. á l. ā, d r i ș -
c u i. á l. ā.

cf. TDRG, CADE s.v. *drișcui*, SCRIBAN,
D. s.v. *drișculesc*, DM s.v. *driș-*
cui, BOCEANU, GL. s.v. *drișcuială*.

droábele s. pl. art. 903 VII b
„glomerulele din stomacul mielului”. *Pui*
sáre_jei [în stomacul mielului] ș-să-g-
kágā druábele.

drog s. n. 922 I, 952 A „zăvor”.
v. IONESCU, GL. s.v.

droșcă s. f. 926 II „sanie mică,
joasă, cu tăpile făcute din cite o scindură
rotunjită la un capăt”, cf. pol. é i, t r. ā -
g. á c. l.

cf. LEXIC REG s.v. *droșca*.

drugón s. m. 932 VIII „lemn
gros și rotund, așezat orizontal la pe-
reții casei de lemn”. *După ce băgá*
stîlpí [la pereții casei] s-apucá ș-a-
șázá drugón; cf. u m p l u t ú r. ā.

v. CIAUȘANU - SFÎRLEA, LR, VIII,
1959, I, p. 62 s.v.

drugălăul s. n. 1° art. 903 V
„sucitorul pentru aluat”. *Întîndem [alu-*
atul] așa cu drugălău. 2° pl. 988 V

„țevi mari cu fire groase de lînă sau de cî- mari (de slănină, carne etc)“
nepă pe ele” *Făcîm drugăleie sau țăvi.*
cf. TORG s. v. *dulap*

2° pl *drugăleie* 988 V.

drugăneá vb ind. impf. 3 sg.

932 VIII [la construcția casei] „așeza bir-
nele orizontale”

drugătúră s f 932 VII „cîne-
pă sau lînă toarsă cu druga, care serveș-
te drept bătătură la războiul de țesut”.

dúble s. f. pl 962 VIII „chirpici”.
*Dăcă áre putere sã - ș ia lémne, ia, dăcă
nu, făcê* [casa] din *dúble de ástșe, chirpíc;*
cf *brigádă* 1°; *cîrpicî*.

ducáci adj m 943 A [despre
un om] „care, în cea mai mare parte a
timpului, este plecat de acasă” *Is cam
ducác pe munte, la lucru.*

pl. *ducáci* 943 A,

dudăială s f. 976 A „tunet”
N-am mai auzit dudăială de mult

cf CADE s. v. *dudui*, BOCEANU,
GL., PAJURĂ, LEX. s. v. *dudăi*, AO, X,
1931, p. 56 - 57, CV, I, 1949, 6, p. 30,
LR, XI, 1962, 3, p. 262 s. v. *dudăi*.

dudăios adj. m. 978 VI „buru-
ienos”; cf. *cotele nós*.

dúlă s. f. 948 II „umflătură”.

cf. CADE s. v. *dul*.

dulăpuri s. pl. 973 VIII „bucăți

făcem, ~ *cap* loc. vb ind prez.
I pl. 968 VIII [la viața de vie] „tăiem lăs-
tarul” *Îi făcém cap* [viței de vie] *pri-
mavára vijityáre*; cf. *că p e ț é s c*, *că
p u ș é ș t e*

farámă s. f. 962 A „fărimă”;
cf. *zgúră*, *zgurúmi*.

făcăi vb ind. prez. 2 sg. 904
VII „freci, făcăluiești”, cf. *s f r i m é s c*.

făcăleată s. f. 911 VII „făcă-
leț”; cf. *făcá u*

făcău s. n. 940 V „făcăleț”.
*Púnim apă peste făjine și mestecám cu
ũ* [E] *ũ facá u, cum sã zise ajis*, cf
făcá le á ț á.

v CADE s. v. (Ban.)

fălnicós adj m 904 III „mîn-
dru, fălos, cochet” [La vrăjitul de la
Anul nou] *dăcă-î oglindă, zice că-î făl-
nicós* [ursitul].

fărbuim vb. ind prez. 1 pl. 948
V, VII „vopsim (cu vopsele procurate din
comerț)”

cf. PAJURĂ, LEX. s.v.

fedelêş s n. 933 VI „sumă de bani pe care flăcăii o pretind naşului pentru mireasă” *Băieţi, ca la ţară, pe fedelêş, să-î dea feli fedelêş* [naşul] *c-aşă ie obiceiju*

férie (3 sil) s f. 935 VII „măsură de capacitate de mărimea unei vedre”. *Purîem făină, o férie de făină.*

v. DA, TDRG, CADE s.v. (Trans.), SCRIBAN, D s.v. (înv), TP, I, 1923, p. 41 s.v.; cf. PLOŞOR, V O, AO, IX, 1930, p. 242 - 250 s.v. *feriie*.

ficăte s. m. 1° ~ alb 964 V, 965 V, 967 VII, 969 V, 979 V „plămîn”; cf. *bo rş o g i i*. 2° ~ *negru* 964 V, 965 V, 969 V, 979 V „ficat”.

pl 1° *ficăţi albi* 940 VII, 950 VII, 966 V, VII, 967 V, 968 V, 975 V, 977 VII, 993 VII, 997 VII. 2° *ficăţi negri* 940 VII, 950 VII, 966 V, VII, 967 V, 968 V, 977 VII, 993 VII, 997 VII.

var. 1° *ficătul* s. m. art. ~ alb 991 VII. 2° *ficătul* s. m. art. ~ *negru* 991 VII.

ficătul alb v. *ficăte*

ficătul negru v. *ficăte*

ficăţi s m. pl. 990 VII „res-turi nefolositoare care se depun la fun-

dul cazanului, după ce s-a fiert săpunul”. *Dacă nu je untura bună, mai rămî-ne nişte ficăţ aşă, negri, sub strat a-côlo*; cf. *b o s c o v i n ă*, *m a r d ă f* 1°, *m ă r ú l ă*, *m o á r e* 2°, *s ă r ă t ú r i*, *s t r a t*, *t r e a s c. v r é - c i e*; v *á t r ă*.

ficătări s. m. pl. 935 VII „cîrnaţi preparaţi din ficat de porc”; *f i c ă t ă t ă i*.

figurezi vb. ind. prez. 2 sg. 901 VIII „stivuişti, aşezi în metri cubi (lemnul tăiat din pădure)”. [Copacul] *il crăpi, il figurezi acolo cît o ieşi dintr-un copac mare - acolo*

filostrii s f. pl. 927 V „pi-rostrii”. *Pun căldărea pe Filostrii.*

fioroăgă (4 sil.) s f. 954 A „coastă de deal”

pl. *Fioroăge* 954 A.

firăm vb. ind. prez. I pl 943 V „scărmănăm, trecem lina prin mîini ca să se scarmene bine”. [Lina] *o firăm bine cu mîinile.*

firetecare pron nehot. învar. 942 V „altcineva”. *Noi tocăm [carnea] cu topóru. Firetecare vrea cu maşina.*

firtălim vb ind prez I pl. 915 I [despre mămăligă] „netezim, tăp-

șim". [Mămăliga] *o firtălim cu-o lingură*,
cf. pã p u ș í m.

fînăr s n 903 VI, 916 VI, 917 VI,
VIII „șopron, șură în care se ține finul”.
[Finul] *il adúce acásă și- / bágă fînăr!*..
făcú din cārămidă 917 VI, cf. pã i é r ;
ș ó f r u .

pl. *finăre* 916 VI ; *finări* 924 VI.
fîntină s f. 910 VI, 919 VI, 920
VIII, 921 VI, 924 VI, 926 VIII, 929 VI, 950 VIII,
954 VIII, 958 V „izvor captat”. *fîntina în-*
sămnă că țiește o... ũ izvór căre stă
grămădă ȝos, nu cútură Áre de ȝo-
săbire fîntina - ntre cútură 926 VIII.

v. DA s.v. (inv.), DM s.v. (reg.)-

fistác v. *fustác*

fistág v. *fustác*

flămînd s n 925 VI, 943 A

„parte adîncită a corpului animalelor, în-

tre pulpa dinapoi și coaste ; deșert”.
v CV II, 1950, I, p 33 s.v ; cf. DA,
CADE, SCRIBAN, D, DM s.v *flămînzare*.

flămînzie s f. 976 A „foame-

te”.
v DA, TDRG, CADE, SCRIBAN, D,
s.v (inv.).

fleci (1 sil.), *am făcút* ~ loc.
vb. ind. pf. c. 1 sg. 953 VIII „am zdrobit”.
!- am făcút căpu [șarpelui] uit- așá flec.

cf. DA (Ban., Trans.), TDRG s.v. *fleci*
fleşcănesc, se ~ vb refl ind.

prez. 3 pl. 911 A „se fleșcăiesc”. *Să fleș-*
cănesc zărzănele cînd is prea cyápte.

flirteáză, se ~ vb. refl ind
prez 3 sg 935 IV „se filtrează”.

fliuștúc s n. 972 VI „mîncare
de dimineață” *Am mișcăt nițelúș, ă luat*
fliuștúc de dimineață.

cf. CADE s v *fliuștiuc* (Mold)

floare s f. 973 III, V „petrecere
făcută luni, după nuntă, la părinții miresei”
[Luni nuntașii] *să- ntorc la floare iar [.]*.
socotíd la sócru al mic 973 V, cf. b u -
t ó i, c ú s c r i, l o g ó n 2°, m o -
r í ș c ă, p r o ț ă p, r a c h í u, u r -
c i ó r 1°

florár s m. 983 V „om care du-
ce țuica de la ginere la mama miresei, luni
dimineața după nuntă”. *Să púne un fel de*
florár, căre dúce butoiáșu ăla- nfundát,
al mirési.

flutureáză, vb ind. prez 3 sg.
905 VI [despre zer] „se urdește” *Dúpă*
ce ȝel [zerul] flutureáză bine, să retráge
fócu de sub cazán ; b o l d í.

part m. *Fluturát* 905 VI.

fluturít s n. 919 VIII „copilit la
vița de vie”; cf. a l é s u l, c o p i l i -

țát, plivéli, plivít.

fluturoáice s. f. pl. 966 VII „femele de fluture”. *Sînt anumite gogolii: c re s m ma ascu ite sînt flutur s, c re nu, s n fluturo ice.*

foiamfiu s. m. 907 III „brebe-noc”; fo ie - n fir.

cf. DA s. v. *foianfir*.

foro tini s. f. pl. 962 V „puzderii”. [La melit t] *căde ni te foro tini albe-a  *; cf. pl z n e.

franț m vb. ind. impf. I pl. 913 VI „rotunjeam trunchiul de copac la capete, ca să nu se împiedice c nd alunecă la vale”. *Coj m lemnu, br du,  ti, c  ie mizg   i franț m la capete.*

franț tul s. n. art. 913 VI „rotunjirea trunchiului de copac la capete ca să alunece bine la vale”. *După ce terminăm cu franț tu [...] lu m [bu tenii] la b g t  m v le.*

fr te s. m. 1° ~ de ginere 902 V, 903 VII, 904 V „cavaler de onoare al mirelui; vornicel”; cum n t de mină, stolnic r 2° ~ de mire s  909 VII a, 910 VII „cavaler de onoare al miresei; vornicel”; cf. cum n t de g le  t  ; cum n t de mină.

1° cf. DA, SCRIBAN, D, DM *frate de mină* s. v. *frate*; TDRG *frate de mire* s. v. *frate*. 2° v. TDRG s. v. (Trans); cf. DA, SCRIBAN, D, DM *frate de mină* s. v. *frate*.

fr gurii s. f. pl. 920 V „mo ițe (la porc)”.

frec tori s. pl. 905 IV „unelte de cur tat boabele de pe știuletele de porumb” [Porumbul  i cur ț m] *cu frec tori dintr- ia de mină sau  lți au  i ma ini de frec t*, cf. cur to  re, frec ci, micur  re.

frec ci s. n. 911 VII „unealtă de cur tat boabele de pe știuletele de porumb”. *Io am un frec c, f c  d  fier a   f c t cresteze cu p a  i-l bag p  min   i frec cu  el [porumbul]*, cf. cur  to  re, frec  tori, micur  re.

frig toare s. f. 903 V „cuptor la ma ina de gătit”. [Malaiul] * i p nem  nt-o form-a  -n c v  a    i-l cu cem,  i p nem la frig toare*; cf. br tini  , coc  to  re, ren, tob   2° v. DA s. v. (Trans).

frimim vb. ind. prez. I pl. 902 VII

„fărimîţăm” [Cheagul] *să ۇscă şi de-a-cólo frimím cíte puţin acólo-n lápte.*

friştilă s. f. 915 VI „şindrila mai mare pentru acoperit casele”.

v. PLOPŞOR, V. O. s. v

frinturát, a ~ vb. ind. pf. c. 3 sg. 958 VII „a fracturat” *Şi-a frinturát picóru.*

fruntár s. n. 919 VI „lemn aşezat deasupra cãluşilor, pe care se sprijină acoperişul fîntînii”.

Deasupra cãluşlor vine un fruntár. Pe fruntár şi pã kéja din spáte se púne ... uş coperiş.

fundăcél s. n. 947 V „fund mic de lemn” [Mămăliga] *uo púnem pe-ũ fundăsél*; cf. cîrpãtoráş.

fundălet s. m. 904 V „cecum (la porc)” *Dacă vreeş [omul] să áibă [toba] mai mic-o fáce-n fundălet*; cf. *bundăreác*, *bundăréte*, *bundărúi*, *burtafóii*, *cartaféte*.

fundăreţe s. m. 902 V, VII, 903 VII a, 909 I, VIIa „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină şi carne de porc; tobă mică”; cf. *bundăféte*, *bundărău*, *bundăreác*, *bundăréte*,

bundărúi, *burtaféte*, *burticán*, *burtichél*, *burtóii*, *cartaféte*, *chirţ*, *cîrtafóii*, *funduréte*, *fundóii*, *fúndul pópii*, *geácul ál gros*, *mătuşóii*, *rínsa*, *săcúii*, *tartabóş*, *tăgircioárá*, *tráistă*.

var. *fundăret* s. m. 902 VII;

funduréte s. m. 914 VII

fundăret v. *fundăreţe*

fundóii s. n. 926 VII, 927 V, 928 V, 968 VII, 986 VII, 997 VII, 998 V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină şi carne de porc; tobă mică”; cf. *bundăféte*, *bundărău*, *bundăreác*, *bundăréte*, *bundărúi*, *burtaféte*, *burticán*, *burtichél*, *burtóii*, *cartaféte*, *chirţ*, *cîrtafóii*, *fundăreţe*, *fúndul pópii*, *geágul ál gros*, *mătuşóii*, *rínsa*, *săcúii*, *tartabóş*, *tăgircioárá*, *tráistă*.

cf. CADE s. v. *fundeii*, AO, IX, 1930, p. 47-48 s. v. *fundoi*.

fúndul, ~ *pópii* loc. subst. 939

V „mezel preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă mică”, cf. *bundaféte*, *bundărău*, *bundăreác*, *bundăréte*, *bundărúí*, *burtaféte*, *burticán*, *burtichél*, *burtóí*, *cartaféte*, *chirț*, *cirtafóí*, *fundăréte*, *fundóí*, *geáculălgros*, *mătușóí*, *rínsa*, *săcúí*, *tartabóș*, *tăgircioáră*, *tráistă*.

funduréte v *fundăréte*

furcoáie s n. pl. 997 VIII „grămezi mari de fîn, porcoáie” [Fînul] *il mai lăsăm o zi say dúyo și* *cop-órmă-1 făcem furcoáie*, cf. *copețéle*, *copițóí*, *ploscoáne*, *porconéață*; *plásture*.

furcúie s m. pl. 908 V „crenguțe”. *Se dúce pã cyástă și táie fur*

furcúie așă mic și-í púne im-pyártă ca să știie c-acólo ieste nuntă.

furculițe s f. pl. 994 IV dim de la *furcă* [la casă].

furnignă s f. 996 VI „furnică”

furúnă s f. 957 A „sobă”.

fustác s n. 941 A „șir vertical de flori la catrință sau la fotă”. pl. *fustáce* 941 A.

var. *fistác*, *fistág*, *fustág* s n. 941 A.

fustág v *fustác*

gámă s f. 974 VI, 979 VI, 982 VIII „varietate de viță de vie nealtoită” [Punem] *bucăți de viță gámă, neágră cum îi spúnem noi* 979 VI.

gararái adv. *se țin* ~ 946 A „se țin scái. aleargă grămadă”. *Copii să țin gararái după mașină*.

gard s n. 967 A „curte”, cf. *obórl*°.

cf. DA (Trans., ar), TDRG (Trans) s v.

gardilóp s n. 987 VI „șifonier”. [Mireasa] *ári . prápumă, gardilóp, ce să dă la nuntă*.

gárdin s n. 947 VI, VIII „unealtă de dogărie cu care se fac gardini la doage; gárdinar”. *Cu gárdinu făcem locáșu fúndului* [la butoi] 947 VI

cf. DA, TDRG, DM s. v. *gărdinar*:

gărniță s. f. 913 V, 991 VII

„găleată de tablă”.

var. *cărniță* s. f. 925 VIII.

v. DA s. v. (Bucov., Mold.), cf.

SCRIBAN, D. s. v.

găucă (2 sil) s. f. 908 VIII

1° „scobitură la piuă, în care se pun țesăturile de lână la bătut”. *Băgă-ș*

găucă acoló [la piuă] cit. *treizăc, pă-*

truzăc de métri [de dimie]. 2° „canti-

tate de dimie, cit. intră o dată în sco-

bitura de la piuă”. *Nu știu nic' io cit*

ține - acoló [dimia], *șo zi ș-o nuapte*

păre că, și scuâte - o găucă de

de hăine 908 VIII.

gâzde s. f. pl 917 VII „gos-

podari”.

v. DA, TDRG, CADE (Trans), DM

(reg) s. v. *gazoă*.

găleata s. f. art. 944 VI

„tubul strîmt de lemn care se atașează

la jghebul morii de apă, pentru a mări

presiunea apei”. *Am bătut găleata la*

muară.

gămăliile s. f. pl art. 975

VI „turtele de floarea soarelui pe ca-

re cresc semințele”. *Cin-a-ncepu-*

s-să coacă [floarea soarelui] *trécem și*

și tăjem gămăliile; cf. *turtă*.

gărgărițedză vb. ind. prez.

3 sg 924 A [despre grîu] „face gărgă-

rițe” *Gărgărițedză grîu*.

geacul s. n. art. ~ *ăi gros*

979 V „mezel preparat din cecumul por-

cului, umplut cu măruntaie, slănină și car-

ne de porc; tobă mică”, cf. *bun d a-*

féte, *bun d ă r ă u*, *bun d ă-*

re á c; *bun d ă réte*, *bun-*

d ă r ú i, *bun t a féte*, *bun t i-*

c ă n, *bun t i c h é l*, *bun t ó i*,

car t a féte, *chir ț*, *c ă r t a-*

f ó i, *fun d ă r éte*, *fun d ó i*,

f ú n d u l p ó p i i, *m ă t u-*

ș ó i, *r ă n s a*, *s ă c ú i*,

tar t a b ó ș, *t ă g ă r c i o ă-*

r ă, *t r ă i s t ă*

gecú s. n. 956 I, dim. de

la *geac* [Laptele închegat] *ăi meste-*

c ă m ș i, *p e - ú r m ă - l s t r i c o r ă m* în *g e-*

c ú i, cf. *g e c ú ț*, *m o ț*, *s ă c u i ă ș*.

gecúț s. n. 918 VII, dim. de

la *geac*; cf. *g e c ú i*, *m o ț*, *s ă-*

c u i ă ș.

gemănălătă adj. f. 945 A

„îngemănată”. *O bucătă de lemn z ă m ă-*

nal ă t ă, *c r ă c ă n ă*

gheăoșă vb. ind. prez. 3 pl

904 VIII „curățã (prunele) de simburî”
[Prunele] *le gâcloșã, le desfãce ușãle*
și le usúcã la suãre, cf. *d e j g h i o r*
ã m 2°, *d e z v ó c ă*.

cf. CADE, VÎRCOL, V. s. v. *gheu-*
șã, ghioșã.

gherãnit, *a* ~ vb. ind. pf. c.
3 sg 907 III, V, VIII „a rãnit, a sfîșiat
(cu ghiarele sau cu gura)” *M-a gërã-*
nît [ursul], *mî-a rupt o pûlpã de co-*
leã de la picôr, pe spinãre am avú-
nêște gãrã bãgãte 907 V.

ind. pf. s. 3 sg *gherãni* 907 VIII;
conj. prez. 2 sg *sã gherãnêști* 931
VII.

cf. DA, AO, IX, 1930, p. 49-50,
CIAUȘANU, V. s. v. *gherãni*.

gherlãn s. n. 930 VII, 933 VI,
983 V „coronițã purtatã de mireasã în
timpul nunții”; *gh e r l ă n t ă*.

var. *gherlãnt* s. n. 934 V, 949 V,
965 III.

gherlãnt v. *gherlãn*

gheroásã adj. f. 968 V „iute
la minie, bãtãușã”. *Fãta jerã maj ge-*
ruásã.

gheurãtóri (4 sil.) s. f. pl.
945 VIII „unelte mecanice de curățat
boabele de pe știuleții de porumb”.

v. GREGORIAN, G s. v.

ghéuri vb. ind. prez. 2 sg

936 VI, 946 VII „desfãci știuleții de
porumb de foi sau de boabe”, cf.

d e j g h i o r ă m 1°, *d e s p o -*
i é m, *m i c u r ă m*, *z o b í m*

ind. prez. 3 sg *ghéurã* 937

VIII; refl. ind. impf. 3 sg *se gheurã*
938 VI, supin. *la gheurãt* 948
VII.

var. *ghiourãm* (3 sil.) ind.
prez. 1 pl 942 VI.

v. GREGORIAN, G s. v. *gheura*,
VÎRCOL, M s. v. *gheora*.

ghiburoásã adj. f. 969 VII
[despre lînã] „noduroasã, de calitate
proastã, cu ghiburi”.

v. SCRIBAN, D. s. v. *ghiburi*.

ghilúș s. n. 974 VII, 975 VII „pe-
trecere mai micã, fãcutã dupã sparge-
rea horei” *Maj pãe sãrã sã fãcã gi-*
lúș... tot hórã 975 VIII.

cf. SCRIBAN, D. s. v., AO, VI, 1927,
p. 29-30, 107-108 s. v. *gheluș*, LEXIC
REG., PAȘCA, GL. s. v. *

ghiourãm v. *ghéuri*

ghiul s. n. 987 IV, 989 V „le-
gãturã formatã din cîteva șiruri de tu-
tun”. [Tutunul] *îl înșirãm pe ãtã + l*

dăm la suare, să usucă Dúde ce să usucă, noi făcăm gúluri 984 IV, cf.

g l ú g ă .

pl. *ghiúluri* 984 IV, VI

cf. TDRG, CADE, SCRIBAN, D,

DM s.v.,

gimintír s. n. 989 III „cimitir”.

ginerói s. m. 941 III „bărbat care, prin căsătorie, se mută în casa nevestei; cf. z e s t r ó i .

giurgiuvéa s. f. 965 VIII „vergea, dreavă de fier”.

giurgiuvícă s. f. 954 V, 958 V, VII „petrecere care se face în familie, a doua zi după nuntă sau după Anul nou”.

v. CV, III, 1951, 2, p. 36 s.v.

gígléj s. m. 967 III „gitlej”
cf. g í r l e á n .

var. *cíclej* s. n. 921 V.

gíltáu s. n. 972 I „iaz, lac”
[Vulpea] *a spus că s-a duz la gíltáu și-a băgát coada - n apă și-a...*
a prins péște; cf. l ă c ă u .

cf. BOCEANU, GL., IONESCU, GL.
s.v. *gildău*, VIRCOL, V. s.v. *gildan*,
gildău, *giltan*, AO, X, 1931, p. 56-
57 s.v. *gildău*

gindáci s. m. pl ~ *de Colorátu* 936 VI „gindaci de Colorado”

gіндеálă, *stau pe* ~ loc

vb ind prez I sg 913 A „stau pe gînduri”
Únde nu știu, mai stau pe gіндеálă.

gîrbină s. f. 953 V „ceafă, greabăn”
Dúpă ce-i scoáti căpățîna- / spálă bini-acól - la gîrbină [pe porc]

cf. DA, TDRG, SCRIBAN, D, DM,
CIAUȘANU, V., CIAUȘANU, GL. s.v.

gîrbiță.

gîrleán s. n. 986 VI „gitlej”
cf. g í g l é j .

cf. DA (Trans.), SCRIBAN, D. s.v.

gîrlan.

gîrtejătă adj. f. 914 VII
[despre gogoașa viermilor de mătase]
„subțiată la mijloc”

gîscár s. 953 VII „cui mare care se bagă în lopățica găurită de la războiul de țesut, pentru a strînge și fixa sulul de dinainte”

gîscă s. f. 953 VII „lopățică găurită de la războiul de țesut, în care se bagă un cui mare pentru a strînge și fixa sulul de dinainte”

gîturár s. 996 A [la cal]
„boală a aparatului respirator localizată

la gît , tignafes , cf. tî r n a f é s .

glămníc s. n 938 A „unul din lemnele care se pun sub o putină sau sub un butoi, pentru ca acestea să nu fie așezate direct pe pămînt”

pl. **glămnice** 938 A.

cf CADE, DM s.v. **glămniceă**.

glivésc vb ind. prez. I sg 966 A „dezmierd, răsfaț”.

v. CIAUȘANU, V s.v. **glivi** (inv.).

glojdéni s m pl. 986 A „știu-leți de porumb nedezvoltați, piperniciți, de calitate proastă”; cf. o c i ó g i , r ā i é ț i .

cf. LEXIC REG. s v. **glojdean**, LR, X, 1961, nr. 4, p. 318 s.v. **glojdar**.

glonțáni s. m. pl. 918 VIII „boabe de gheață care se formează pe haine iarna, cînd e ger mare”. *Avéam pā miné cum sã fáci glonțáni de gá-țã iárna așá.*

cf. CADE, BOCEANU, GL., CIAUȘANU, V., GÎLCESCU, G. s.v. **glonțan**.

glúgă s. f. 991 VI „legătură formată din cîteva șiruri de tutun”. *Dú-pă ce tutúnu s-a uscát [...], il legám bine, strîngem și-l așezám în cúje.. într-o glúgă sînt trei șine*; cf.

q h i u l .

pl. **glugi** 991 VI.

gluguiám vb ind impf. I pl. 979 VIII „făceam glugi (din cocenii de porumb)”. [Cocenii de porumb] *îi tãjám, îi légám, îi gluguiám.*

glumeráție s. f. 971 VIII „aglomerație”.

gogolói s n 973 VII „sul, val, trîmbă (de pînză)”. [Pînza] *o nãlbeám ș-făcám trîmb, gogolói, trîmb*; cf. p á l e , t r î m b

gogoșării s. m. pl. art. 916 VII „gogoșile viermilor de mătase”.

[Viermii de mătase] *se ȳurcã și fá-cá gogoșári*, cf. g o g ó ș u l , g ú-ș á . p u f i , t ó b á 4°.

gogóșul s m art. 954 III „gogoșa viermelui de mătase”. *A rãmás gogóșu curát, frumós*; cf. g o g o-ș á r i i , g ú ș á , p u f i , t ó b á 4°

gol adj. m. 908 VI, 910 VIII, 936 VII [despre lup] „fără pradă”. *Dacă... se nimereá de... se speria máj din vréme ȳoile*, [lupul] *plecá tod gol, dacă nu, ȳa și plecá cu ea* [cu oaia] *și... o mișcă* [!]. 910 VIII.

pl. **gori** 942 VI.

gologășeniile s f pl art.

945 V „orațiile de nuntă” *l'estă sîniva
câre strîgă gogașăniile un fel de
pojeziie*, cf. *prorocîirea*.

gorovêște, *se ~ vb refl*
înd. prez. 3 sg 966 VI [despre un lichid]
„se tulbură”. *Prin febrele trece iar
din nou, să vinu să gorovêște, cum
să zîce [...] și își căpătă și ho acreșă
lă*.

cf. BOCEANU, GL, CIAUȘANU, V,
CIAUȘANU, GL s v *goroveală*.

gost s m 944 A „musafir”
pl. *goști* 944 A.
v. DA, TDRG s. v. (Ban), CADE s.
v. (Ban, Trans.).

govie s f 948 III, V „petre-
cere care se face la mireasă simbătă
seara, înainte de nuntă”; cf. *br et e á*

cf. DA, CADE, SCRIBAN, D, CIAUȘA-
NU, V, GILCESCU, G., LEXIC REG, CV, I,
1949, 6, p. 30, s. v.

grátie s f 939 VII „năsălie”
[La înmormintare] *vine de la biserică
grátă, cum avém noi la țără*, cf. *s c á -
u n e ; p a t*.

grăbėti s m pl 944 VI „vră-
bii”; cf. *b a r a b é ț i , p ā s ā -
r é l*.

grăbitór adj m. 912 VIII

„urgent” *Dacă ie lucru grăbitór, [fe-
restrele] le bágă la loc im_perete,
z-dea drúmu la lucru*.

v. DA s. v. *grăbi* (înv.).

grecești v. *urzici*

gresuiește vb înd prez 3
sg. 952 VI „ascute cu gresie”. *Îi dá cu
gréșea [la coasă], áre țioc... cu grése
ș-o. Ho gresuiește*.

grind s n 942 IV „loc șes”
[Arâm] *pe deáluri sau pe grind*; cf.
j ā p é i c ā.

grînduie, *se ~ vb. refl. ind.*
prez. 3 sg. 926 A „se așază grinzile
(la casă)”. *Să grînduie căsa cu grîn-
zile*.

gújbă s f. 963 II „lemn gros,
folosit la jocul de popice”. [La popice]
*avém și ū lemn gros și noi îi spúnem
gújbă áleja*.

cf. CADE, SCRIBAN, D. s. v.

gulării s. m. pl. art 976 II
[la jocul „țurca”] „jucătorii care prind
gula [=țurca] și o pun în gaură”.

gulgușói s. n. 998 V „bulgă-
re (de pămînt)”. *Făcém un gulgușói
dă pămînt rotúnd*; cf. *b l ú n g ā r e*.

gúșă s. f. 951 VII, 952 III, 997
V, 998 V „gogașă la viermii de mătase”;

cf g o g o ș á r i i , g o g ó ș u l ,
p u f i , t ó b ā 4°.

pl. *gușu* 920 VII, 945 V, 954 III,
959 III, VII, 960 V, 997 V.

guțurél s. m. 962 VI „purcel.”

haităie s. n. pl. 945 VI „ma-
nifele (de lemn)”. *Sîn_doi* [oameni]
căire_nvir_la haităii. Învir_la haităieie
și scot hirtăiu [din fîntină]; cf. c o á -
c ă .

harangél s. m. 938 VII
„clopoțel”. *Aduce... um_brad frumós* [la
nuntă], *îi púne harangél im_virf*; cf.
p i o n á c e .

cf. DA, TDRG (Ban.), SCRIBAN, D.
(Ban., Olt., Trans.) s.v. *harang*, CV, IV,
1952, nr. 1, p. 35, s.v. *harănge*.

hălăiu s. n. art. 916 VIII
„gălăgia, lătratul ciinilor”. *Cini_a simți*
s-a pus cu halăiu pă_el [pe lup], *lă-*
trátu; cf. z ā h ā n i t u l .

cf. DA, BOCEANU, GL., CIAUȘANU,
V., CIAUȘANU, GL. s.v. *hălăi*.

hăl an v. *an*

hămușește, *se* ~ v. *amu-*

șească.

hăpăne vb. ind. prez. 3 sg.

928 VII „strigă ‘hăp, hăp’”. *Săre_nce-*
peă să săii cum săreă călușări și hăpă-
ne: *hăp_șă, hăp_șă*.

ger. *hăpăinind* 928 VII.

hideș adj. m. 949 A „neaoș”

Tărán hideș.

hirléte s. m. 922 VIII, 923 VI,
928 VIII, 930 VIII, 952 VIII „cazma, hir-
leț”; cf. s ā p ā t o á r e .

hirzoábă s. f. 968 A „curea
cu care se leagă opinca.”

pl. *hirzoábe* 968 A.

var. *urzoábe* s. pl. 929 VI.

cf. DA, CADE s. v. *hîrzoab*, LE -
XIC REG., s. v. *hîrzoabă*

hohnít, *am* ~ vb. ind. pf. c.
1 sg. 945 VI „am strigat ‘ho’ (după
lup)”. *Am țșepú_să țiuocés_cu máma*
acoló ho - ho - ho...ă hohnít pan-o
trecút [lupul] *iar la pădúre*; cf. h u -
h ā í n d ; h o í .

hórhone vb. ind. prez. 3 sg.
925 A [despre cal] „fornăie pe nări.”

cf. TDRG s. v. *horcăn*.

horotíli s. f. pl. 94 h VII
„pășări de curte; orătănii”. *Să fásé*
súpa cu horotíli: *cu gă_înă, cu gúscă*.

huhăind vb ger 939 VII
„stigînd ‘ho’ (după lup)”. [Lupii] *au*
lucet-o la fugă [...] *cîm_a auzi_huhăiîn*
lumea; cf. a m h o h n i t; h o i.

hurluiău vb. ind. impf 3 pl.
956 II [despre lupi] „urlau”. *Într-o*
noapte, auuzînd lupi cum hurluiău
pim_pădure, [copiii] s-au [E] sujit
într-um_pom [.] și-au vărut o lu-
mină

hurói s. n. 905 VII, 913 V, 938
V „urluială”. [Porcului] *îi dăm hurói*
să-l îngrășăm, 938 V.

var. *urói* s. n. 935 V.

cf. CADE s. v. *huroaie, urui*,
VIRCOL, v. s. v. *huroaie*.

iăgăd s m 962 VII „corcoduș”.
Iăgădu ie căre să mănîncă, d-estîia [...]
noi zcăm corcodușel-elă, prúne.

iedécuri s. n. pl. 958 VIII „șan-

țuri de captare prin care vine apa la ciș-
mea”.
ierbează, *se ~* vb. refl. ind. prez.
3 pl. 963 V [despre miei] „se dau la iarbă,
încep să pască iarbă”. [Cheag] *făcém*

și dî la mej [...] *cîm_sînt_iei_dî_lăpte*.
Dăcă se ierbează-atúnca nu mai ie bú-
nă rîza áia de făcút kag.

iertăciúne s. f. 996 VIII, 997
VII „vizită care se face de către tineri,
după nuntă, la părinții miresei sau la
nași”

iglă s. f. 994 III, 995 V, 996 IV
„andrea”.

pl. *igle* 981 V, 995 III, 997 V.

v. DA s. v. (rar).

igrisește vb. ind. prez 3
sg. 954 VII [despre o rufă] „mucegă-
iește, se încinge”. *Dăcă rufa stă yúdă*,
atúnca să-ncîntă, igrisește; cf. s e
f n c i n t ă.

conj. prez. 3 sg. *să igrisească*
954 VII.

impermalgalat s. n. 955
V „hipermanganat”.

isică s. f. 991 A „varietate de
plop”

ispionează vb. ind. prez. 3
pl. 974 VIII „spionează”.

cf. DA, CIAUȘANU, v. s. v. *ispion*.

ispré adv. 961 VII „anume, spe-
cial (pentru)...”. *Avéá bábile dē mult pé-*
riie făcútă nădîns pένtru, ispré pién-
tru cînepă; cf. n ă d i n s.

italiană s. f. 924 VI „varietate de viță de vie”.

ițeală, *dă* ~ loc vb. ind. prez. 3 sg. 954 VIII „verifică, cu ajutorul a două ațe puse în cruce, dacă zidurile casei formează unghiuri drepte”; cf. *se ițeală*.

ițează, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 954 VIII „verifică, cu ajutorul a două ațe puse în cruce, dacă zidurile casei formează unghiuri drepte”; cf. *dă ițeală*.

iut adj. m. 962 A „iute”.

f. *iută* 951 A, 962 A.

izbitură s. f. 901 VIII „pământ (amestecat cu var) care se lipește pe pereții casei, peste cercuială”; o r o z á n.

izlăzesc, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 pl. 902 V [despre terenuri] „se lasă pentru izlaz”.

izvór s. n. ~ *de apă* 947 VII „obicei după care, 44 de zile după înmormintare, o persoană trebuie să care apă la 3 case, ca pomană pentru mort”.

îmbălegărât adj. m. 933 VII, 932 VIII, 961 VII, 974 V [despre pământ] „îngrășat

cu bălegăr” *Prîmăvara găsîm ũ loc îmbălegărât bine și-nsămîntăm cînepe* 974 V, cf. *bălegrăt*.

var. *îmbălegărit* 930 V, 952 V,

îmbălegărăm vb. ind. prez. 1 pl. 965 V [despre pământ] „îngrășăm cu bălegăr”; gunoim *îmbălegărăm locu, ca să fie locu mai gras*; *nămășî*, conj. prez. 3 sg. *să îmbălegăreze* 968 VI.

îmbălegărit v. *îmbălegărât*
îmblinzeste vb. ind. prez. 3 sg. 950 A „face să apară blinde”, *Furnica, pe undă trece pe pietre, te-imblizăște, ca un pojar*.

îmbobocesc vb. ind. prez. 3 pl. 978 VII, 985 V „împodobesc cu boboci și cu flori (naturale sau artificiale)”. *Și-i înfășșii-ășșă* [pe socri, la nuntă] *cu briuri răsii și-i îmbobocesc și-i fac oșșă dă frumos!* 985 V.

part. tr. f. *îmbobocită* 933 VI.

îmbolnăvește vb. ind. prez. 3 sg. 932 VIII „se îmbolnăvește”. *Uite omu îmbolnăvește, după cę-a îmbolnăvit, să-ntîmplă și moare*.

ind. pf. c. 3 sg. *o îmbolnăvit*

cf. *TORG* s. v. *bolnăvi* (inv.).

îmbrăcătură s. f. 909

VIII „îmbrăcăminte”. *Am stat vruo [E] pătru ani de zile fără leăfă, cu mișcările și - mbrăcătură.*

îmbună vb. ind. prez. 3 sg și pl. 936 VII, 944 VII „este de acord, admite”. [Vorniceii] *să duc la fijecare [cu plosca și invită la nuntă]; căre-mbună, să duc, căre nu, ala nu biș de pe plóscă* 944 VII.

v. LR, XI, 1962, 3, p. 262 s. v.

îmbună.

împachetăm vb. ind. prez. 1 pl. 940 VII „punem, așezăm bine (în vederea conservării)”. [Cîrnații] *împachetăm la borcân* 940 VII; cf. p a c h e t e á z á.

împaientează, *se ~* vb. 1° refl. ind. prez. 3 sg. 961 VI, 968 VIII [la casa de paiantă] „se bat leașurile, paientele, între care urmează să se bage pămînt”. *Să ridică căsa [...], să - mpaientează, să acópere [...], să bágă pămînt* *împaiente* 961 VI; cf. c r á n ț u i é s c, p a i e n t e á z á 1°. 2° ind. prez. 2 sg. 901 VIII „armez (groapa săpată pentru fîntină)”.
1° ind. impf. 3 sg. **împaientă**

932 VIII, 2° ind. prez. 2 sg. **împaientezi** 901 VIII.

împăcăciune s. f. 987 III,

991 VII „vizită pe care o fac părinții și rudele miresei, părinților mirelui, la cîteva zile după nuntă”. *Pi - úrmă să duc ș - aji de la mireășă pe - mpăcăciune* 987 III.

var. **păcăciune** s. f. 997 VII,

împămîntenire s. f. 909 VIII „improprietărire”. *La yo mîle vopt súde șăizășpátru spunegá cî - s - a făcú - prima împămîntenire, mýóșu miey.*

cf. DA **pămînteni** s. v. **împămînteni**.

împănát s. n. 916 VIII, 991

VIII „acțiune prin care se pune din nou porumb acolo unde n - a răsărit cel semănat prima oară”; cf. p r e p ú s.

cf. CIAUȘANU - SFÎRLEA, LR, VIII, 1959, 1, p. 63 s. v. **împăna**

împănează vb. ind. prez.

3 sg. 988 IV, 995 IV „pune boabe (de porumb) în pămînt, acolo unde n - au răsărit cele semănat prima oară”. *După ce să púne porúmbul, nu răsăre, l - împănează din nou* 988 IV; cf. p r e n o í m; p r e p ú n e.

ind. prez. 1 pl. **împănăm** 919 VIII, 930 VIII; ind. impf. 1 pl. **împănăm** 991 VIII.

v. CIAUȘANU - SFÎRLEA, LR, VIII, 1959,

1, p 63 s.v. *împăna*.

împărțanie s. f. 919 VIII

„împărțeală”.

v. DA s.v. (inv).

împerechéz vb ind prez 1

sg 960 VIII [despre pielea de porc] „împart și tai fășii corespunzătoare unei perechi de opinci”.

ind prez. 1 pl. *împerechém* 964

VI.

împetănie s f 976 VI „pe-

țit” *Deodată s-a ajuns la-mpetănie*

împetători s m. pl 951 II,

977 V a „pețitori”. *Mi-a venit împetător,*
că s-o mărit [pe fată] 977 V a,

împieială s. f 912 VII „câp-

tușeală (la haine)”.

împielmătă vb part. f. 953

VII [despre lume] „împărțită, repartizată (pe domenii de activitate)”. *Lumia tré- buie-mpielmătă: úni să muncăscă, ú- ni să servească, úni să scrije, așá cred jeu cá-í biní.*

cf. CADE s.v. *împielma*, SCRIBAN,

D. s.v. *împielmez*, BOCEANU, GL. s.v.

împielmat, PAJURĂ, LEX. s.v. *împiel-*

ma.

împietrim vb. ind. prez 1 pl.

932 VIII [despre grîu sau viță de vie] „tra- tãm cu soluție de piatră vinată”. *Împie- trim grîúu ș-ne-ápucám și-1 sãmănám;* cf. m u r á m , p i é t r u i e .

refl ind prez 3 sg. *se împietreș- te* 995 IV; ind. impf. 1 pl. *împietreám* 959 VI, 965 VIII.

împinzéște, se ~ vb. refl. ind. prez 3 sg 907 V „se învelește”. [Por- cul pirlit] *să-mpinzăște cu o tuálă, cu céva*; cf. a m c u p l u ș í t .

împlămădește vb. ind. prez 3 sg 958 V, 965 III „plămădește”.

împologám vb ind prez. 1 pl 922 VII [despre picioarele saniei] „fi- xãm înclinat” *íi fáčem [saniei] niște scáu- ne și- picóare-mpologám puțín așá.*

împopistéze, să se ~ vb. refl. conj prez 3 pl 994 V b „să se împestri- țeze”. *Pin sectémbre încépe să să cyá- cá [via], din áugust [ε] cam încép jej [stugurii] s-să-mpopistéze,*

împropozím, ne ~ vb refl.

ind. prez. 1 pl. 917 V „ne îmbrobodim” *La cap ne-mpropozím cu círpă neágrá.*

ind. impf. 3 sg. *împropozá* 913 VII.

împrumút adv. 927 VII
munceám ~ „ne ajutam reciproc (la muncile agricole)”.

înăcrește, *se ~* vb. refl. înd.
 prez. 3 sg. 913 III, 952 III, VII [despre
 aluat] „dospește, fermentează”. cf. *se*
acréște.

încăieră, *se ~* vb. refl. 3
 sg. și pl. 902 VI „se încurcă, se ames-
 tecă”. *Telemășua să făce mai anevóie,*
trébe să fiǐ dibăc, că dacă nu, să rúpe,
să-gcăieră - m_pútínă.

încărcă vb. înd. prez. 3 sg. 927
 VIII „pune tencuiala pe pereții casei”.

încălțăm vb. înd. impf. 1 pl.
 908 VII „acopeream, înveleam cu pămînt
 (baza tulpinii unui copac)”. *Încălțăm pu-*
jeți cu pămînt, ca să să-mbrăce rădă-
cinle.

încăprioriază, *se ~* vb.
 refl. înd. prez. 3 sg. 924 VI, 985 VIII,
 987 VIII „se pun căpriorii (la casă)”.

înd. prez. 1 pl. *încăpriorăm*. 952
 VIII; înd. impf. 3 sg. 932 VIII, 973 VI, 983
 VIII; conj. prez. 2 sg. *să încăpriorézi*
 923 VI.

cf. DA, CADE, SCRIBAN, D., DM
 s. v. *căpriori*.

încăpută vb. înd. prez. 3
 sg. 959 VIII „îmbucă, împreunează (obezi-
 le unei roți de căruță)”. [Obezile] / *é-g-*
căpútă úna - n_áita,

încărcăt s. n. 919 VIII „lipit
 cu pămînt; tencuit”.

în căte v. *către*

în către v. *către*

încetúnelul, *cu ~* loc. adv.
 940 V „încetșor”. *Și ia [varza] s-acréște*
cũ-sétunélu, in c e t u n é l,

cf. CIAUȘANU, V s. v. *încetunel*.

încheárba vb. înd. prez. 3 sg.
 946 III „împlinește, termină”. *După ce în*
kárbă [cloșca] trei saptămîni de zite
[pe ouă]... avem grijă de puǐ.

refl. înd. prez. 3 sg. *se încheárba*
 940 III; conj. prez. 2 sg. *să închérbǐ*
 949 A.

cf. DA s. v. *încherba*, TORG *în-*
chelba s. v. *încheibăra*, CADE s. v.
încherba, SCRIBAN, D s. v. *închel*
 DM s. v. *încherba*.

încingătúra s. f. 966 VII
 „sul subțire de aluat care se pune în
 jurul unui colac” [facem colacul] *și*
p-órmă făcem úo - ncingătúra, ú fel
de - ncingș

încirlómbát (5 sil) adj. m.
 936 VI „încovrigat, încovoiat”, cf. *c o -*
v r i g ă n í t ă , î n c o v r i -
g ă n í t ă.

încobiléz vb. înd. prez. 1 sg.

932 A „pun cobilele (la plug)”. *Încobilez*
plugu.

încólo adv. 903 VIII b „înainte
vreme, mai de mult”. *Încólo nu există, în-*
copace s-a făcut pine.

încovrigănită adj. f. 979 VIII
„încovrigată”. *Ea [secerea] vine așa [r]
așa-ncovrigănită, așa vine covrigănită;*
cf. *c o v r i g ă n i t ă*, *î n c i r -*
l i o m b á t.

încuiată adj. f. 957 A [despre
nucă] „costelivă”, cf. *c o s t ă í v e*,
pl. *încuiate* 953 A.

încurățit, *am* ~ vb. ind. pf. cl
sg 956 VI „am curățat”. *M-am uitat pe
la éle [la firele de telefon], le-am în-*
curățit.

încurcălite adj. f. pl. 912 II
„încurcate”.

cf. TDRG s. v. *încurcălă* (Mold)

în cúscri v. *cúscri*

îndogorească, *să* ~ vb. conj.
prez. 3 sg. 961 III „să dogorească” [RuFe-
le] *le lăsă [.] la spăre, pină cîm începe*
spărele să nu mai îndogorească-ășă.

îndoplît, *am* ~ vb. ind. pf.
c l sg 914 VII „am indoit, am împăturit”.
[Pe rănit] *l-am bandajă cu cămăș, î*
trég așa, le-am îndoplît în... î șapte,

șopt, î zéce.

îndrăgăluia, *se* ~ vb. refl.
ind. impf. 3 sg. 952 VII „se drăgostea”.
[Băiatul] *vorbia cu ia [cu fata], să-n-*
drăgăluia cu ia și punia nuntă.

cf. TDRG s. v. *drăgăluí*.

înduplecăm vb. ind. prez. I pl.
959 V [despre un băț, o nua] „îndoim”.
[Nuaia] *o-nduplecăm rotund așa.*

v. DA, CADE, TDRG, SCRIBAN, D,
s. v. *îndupleca* (inv.).

înfere, *să* ~ vb. conj. prez.
3 sg. 954 VI b „să desfacă, să răsfire”.
[Este] *o femeie [.] care tăie legăturil-é-*
lea care-i legat [snopul] ca să-!-!-în-
ferie-m batóză [.] să nu-l băge zno-
pu-ntreg

înfigărit, *s-au* ~ vb. refl.
ind. pf. c 3 pl. 957 A „au pătruns, s-au in-
trodus”. *Multe cuvinte noi s-a-înfigărit*
între cuvintele vezi.

înfioneá (4 sil.) vb. ind. impf.
3 sg. 929 VII „țivia puternic”. *Și cîn plez-*
neá jînima áia [a strigoiului], de-l ar-
deá, înfizuneá de... de s-avuzá de-
părte [..]. Plezneá așa, făcă așa:
mfiiuu!

înfrățescă, *să se* ~ vb.
refl. conj. prez. 3 sg. 940 V „să se a-

mestece, să se omogenizeze " *Punem caț-dăreă pe foc, culézem urziș, fierb în clócut, apăi púnem [...] fajină și mîestacăm cu mîtca să fiarbă, să să-nfră-țască tuâte cu faina.*

înfundăt v *cojóc*

înfurnigéze, *să* ~ vb conj.

prez 3 pl. 996 VII „să mișune ca furnicile”. [Viermii de mătase cînd învie] *în-cêpe să-ñfurnigéze ca furnigă.*

îngăunos adj m 913 VII „găunos”. *Um buștean îngăunos.*

îngenuncheată adj f. 958 VIII, 966 VIII, 972 VI, 983 VI [despre coarda de viță] „îndoită” *Trag brăzda dreaptă cu plúgul și pui vița îngenunkát - adică 40 îndój* 966 VIII.

îngenunchem vb. ind prez 1 pl 954 VIII, 988 VIII [despre lăstarul viței de vie] „îndoim” *Îngenunchem vița [.] ca să-ș prîndă rădăcîna* 988 VIII.

refl. ind. prez. 3 sg *se îngenúnche* 922 VIII.

îngoánă vb ind prez 3 sg 935 II „fuge”. *Dăcș-l prîndem [pe un copil]. îngoánă iel după cêrlent.*

îngonăta, *de-a* ~ loc subst. 935 II „jocul de copii ‘de-a prinselea’”, cf. a l e r g á t a ; d e - a ț i l i -

g ó n u l .

îngrășămînte s. f. 944 VII „îngrășare”. *Să-l îngrășîm [porcul], să-l púnim pe îngrășămînce.*

îngrijală s f 965 VI „îngrijire”. *Și guăngele au și iele 40 răție, trébuie îngrijală*

îngropătúra s f. art. 979 VI „mușuroiul care se face în jurul butucului de vie, cînd este îngropat”. [Via] *o-ñgropăm și-i făcém îngropătúra, niște mușuroaie, ñ trágem la buturugă pămînt ca să nu degere.*

v DA s. v (inv.)

înlăcrată adj. f 919 VIII „așezată în romburi”. *Cercueala [la zidurile casei] vine. úna peste álta, alt-a-șá, alt -așé, alt -așá și înlăcrát-așé.*

cf CADE s. v *înlăcrat*, SCRIBAN, D s. v *înlăcrez*, CIAUȘANU, V, s v *înlăcrat*.

înnegurát adv 993 VII „, pe înnoptate, pe înserate” *Am venit înnegurát [acasă].*

înnegureáză vb. impers ind prez 934 A, 981 A „, innoptează, se întunecă” *M-am jucát, pe úrmă a -ñnegurát* 983 I.

ind pf. c. *a înnegurát* 934 VIII ,

948 II, 969 VIII, 973 IV, 983 I, 989 I, 991 II;
ind. m. m. c. p. *înnegurăse* 986 IV; ger.
înnegurînd 969 VIII.

înnuielătul s.n. art. 954 VI
[la construcția casei] „acțiunea de a ba-
te nuiete pe pereții casei de lemn”. *Urmează
înnuielātu peretilor úne să așază, adică úne
să-ncărcă cu pămînt*; cf. *î n -
v e r g e l á t u l , p a i e n ț í t u l .*

în ocól v. *ocól*

în ocólul v. *ocólul*

înruşinare s. f., *face ~*

933 VI „face pe cineva să se simtă ruşinat;
ruşinează”. *li făce [mamel] o țiră îruși-
năre figcă n-a avú grije de ia.*

cf. DA, TORG s.v. *înruşinø*, SCRI-
BAN, D. s.v. *înruşinez*.

întermină vb. ind. prez. 3 sg.

914 VII „termină”.

în tîrcól v. *tîrcól*²

întîrcolêște vb. ind. prez. 3
sg 940 III „înconjoară”. *Zuăcă, întîrcolêș-
tê hóra c-o batîstă*; cf. *î n v í r t e .*

var. *întorcolêște* ind. prez. 3
sg. 948 V.

în tîrcólul v. *tîrcólul*

întîrșái vb. ind. pf. s. I sg.

937 V „bătui tîrșái, țărúși (în pã-
mint)”. *întîrșái [...] bătúi tîrșái.*

întîrziătă adj. f. 933 VI

„tîrzie”. *Vine úora întîrziătă, la zéce, la
únsprezece, să scýalá de la măsă*

întorcáci s.m. 919 A „om

care întoarce, castrează berbecii”.

întorcolêște v. *întîrcolêște*

întorsúri s. f. pl. tantum 909

VII a, 910 VII, 911 VIII, 952 VIII „petrecere
ce se face la pãrîntii miresei, de obicei în-
tr-una din zilele sãptãmîni care urmează
dupã nuntã”; cf. *c á l e m á r e .*

întransfórmă, *se ~* vb. refl.

ind. prez. 3 sg. 966 VII „se transformă”,
[Viermele de mătase] *se - ntransfórmă îm-
fluturás.*

între prep. 944 VIII „de față cu”

[Lupul] *a luat úajia între mine*

v. DA. s.v. (înv. și reg.).

întîrintesc, *se ~* vb. refl. ind.

prez. 3 pl. 977 Va „se trîntesc”.

întropãrtát, *ø ~* vb. Ind.

pf. c. 3 sg. 904 I „a dat, a aplecat într-o
parte”. [Bãiatul] *ø - ntropãrtá cãrucóru
șí joã. și- / tîrã meréu. Ș-jo ø vint
cu picóru - așá de níște piétrí.*

întulpãnite adj. f. pl. 991 V

[despre femei] „îmbrobodite cu tulpãne,
cu basmale”.

întúndem vb. Ind. prez. I pl.

933 IV „tundem” *O prăşim* [viţa], *40-n-tundem*.

înţilindrăm v *ţilindrează*

învăleală s. f. 977 Va, 994 III,

996 VII „acţiune prin care viermii de mătăse se acoperă cu fir, formind gogoşa”.

Le púnem [viermilor] *fir 40r/ mături/ şi sùje la- nvăleală* 994 III.

învăruicit s. n. 964 VII „obicei

prin care tinerii (fete sau băieţi) se prind veni”.

cf. BOCEANU, GL s. v. *a se învăruici*.

învecinim, *ne ~* vb refl ind.

prez. I pl 911 A „ne învecinăm”.

v DA, TDR6 s. v. (înv.).

învergelatul s. n. art 951 VI

[la construcţia casei] „acţiunea de a pune vergele, nuiele cruciş, pe pereţii casei”; cf. în nuielelăţul.

cf. DA s. v. *învergela*.

înviaţ adj m. 973 VII „călduţ”

[Laptele] *îl încălzăş- puţinel, înviaţ, călduţ- dor*.

învrte vb. ind prez. 3 sg 939

V „înconjoară, ocoleşte” *Mireasa- i dă un peşkir/ la sócru mare, î sărută mîna şi- nvrté de trei uori mîsa*; cf.

întîrcoléşte;

învoltá vb. ind. împf. 3 sg. 990

VII „învelea, punea voalul (miresei)” *Veneá acósă cu năşu şi- nvoltá mireása- i puneá voála*, cf. s o v o n é ş t e, s á z o v e n e á s c á.

înzobim vb ind prez. I pl 925

VIII [despre opinci] „îngurzim, încreţim”; cf. *înzorzéşte*, *urzésc*, *urzobim*, *vîrzobéşti*.

înzorzéşte vb. ind. prez. 3

sg 950 VI, 951 VIII [despre opinci] „îngurzeşte, încreţeşte” *îzorzéşte* [opinca] *la vîrf cu curăşu* 950 VI.

Le- ngăşurim [o pincile] *cu potricála*, *le- nzorzim... să dá curăşu aşá din găşurá- ŋ- găşurá* 951 VIII, cf. *înzobim*, *urzésc*, *urzobim*, *vîrzobéşti*

ind prez I pl. *înzorzim* 950 VI,

951 VIII, ind împf. 2 sg *înzorzeá*, 943 VIII.

var. *zorzim* vb. ind prez I pl 950

VI

jachét s. 966 VI „varietate

de viţă de vie.”

var. *jichét* s. 961 VI.

jau (1 sil.) 991 IV „tarla”. Ar

pîndîl pîn-ay plecăt ei pe-ălt jey [...]
pe-ăltă larlă de vij.

jăpéică s. f. 949 VIII „loc șes,
bun pentru culturi” *Une iéstă jăpéică, vi-*
ja iéstă maj búnă, úne-î șes; cf.
g r i n d .

jegărái s. n. 943 III, 950 VII
„jăritic”.

cf. DA s.v. *jărăgai*, TDRG, CADE,
SCRIBAN, D. s.v. *jerăgai*, DM s.v. *jă-*
răgai, BOCEANU, GL s.v. *jeregai*, ID-
NESCU, GL s.v. *jerăgai*.

jepéáză vb. ind. prez. 3 sg. 908
V „face jeg”. *Cînd [porcul] iéste mic*
iel mai jepéáză [...]. [Am] o purcică
așá mică și prînde un_fel de murdă-
rîje pă_ja; r i p í .

cf. DA s.v. *jep*.

jichét v *jachét*

jigánie s. f. 974 VIII, 975 VIII
„plasă deasă, cu care se vîntura grîul,
la treieratul cu cai”. *Păjile le dan de o-*
părte și veneșî c-um primét cu [t]
... jigánie, așá-î zîcăm noi [...] arun-
căm î_sus cu lopăta [...] și *-alilălt tră-*
gă cu pîza áeș 975 VIII. cf. j i g ó j n i -
ț ă , p r i m é t .

v. CV, IV, 1952, 2, p. 38 s.v.; cf.
DA s.v. *jegajnie*, TDRG s.v. *jigaj-*

nie, CADE, SCRIBAN, D s.v. *jegajne*,
PAJURĂ, LEX. s.v. *jegajniță*.

jigójniță s. f. 962 A „plasă
deasă cu care se vîntura grîul la treiera-
tul cu cai”; cf. j i g á n i e , p r i m é t .

cf. DA s.v. *jegajnie*, TDRG s.v.
jigajnie, CADE, SCRIBAN, D. s.v. *je-*
gajne, PAJURĂ, LEX. s.v. *jegajniță*,
CV, IV, 1952, 2, p. 38 s.v. *jiganie*.

jîme, să ~ vb. conj. prez. 3 sg.
948 II [la jocul de copii “de-a v-ați as-
cunselea”] „să mijească”. [Trebuie] *să*
jîme, să nu se útje úne pitulăm noi; cf.
p i t e á z ă 1°, a m p u s ó -
c h i i .

jipós adj. m. 928 III [despre
un om] „jegos, murdar”; l u t ó s .

cf. DA s.v. *jep*, CADE s.v. *jip*?,
DM s.v. *jip*?, CIAUȘANU, GL., PAȘCA,
GL., LR, VIII, 1959, 5, p. 73 s.v. *jip*.

jîr s. 989 II, 992 I, II „groapă
centrală la jocul de copii “purceaua””.
Sîn_niște gropi și iéste úna-m_mij-
lôcu lor și-î zîce jîr 989 II.

v. CV, III, 1951, 9-10, p. 47 s.v.; cf.
SCRIBAN, D. s.v.

joacă vb. 1° tranz. ind. prez.
3 sg. 954 VI b, 956 VII „calcă; frămîn-
tă cu picioarele” *îtîne cu-o mînă de*

pujețe și cu o mină trăge cu sapa pământ și-l jgăcă de două ori 954 VI b *Luăm pământ, îl udăm, pământu, îl jucăm cu pi-cerile ca cînd joz-la o nuntă beat* 988 VII; cf. *călcăre, luăm la drig uituri*. 2° refl. ind. prez. 3 sg 920 VI [despre pământ] „se bătătores-te”. *De tuamna până primăvara... pământu să jucă, și-l bate plojile, să-ntărești*.

refl. ind. prez. 3 sg. *se joacă* 920 VI; ind. prez. 1 pl. *jucăm* 919 VIII, 920 VIII, 964 V, 970 V, 982 VIII, 988 VII; ind. impf. 3 sg. *jucă* 908 VIII, 985 VI; ind. impf. 1 pl. *jucăm* 919 VI.

joană v. *zoană*

jobițe s. pl. 969 VII „colăcei care se dau la colindători”. *Facă colăcele-lu și jobiță* [...] *cea [= zicea] că-ja-ja-ja colinda*.

jordéne s. f. pl. 953 VI „nuiete cu care se paientează casa”. *Aduce niște jordéne-n formă de tréslé, le bate pi-jélé* [pe pereții casei], *le-arjjează pe fiicări peréte*, cf. v. e-țichii.

cf. DA, SCRIBAN, D, CIAUȘANU, V., CIAUȘANU, GL., LEXIC REG. s. v. *jordea*.
jugăleată s. f. 982 A „scindurică

prinsă la gîtul cailor, pentru a nu se apropia unul de altul în timpul treieratului”.

cf. DA s. v. *jugălet, jugălete*.

jugăne vb. ind. prez. 3 sg 916 VII [despre pinza de cînepă] „zgîrîie, jenează”. *Mă mănîncă piéléa, zîce, mă jugăne de nu mai pot, zîce, de blúza de tort* [1]

jumuleam vb. ind. impf. 1 pl. 922 VI „smulgeam firele de porumb pentru a-l rări”. *Mergăm la fiicări cuib și jumuleam* [porumbul]; cf. r. *ă r i c i m*.

la módă v. *modă*

lanțe s. n. pl. 928 VI „leațuri bătute peste căpriori, pe care se aplică țigla, tabla etc.”. *Dăc o acópere cu țiglă, să lánțuie cu lánț!* [casa]; l. *ă n - t é t e*.

var. *lanți* s. m. pl. 919 VIII, v. DA (Ban.), SCRIBAN, D (Munt) s. v. *lanț*.

la ocól v. *ocól*

la ocólul v. *ocolul*

la pășită v. *pășită*

lătiță s. f. 936 Va, 941 III,

942 III „beteală” *Punem lăciță... să fiie frumos așa* [bradul la nuntă], cf. t e l.

la úna v. úna

lăbădăi s. f. pl. 973 VII „bu-

ruieni”; cf. b u d i d ă i

lăcău s. n. 962 II „lac, bal-
tă”. *Să plimbă cu barca pe lăcău*, cf.

g i l t ă u.

cf. IONESCU, GL s. v. *lăcășteu*.

lănțuie vb. ind. prez. 3 sg. 924
VI „bate, peste căpriori, leături pe care
urmează să se aplice țigla sau tabla de
la acoperișul casei”. *Dacă o acopere cu
țigla, să lăntuie cu lănti* [casa] 928 VI;
cf. a m l e n t e ț i t.

refl. ind. prez. 3 sg. *se lăntuie*
928 VI; ind. impf. 3 sg. *lăntuia* 932
VIII.

lățăriă s. f. art. 908 VI „to-
talitatea leăturilor (de la acoperișul ca-
sei)”. *Dă la pod îi face lemnăriia, țigla,
lățăriia* [la casă].

lemn s. n. 1° 968 VII, 968 VIII
„copac” 2° ~ *de două* 941 VI „lemn
care leagă două furci puse vertical, la
dispozitivul instalat pentru săparea unui
puț”. *O bătuț două furci, una d’o parte
și una d’eilantă* [a gropii] și pun ũ
lemn de două acolo și de ala ori pu’-o

ruată sau pune seva și-nvint uămeni
[ca să scoată pământul]; cf. l u n g i ș.

1° v. DA, TORG, CADE s. v. (inv și
pop.).

lemnării s. m. pl. art. 951 VII
„groparii”. *Vin lemnării, îi fac* [mortului]
grupă la cimitir

cf. DA, CADE s. v. *lemnar*.

lentețit, am ~ vb. ind. pf. c.
I sg. 912 VII „am pus lănteții, leăturile la
acoperișul casei”; cf. l ă n ț u i e.

leoartă adj. 926 II „learcă”
[Cu bulgări de zăpadă muiăți în apă]
ne facem leoartă. ne și udă cu îi.

león v. loón

lepădău, se ~ vb. 1° refl.
ind. impf. 3 pl. 908 VII „se aplecau, se lăsau
în jos, la pământ”. *Și cîm păștea iarbă* [cer-
bul] *făcă cu capu așa și curnele să lă-
pădă așa*. 2° ind. pf. c. 3 sg. 980 VI [des-
pre vița de vie] „a dat, a făcut (floare
sau struguri)”. *la -ncepe* [via] *să lăpede
strugur* 932 VIII.

ind. pf. c. 3 sg. *a lepădat* 980 VI;
conj. prez. 3 sg. *să lăpede* 932 VIII.

lergători s. m. pl. art.
942 VI „oamenii care fac mâncare și ser-
vesc la nuntă”. *Lergători care -or fă-
cud mâncărie, uămini cin-o făcud mî-*

cări; a l e r g ă t ó r i . 2° s. f. pl.
966 VIII „chenare de lemn pe care se a-
gață tutunul la uscat” *Vin femeile și-1*
înșiră [tutunul] *acósă pe ăță și-1 pun în*
nește panăuri căre să numesc lergătorî;
cf. r ă z b o á i e .

leturghie s. f. 966 VII „cruce
de aluat pe care s-a imprimat pistolni-
cul și care se pune deasupra unui colă-
oel (la înmormintare sau la parastas)”.
Leturghie ... *iește forma áia de cruce dó-*
tă cu pistolnicu [...] *deasupra pe căpetál.*

lichid s. n. 924 VII, 938 VI, 962
V „soluție care se cumpără din comerț, pen-
tru închegat laptele” *Cumpărăm líkíd d-é-*
la de la farmacie, de la orăș și uo pú-
nem așá picătúr de-áleá i-zăr 924 VII.

limbuți (3 sil.) adj. m. pl 930
VIII [despre birnele utilizate la construc-
ția casei] „încheiate în forma cozii de
rindunică [?]”. *și p-ormă bágă druieț,*
nu cum să lucrá atúnc, acúma-i bágă
limbuít pănă cîn-să rădică suz.

livezím vb. ind. prez. 1 pl 911 A
[despre pământ] „lăsăm să se înțeleneas-
că, lăsăm de livadă”. *Livezím* [pământul],
il lăsăm s-să livezască.

refl. conj. prez. 3 sg. *să se livezască* 911A.
v DA s. v. *livezi* (Mold.), CV, II,

1951, 5, p. 25 s. v. *livezi*.

logodnă s. f. 915 V, 920 V,
946 V, 951 VII, 952 VII, 953 VI, 954 V, 955 V,
958 VII „logodnă”; cf. *logón 1° mire-*
ș í t u l .

var. *logónă* s. f. 902 VII, 982 VII,
995 VII.

logón s. n. 1° 925 III, 973 V „lo-
godnă”; cf. *logoána, mireș í-*
t u l . 2° 983 III, V „petrecere care se
face luni, după nuntă, la părinții miresei”;
cf. *butói, cúscri, floáre,*
moríšcă, proțáp, rachiu,
urciór 1°.

logonă v. *logoána*

lohón v. *loón*.

loón s. 977 VII, VIII „plantă acua-
tică folosită ca hrană pentru rațe”. *Am*
locát la réță loón dim-báltă 977 VII.

var. *león* s. 981 III; *lohón* s.
952 A.

v PREDA. D s. v.; cf. LEXIC REG.
s. v. *lăon*.

lózba s. f. ~ *de pământ* 911
A „bucată de pământ, bulgăre”; cf.
blúngăre, gulgușóí.

cf. SCRIBAN, D. s. v., DOINA, I,
1928, p. 44 s. v. *lozbe*.

luám la driguitúri v. *dri-*

guituri.

lumină s. f. 1° 905 VIII, 913 VI, 917 VIII, 938 VI, 939 VI „prăjină de care atîrnă găleata, la fîntîna cu cumpănă; luminare” *Cumpăna* [la fîntînă] *ăre o crăcănă în pămînt cu... o lumină, de căre se leagă găleata* 938 VI. 2° 919 VIII „perete de scînduri, care închide în partea din față un izvor captat; este prevăzut cu o ușiță prin care se ia apă”.

1° v. GILCESCU, G. s. v.

lungîme s. f. 1° 903 A „grindă lungă așezată deasupra pereților casei; cosoroabă”. *Făce peretele pîna sus. Sus pîne lemne mai lungă căre țor strînge, lungîmurle - ălea de sus. Dup-ăceia să încăprieorează* 924 VI; cf. *lungîșuri, prăști* 2° pl. 950 VI, 954 VIII „birne orizontale care formează temelia la casa de lemn; tălpi”. *Pîne lungîmile jos întîi* [la temelia casei] 950 VI.

pl. *lungîmi* 1° 944 VI, 973 VII. 2° 950 VI, 954 VIII; *lungîmuri* 1° 903 A, 911 VIII, 924 VI

lungîș s. n. 919 VI „lemn care leagă două furci puse vertical, la dispozițivul instalat pentru săparea unui puț”. *Să pîne un lungîș* [între două furci] *urde*

să înfășură o sîrmă sau un lanț, de al atîrnă ũ hîrdău care [...] pîne pămîntul ũjel și-l scoz desupra; cf. *l e m n d e d ó u á*.

pl. *lungîșuri* 951 VI.

lup s. m. 967 A „fir de urzeală rupt la țesut”.

pl. *lupi* s. m. 967 A,

magalie s. f. 937 VI „parte umflată a butucului roții de căruță”.
cf. CIAUȘANU, V. s. v. *măgălie*.

magazie s. f. 930 VIII [la casa] „coroană formată din cele patru cosoroabe, pe care se sprijină consolele”.

magdalînă s. f. 950 A „margarină”.

magilă s. f. 938 A „pauză în timpul lucrului la cîmp”.

pl. *magîle* 938 A.

v. CV, II, 1950, 2, p. 31 s. v. *magălă*.

mahală s. f. 972 A „cătun, parte a satului”.

cf. DLR s. v. (reg.).

mai do v. *do*

mal s. n. 939 VIII „pămînt clisos”.

*li mal aşé cam ca humá și lúneacă d'égé-
lele pã jel cîn il uzl*; cf. t r e á p t á.

malamașcă s. f. 961 VI „scin-
dură, mai mare decât drișca, cu care se ne-

tezește peretele tencuit înainte de a-l
drișcui”. *Malamașca este [...] o blăină mai
lăță care să-ndrepte peretile, și vine driș-
că urmă de netezăște curat.*

mardaf s. n. 1° 941 A „impurități
care rămân pe fundul cazanului după pre-
pararea săpunului”; cf. b o s c o v i n ă,
f i c á ț i, m ă r ú l ă, m o á r e 2°,
s ă r ă t ú r i, s t r a t, t r e a s c,
v r é c i e; v ă t r ă 2° 940 V „grăsimea
de porc, de proastă calitate, din care se
face săpun”. *Cî zupuăie porcu, mardafu cá-
re-l alezém, se-ı mai rău de la porc, á-
la-l fásem sapón*; cf. c ă n e á s ă.

var. 1° *mardát* 941 A.

1° cf. DLR (Olt.), VIRCOL, M., s. v.

mardát v. *mardáf*

mármoră v. *mármură*

mármură s. f. 917 A, 924 VI

„porțelan”. [Păpușile] *jerá cam de mármu-
ră, cred că se vindeá [...] pe la prăvăliuá-
re* 924 VI.

var. *mármoră* s. f. 901 III.

v. DLR s. v. (reg.).

martór s. m. 902 VIII „pantă a-

menajată cu lemne, pe care alunecă buș-
tenii la vale” [Buștenii] *ı-adună pã cí-
te-um pírú, pã cíte-um martór, ıi fá-
cá scoc.*

marțolăște, *se ~* vb. refl. înd.
prez. 3 sg. 981 VI [la construcția unei bărci]
„se astupă cu cilti de cinepă golurile dintre
scinduri; se călăfătuiește”. *După ce să-m-
bracă cu blăná [barca], să marțolăște cu
cínepă.*

măsă s. f. 1° 921 VII, 973 VII, 983
VII „față de masă”. *Púnem ıo măsă de
pínză peste [κ] pe măsă de lemn* 921 VII.
[Piinea] *o acóper cu măsă curată* 983 VII;
m e s á l ă. 2° pl. 915 VII „bucăți lungi de
țesătură”. [Mortul] *la grúapă-l slobuáde
cu mėsă de pínză [...] facúte de femei,
de doj métri jumále bucata*; cf. c h i n -
d e á u ă 2°. 3° 902 V, VI, 907 VI, VIII,
917 V „bucată de tifon sau de pínză rară
în care se pune cașul la scurs”. *Și-l
string - aşá frumós [cașul] în cúbăr, bá-
gă măsă pã su-jel și-l ja tot* 902 VI;
cf. s t r ă c ă t ó r, ț í l n i c.

2° pl. *mése* 915 VII.

1° v. DLR (inv. și reg.), TDRG (Trans),
CADE (Trans.), SCRIBAN, D. (vest rar) s. v.;

3° v. DLR s. v. (reg.).

mașínătă adj. f. 928 VII [despre

o cantitate de fire] „prelucrată la mașină”.

cf. CIAUȘANU, V. *zahăr mașinat* s. v. *mașinat*.

mătcă s. f. 957 V „unealtă cu care se bate laptele în putinei pentru a se alege untul”. *Avém o mătcă... o blăniță și cu-n băț pe mijloc, căre mes-tecă lăptile-m putinei*; cf. *mitică*, *ștircă*.

cf. CADE s. v. *mătcă* (Olt., Ban., Trans.), SCRIBAN, D. (vest), DM (reg.) s. v. *mitcă*.

măte s. n. pl. 906 VII, 913 V, 915 V, 919 VII, 921 VII, 923 VII, 924 V, 929 III, 947 V, 949 V, 951 VII, 952 V, 954 V, 962 V, VII, 965 V, 966 V, VII, 969 V, 974 VII, 977 VII, 979 VII, 984 V, ~ *fierte* 950 VII, ~ *umplute* 962 VI „caltaboși”; cf. *tartabóș*; *boșométe*.

măcărău s. 974 VI, 980 A „contragreutate la cumpăna fintinii”. *Măcărău ăla... iese o greutate care je legată la spate-acolo unde trăge cătura din fintină* 974 VI.

cf. DLR (reg.), TDRG (Olt.) s. v.

măcioalfă s. f. 913 VII „ramură, crenguță”. *Aiică băgă um busuioc mare, ȳo măciulfă de busuioc mare așă, ȳo creacă de busuioc și i-o puneă miresei în cap*.

măcrituri s. f. pl. 973 VII, 974

V „mușchi, carne macră prăjită, păstrată în untură pentru iarnă”. *Cărnea aialântă, după ce trec sîrbătorile, ca să nu să strice, o frigem și-o pûnem la borcân, spûnem că sîm măcrituri, le mîncăm mai tîrziu*; cf. *carnotie*.

măglie s. f. 933 VIII „grămadă, morman, movilită”. *!-acolo ȳo mojiță... ȳo măglie... și călu, cîn să treacă... ȳo rûptu căpului... n-a putut să treacă*.

cf. SCRIBAN, D. s. v. *maglă, miglă*, CIAUȘANU, V. s. v. *miglă*.

măiag s. 968 VII, 973 VIII a „băț, prăjină sau baston împodobit cu flori, batis-te etc. cu care joacă călușarii”; cf. *ció-clu*, *ciócul călúșului*.

cf. DLR (reg.), BOCEANU, GL, CIAUȘANU - SFÎRLEA s. v.

măndiăt (2 sil.) adv. 929 VIII „îmediat”. *Stai, mă, că viu și-ȳo acuma măndiăt zic*; cf. *de loc*.

mărghele s. f. pl. 981 VI „(soi de) pești mici”.

mărgilică s. f. 916 I „mărgică”.

mărginare s. f. 970 A „scindură lată, tăiată cu fierăstrăul din marginea trunchiului, folosită și ca ulucă”.

pl. *mărginări* 970 A.

cf. DLR s.v. *mărginar* (reg.).

mărim vb. ind. prez. I pl. 958 V „plămădim”. *După ce mărim alyātu sára, diminiãta ñe sculãm de diminiãtã, și cër- ñem fããina.*

mărintăiam v. *măruntuiem*

mărulă s. f. 964 V „impurități care rămîn pe fundul cazanului în care s-a preparat săpunul”; cf. *b o s c o v í n ĩ ĩ*, *ficããti*, *m a r d á f 1º*, *m o á r e 2º*, *s á r á t ú r i*, *s t r a t*, *t r e a s c*, *v r é c i e*; *v á t r ä*.

mărunțaiázã, *se ~* v. *măruntuiem*

măruntuiem vb. ind. prez. I pl. 908 V [despre pãmînt] „mărunțim, fãririããm”. *Arãm pãmîntu, ñl mărunțuim bine, bine*; cf. *m ä r u n ț ä m*, *t o c ä m*, *t r o c ä í m*.

var. *se mărunțaiázã* vb. refl. ind. prez. 3 sg. 902 VI; *mărintăiam* vb. ind. impf. I sg. 908 VII, part m. *mărintăiat* 908 VII.

mărunțãm vb. ind. prez. I pl. 930 V „mărunțim, fãririããm”, cf. *m ä r u n t u i é m*, *t o c ä m*, *t r o c ä í m*.

ind. pf. c. 3 sg. *a mărunțãt* 937 V,

968 VI; conj. prez. 3 sg. *sã mărunțeze* 937 V.

v. DLR *mărunța* (inv. și reg.) s. v. *mărunți*, SCRIBAN, D. s. v. *mărunțesc* (inv. și reg.).

mășeliile s. f. pl. art. 913 VIII „pãrțile din tulpinã care rămîn în pãmînt dupã tăiatul porumbului”. *Pãrtea cãre rãmîne din cocãn, zicem mășeliile... de porumb*; *ș t i u l e á n*.

mătãúz s. n. 906 V, 907 III, 917 VII „bucet de flori purtat de mireasã la nuntã”. *Iar mireãsa [...] s-apucã de bukët sau de mătãúz, mai de-múlt așã-ï spuneã, mătãúz* 906 V.

cf. DLR, CIAUȘANU, V., PAȘCA, GL. s. v., SCRIBAN, D. s. v. *mătãhuz*.

măturêște, *se ~* vb. refl. ind. prez. 3 sg. 918 VI [despre vița de vie] „crește mare și, nefiind tăiatã la timp, se face cã mătura”; cf. *se pã d u r é ș t e*.

mățușoi s. 923 VII „mezel preparat din cecumul porcului umplut cu carne, grãsime și măruntaie de porc; tobã micã”; cf. *b u n d a f é t e*, *b u n d ä r ä u*, *b u n d ä r e á c*, *b u n d ä r é t e*, *b u n d ä r ú i*, *b u r t a f é t e*, *b u r t i c á n*, *b u r t i c h é l*, *b u r t ó i*, *c a r t a f é t e*, *c h i r ț*, *c î r*

ta fói, fundă réte, fundói, fúndul pópii, geácul ăi gros, rínsă, săcúii, tartabóș, tăgircioárá, tráístă.

măureăță s. f. 992 VI, 997 VI „specie de mohor”. [Orezul] *il plivím cǎ áre măureăță* 997 VI.

v. OLR s. v. (reg.).

melinoáse adj. f. pl. 962 VI „din rasa merinos”. *Oi melinoáse*

meserii s. m. pl. art. 928 V, 932 IIIa, 983 V, 987 IV, VI, 988 VII „persoanele invitate să petreacă la nuntă; mesenii”. *Îi triméte [pe cumnatul de mină] cu lăpu-tări pi-sat și kámă meserii* 987 VI. *Să strînge lúmea la măsă, pun măsă, meseri întră la măsă mănîncă, bea* 932 III a.

mేశcă s. f. 975 VI, 977 VI, VIII „unealtă de lemn cu care se zdrobesc strugurii; mustuitor, ștircă”. *Să zdrobesc strúguri... să zdrobesc Ț hîrdău, cu o mేశcă* 977 VIII; cf. sticci, stropșitoáre, știrca; știc.

micurám vb. ind. prez. I pl. 910 VI „desprindem boabele de porumb de pe știulete”. *Boábele [de porumb] le micurám cu mîna*; cf. de j g h i o -

rám I°, ghéuri, zobím.

refl. ind. prez. 3 sg. *se micoárnă*.

micurătoáre s. f. 910 VI

„unealtă cu care se desprind boabele de porumb de pe știulete”; cf. curătoáre, frecătoári, frecúci **micutél** adj. m. 941 A, 945 VII „mititel”, cf. mitiutéi, mituțéle.

pl. *micutél* 949 VII; f. *micutícă* 938 A.

v. CADE s. v. (Ban., Trans.).

mieunéci s. 911 VII „terci, pastă subțire făcută din mălai amestecat cu apă”. *Făcém așa Țo țiră mieunéc, cǎ să jásă muále la miez* [turta de mălai], cf. aluát, dimicúș, pását I°, zimítíc.

var. *mionéci* (3 sil.) s 911 III

v. AO, IX, 1930, p 244 s. v.

mieonici, CV, II, 1950, I, p 33 s. v.

mieunici.

mijgure, *să ~* vb. impers. conj. prez. 941 A „să plouă mărunț”, cf. bungineáză

v. LR, III, 1962, p. 262 s. v. *mijgura*, cf. GAMILLSCHEG, O. M. s. v. *mijgură*, LEXIC REG. s. v. *mijbura*.

mijlóc adj. m. 926 II „mijlociu

ca virstă)”. *S-a da^d jijos* [fratele] *cel mijloc*; cf. *mijlocă* n.

f. *mijloacă* 926 II.

var. *mijloc* adj. m. 933 VIII.

mijloc v *mijloc*

miljoaca s. f. art. 911 VII „le-
șia de concentrație medie”. [Cînd făcea să-
pun] *la urmă puneă miljoaca și la urmă,*
ca să-l strîngă, puneă d-ăia tare [=leșie
concentrată] *dă țineă uouu dăsupra*

mijlocan adj. m. 924 I a, 963 VII
„mijlociu”. [Fratele] *ăi mijlocan iar s-a*
mutăt, și-a făcú și iel iar căsă 963 VII;
cf. *mijloc*.

mirésele s. f. pl. art. 907 III
„fetele tinere cu care mireasa umblă prin
sat înainte de cununie”. *Am plecăt cu mi-*
résăle pin sat, am kema tuătă ziua.

miresoi s. m. 907 III „bărbat îm-
brăcat femeiește care este prezentat, în
glumă, mirelui drept mireasă”.

mireșitul s. art. 996 VIII „lo-
godna”. *Merge-acasă, făce mireșitu a-*
cólo, căre vor să făcă, căre nu, uo ia pe
fătă cu nuntă, cf. *logonă*. *logon* 1°

mirosăt, a ~ vb. ind. pf. c. 3
sg. 911 II „a mirosit”. [Lupul] *a măi stat*
iel, a măi mirosăt și a găsit și pe al

[K] și pe cel mijlociu

cond. prez. 2 sg. *ai mirosă* 913 VIII.

mischiáză, se ~ (4 sil.) vb.

refl. ind. prez. 3 sg. 954 A „se strîmbă, i-
mitînd vorbirea cuiva”.

var. *se mischie* (3 sil.) refl. ind.
prez. 3 sg. 954 A.

mistiria s. f. art. 968 VIII
„mistria”.

mititelăt, a ~ vb. ind. pf. c.
3 sg. 966 A „a micșorat”.

mitutעי adj. m. pl. 973 VII „mici,
mititei”; cf. *micuté* l, *mituté* le.
v. TDRG, CADE s. v. *mitutel* (înv).

mitralógea s. f. 946 I „jocul
de copii ‘de-a v-ați ascunselea’”; cf.
de-a pîta, *de-a pitulíc* ul,
de-a pitulúș ul.

mitutéle adj. f. pl. 915 VII
„mititele”; cf. *micuté* l, *mitl* u-
té i.

mînără s. f. 996 A „mîner de
clanță la ușă”.

pl. *mînări* 996 A.

mînării s. m. pl. art. 954 VIII
„oamenii care mînă caii în arie”. *Să le-*
gá uo cal say doj și mină mînări pé-
tă iei.

cf. DM. s. v. *mînaci* (rar).

mînat, *a ~* vb. ind. pf. c. 3 sg.

945 I [despre foile unei cărți] „a întors”.

A mînat foaia mai depărte.

mîna¹ s. f. 907 VII „toartă” *îi făc*

[testului] *mîna deasupra.*

mîna², *ca pe ~* loc. adj. și

adv 948 VIII, 960 VIII, 979 VI „cît mîna de

gros”. *Nisîte crénz ca pe mîn - așá* 948

VIII. *Alegá lémnele..., cäre ierșá mai ca pe*

mîn - așá, drepte, le lăsá sá creáscá 960

VIII. *Ca pe mîna de gros* 979 VI; cf. c a

pe tînjálá.

cf. TDRG *ca pe deget* s. v. *deget*.

mîndrele s. f. pl. tantum art.

972 VIII a „dans popular”.

mîncărele s. f. pl. art. 903 V

„iile”. *Mîncărele [...] cu satine, cusute,*
le cuásám așá în cruc sau și cu satine;

cf. *mîncărele*¹; *ciupág.*

v. AO, IX, 1930, p. 244 s. v. *mi-*

necar.

mînci s. f. pl. tantum 1° 917 V „cămá-

șá, ie”. *Uo părăke de mînc, cã noi la*
cămáșe - i spúnem mînc; cf. *mîncă-*

rele, *ciupág.* 2° 921 VII „bucată

mare de pinzá pe care mireasa o dăruiește

nașului la nuntá”.

var. 2° *mînece* s. f. pl. 917 VIII.

mînușică s. f. 928 V „mănuchi

mic”. *O mînușic - așá de fin, a pus-o pe*
șarșáf.

cf. DM, AO, IX, 1930, p. 245 s. v. .

mînușă.

mîrveleá vb. ind. impf. 3 sg.

969 VII „supura”.

mîticá s. f. 902 V „unealtă cu

care se bate laptele în putinei pentru a

se alege untul”; cf. *mátcá, ștírcá.*

cf. CADE s. v. *mătcá* (Olt., Ban.,

Trans.); SCRIBAN, D. (vest), DM (reg.) s. v.

mîtcá.

mleat s. 912 V, 937 V „terci de

făină și apă; cocă, pastă de lipit”. *Le dăm*

mîncări [la porci] mleat, adică făină...

912 V; cf. *cemúr.*

cf. TDRG s. v. *mleșniță*, LEXIC REG

s. v. *mlat*, PAJURĂ, LEX. s. v. *mład.*

mleciú adj. m. 990 A „bolnăvicios.

moácre adj. f. pl. *ciréșe ~*

939 VI „cireșe pietroase”.

v. SCRIBAN, D. s. v. *moacre* (Trans.).

moáre s. f. 1° 929 VIII „soluție de

piatră vinătă pentru tratarea boabelor de grâu.”

2° 997 VII, 998 V „leșie, impurități care ră-

mîn pe fundul cazanului după prepararea să-

punului”. *Rămîne moáreá áia, așá sá spú-*

ne, moáreá sápunului, rămîne murdăriá

áia toátá 998 V; cf. *boscovíná, fi-*

cáţî, mardáf l°, mărúľă,
sărátúră, strat, treasc,
vrécie; vátră.

2° v. PEDA, D. s. v. *moare de să-*
pun.

moaşă s. f. 911 VII, 917 V, 924
VII, 932 III, 933 V, VI, VII, 951 VII, 965 V, VII,
966 V, 967 V, 974 III, 977 III, 982 V, 984 V,
VII, 991 V, 998 VII „femeie care asistă pe le-
huză la naştere şi o îngrijeşte timp de trei
zile, stabilind astfel cu lehuza anumite ra-
porturi de înrudire socială”. *Jeu când am*
născút, am ates muşă pe sóra mea 914
III. *Ája je áltă . . . muşă care vrea je! . . .*
tat - al băiatului căre [..] pe căre vrea .
sórá, cumnátă, pe căre vrea să púte muş-
şe, nu-! ája de náşte cu ja 966 V. *Íj spú-*
ne muşă la copílu de s-o născút, íj spú-
ne nepót 917 V.

módă, *la* ~ loc. adv 966 V „la
fel, tot așa”. *Ş-azi iar la módă mă scu-*
láj áz dimneáţă.

modéluri s. n. pl. 961 VI „feluri,
sorturi, specii”. *Mă du-şi m-!-alég [..] dín*
álté vii, viţ-!-aşá [..] d'iferíte modélurí,
cáre - m! plácej módă.

modrigálă s. f. 972 V „mur-
dărie, impurităţi”.

cf. CIAUŞANU, V. s. v.

moineáţa s. f. art. 958 V
„carnea macră, muşchii”. [În cînăţi pu-
nem] *moineáţa ája de la picóárele pór-*
cului; cf. péctnă, peciúţă,
slăbiciúnile.

cf. DOINA, II, 1930, nr. 2-3, p. 17,
VÍRCOL, M. s. v. *moină.*

molívďă s. f. 958 V, 974 III
„apă sfinţită în care se scaldă copilul
nou-născut”.

cf. TORG s. v. *moliftă.*

molivdeá, *se* ~ vb. refl. înd.
impf. 3 sg 997 V „se clătea cu apă sfinţită”.
[Femeia] *să molivdeá ş-!-ea dimineáţa, să*
molivdeá ş-!-ea cín-umblă pă la copí p-a-
cólo.

mólnă s. f. 922 V „copaie, albie
mare”; cf. bálie.

cf. TORG (Trans., Olt.), CADE (Trans.,
Olt.), SCRIBAN, D (Trans., Olt., Argeş), DM
(reg), CIAUŞANU, V. s. v. *molďă.*

morişcă s. f. 948 III, V, 957 VIII
„petrecere făcută luni după nuntă la pă-
rinţii miresei”. *Şi lu-!-făcă álta-!-zičá mo-*
rişcă 957 VIII; cf. butóí, cúscri,
floáre, logón 2°, rachíu,
urciór 1°.

morím vb. ind. prez. I pl. 920 V
[despre cînepă] „topim”.

mórmăie, se ~ vb. refl. înd. prez, 3 sg. 935 III „se frământă”. *Púnem [apă] îm postăvă și mestecăm cu făjiina și-o... cum să spúne la noi, se mórmăie și dup-acēja o făcē și-o púnem pe cîrpătóri.*

cf. BOCEANU, GL, s.v. *morînci*.

mormîntăre s. f. 938 V „înmormintare”.

cf. TDRG, DM s.v. *mormînta*, SCRI-BAN, D. s.v. *mormîntez*.

mortalul s. n. art 908 VI, 974 VI „mortarul”. *Dup-ăia băgă [ε] mortălu și-l îndeăsă, il presáză, s t r o p á n.*

mortărie s. f. 1° 981 A „multime, morman de cadavre”: 2° *cámara de mortării* 931 VIII „morga”.

pl. *mortării* 931 VIII.

morți s. m. pl. 908 VI „stîlpi îngropați în pămînt de care se ancorează sîrmele funicularului”. *Pui doi morți jos și de-acólo s-ancorează sîrmele funicularului căre trebuie să transporte bușténii.*

moș s. m. 1° 923 V, 933 VII, 961 V, 965 VII, 968 VII, 982 V, 984 V „soțul moașei”. *Ne pregătím pîntru placónu moșului, ne ducém... cu copíii la moș să-i dea la grindă* 933 VII. *Ține copíiu-așă de co-*

lăcél și-l dă moșu la grindă, cē : „ la mult ani, la mult ani!” 982 V. 2° pl. art. 923 V, 927 V, 991 V „moașă și moșul”. *Acólo ne-ucém la moășe, găsím moși acólo* 991 V. 3° art. 953 VII „nașul de botez”.

1° cf. TDRG s.v. *moșoi*.

móșii, ~ de piftii loc. subst. 941 V, 946 III „sîmbăta dinainte de lăsata secului de Paști, cînd e obiceiul de a prepara piftii”, *și din capătîna ș-dim pișpăre fășem piftii la moș, la móși de piftii* 941 V

cf. TDRG, DM s.v. *moși*, CADE *moșii de iarnă* s.v. *moș*.

móșniță s. f. 905 IV „soi de pămînt cu care se acoperă legumele în timpul iernii ca să nu înghețe”, [Cartofil] *ți băgăm acólo, púnem pămîn peste ieji, ca iarna să nu-ngéță, pămîn móșniță.*

moșorél s. m. 929 VII „colac care se dă de pomană”; cf. bobonéte, patruzécile; simbecioárele.

pl. *moșoréi* 929 VII.

cf. CIAUȘANU, GL. s.v. *moșior*.

móștină, de ~ loc. adv. 936 A „de baștină”.

moț s. n. 904 V „sădilă”. *Moț căre*

băgăm cășu-n iel ; cf. g e c ú i , g e -
c ú t , s ā c u i á ș .

mucioșeáză , se ~ vb. refl.

ind. prez. 3 sg 906 A [despre nas] „curge, se
umple de mucl” *Să mucioșează năsu.*

mucurím , sã ~ vb. conj. prez. I

pl. 966 VIII „sã retezãm (virful tulpinii de
porumb) ca sã nu mai creascã. *Cin e crescut*
[porumbul] *mãre, nu-î mai facem nimica,*
cã pe-aiicã nu sã obișnuște sã-l mai
mucurím, sã-î lom virfurle la cocênî.

múgur s. m. 956 A „floare, virf la

sfredel” ; cf. v i é r m e .

múicã s. f. 973 VII „bunicã” , cf.

b á b á l ° .

múmã s. f. 937 VI „marcotã” .

Leș! uo bucãtã de múmã din vi a vékë la
cãpu de jos, așã-î spúne múmã, î-o laj
la cãpu de jos.

murár s. m. 907A, 912A „rug de mure” .

murám vb. ind. prez. I pl. 933 IV

[despre grâu] „tralãm cu piatrã vinãtã”
[Grâu] *îl murám, așã-î zicem noi, îl mu-*
rãm, îi dam um fel de... piatrã așã...
vinãtã 913 VIII ; cf. î m p i e t r í m , p l é -
t r u i e

ind. impf. I pl. *murám* 913 VIII ; part

m. *murát* 929 VIII.

murãtoãre s. f. 902 VI, VII, 908

VI „brinzã telemea” . *Murãtuãrea sã face mai*
ușor ca orce fel de brințã, cã murãtuãrea
númai sã-nkãgã și o mésteç 902 VI ; cf.
s a r a m ú r á

mursucãre s. f. 938 VII „frãmîn-

tare” . [Gașul] *îl lua la mursucãri cu mî-*
na... la mursucãre... cu mîna și c-o lo-
pețã.

pl. *mursucãri* 938 VII..

cf. PAJURĂ, LEX. s. v. *mursãca*,

PLOPȘOR, V. O. s. v. *mursuca*.

mursucãm vb. ind. prez. I pl.

941 III „frecãm” . [Rufele] *îe scuãtëm*
ș-î-úsem la rîu și îe mursucãm pãnã
sa dúse șenúsa aia de pe ielë, pan-iesã
ãpa lîmpiedë d’î pi ielë.

ind. prez. 2 sg. *mursucî* 937 A

cf. PAJURĂ, LEX. s. v. *mursãca*,

PLOPȘOR, V. O. s. v. *mursuca*.

múscur adj. m. 942 A [despre
cal] „roșu foarte închis, aproape negru”
Cal múscur.

pl. *múscuri* 942 A

mustãțã ¹ s. f. 919 VI „rãdãci-
nã care crește din coarda de vițã de vie
pusã la bilion” . [Vițã] *o scoteãn de-o-*
coló, stînd un an de zile, și veneã cu mus-
tãțã, ierã prînderã mai sigurã 919 VI.

[Vițã] *mi-o pun la bãrbã de tuãmna ca*

să facă mustețe 952 VIII.

pl. *musteți* 913 VI, 984 VI.

var. *mustețe* s. f. pl. 952 VIII

cf. SCRIBAN, D., s. v.

*mustăța*², se pune la ~

(*musteți*) loc. vb. refl. ind. prez. 3 sg.

913 VI, 924 VI [despre butașul de viță]

„se pune în pământ amestecat cu băle-

gar, ca să prindă rădăcini”. A tăiăd bu-

tăs [...] din altă vițe [...] ș- o băgă dias-a-

șă într- ũ șant, cū să spūne la noi, să

pūne la mustăța 924 VI ; cf. b a r b ā

cf. SCRIBAN, D., s. v.

mustăcește, se ~ vb refl. ind.

prez. 3 sg. 982 VI [despre butașul de viță]

„prinde rădăcini (stînd la bilion)”.

Pūne rumegătūră de ferestey, de să

mustăcește la [vița] acolo, și stă țuătă

járna acolo 982 VI. Vița de vițe să pūne

prima dată la mustăcit 984 VI. [Vița este]

fițe mustăcită fițe bețe, cum le- alégem

noi 927 VIII.

supin la mustăcit 984 VI ; part.

f. *mustăcîță* 927 VIII, 932 VIII.

v. CIAUȘANU - SFÎRLEA s. v. *mus-*

tăci.

mușchează se ~ vb. refl.

Ind. prez. 3 sg. 903 VI [despre jgheabul pe

care coboară buștenii] „se căptușește cu

mușchi”. Să face tot așa ca scocu și să muș-

kăză, să bate mușk ; p- ōrmă să bate

șîpcă peste mușkū - ala ca să nu scuat-ă-

pa mușkū - ofără.

mutătūră s. f. 921 VI „butaș

de viță cu rădăcini”. Dăcă vreți ca să [ē]

s- prîndă mai répede [vița] , pui niște

juárdă cu rădăcină, dintre căre aia să

numește mutătūră, căre aia să prînde

imediat.

napról s. 945 VI „pășcutul oi-

lor înainte de răsăritul soarelui”. Îșepim

a- nkide mnéii și făsim napról... un timp

asă, o săptămină, două păn la măsurat.

cf. CADE s. v. *năprăor*.

násturi s. m. pl. 960 V, 966 A,

987 V, 988 V, VII „bulbuci, clocote la apa

care fierbe”. [Apa] să fierbe-asă potri-

vid de făc! násturi 988 V ; cf. η ā s -

t u r é i 2°.

năcovănă s. f. 902 VIII „nico-

vală mică pe care se bate coasa la cîmp.

cf. n e c o v á l n ā, n i c o v ā l i ț ā.

cf. TDRG, SCRIBAN, D., s v. *năcovănă*,

nocovănă.

nădîns adv. 961 VII „dinadins, anume”. *Avea băbîile de mult pîrîile nădîns pîntre, ispré pîntre cînepă*; cf. *ispré*.

năgîlboasă adj. f. 919 VIII „grosolană, nefinisată”. [Osia] *am făcút-o din săcúre și-am pus-o așa și mai năgîlboasă, da bărem m-a adús acás!* [...] *Am făcút-o și așa mai... mai ră, mai năgîlboasă nițel, cum spusăi*.

nămăș s. 951 VI, VII „gunoi de grajd”. *Să nămășiește locu, să pîne nămăș pi țel, după cîe... [ε] gunoi*; cf. *blucú*.

v. IONESCU, GL. s.v.

nămășește, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 951 VII „se gunoiește”. *Să nămășiește locu, să pîne nămăș pi țel*; cf. *imbălegrím*.

cf. IONESCU, GL. s.v. *nămăș*.

nămăt s. 902 VI, 903 VI, VII b „loc împrejmult (lîngă casă sau la stîină) în care se adăpostesc olle, vitele; ocol, obor”. [Vitele stau] *în nămăt, un nămăt făcú din băcănuă, cum îi zîcem noi, de lîmne, lîmne strînse [...] și cu parí-l-înkîdem de jûr împrejûr [...] și iar na dorm acólo vitele* 903 VI; cf. *tîrcó* 2°.

nămoărele s. pl. art. 933 III

„noroaiete” *fă feméle, cîe să mai stăm noi aîca în nămoărele estea și aîca pe uduđuăjele aștîa, pe-aîc așa? Ai să ne mutăm și noi la șușă*.

cf. IONESCU, GL. s.v. *nămoale*.

năsădeám vb. ind. impf. I pl. 986 III, V „răsădeam”. [Tutunul] *cu cûeca- / năsădeám... dăcă puteaș să făcém găura să băgăm fitu de tutún* 986 III; cf. *repi cám*.

născútă s. f. 910 VII, 921 VIII, 933 VII, 984 V „femeie care a născut de curînd; lehuză”. *Născúta să scuálă și-ș véde de copí* 933 VII.

năsturei s. m. pl. 1° 967 A „pastile”. 2° „bulbucl, clocote la apa care fierbe”. *Adúcem apă de la fîntîná și-o pûnem și să-ncălzește, să fierbe pîn făcē năsturei* 986 V; cf. *násturi*.

nășorei s. m. pl. 995 V, VII „rude ale nașului invitate la nuntă”. *Și pleacă cu jă [= cu mireasa] la cununie, nășu cu nășa cu [r] cu toți ai lor, cu nășorei de-ăia, c-ășă să zîce* 995 VII.

neámurle, *de-a* ~ loc. adv. 951 III „în calitate de rude”. *Vin așa cităo-dătă d'-a nămurle pe la ței*.

neáoș adj. m. 913 V „veritabil, curat, de bună calitate”. *Să făcē unt [...]*

de - ăsta rafinăt, kár bun, númaj [E.] *neáyoş unt, nu maj rămîne ş - alcevá zěr îiel.*

necoválnă s. f. 902 VI, 997 VIII

„nicová mică pe care se bate coasa la cîmp.”
Şi te duc cu cuása, aj toc, grésjie - n toc şi còcán, necoválnă de bătút 902 VI; cf. *nă - coválnă, nicová líţă.*

cf. TDRG s.v. *năcoválnă*, SCRI - BAN, D. s.v. *nicoválnă, nocoválnă.*

neficiit adj. m. 904 A [despre lapte] „închegat şi nemestecat.”

neicút s. m. 972 VIII a „ardei iute.”
Neicút spúnem noi, neicút, [la ardeul] ăla iute; cf. pástál, puţóí, ţăpu - rel, ţír, ţír éi, ţíte, ţiţírígí.

nemeşică adj. f. 919 VIII „frumoasă, arătoasă, bine lucrată, finisată.”
[Osia] acóasă o puí maj nemeşicó, maj frumúasă, maj... traz maj bine.

cf. CIAUŞANU, V. s.v. *nemeş.*

nenorocénie s. f. 951 II „nenorocire.”
Úlíte ce mi - a vení pe cápu miey, o máre nenorocéníie.

nicováliţă s. f. 924 VI „nicová mică pe care se bate coasa la cîmp”; cf. *năcoválnă, necoválnă.*

nimícură s. f. 933 VIII „personaj din basme care poate lua, în mod miraculos, diferite înfăţişări [?]”
Ínsă táta al

băiătuluj ăsta iereá un fel de, cum să spun, de nimícură, aşá să zíc; s - a făcút în [κ] ínt - ũ urs.

noua, *de - a ~* expr. 953 A „urare adresată celui care strănută.”

noureală (4 sil.) s. f. 901 VIII „timpanoros.”
N - o cosáştí [iarba] săptáimína ăsta [...] că să páre cam noKoreálă.

cf. CIAUŞANU, GL. s.v. *noreaşă.*

novă s. f. 906 VI, 924 VI, 939 VI
 „soi de vită de vie nealtoită.”
La noi mérége númaj víia producătúare, uotéla, cum să spúne; uotéla, novă... 939 VI.

nuieléază vb. ind. prez. 3 sg. 958 VIII „bate nuiete pe pereţii casei de lemn, ca să prindă tencuiála”; cf. *arácéşte, páienteáză 2°; am vergelít.*

núla adj. f. art. 938 V [despre făină] „de calitatea cea mai bună.”
Maj fá - cem şi gogóş cín - n - ávem [făină] de - áia núla.

núna s. f. art. 987 III, 988 VII
 „jocul care se joacă la nuntă, după întoarcerea mirilor de la cununie.”
[Mirii] să cunúnáy, veneáuy acóasă, făcáy núna, jucáy núna 988 VII; *năşéáscá.*

oájde s. f. 949 VII, 953 VII „ur-
zeală.” *Uo spalám frumds [lína] urzím sau*
báŕem la áltá uájde cu iá 949 VII; cf. t á n-
g á l e

oárzăn adj. m. 965 III „de culoa-
re închisă, aproape neagră.” *Sînt doo calităt*
[de fâină]: și mai așá mai uárzănă, cum
să spun, mai n.ágră, și mai álba 965 III
fem. **oárzănă** 965 III
cf. SCRIBAN, D (Ban., Olt.) IONESCU

GL, s. v.

oáspăt s. m. 946 I „oaspe musa-
fir.” *Sfînta Viner! i-á spus că áre o căŕtá*
rá și, decă nu o fi uáspăt bun, vá muș-
cá - uo cîjîniŕe.

cf. TORG, DM s. v. **oaspăt**.

obádă s. f. 1° 919 VI „bloc de
ciment (sau bucată de lemn) care intră în
componența inelelor de ciment (sau de
lemn) folosite la zidirea pereților unei fin-
tini.” *O obádă [este] făcútă din piétrîș și*
číment, și acéste obéz sã-nké.ŕe... la
ũ rînd sã fáce din cînc obéz. áștea
cînc obéz dec ŕe ũ rînd. 2° pl. 952 VIII
„blocuri de ciment care se pun la teme-
lia casei”; cf. b o r d ú l e, b r i -
g á d á 2°.

pl. **obézi** 919 VI, VIII, 952 VI, VIII, 966
VI, 977 VIII

obîrșii vb Ind. pf. s. I sg. 905
VII „terminai”

v. TORG, CADE s. v. **obîrși** (inv.),
SCRIBAN, D, s. v. **obîrșesc** (inv.).

oblón s. n. 1° 965 III „cîrpător, fund.”
Dupe -áŕe o tornăm [mămaliga] pe un [r]
un ublón așá... íeste rotúnd așá, rotúnd
c-o cuádă așá. 2° pl. 951 VI „scîndurile
care închid coșul căruței în față și în spa-
te”

pl. **obloáne** 951 VI.

obód s. n. 955 A „calotă la pălărie.”

pl. **oboáde** 955 A.

obór s. n. 1° 905 VIII, 915 VI 920 VI, 935
V, 948 II „curte” *Mîrjása da cu apă dîr, gá-*
ŕeátă și umblá sã úde gînerŕe î- uobór 905
VIII, cf. g a r d 2° ~ *ui de gloábă* 972
VI, 980 VIII „locul unde sînt închise vitele ca
au pășunat prin locuri interzise.” [Pădurarul]
a vrut sã-ŕiŕa [pe copii] cu óŕe la uobóru
de gloábă 972 VI.

obráme s. f. 944 A „sfoară la să-
cui sau la tralstă”

pl. **obrámi** 944 A.

cf. CV, I, 1949, nr. 8, p. 35 s. v. **obrá-**
nic.

obrázele s. n. pl. tantum art.
~ *sítei* 946 A „veșca, vácălia sitei”
ochetăște, se ~ vb refl. ind.

prez. 3 sg. 950 A [despre zăpadă] „începe să se topească”.

v. IDNESCU, CL. s. v. (se) oicheți.

ociógi s. m. pl. 923 VI, 986 A

„știuleți de porumb piperniciți, nedevelopați”. *Ocióg pentru... îi folosám la [r] la pársári mai mult, la poró; pentru cá ierá mai [k] úni mai stricát, úni mai mic, însá nu ieréá buní, pentru hrána [ε] a ómului* 923 VI; cf. *g l o j d é n i, rá-i é ț i*.

ocleán s. m. 994 A, soi de pește, obleț”.

pl. *ocléni* 994 A, 995 VI, VIII a.

cf. TDRG, SCRIBAN, D. s. v. *oclei*.

ocól, *în* ~ loc. adv. 962 VIII, *la* ~ loc. adv. 991 V, 997 VII „de jur împrejur” *Garnitúra éjá [...] se fáce în ocól* 962 VIII, [Mămăliga] *o tăiém felú și púnem așá la ocól pá másá* 997 VII; cf. *î n t i r c ó l*.

ocólul, *în* ~ loc. prep. 962 VIII, *la* ~ loc. prep. 997 VII, VIII „de jur împrejurul”. *Cebucărițe xéste [ε] în ocólu feréști [...] și-n ocólu cási* 962 VIII. *Avém má-sá rotúndá, de ne stríngem tot la ocólu ieí* 997 VII; cf. *î n t i r c ó l u l, la t i r c ó l u l*.

odór s. n. 1° 398 VII „cadou, dar

făcut petitorilor de fata pețită”. *Odór dá la fátá, ée ne da, o matásá, așá să zíce, o velínță d-ástea*. 2° 995 III „zestre”. *Day odór, decá să-nțeleg, day odór, day țó-lurí*.

ógnă s. f. 947 A „coș pe care iese fumul din vatră”.

pl. *ógne* 947 A.

cf. VIRCOL, M. s. v.

ognésc vb. ind. prez. 3 pl. 946 VI „fac gălăgie, zbiară”. *la vez, Măriie, [...] sé ognésc uólițé!* 936 VI. *Zbierám dú-pă iel [= după lup], uognám* 948 II.

ind. impf. 1 sg. *ogneám* 948 II.

ógniță s. f. 920 A „boală la oi”.

ogoiésc vb. ind. prez. 1 sg. 973 I „fac o anumită mișcare la jocul de copii ‘ogoiul’”. *Ne ogoim acólo píná [ε] lovím úna cu tápca* 973 I.

refl. ind. prez. 1 pl. *ne ogoim* 973 I.

cf. SCRIBAN, D. s. v. *ogoi*.

oláte s. n. pl. 903 VIII b „adăposturi pentru vite”. *Oláte... grájdurle cum-sá zíce, acúma să zíce saiváne*.

v. CADE *olate* s. v. *olat* (Maram.);

cf. LEXIC REG., s. v. *olată*.

olítă adj. f. 955 VIII [despre casă] „lipită (cu pămînt)” [Casa] *ieréá olítă cu pámînt peste lémnene_élea*.

om, ca pe ~ loc. adv. 916 VIII, 960 VIII „cît omul de gros”. *Eră gáyura mai mare ca pă om săpătă* 916 VIII. *Lua* [lemne] *d-élea mai grósă ca pe om* 960 VIII.

cf. TDRG *ca pe deget* s.v. *deget*.

omízi s. f. pl. 934 VII, 993 V „un fel de prăjituri”.

omoáră, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 pl. 946 VI [despre struguri] „se zdrobesc”. *Cîn puném strúguri, noi strúşím şi sa ūomuáră, sã omuáră cu tótu şi merg ĩ hîrdău*; cf. *strici* *u-ím*, *zdropşéşte*, *zdrucéşti*; *stocşí*, *storşí*, *stroşí*.

opărite part. f. pl. 958 V „fier-te”. *Ūvã opărite*.

opréşte, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. în expr. ~ *finul* 940 VIII, 942 VIII, ~ *livézile* 902 VI „se interzice păşunatul în fînețe”. *Finu sã opréşti primăvara dă nu măi úmbli vîtele -n iel* 942 VIII. *Sã uoprésc livézile aicã cam pe la duóo-szãc de mai* 902 VI.

optás adj. m., *porúmb* ~ 956 A „soi de porumb cu opt şiruri de boabe pe ştiulete”.

orbéşte, *se* ~ vb. refl. ind. prez. 3 sg. 927 VIII [despre vița de vie] „se taie

ochiurile”; cf. *ş t é r g e*.

ord vb. ind. prez. 1 sg. 913 VII, 949 V „urzesc”. *Dúpã c-o tuárçem* [lîna], *Ūo uárdem, cã jéste un urzój* *mare* 902 V; cf. *urdí m*.

ind. prez. 2 sg. *orzi* 937 V, 951 VII; 1 pl. *oárdem* 902 V; 3 pl. *ord* 950 III.

var. *orz* ind. prez. 1 sg. 962 VII.

v. CADE *ord* (Ban.) s.v. *urzi*.

ordún s. n. 997 A „roată de moară”.
osăcélele s. n. pl. art. 949 VII „oasele, oscioarele”.

oscóş s. 958 VI, 982 VI „pală de fîn; polog, otcoş”.

ostropiór s. n. 988 V, 990 VI „ostropel”.

otél v. *otélã*

otélã s. f. 924 VI, 939 VI „sof de viță de vie nealtoltă”. *Sîn mai multe feluri de vițe aicã la noi, jéste álta care-ĩ spu-ne nóvã, italijánã, Ūotélã, ananás, Ūotélã neágrã, zãjbãr* 924 VI.

var. *otél* s. 961 VI.

otrép s. 908 VII „instrument confecționat din foi de porumb prinse într-un băț despicat, cu care se curățã cuptorul”. *Fãçem focu, il árdem, jerujím c-un [r] un uotrép pîn cuptóri, cã sã nu rămínã ce-núşe*

ozincă adv. 945 A „parcă”

pachetează vb. ind. prez. 3 sg.
și pl. 977 Va „pune. aranjază” *Tescovina Țo*
pačetăm la bădăne 927 VIII; cf. *im pa-*
ch e t á m.

ind. prez. 1 pl. *pačetăm* 927 VII,
VIII; ind. impf. 3 sg. *pačetá* 913 V,

paientează vb. ind. prez. 3 sg.
1° 987 VIII [la casa de paiantă] „bate lea-
țurile, paientele, între care urmează să se
bage pămînt”; cf. *c r ā n ț u i é s c*,
se *im pa i e n t e á z á* 1°. 2°
946 VI [la casa de lemn] „bate leațuri,
paiente, pe pereți, înainte de a-și tencui.”
Făse căsa dî lîemn [...], pe- órmă Țo...
o păientáză [...]. Să fag- néște păientę-a-
șá, néște paiente de lîemn [...] coplețe;
cf. *a r á c é ș t e*, *n u i e l e á z á*,
a m v e r g e l í t.

var. *să păientească* vb. conj.
prez. 3.sg. 949 VI.

paientitul s. n. art. 949 VI
„acțiunea de fixare a leațurilor pe pereții
casei, înainte de a aplica încărcătura de
pămînt sau tencuiala”; cf. *în n u i e l á-*

t u l, *î n v e r g e l á t u l*.

palaimăr s. n. 938 A „odgon.”
cf. TDRG s. v. *pălămar* (Munt.,
Trans.), CADE s. v. *pălămar*¹. SCRIBAN,
D. s. v. *palamar*. DM, CIAUȘANU - SFÎR-
LEA, LEXIC REG., LR, VIII, 1959. 5. p.
73 s. v. *pălimar*, VÎRCOL, M s. v. *pălă-*
mar.

pále s. f. pl. 920 V „valuri (de pîn-
ză)”; cf. *g o g o l ó i*, *t r i m b*.

paraistás s. n. 904 VII, 912 VII,
923 VII, 925 V, 939 VII, 956 VII, 958 VIII, 966
V, VII „parastas.”

pl. *paraistásuri* 966 V, VII.

var. *paristás* s. n. 951 VII, pl. *pe-*
ristáse 947 VII, 951 VIII, 952 VII.

paristás v. *paraistás*

pat s. n. 902 V, VI, VII, 917 III, V
„suport de scinduri; raft”. *Și făcăm pat,*
járă, de blăni așa cu ... și puneăm cășu a-
cólo ca să se dospéască 902 V. *Cartófi- i*
púnem în pături, în fin, im pîmniță
902 III; cf. *po di ș ó r*.

pl. *pături* 902 III, VI.

patruzécile s. pl. art. 967 VII
„colăceii, pînișoarele care se dau la poma-
na mortului”. *Dacă áre pomána făcútă, nu- i*
mai fáce, și- i fáce pătruzécile: pătru-
zác de pitișuáre, pătruzășpátru de pl-

ișuare - i făce; cf. bobonéte, noșorél; sîmbecioáre.

paviț s 946 II „viță de vie”
Făta mōșului s-a dus. a umblă - ș-a dat . . d'-un paviț - ș-a spus pavițu că, cūrăță - mă ș' - pe miné, că cîn_oi în-tuársé, oi mîncá strúguri”

păcăciúne v. *impăcăciúne*

păduréște, se ~ vb refl.

ind prez 3 sg 918 VI [despre vița de vie] crește mare și stufoasă, dacă nu e tăiată la timp”, cf. se măturéște.

păiențească, să ~ v *paienteáză*

păier s n. 977 VI, 989 VI, 990 VIII, 995 IV „șopron, șură, magazie, adăpost în care se depozitează nutrețul pentru vite, paiete, cocenii de porumb”. *Păiele iărâș la fel s-adúc acásă, să pun îm_păierí pentru hrána vitelor* 989 VI. *Um_păierí. unde țiu nutrețu iărna... nutrețu pentru vite. [este] așá ca dóo cámere, păieriu, ieste coperit ș-acólo bag no-trețu tuámna, de pluáie, de ninsuáre* 977 VI *li bágă la păierí cocéni* 995 IV; cf. fínár.

păietul s. art 955 VIII „paiete”. [La treieratul cu căi] *dam păietu ála a-fără, i-adunám* [grui].

pălămizit s n. 990 VIII „plivit”; cf. privít.

păliș adv. 985 A „peltic” *Vorbéște păliș*; cf. șíșcá ní t.

pănjenitã s f. 949 VI „bete legate la un capăt, care se așază peste fin ca să nu-l ia vîntul” *la_u niște bétã să nu - i ie vîntu, fag_niște pănjenitã, așá le zisém, dé púnem pátru i_vîrf* [pe fin], *să nu - /eá* [vîntul]; cf. pã - ú n j e n i, p o v a s n i ț e.

pl. *pănjeníte* 949 VI.

cf. CADE, DM (reg.) s. v. *păianjen*

păpușim vb. ind. prez 1 pl.

917 V, VII „tăpșim, netezim”. *Scuátem mestecáyu dî_ă [= mămăligă] ș-o păpușim* 917 VII. *Lom* [mămăliga] *la mestecát. cu mestecáyu, uo păpușim cu cuțítu* 917 V; cf. fír ț á l í m.

păpușoi s m. 924 VI „păpușă reprezentînd o figură masculină” [La Vicleim] *sin_diferite păpúș. No păpúșă ș-um_păpușoi, sau aveám așá pátru păpúsi în_șiráte așá, um_fel de hóră de păpúsi, ș-o hóră de păpușoi căre să juácă.*

păr s m 1° 972 V, VII „fuior de cinepă”. *Dacă vrem_să scuátem pâr, dă-răcím din_ia* [din cinepă] 972 V 2° 949 A „fibră (în lemn)”. *Lémmu áre páru*

lui, unde dai ca să-1 crăpi.

părăt s. m. 990 VI „împărat”.

cf. TDRG s. v. *părătuș*.

păs s. n. 902 VI, 936 VII, 941 V, 946 VII „greutate (bolovan, pietroi)”.

[Varza] *yo crapăm faliți, yo púnem faliți, púnem pās pe ȧ acolo, púnem petrói*

946 VII. *Și-1 lęg [burduful] și puȧ cêvâ pās așá pã țel* 902 VI.

v. SCRIBAN, D. s. v. (Hațeg).

păsát s. n. 1° 920 III, VIII, 924

I a, V, 929 III, V, 933 III, V, VII, 938 V, 950 VII,

954 V, 959 III, 961 III, VII, 962 III, 965 III, VII, 966

III, V, 967 VII, 969 I, III, 974 III, V, 977 VII, 979 III,

V, 981 III, 982 III, 990 III, V, VII, 991 V. VII,

992 I, 997 III, V, VII „terci de mălai sau de

făină; cir”. *Mai las de fêrbe [apa] puȧin*

s-pun [K] fac pāsátu; dúp-acêeas, dúpă

ce fêrbe pāsátu, pun făină 962 III. *Fierbém*

ápă, púnem sâre, făcém întȧi um_păsát așá

subțire 966 III. *An_dat la clóta a cu puȧ, am*

făcút păsát de mălai 977 VII. *Făce păsátu*

de mălai *ȧor de făină și-1 pune-acólo-m*

mălai 990 V. 2° 971 I, III, 972 V, 973 V, 978

VII, 983 III, VII, 986 V „făina de porumb cu

care se face păsátu 1°” *Fierbem*

ápă, púnem păsátu, lăsám până fêrbe [...]

púnem și mălaiu 978 VII. *Ápa... Ffêrbe*

pîn-făce năsturêi um-pic, aruncám pî-

sátu 986 V.

1° v. IONESCU, GL. s. v.

păsărel s. m. 994 A „vrabie”.

[Grîul] *să-1 mănînce anumfte... cõrile [r]*

cõrile și păsările și păsăré.ȧi 979 VI; cf.

b a r a b é ț i , g r ă b é ț i .

pl. art. *păsăréii* 979 VI.

cf. TDRG *păsăroi* (Trans., Ban.)

s. v. *pasăre*, CADE s. v. *pasăre* (Ban.,

Trans.), LR, VIII, 1959, 5, p. 73 s. v. *pă-*

sărică.

păstăi s. f. pl. 998 V „ardei

uȧi”; cf. *n e i c ú ț , p u ț ó i , ț ă -*

p u r é l , ț i r , ț i r é i , ț í ț e , ț i -

ț i r í g i .

pășită, *la* ~ loc adv. 971 VI „la

distanțá de un pas”. *Și mergém la păsítă*

așá și púne nevâsta dúpe mine, ȧo mã duc

cu plúgu, ȧe véde de buábele ȧeȧi.

pătăchie s. f. 939 VIII „impleti-

turá de nuiete, cu care se înalțá pereȧii teas-

cului de struguri”; cf. *p ă t ă c h í r .*

cf. SCRIBAN, D. s. v. (Munt.).

pătăchir s. n. 905 IV „coș, îm-

pletiturá de nuiete, cu care se înalțá pereȧii

teascului de struguri”; cf. *p ă t ă c h í e .*

pătiege (4 sil.) s. n. pl. 916 VI.

922 VI „stoguri de fîn sau de coceni de po-

rumb așezate pe un prepeleac sau pe un su-

port de lemn, pătuege"; cf. pătuleág.

pătîngéle s. f. pl. 976 IV, „pătla-gele (roșii)”; cf. plătăgeán, pră-dáiste, pălăgeán

pătuleág s. n. 941 VI, 945 VIII „stog, claie de fin sau de coceni așezată pe un suport” *Kikim noi patuleágu, cum sí spúni, fásin, cláně* 945 VIII *Și de jos dă cu fursérju ș-áltu-1 gramaděște* [finul] *sus, fásem patuleág sau cláie* 941 VI, cf. pătíég e

cf. TDRG *pătuiag* (Dit.) s. v. *pătul*, CADE, SCRIBAN, D., DM s. v. *pătuiac*, CIAU-ȘANU, V. s. v. *pătuiag*.

pătureáscă, *să se ~* vb. refl. conj. prez. 3 sg. 939 VI [despre fin] „să se așeze în straturi compacte, să se taseze” *Dúpă ce l-ai făcú plásture-1 lași ca.. cîteva zile să pătă s-să pătureáscă; dúpă ce s-a păturit, il cari cu.. cáru.*

refl. ind. pf. c. 3 sg. *s-a păturit* 939 VI.

păúnjeni s. m. pl. 901 VI „lemn, legate la un capăt, așezate pe căpița de fin ca să nu o sufle vîntul”; cf. pánje-nítă, povasnítě

cf. CADE s. v. *păunjen* (Trans., Ban), DM s. v. *păianjen* (reg.), **păzeálă** s. f. 970 VIII „pază”

Aveá vo trei súde loj luáte im_păzálă.

pécii s. f. pl. 901 V, VII, 903 VII a „bucăți de carne macră sărată și afumată” v. CV, I, 1949, nr. 6, p. 30 s. v. *pecie*, cf. PAJURĂ, LEX s. v. *pecie*

pécină s. f. 940 V „carne macră, pecie” *Dě trandafirí tocám cárne, sí.. númai piésină și slăină*, cf. moineáță *peciuță*, slăbiciúne 2°

v. CADE *pecină* (Trans.) s. v. *pecine* **pecioásă** (4 sil.) adj. f. 929 V, 943 VII [despre carne] „macră”

peciúță (4 sil.) s. f. 947 V „carne macră, pecie” *Alegám așá sorícú dí_jéle.. topeám úmeri, pečíúță, slăină, le băgám acólo* [în mațe]; cf. moineáță, pécină, slăbiciúne 2° **pe de-a rînd(ul)** v. **rînd(ul)**

peleáguri s. n. pl. 949 VIII „terenuri despădurite”. *Ar fi fost acólo yámeni bătřiní, cáre sta pe peleáguri cu bordéte.*

cf. TDRG s. v. *peleag*, CADE *peleag* s. v. *peleg* (Ban.).

pelimétru s. m. 907 VIII „perimetru”

pepeiúgă s. f. 937 A „strat de cetină putrezită”

pére s. f. pl. ~ de brad 913

„conuri de brad”. *S-a dus în grădina
... ca să ia pére de brad.*

pérnic s. n. 981 VI „instrument

de pescuit”.

peștișóri s. m. pl. 940 VII

„fișii subțiri (de carne, varză, ceapă etc)”.
*Dúpa ája cárná o aranjám, o fássem peș-
tișóri frumós.*

petrecătúra s. f. 936 VI

„loc de trecere”. *Táta pusásá vo dóo párek
de fiérá, d’i la conác mai tvalé într-o pe-
trecătúr-asá.*

piátră s. f. 996 VII „legătură

din mai multe fuzoare de cînepă”. [Cînepa]
*Vo dá la miélitá, vo rásucím așá ș-o-n-
dojím ș-o fâcem piátră dá cînzác, șáizác
dá fujoáre; cf. c o l á c i.*

picătúra s. f. în expr. *a stat*

în ~ 906 V [despre caș] „a continuat să
picure, după ce s-a oprit din scurs”. [Cașul]
*cînd je stors de -a stat în picătúra și jel
s-a stors, il taj bucăț patrâte*

piculéte s. un ~ 950 A „un

pic, puțin”; cf. *c í t a*, o țirigánă,
o țiríșcă, o țiríșíră, o țir-
rișúcă, o țiríșícă.

piei s. f. pl. 933 VII [la fructe,

legume] „piețițe, coji”. [Bulionul] *il kom*

*la stricurát, la frecát, la stricurát, să nu
rămíie sámințá sau coj’ de-ája, kei.*

piept s. n. ~ ul săpei 955 A

„lama de oțel a sapei”.

pieptúșul s. n. art. 921 V, 923 V,

VII „pieptul (găinii)”. *Pieptúșu și cocoájele
le fâcem córbă* 923 V.

piétruie vb. ind. prez. 3 sg. 977

VI „stropește cu soluție de piatră vîná-
tă”. [Via] *o-ngrijéște, vo prășéște, vo
piétruie, vo leágă; cf. í m p i e t r í m,
m u r á m.*

piftiile s. f. pl. art. 940 V, VII

„oasele și carnea picioarelor și a capului, din care
se face piftia”. *Íșép să desfácă íșet yásite...
le pun iar d’o párte, piftiile de áltá párte*
940 V *Piftiile sînt pișyárele și capu, yásite
cáputui* 940 VII.

píguie vb. ind. prez. 3 sg. 961 VIII

„cerne”. *Măcínám, píguie făina acásá, fâce
píne* [Cu ce piguie făina?] *Cu cûrelu.*

pionáce (3 sil.) s. pl. 998 VII „clo

poței”. [Călușarii] *la opínč, la pičyáre aveá
nește pionáce dá suná, cum jucá suná;
cf. h a r a n g é l*

pipéri s. m. pl. 977 Vb „ardei

(iuți)”. *Aň rárít niște pipéri, adíc -ardé;
cum zíce, pipéri í zícem noi.*

v. SCRIBAN, D (est), DM (reg.) s v

piper.

pisătoăre s. f. 907 V „fund de lemn puțin concav pe care se toacă slămina pentru pisătură”. *Avém... î spûnem noi ȳo kîsătyăre · o blan - așă scobită pe căre făcēm noi anume nūma pēntru... kî-sătūră.*

pisătūră s. f. 1° 906 V, VII, 913 V, 917 V „tocătură de slănină și ceapă (uneori prăjite) care se pune în anumite mîncăruri”. *Toc niște slăninūtă, bine, cu căpă ș-o toc bine, bine de tot saȳ dăcă vreaȳ ȳo trec și prin mașină; și pun pisătūră d-ăia dúpă cum am ȳala de märe* 906 V. 2° 907 V „mîncare preparată din slănină și ceapă tocate mărunt”.

piscălău s. n. 907 VI „băț cu care se îndeasă brînză în burduf”

pisóc s. m. 927 A „pisoi”.

pl. *pisóci* 927 A.

pișlegesc vb. ind. prez. 1 sg 928 VIII „fixez cu pișlege (cuie de lemn) scîndurile care formează fundul butoiului”. *Fúndurle le pișlegesc, bat pișlegi éia de le fag legătūră-ntre_éle* [între scînduri].

cf. CADE, CIAUȘANU, V. s. v. *pișleag*

pîta, de-a ~ loc subst. 937 II „de-a v-ați ascunselea”; cf. de-a pîtulícul, de-a pitulúșul,

mitralógea

pitează vb. 1° ind prez 3 sg. 937 II [la jocul ‘de-a v-ați ascunselea’] „așteaptă cu ochii închiși (pînă se ascund ceilalți copii)”. *Și al dé pítăză sa dúse să-ȳ cáȳ-é.* 2° conj. prez. 3 sg. 937 II [la jocul ‘de-a v-ați ascunselea’] „să atingă cu mina pe ceilalți copii, (arătînd astfel că i-a descoperit)”. *Și al dé pítăză sa dúse [...] să-ȳ píteză și căre-ȳ pitulát mai bine ș-nu-l găsăște, sa dúse să-ȳ píteze ȳel pe_ăl dé pítăză.*

pitulícul s. art. 938 I, 948 II, de-a ~ loc subst. 936 II, 937 I, 940 I, 944 II „de-a v-ați ascunselea”; cf. de-a pîta, de-a pitulúșul, mitralógea.

var. de-a *pitulíca* loc subst 940 II, de-a *pitulíciul* loc subst. 909 I.

cf. TDRG s. v. *pitulicică*

pitulúșul, de-a ~ loc. subst 971 I, 978 II „de-a v-ați ascunselea”; cf. de-a pîta, de-a pitulícul, mitralógea

cf. SCRIBAN, D (vest), DM s. v. *pituliș*, GAMILLSCHEG, O. M., LEXIC REG. s. v. *pituluș*.

piuie (3 sil.), să se ~ vb. refl. conj. prez. 3 sg. 903 VII b „să se bată în piuă”. **piuítă** (4 sil.) adj. f. 911 A, 918 VII

„care a fost bătută în piovă”. *Pătură piovu-
jită* 911A

pîci interj. 960 A „strigăt cu care
se cheamă iedul”

pîlnă s. f. 989 V „fire de plante
răsărite prea des”; cf. u r c i ó r 2°.

pîntuie, *să se ~* vb refl. conj.
prez 3 sg 948 V „să se preseze” *Să se
pîntuie sorîșele și cărnea - n_ iel* [în tobă];
cf. *să se strucească*.

pînzăici s. f. pl. 948 V „cearșă-
Furi”

pîrăita, *de-a ~* loc subst.
971 II „joc de copii”.

pîrcăláb s. m. 987 III „tinăr
care strînge banii la horă sau la o petrecere
și tocmește muzicanții”.

pîrci s. m. 970 A „pui de iepure”,
cf. ș o t ó i

pîrîiază vb. ind. prez. 3 sg. 932
A „izvorăște”.

pîrjăla s. f. art. 940 VII „pră-
jeala, rîntașul”.

pîrjim vb. ind. prez. I pl. 940 VII
„prăjim”.

pîrlău s. n. 913 VII, 935 VII, 939
VII, 943 VII „buștean scobit în care se o-
păresc rufele sau tortul de cînepă”. *Pîr-*

lău je un lemn așé .. rețezăt și scobit

ina_yîntru 939 VII. *Noi avém pîrlău, bă-
trînele, uo băgăm* [cînepa] *im_ pîrlău, uo
cuácem, uo făcém albă ca bumbăcu*
913 VII.

pl. *pîrlăie* 918 VII.

v. SCRIBAN, D. (vest), GILCESCU, G.,
GREGORIAN, G., GREGORIAN, AO, XV, 1936,
p. 98. s. v.; cf. PLOȘOR, V. O. s. v.

pîrluim vb. ind. prez. I pl. 935 V,
VII, 939 VII „opărim cînepa, rufele cu leșie
în pîrlău”. *Cin_ s- adună* [rufe] *pîr-
luim la pîrlău* 935 VII.

refl. 3 sg. *se pîrluie* 939 VII.

v. CADE s. v. *pîrlui* (Trans.), SCRIBAN,
D. s. v. *pîrluiesc* (Trans.), PLOȘOR, V. O.
s. v. *pîrlui*.

pîrpóru s. art. 967 VII „soluția
preparată din sodă caustică dizolvată în apă”.
Pîrpóru [...] *pun ap- așá un căin jumătate
de_ apă ș- pun trei kile de sodă*.

cf. GILCESCU, G. s. v.

pîrșoacă s. f. 937 VIII „țuică
de calitate inferioară”; cf. ță p o v i n ă.

plása s. f. art. ~ *strungii* 902
VI „spațiul, locul dinaintea strungii”. *După
c- a lișit* [oile] *din strungă, așá- și zice
că- m_ plása strungii sint, dină_ i_ ntea
strungii*

plásuri s. n. pl. 991 VI „tălpi la

sanie". *Să tăie lemne la băntig, un lemn
adus, din care i să fac* [sanie] *plásurile,
doyă plásuri*; cf. *plăști*; *tălpéte*.

plăști s. m. pl. 930 V „tălpi la răz-
boiul de țesut”. *Războiul are doi plăș mari,
doyă blaine mari, de să pun de prinde răz-
boiul*.

plăști s. m. pl. 926 II „tălpi la sa-
nie”; cf. *plásuri*; *tălpéte*.

plat s. n. 902 VII, 917 A „plită (la
sobă)”. [Turta] *yo cuăcem pā plat* 902 VII.
cf. CADE s. v. (Trans.).

plăivăze s. n. pl. 964 VIII „perva-
zuri”.

plămădească, *să ~* vb. conj.
prez. 3 sg. 949 VIII [despre cinepă] „să se
pălească, pentru ca sămînța să cadă”. *Yo cu-
leză, yo fāsă mănungke, yo legă, după c-o
legă, yo lāsă yo țiră să plămădească cope-
rită*.

plăstoăie s. f. pl. 915 VI „clăi mari
de fin”.

cf. TDRG s. v. *plastă* (Olt), CADE *plas-
tă* s. v. *plast* (Ban., Olt), DM s. v. *plastă*
(reg).

plătăgeán s. m. 976 V „pătlașea
(roșie)”; cf. *pătینگéle*, *prădáiste*;
pălăgeán.

pl. *plătăgēni* 929 V, 967 III, V, 974 III,

V, 977 VII.

cf. CIAUȘANU, V. s. v. *platagea*.

pleacă vb. ind. prez. 3 sg. 992 VIII.
996 III [despre plante] „începe să crească”.

[Vița de vie] *să muncēști - mprjúr, pānă
cînd pleacă lăstáru, din... ó:ku ála pleacă
lăstáru* 922 VIII. [Varza] *yo udám în fiie-
cáire dimineáță sau seára pînă cînd pleá-
că já* 996 III. [Copileții] *îi rúpem ca să
nu trágă putérea tulpini plecate a porúm-
bului* 5:79 VI.

conj. prez. 3 sg. *să plece* 929 VI,
971 VIII; part. f. gen. *plecate* 979 VI.

plec s. n. 963 V „tablă (smăltuită)
folosită la confecționarea obiectelor de
menaj”. *Ólă de plec*; cf. *pleu*, *plit*;
tin díchéa.

v. TDRG (Trans.), SCRIBAN, D. (Ban.,
Trans.) *plec* s. v. *pleu*, WEIGAND, D. s. v.
blec

pletite s. f. pl. 949 VI „grămezi
făcute pe cîmp, de obicei din 13 snopi”; cf.
cîrstășii, *scîrtășii*, *stávă*; *crest-
tășă*, *petiță*.

pleu s. n. 947 A „tablă (smăltuită)
folosită la confecționarea obiectelor de
menaj”; cf. *plec*, *plit*; *tin díchéa*.
v. TDRG (Trans.), CADE (Ban., Trans.),
SCRIBAN, D. (Ban., Trans.), DM (reg) s. v.

plézne s. f. pl. 903 V, 924 VII,

929 VII „puzderii” [Cînepa] o baț cu [r]cu
 ū-ă de lemn așa într-um protăp, pînă
 să face ă, știu, ca mătasa, de cūră tuătē
 pléznele - ăia dî-ă 924 VII; cf. f o r o ș -
 t i n i .

v. LR, VIII, 1959, nr. 1, p. 63, s. v.

pleaznă; cf. LEXIC REG. s. v. *pleaznă*.

plit s. n. 950 III „tablă (smăl-
 țuită) folosită la confecționarea obiecte-
 lor de menaj”; cf. p l e c, p l e u ;
 t i n d i c h e á .

plivéli s. f. pl. 919 VIII [la vița
 de vie] „copilituri”. [Viței de vie] trei pli-
 véli îi mērgē; cf. a l é s u l, c o p i -
 lițăt, fluturít, plivít.

plivít s. n. 919 VIII [la vița de
 vie] „copilit”; cf. a l é s u l, c o p i -
 lițăt, fluturít, plivéli.

plínge vb. ind. prez. 3 sg. 922 VIII
 [despre apa unui izvor] „curge susurînd”.
 Să cunșăște úni-î izvóru că îel plínge

ploáuă v. *plóuă*

ploscoáne s. f. pl. 901 VIII,
 909 VI „căpițe de fîn”, cf. c o p e ț é l e,
 copitói, furcoáie, porco-
 ne á ț á ; p l á s t u r e .

v. CADE s. v. *ploscoană* (Trans).

plouásă adj. f. 961 VIII „ploioasă”

Vrēmea ásta ploúásă.

v. TORG *ploas* (înv.) s. v. *ploias*.

plóuă s. f. 942 III, 961 VIII
 „ploaie”. S-a pus pe plóuă 942 III. A ve-
 nit plóua și n-a aprít 961 VIII.

var. *ploáuă* s. f. 938 III.

plúguie, se ~ vb. refl. ind.
 prez. 3 sg. 918 VI „se prășește cu plu-
 gul”

ind. prez. 1 pl. *pluguím* 930 VIII.

plútă s. f. în expr. a ieșít ~
 962 VI [despre pești] „a ieșít la supra-
 fața apei, plutînd”

poála s. f. art. 991 VI [la plan-
 te] „totalitatea frunzelor de la baza tul-
 pinii”. Începe să se culegă [tutunul], se
 ă - n t i j p o á l a m i c á d e j d s .

poártă vb. ind. prez. 3 sg. 960
 VIII „durează. rezistă”. [Pielea de porc] dac-
 lași fărē să pui cēva, să ăusúcă de vóji.
 p o á r t á m ā i m u l t .

pocărás s. m. 991 VI [la stîină]
 „băiat care mină oile la strungă”. Ai um-
 cārás cāre le mină [oile] dîn tîrl-ăia așa
 afără pā strungă [...] ș - c o b ā r u l e m ū l g e .

poceálă s. f. 973 IV „bătaie,
 scărmaneală”. Luam cîte ăo poceálă.

pod s. n. 902 V, 942 VI „strat ca-
 re se ridică la suprafața laptelui, a bor-

hotului " *leşă pod aşá deasupra, deasupra zărului, ca de- un deş sau de dólo şi vine grúbsă... acíia şi zăru rămíne didi- súpt* 902 V. *Um fel de pod să fáce pe deasupra lor* [a prunelor] *dim prúnele álea cáre sín mai réle* 942 VI.

podişór s. n. 907 VII „raft de scinduri la stină, pe care se aşază caşul la dospit, troacele cu lapte etc.”; cf. p. t.

cf. TDRG s.v. (Trans.).

pognóji v. **ponóji**

pojvíta s. f. art. 991 V „pieliţa (maţului), poşhiţa” *Cin termenám, le- n- tórcem* [maţele porcului] *pe pártea cá- láltá*, *le ricáim cu cuţítu, până rămíne pojvíta áia subţíre.*

poléi s. n. 918 I „săniuţă rudimen- tară făcută de copii”. *Fácem um poléi: fá- cem dólo tálpi şi dólo bláni aşá şi le pú- nem* [É] *în lătic* [K] *îlat*, cf. d r ó ş- c á , t r á g á c i

polejnicít, am ~ vb. ind. pf. c.

I sg. 919 VII [despre un teren] „am nivelat.”

Am tras cu sápa din mal în mal şi l-am fácut neted; *am traz de únde ie mal în grúpá, cá să nu stea báltá*: *l-am polejnicít.*

cf. IONESCU, GL .s.v. **polejnic**.

polmeátă s. f. 920 VII, 925 V

„bucată de pinză (folosită, de obicei, pen- tru gulere la cămăşi), care se dă de pora- nă la înmormintare; pomneată”.

pl. **polméti** 919 V, 920 VII, 925 V.

polzorám v. **porzoleáză**

pomnóji v. **ponóji**

ponóji s. f. pl. 925 V „tălpigi la războiul de ţesut”; cf. b l á n í ţ e , t o b l í ţ e .

var. **pognóji** s. f. pl. 988 V; **po- nóji** s. f. pl. 960 VII; **ponójile** s. f. pl. art. 987 V.

cf. DM s.v. **podnojà**, BOCEANU, GL. s. v. **podnoji**, COMAN, GL. s. v. **podnoji**.

ponójile v. **ponóji**

pom s. m. 950 VII, 966 V „brad împodobit (la nuntă)”. *Fac pom acoló şi- l úrcă sus, într- o prăjină mare ... frumos, cu cucurí, cu bietéle, cu d é tuáte pin tel acoló* 950 VII.

popíc s 961 II „bilă de lemn, te- şită într- o parte, folosită la jocurile de copii”.

popistráti adj. m. pl. 941 III „împestritaţi, coloraţi pestriţ”. *Şi la víru crezílor* [bradului] *să pun súcuri popis- tráţi*; im p o p i s t r á t .

f. pl. **popistráte** 983 III.

cf. DM s.v. **popistræ**.

popoáie s. n. pl. 951 VII „tur-
tițe de piine”. *Trei popoáie de piin-ășá*
mic.

v. IONESCU, GL. s. v. *popoiu*.

porconeáță s. f. 979 VIII „căpi-
ță de fin”. *Dúpă ce cosím, le făcém otcós,*
dúpă ce să pálește, să pálește bine, să
strínge, să făce porconeáță, căpițăle,
noi-ícem căpițăle; cf. *copețéle,*
copițóii, furcoáie, plos-
coáne; plásture.

porlógii s. m. pl. art. 973 IV
„paloagele, palele”. *Víne bólbora, víne o*
vijulie și iá grílu și să-ncúrcă porlógii și
num [κ] *pe-órmă-i greu de adunát.*

cf. SCRIBAN, D. *pirlog* s. v. *polog*.

pornéște vb. ind. prez. 3 sg.
915 V, 940 III, V [despre aluat] „începe să
crească”. *Laș [aluatul] să să pornáscă a-*
coló puțin și pi-úrmă o fásém piina 941
V; cf. *pleácă*.

(refl.) conj. prez. 3 sg. *să(se)por-*
neáscă 940 III, 941 V.

poróbi s. f. pl. 935 A „porumbe.”

porzól s. 954 VI b „substanță
chimică cu care se tratează semințele
de cereale înainte de a fi semădate.”

porzoleáză, *se* ~ vb. refl.
ind. prez. 3 sg. 958 VI „se stropesc semin-

țele de cereale cu p o r z o l ”.

var. *polzorám* ind. prez. 1 pl. 954
VI b.

posiclit adj. 958 A [despre timp]
„neguros, întunecat.”

postravála, *de-a* ~ loc. adv.
948 A „de-a rostogolul, de-a dura”; cf.
de-a-n-tuturígú; *de-a*
pástragála.

postravaléști, *să* ~ vb. conj.
prez 2 sg. 948 A „să rostogolești, să dai
de-a dura”. [Piatra] *s-o postravalésci, s-o*
dai de-a dura, s-o dai de-a postravála;
in vîrcolí.

cf. TORG s. v. *păstrăgáli*.

poteréci s. m. 908 VIII „par de
lemn; pop” [La treierat] *puneá doi boi sau*
doi cai și- m mijloc o [κ] *õ lemnășá, um-*
poteréc, cum s-ar zîce rominește; cf.
stomp, streájer.

v. COMAN, GL. s. v. *poterși*.

potîrnáci s. m. pl. 933 VII „păs-
tîrnaci”. *Făcém ardéj umplút, gogoșár de-ășá*
la máre, umplút cu vârză rósie, potîrnác,
mórcovi.

potográf s. m. 927 VII „fotograf.”

potografie s. f. 941 A „fotografie.”
pl. *potografii* 941 A.

povasnîțe s. f. pl. 940 VI, VIII,

948 VIII „crengi cu care se acoperă clăia pentru a o feri de vînt, de ploaie etc” *Dupa se făsem clăia, pînîm niște povasniță pe ia ca să n-o ie vîntu... niște crenze tajăte dim_pădure* 940 VIII; cf. pã ú n j e n i , pã n j e n i țã

v. VIRCOL, M. s. v.

prăgurile s. n. pl. art. 922 VI „grinzile așezate la partea superioară a pereților unei case.” *Se pîne după_ acé-lă prăgurile... sus acólo, úne să termină pereți.*

cf. VIRCOL, V s. v. *prăgar*.

prașilă s. f. ~ *oarbă* 950 VI, 980 III, 982 VI „prașilă făcută printre rîndurile de cultură” *Prășila úarbă să dă nú-mai între rînduri* 950 VI.

pratfórmă s. f. 989 V „răsadniță (de tutun)”.

pravîț s. 950 A „fier de care se leagă tinjela la plug”.

cf. CV, I, 1949, nr. 8, p. 35 s. v. *pravîțã*.

prăbuim vb. ind. prez. I pl. 976 V „potrivim” *Prăbuim sanamóna de sare cu apă réce, s-o făcem cum trébuie de mîncat, să n-o lăsăm așa sarátã_ úógmã*.

cf. SCRIBAN, D s. v. *probuiesc*.

prădăiste (3 sil.) s. f. pl. 961

III „pătlașele roșii”; cf. pã t i n g é l e , p lã tã g e á n ; pã lã g e á n .

cf. SCRIBAN, D s. v. *paradaisã* (Ban, Trans, Oit.), LEXIC REG. s. v. *pră-daisã*.

prăjîm vb. ind. prez. I pl. 919 V, 969 V, 990 III [despre mîncare] „adăugăm rîntaș, prăjeală” [În sarmale] *pînem și noi foj de dăfin, pînem și noi... pipéri, ș-le luom la fiert și_ p-ormã... le prăjîm* 969 V [Fierbem ciorba de cartofi] *și dup-acé-ia o prăjîm* 990 III.

prășeală s. f. 935 VIII, 974 VI „prașilă” *Dupã prășeală, să dúce la a dú-ya sãpã, adică la-ngrupat* 935 VIII.

prăștina s. f. art. 991 VI, 997 VIII „tescovină”. *Prăștina acé-ia cáre rămîne, cum îi_úicem, cõmina, noi pe romi-néște, oltenéște [...] o așezãm la cazán_ș-fã-čem túicã din ia* 991 VI; cf. b o s c o t i nã , c l ú c u l .

cf. DM (reg.), SCRIBAN, D. (sud) s. v.

prăvădim vb. ind. prez. I pl. 935 V „amestecăm” [Cheagul uscat] *îl prăvã-dim cu zãr say cu kãpté pãnã [κ] ca să puátã s-sã-ngége kãptili*

preadunãm (4 sil.) vb. ind. impf. 1 sg. 945 V „adunam din nou” *Désfasãm [firul de borangic] dë pe bët și-l preadunãm*

pe mosuáră.

preafăce (3 sil.), se ~ vb.

refl. ind. prez 3 sg. 924 VII „se face de tot, se termină de făcut”. *P-ormă cărcă [săpunul] și cîn se preafăce îi dă säre și-ia jos*; cf. d o f á c e m.

prechedmă vb. ind. prez 3

sg 944 VII „cheamă (din nou)”. *iar să string iară și plăcă cu múzică iar di la yom la yom asă: care- o- mbunăt la nuntás; îi prekámă iără*

predúc, se ~ vb. refl. ind. prez

3 pl 944 VII „se duc (din nou)”. *Luň sára să*

predúc iără cu mireása înapói, iar [la] tat-ai fécii 944 VII. *Am coborît d'acólo [de la stînă] sí ne- am predús cu lína s- am predát- o la [r] la báză* 940 VI

pf. c. 1 pl. *ne- am predús* 940 VI

v. VÎRCOL, M. s. v. *produce*

prefiérbi vb. ind. prez. 2 sg. 936

V „fierbi (din nou)”. *[Zara] o prefiérbi, iără- ră- g- căldóre [...] și sa fáse úrdă*

prefíri vb. ind. prez. 2 sg. 965 VIII

„înlocuiești, schimbi”. *Acoló [în puțină] [...] cît prefíri apă o [K] mai des, cu a- tita rákiú iásă mai bun*

ind. prez 3 sg. *prefíră* 965 VIII.

prefrăminti vb. ind. prez. 2

sg 971 V „frăminti (din nou, bine de tot)”.
Frămintăm aluátu, dúpe atpát mai lăsăm
um pic, să dospéste, și luóm făiină iar
ș- o prefrămintăm 969 III. *Și- i prefrămint*
[cozonacii], îi prefrămint până cîn- să tér-
mină cu iej 971 V. *Prefrămintă- sára tur-*
tița cu apă ș- cu puțină făiină și pînă di-
miniața să fáce o maié bună pένtru...
dospít; și diminiáta doar frămintăm
piúnea cu ia 978 VII

refl. ind. prez 3 sg. *se prefrămintă*

993 VIII; ind. prez. 1 pl. *prefrămintăm* 91
 III, 978 VII, 991 V; part m. *prefrămintăt* 96^c
 III, 971 V

pregăteala s. f. art. 939 VII

„pregătirea”

preîfundát, am ~ vb. ind

pf. c. 1 sg. 944 VIII „am înfundat (din nou)”

Pi- ormă, am vâzt că nu fiúne apă, l- am preîfundát [bunarul].

preluám vb. ind. prez. 1 pl. 948

V „luăm (din nou)”. *[Garnea] yo suúim im pod, yo prelóm dim pod.*

premătură vb. ind. prez. 3 sg

941 VI „mătură (din nou)”. *Dúpa se- l úcã [pămintul], iără premătură ș- o fáse bine árie.*

preminá vb. ind. impf. 1° 3 sg

935 VIII „mîna (din nou, într-una)”. *Îl băté [calul] și- l preminá și- gopá și- gólo și- l*

băţé [griul din arie] *cu călu*. 2° 1 pl. 945 V „mutam, schimbam locul”. *Îi luam* [viermii de mătase], *puńám frúnzâ álta, nǎşu, şî-i luam, îi premínám pe áltă măsâ şî scotám gunoírú de supt iej*.

prenoím vb. ind. prez. 1 pl. 902 VIII „semănam din nou boabe (de porumb) în locurile unde nu a răsărit prima semănătură”. *Dacă* [porumbul] *nu je bun, îl mai mîńcâ şî čevá, îl mai prenoím, mai púnem áltu*; i m p ă n e á z ă, p r e - p ú n e.

prentórc vb. ind. prez. 3 pl. 941 VI, VIII „întorc (din nou)”. *Ńar lé prentórc* [oile] 941 VI.

cf. VÍRCOL, M. s. v. *prentoarce*

prénuie vb. ind. prez. 3 sg 989 V [despre murături] „pritoceşte”

prepci s. f. pl. 928 V „scînduri care se aşază peste murături pentru a le presa” *Pă brăđoajică púnem* [...] *nişte prepč-aşá... nişte blăniţ-aşá în curmeziş*.

prepúi vb. ind. prez. 2 sg. 948 V „pui din nou, repui” *Scoz drobî-ăia şî-i prepún înapóí acoló* 948 V. *Dacă nu, să-ntîmplă de nu jeşe bun* [săpunul], *aşá cum trébuje, îl mai prepúnem a dou-urá* [la fiert] 925 V; cf. p r o p ú n

ind. prez. 1 pl. *prepúnem* 925 V.

cf. CV, IV, 1952, 2, p. 38, PAJURĂ, LEX.

s. v. *prepune*

prepús s. n. 921 VI, 924 IV, 970 VI „acţiunea de a semăna din nou porumb în locurile unde nu a răsărit prima semănătură”. *Să dúce să véđá dácă* [porumbul] *a jeşí tod dácă nu, !-prepúne; prepús în-seámná că înlocueşte unde n-a crescut* 924 IV; cf. i m p ă n á t.

cf. CV, IV, 1952, 2, p. 38, PAJURĂ, LEX

s. v. *prepune*.

prepusătúřile s. f. pl. art. 956 VI, 971 IV „boabele de porumb semămate în locurile unde nu a răsărit prima semănătură”. *Dúpă če-i prepuneám, lăsám de răsăreá prepusătúří-élea, de creşteá* 956 VI.

cf. CV, IV, 1952, 2, p. 38, PAJURĂ, LEX.

s. v. *prepune*.

prespăl, *să* ~ vb. conj. prez. 1 sg 948 A „să spăl din nou”. *Să lé prespăl, a zis, că nu le-am spălăt bińe*.

prestrîngem vb. ind. prez. 1 pl 940 VIII „strîngem (din nou)”. *Luom furş şî-l întúarşem de pe-o parte pe áltă, că să să usúse ca lúmea; s-atúnş îl prestrîzím, îl fáşem porsóří, capítă*.

preţinem vb. ind. prez. 1 pl. 947 V „ţinem”. *Púnim úo cîrpă pe fundăşél*

și-l stuărcem [cașul] frumós, pretinem
cu áltă cirpă și trecem desupră, ca să să
făcă frumós.

previn vb. ind. prez. 3 pl. 944 VII
„vin (din nou)”. Ulămini căre s-adună la
fătă iar previn în cuscri, iar după mi-
regsă.

previndeă vb. ind. impf. 3 sg.
936 VI „revindea” *Ála aduná sand'íla și a-*
duná cu dóyo suté [...] cu trei suté de
lej... și o lua dí la noi; și iel o vindá cu
[...] o mile dóyo suté de lej milja, o pre-
vindá iel.

prie adj. f. 937 A [despre vacă]
„pătată cu roșu și alb, bălțată”.

prijoáne v. *s*. prijoáne

prijuním v. *s*. prijoáne

primáș s. m. 948 A „instrumen-
tist care dă tonul și îi dirijează pe ceilalți
muzicanți din taraf”

primăvăratic s. 913 A „sumă
de bani care se plătește pentru îngrijirea
și păscutul oilor în perioada de primăvară”.

primét s. n. 974 VIII, 975 VIII,
982 A „plasă deasă, cu care se vîntura grî-
ul, la treiratul cu cai”. *Păjile le dan deo-*
părte și veneăg c-um primét cu [ε] ji-
gănije, așă-î zicăm noi [...] aruncăm î
sus cu lopăta [...] ș-alilăit trăgă cu piza

ăea : primét, așă-î zicăm noi 975 VIII ; cf.
jigánie, jigójniță.

cf. TORG. s. v. *primeti*, SCRIBAN,
D. s. v. *primetesc*.

prind vb. ind. prez. 1 sg. 998 III
[la mîncăruri] „dreg, dau consistență (a-
dăugînd făină, ouă etc)” și de-acîlea o
prind [ciorba] cu um pic de făină 998
III. *Noi uo prindem cu ou, corbița* 921 V
ind. prez. 1 pl. *prindem* 921 V.

cf. TORG s. v. *prinde*.

pripitór adj. m. 1° 914 VIII [despre
pămînt] „nisipos, prin care pătrunde apa ușor”;
cf. zbură tór. 2° 908 V [despre soare]
„fierbinte, arzător”. *Cin_este suárele pripi-*
tuór le pătrunde [rufe] *repede*.

1° v. DM s. v. (reg)

prișten s. n. 907 VI „bucată plată de
lemn cu care se peticește burdufulde brinză”.

privím vb. ind. prez. 1 pl. 957 VI, 961
VIII „plivim”; cf. cotelește, pigulí.
ind. impf. 1 pl. *priveám* 970 VIII.

priviștíte adj. f. pl. 912 VIII „îm-
bucate”. *Privistite*. [scîndurile] *să mbúcă*
[.] *ca să... oricît ar scodeá, să nu să vodă*
pîntre léle; cf. sumetáte.

privít s. n. 961 VIII „plivit”.

privită s. f. 959 V, 960 VII „nuia
îndoită cu care se lărgesc mațele de porc pen-

tru a putea fi umplute". *Privița...uo juárdă făcútă de gulúj, îndozikă și puñem și bă-gám pe măță în jucs* 959 V.

v. DM s v (reg.), cf. CADE s. v.

prînz s. n. 966 VII, 974 VII „masă care se dá la parastas” *Pe-órmă începe cu poméní, îi fáce prînzu de șas-săptămíni* 966 VII. *Dupe ce-1 ingruápă, sã mai púne ș-a dóo zi, sã zice prînz, o másă* 974 VII.

probéște vb. ind. prez. 3 sg. 965 VI „probează”.

ind. pf. c. 1 sg. *am probít* 936 A, 948 A

profácem vb. ind. prez. 1 pl. 944 VII „facem (din nou)” *Znópi-1 profásim iără gramádă*

propún vb. ind. prez. 1 sg. 552 VII „pun (din nou)” [Aluatul] *il propún im-postávă și pun apă și șor cu aluát, șor cu drájde...*, cf. p r e p ú i

proreclamát, am ~ vb. ind. pf. c. 1 sg. 944 VIII „am reclamat (din nou)” *Io am proreclamát iără la Bucurés, la ministér.*

prorocírea s. f. art. 985 VII „orația de nuntă” *Dé mult așa, veneșú doi băjéț cālăr, și [...] începeșú prorocí-rea* [la nuntă], cf. g o l o g á ș é n i - i l e

cf. PAȘCA, GL. s v *prorocea*

prostogoále s. n. pl. 994 VI „unelte de pescuit; prostovoale”.

v. TDRG (Mold), SCRIBAN, D. (nord) s. v. *prostogol*, cf. CADE, DM s v. *prostovol*.

prostovói adj. m. 970 VIII „prost-lănac, prost”.

proțăp s. n. 904 VII, 911 VIII, 955 V, 960 V, VII „petrecere care se face luni, după nuntă” *Lun! [după nuntă] făcă proțăpu, cum sã făcă udátă, c-așá sã ké-má* 960 VII, cf. b u t ó i, f l o á r e, l o - g ó n 2°, m o r í ș c ă, r a c h í u, u t - c i ó r 1°

cf. LEXIC REG. *proțăpul nunții* s. v. *proțăp*.

púfă s. f. 911 A „ceață deasă, piclă” *Pă púfă nu vez dá lóc.*

cf. DM s. v. *pufnă* (reg).

pufi s. m. pl. 961 V, 962 VII „go-goși ai viermilor de mătase”; cf. g o g o - ș á r i i, g o g ó ș u l, g ú ș ă, t ó - b ă 4°

pui s. m. pl. ~ de castraveți 963 V „castraveți mici, castraveciori”.

cf. CIAUȘANU, V. *pui de mămăligă, pui de ceapă* s. v. *pui*.

puici (1 sil.) s. f. pl. 922 VI „știu-leți de porumb”. *Începe sã stea drúgile, șeș*

puić *i*; *spuneám noi*, *că daş puićile la porumb*, cf. *ş t u l e á c*; *c o t á l á u*.

puiélniță s. f. 981 VI, VIII „clo-citoare”.

puierime s. 994 A „mulțime de puier”

pumnărim, *ne* ~ vb refl. ind.

prez 1 pl. 940 II [la jocurile de copii] „ne numărăm pe pumni pentru a alege pe cel care urmează să-i caute sau să-i prindă pe ceilalți copii”; cf. *d e s c i n t á m*.

púne, *se* ~ *la mustăță* v. *mustăță*

pun la bărbă v. *bărbă*

punte s. f. 919 VIII, 926 VI a

„coardă de viță de vie întinsă între araci”.

pupi s. m. 935 III „boboci de floare”.

v. TDRG (Trans, Ban.), CADE (Mold, Trans.), SCRIBAN, D (Ban., Trans.), DM (reg.) s. v. *pup*.

pupoi s. n. 949 III „lipie”.

pus, *am* ~ *ochii* loc. vb. 933 I. [la jocul “de-a v-ați ascunselea”] „am închis ochii, așteptînd ca ceilalți copii să se ascundă; am mijit” „*lo am pus uóki și fetele s-au dus să să pitule*; cf. *să jíme*, *piteáză* 1°.

conj. prez. 3 sg. *să púie ochii* 933 I

pusoáre s. f. 909 VI „loc pe

unde trec, în mod obișnuit, animalele sălbatice și unde vînătorii se așază la pîndă”. *Bătăiași a-ncepú-să ia bătăia dá unde-o știiaú că ar fi pusúáre de porc*

v. CADE (Trans, Ban.), SCRIBAN, D.

(Ban.) s. v.

puțoi s. m. 983 V „ardei iute”, cf. *n e i c ú ț*, *p á s t á i*, *ț á p u r é l*, *ț i r*, *ț i r é i*, *ț i ț e*, *ț i ț i r i g i*. v. CV, III, 1951, 9-10, p. 47.

rachier (3 sil) s. m. 990 VI „nuntaș care însoțește pe naș la nuntă și-i duce ploconul”; cf. *r á ț ó i*.

rachiu s. n. 977 Va, VII, 987 VI „petrecere care se face luni, după nuntă, la părinții miresei” *Tom-pe luni să isprăveá [nunta], că să dućá și la sócri acolo, făćá rakiú, așá să zicá, că făćá rakiú la sócri acolo* 977 VII; cf. *b u t ó i*, *c ú s c r i*, *f l o á r e*, *l o g ó n 2°*, *m o r i ș c á*, *p r o ț á p*, *u r c i ó r 1°*.

cf. TDRG *rachiul miresei* (Munt) s. v. *rachiu*.

ráză s. f. 1° 963 V „radiografie”. *Cin-ne-an-dus acolo* [la spital], *ráza nu să*

făcă decî sâra. 2° (adverbial) 921 VI „razant, la același nivel”. *Gruapa nu s-astupă, cîn să pîne viă, răză cu pămîntu cêlânt, să lăsă așă puțin cu gîldân.*

răcitoare s. f. 902 VIII „putină cu apă rece, prin care trece serpentina cazanului de țuică”. *Tăvile-s băgâte pîntr-o pûtină cu apă, căre se numește răcituăre;* cf. c a z a l n i ț a 2°

răieți s. m. pl. 940 V „știuleți de porumb de calitate proastă”. *Răieți căre rămîn de la porumbi, aș mai răi, porumbi aș mai răi. răieți;* cf. g l o j d é n i , o - c i ó g i .

v VIRCOL, M. s. v.

răliță tura s. f. 991 VIII „șanț care rămîne în urma rariței”.

cf. TDRG s. v. *răliță* (inv.).

răpească, să se ~ vb. refl. conj. prez. 3 sg. 953 VII [despre pîne, turtă etc.] „să se ardă” [Pentru mălai facem focul] *potrivit ca și la pîne, să nu să răpească, să lăsă rúmen așă și frumós*

răricim vb. ind. prez. I pl. 995 III „rărim”. *Dúpe ce-î răricim [porumbii], nu mai trăgem nic o prășă,* cf. j u m i - l e á m

răsád s. n. 966 VIII „răsadniță” *Îl culégem de-acólo de la, de únde ieste*

iel răsádiť... Î răsád, răsád îi spúnem; cf. s a d ; r á s á l n i ț á .

răsăreală s. f. 985 VIII [la plante] „acțiunea de a răsări; răsărit” [La porumb] *dúpă răsăreală să trag-o prá și lă.*

răscól s. n. 993 VII „margine, gură la butoi” *Dețasă butóiu [cu must] péste răscól.*

răsuceálă s. f. 984 III „fus marc de îndrugat; drugă” [Cinepa] *o făcem géme, o răsucim cu răsucála*

cf. CADE s. v. *răsucea, răsucă,* CIAU-ȘANU, v. s. v. *răsucea.*

răsúflă 1° vb. ind. prez. 3 sg. 981 III [despre mămăligă] „clocotește la foc mic, după ce a fost mestecată” *Dúpă c-o meste-cám, o strîngem bine ș-o púnem pe foc să răsúfle, cum îi spúnem noi, să răsúfle.*
Pe-órmă, dúpe cê răsúflă, úo lom ș-o púnem pe măsă 2° vb. trans. ind. prez. I pl. 915 V, 979 V, 982 V, 986 V [despre mămăligă] „lăsăm să clocotească pe foc mic, după ce a fost mestecată” *lărăș úo meste-cám bine, bine și pi-o parte și pe álta întgărcem cãldăreă [...], și pe úrmă o lom și-o púnem; și-o răsúflăm [...], ș-o púnem pe măsă* 979 V. 3° 979 VI, 997 VIII „aerisim”. [Pămîntul de la rădăcina porumbului] *îl răsúflăm, pένtru*

*că e! are o [ε] prinde o scărță datorită
pldji ș-a șărekuj bătūt ș-a vintului și-
strînge la nădăcînă* 979 VI. [Serele de
zarzavat] *cînd are căldură preș mare le.
răsuflăm* 997 VIII.

1° refl. ind. prez. 3 sg. *se răsuflă* 915
V; (refl.) conj. prez. 3 sg. *să (se)răsuflă* 949
I, 981 III, 991 V. 2°, 3° ind. prez. 1 pl. 915
V, 979 V, VI, 982 V, 986 V, 997 VIII *răsuflăm*.

răsuri s. f. pl. tantum 1° 944
VI, 945 VI „zer amestecat cu fărimituri de
irdă”. *Restu se ramîni di la ūrdă și spū-
nim răsuri, căre sîn mai grășă* 945 VI
2° 987 III „resturi de aluat care rămîn pe
copaie cînd frămînti piinea”. *Frămînt cōca
pînă iāsă ia de ... nu are răsuri pe ia* [pe
copaie].

1° cf. CADE s. v. (Ban.). 2° cf. TDRG,
DM s. v.

rătăcăn s. n. 1° 933 A, 956 A
„clăie (de fîn sau de coceni), din care s-a
consumat o parte”. 2° 998 V „bănuț la ou”.
[Ovăle] *le căutăm să aibă rătăcăn-ăle mi-
titéi și négru*.

1° pl. *rătăcăne* 956 A.

cf. CIAUȘANU, V. s. v., COMAN, GL.

s. v. *reteacănă*.

rătundim vb. ind. prez. 1 pl. 945
VI „tăiem rotund, rotunjim”. [Vița de vie] 40

rotundim dăcă crești preș năltă.

rătōi s. m. 982 VII „flăcău care, în
timpul nunții, îl însoțește pe naș și-i duce
ploconul”. *Maj ierșă ūnu, și zică rătōi, căre
purtă nășu cu ploconu, mergă cu ploconu, cu
nășu, și ducă, l-aducă ăla, și-și zică rătōi;*
cf. r a c h i é r.

rătūici s. f. pl. 910 VII „rătuște”.
răurēște, se ~ vb. refl. ind.
prez. 3 sg. 988 V „se fierbe bine, se înmoaie
la fiert”. [Sarmalele] *fierb pînă cînd să rău-
rēște vărza*.

războăie s. n. pl. 920 VI, 991
VI „rame (pentru uscat tutunul)”. [Tutunul]
se usucă bine pe războăie 991 VI; cf. l e r -
g ă t 0 r i 2°.

răzbunēște, se ~ vb. refl. ind.
prez. 3 sg. 912 VII, 949 VII [despre lapte]
„se acrește”. *Pūnē lapte acolo im badii,
să răzbunēște, și bātem cu mățca ăia* 949
VII

răzghine, să se ~ vb. refl.
conj. prez. 3 sg. 975 VI „să se întindă (pi-
nă la rupere)”. [Vița] *o legăm pe pārujēni
ca să nu să răzgine de vinturi, să nu să
răzgine coārdete*.

răzmuiem vb. ind. prez. 1 pl.
935 VII, 937 VII, 940 V [despre rufe]
„muiem (de tot)”. *Luăm apă de pe foc*

si-ntij l'e...l'e razmujem. L'e muiem, l'e dam cu sapon — asa l'e zisim — l'e raz-muiem 940 V.

part. f. pl *răzmuiete* 935 VII.

reci v *vreci*

recúte s. m. 921 VIII „recrut”.

cf. TDRG, CADE s. v. *răcut*, VIRCOL,

V. s. v. *răcuta*.

refuzór s. n. 948 VIII „difuzor”.

ren s. n. 948 III „cuptor la mașina

de gătit” [Plăcinta] *Vo baz la ren s-sa coacă*; cf. *brótinã, cocãtoáre*,

frigãtoáre, tóbã 2°.

repicát s. n. 997 VIII „răsădire”.

Trécem la repicát [...], roșiiile le facem alte tócuri și luãm d-acolo plántele - álea mic și le răsădim la doșpe, páșpe centimetri úna dá álta.

repicám vb. ind. prez. I pl. 997 VIII

„răsădim”; cf. n. *ásá d e á m*.

rictuit, am ~ vb. ind. pf. c. I sg. 937

IV [la pădure] „am curățit bustenii de crăci”. *Am miãrs sus în cuástã la corhanit de bușteni, am rictuit și-am dat jos la drúmu áuto*

ristémul v. *rustémul*

rîndește vb. ind. prez. 3 sg.

962 VI „anunță (cui îi vine rîndul)”. *Acést hán ne rîndește cînd ne vine rîndu la*

brînzã, ne rîndește să luom la brîzã 962 V.

Fusei de...rîndei lumea ca să meargã la treabã la gospodãriie, la lucernã 962 V.

ind. pf. s. 1 sg. *rîndei* 962 V.

cf. TDRG, CADE, DM s. v. *rîndui*

rînduie, se ~ vb. refl. ind. prez.

3 sg. 963 VI „se examinează rînd cu rînd”.

Porúmbu, după ê-a răsãrit, să rînduie. Sã vede lipsurile, úne este lipsã sã-locuiește cu porúmb.

rînd(ul), pe de-a ~ loc. adv.

919 V, VII „peste tot, la fiecare în parte”.

[Legumele tocate] *le-am întors așa ca s-a-*

júngã [sarea] pe de-a rînd și-ápoi am stro-

pít cu sara cîlát 919 V. *Lãlutãri sã duc cu*

zinerile pin sat [...] pi la cîne áre, pi la ve-

ciní, pi la...pe únde pot s-ú sã ducã, mai

apropãpe, ști; nu úmbã pã de-a rîndu 919

VII.

cf. TDRG, DM *de-a rîndul* s. v. *rînd*.

rîndureá s. f. 923 VI „scobiturã

făcutã în butucul și în obada roșii, pentru a fixa spița”

var. *rîndunéle* s. f. pl. 923 VI.

rînsã s. f. 947 VII „mezel prepa-

rat din cecumul porcului, umplut cu carne,

grãsime și măruntaie; tobã micã”; cf.

bun d a fé te, bun dã rá u, bun dã -

re á c, bun dã ré te, bun dã r ú t,

burtaféte, burticán, burti-
chél, burtóí, carta féte, chirț,
círta fói, fundá réte, fundóí,
fúndul pópii, geácul ál gros,
mătușóí, sácúí, tarta bós, tã-
gír cioárã, tráistã.

cf. TDRG, CADE, SCRIBAN, D., DM. s.
v. *rînzã*.

robăím vb. ind. prez. I pl. 951 VII
„scrobim, minjim (urzeala)”. *Dúpã ce fërbe
ápa, púnem fajínã de griș, púnem zálẽ de
dovlețe, sãmínțã de jin și bãgãm urzóju a-
cóló [...] în spátã, sã nu sã scãrmene. Nú-
maj urzála 4o robăím, așã sã spúne.*

rochicioáre s. f. pl. 974 III
„rochițe”. *A cumpără costumáșe, rokićgãre.*

románesc v. *ardéi*

rop s. 920 VII „ropot, aversã”.

S-a pus un rop de pluvãie.

rópota s. f. art. 973 IV „numele u-
nui dans popular”.

roșcáv adj. m. 969 A „roșcat”.
[Floarea] *ćocirlánukuj ie maj [ε] mãri -
șuárã și roz așã, roșcávã* 968 V.

f sg *roșcávã* 968 V.

rupi vb. ind. prez. 2 sg. în expr.
~ *cazãnul* 921 VI „desfãci capacul cazanu-
lui de țuicã, pentru a opri distilarea” *Cîn-
vez cã nu maj cúrge bine, nu maj ie búnã,*

*nu mã áre gust de țuicã, rupi cazãnu și
aj tras țuica la o pãrte.*

ind. prez. I pl. *rúpem cazãnul* 915 V.
rupt, la ~ loc. adv. 935 VI [despre
plata cuiva pentru o muncã prestatã] „cu
totul (în opoziție cu : cu bucata, cu ziua)”.
*Jej ỹ yom la lucrú cáre-ji... di meseríi [...].
la rupt sau cu ziua.*

cf. TDRG *cu ruptul* (Trans.) s. v.
rupe, CADE, DM *cu ruptul* (Trans.) s. v.
rupt.

rustéma v *rustémul*

rustémul s art. 972 VIII a
„dans popular”.

var. *ristémul* s. art. 968 IV ; *rusté
ma* s. f. art. 994 IV

sad s. n. 987 VIII. 994 VI „rã-
sadniță”; cf. *rã s á d* ; *rã s á l ni țã*
cf. TDRG s. v.

salacilát s. 924 V „salicitat
(folosit drept conservant)”; cf. *s a l i c i d*,
s a r i c i l á t.

var. *salacínát* s. 970 VII ; *saracilát*
s. 919 V.

salacínát v. *salacilát*

salicíd s. 911 V, VII „salicilat (folosit drept conservant)”; cf. *s a l a c i - l á t*, *s a r i c i l á t*.

samatóc s. 968 VI, VIII, 974 VIII, 975 VI, VIII, 979 VI „must care se trage de pe tescovină imediat după zdrobirea strugurilor.” [Strugurii] *dúpă ce-î stroșim î hîrdăie, î púnem într-o pútînă mai mare; după ce-êea ne și apucăm și trăgem samatócu* 975 VI. *N-am tras límpede de loc sau samatóc, cum îi mai spúnem noi, îl băgăi cu cãmînă cu tolas că-l trag mîine* 979 VI.

santíme s. pl. 981 VI, 987 VIII „centimetri”.

saracilát v. *saracilát*

saramúra s. f. *brínzã* ~ 902 VII „brinză telemea.” *Dacă [brinza] se scúrge, yo tăjem ș-o púnem și-î dăm sáre. Și să numéște sa [κ] brízã saramúra*; cf. *m u r á t o á r e*.

saricilát s. 910 VII, 942 VIII „salicilat (folosit drept conservant)”; cf. *s a - l a c i l á t*; *s a l i c í d*.

săcúí s. 962 V, VII „mezel preparat în cecumul porcului, din carne, grăsimi și măruntaie; tobă mică”; cf. *b u n d a f é t e*, *b u n d ă r á u*, *b u n d ă r e á c*, *b u n d ă r é t e*, *b u n d ă r ú i*, *b u r t a - f é t e*; *b u r t i c á n*, *b u r t i c h é l*,

b u r t ó i, *c a r t a f é t e*, *c h i r ț*, *c í r - t a f ó i*, *f u n d ă r é t e*, *f u n d ó i*, *f ú n - d u l p ó p i i*, *g e á c u l ă l g r o s*, *m ă t u ș ó i*, *r í n s a*, *t a r t a b ó ș*, *t ă - g í r c i o ă r ă*, *t r á i s t ă*.

săcuiás s. n. 950 VII „săculeț, săcui pentru scurs cașul”; cf. *g e c ú i*, *g e c ú ț*, *m o ț*.

cf. CADE, SCRIBAN, D., DM, GREGORIAN, G. s. v. *săcui*.

sădelă s. f. 957 VIII, 966 VIII „unealtă (de fier, cu mîner de lemn) cu ajutorul căreia se fac gropi pentru răsăditul vițel de vie sau al tutunului”; cf. *s ă d é l c ă*, *v ă t r ă i*.

pl. *sădele* 957 VIII.

var. *sădîlă* s. f. 989 VI; *sătîla* s. f. art. 991 VI.

sădelcă s. f. 965 VIII, 967 VI „unealtă (de fier, cu mîner de lemn) cu ajutorul căreia se fac gropi pentru răsăditul viței de vie sau al tutunului.” *Sedelca ăeste un fiěr de șăizăj de centimétri; [ε] c-um belcug [..] la cap, căre să băgă ă lemn de douăzész sau de treizăj de centimétri ș-s-apucă cu mîinile de iel ș-să lăsă p-iel în jos ș-să fac găyuri; ș-p-ormă aj băgát vița* 967 VIII; cf. *s ă d é l ă*, *v ă t r ă l*.

var. *sedelca* s. f. art. 967 VIII.

sădîlă v. **sădélă**

sălcér s. 967 VI „parcu mai multe crengi scurtate, înfipt în pămînt și folosit drept cuier; prepeleac”. [Cașul] *il luom de strecătóre, de urék', și -l- atirnám într-un sălcér', într-un par.*

cf. TDRG s. v. **sărcer(iu)** (Trans.),

CADE s. v. **sărc(er)** (Mold, Trans, Olt.),

SCRIBAN, D **sărcier** (Mold) s v **sărciner**:

sămăluit, am ~ vb. ind. pf. c.

1 sg. 941 III „am băgat de seamă”. *Am văzút cum fac áltele [piinea], da io n-ă făcút... an sămăluit, [...] am băgá de sámnă așá cum fac.*

cf. TDRG, s. v. **sămălui** (inv.), SCRIBAN, D. s. v. **sămăluiesc** (inv.).

sămînțám vb. ind. impf. I pl.

961 VII „semănam, însămînțam”. *Cin sămă-nám de puńám... sămînțám porúmbi...*

sămînții v. **sămînțiiuri**

sămînțiiuri s. f., pl. 928 VII, 983

V „soiuri de semințe”. *Puneá-nt- o cîrpá coló sămînțiiuri de toátá móda, ce să púnť- m pămînt* 928 VIII.

var. **sămînții** s. f., pl. 996 A.

cf. TDRG, CADE s. v. **sămînțá**.

săpătoáre s. f. 929 VI, 952 VIII

„cazma”; cf. *hírléte*.

sărátúri s. f. pl. 962 V, VII „res-

turi rămase la fundul cazanului după prepararea săpunului”; cf. *boscovíná, ficáțfi, mardáf 1°, mărúlá, moáre 2°, strat, treasc, vrécie; vátrá*.

sătîlă v. **sădélă**

scáldă, se ~ vb. refl. ind. prez.

3 sg. 979 VI [despre grapă] „trece ușor pe deasupra unui teren cultivat”. *Dacă puńem cu colți, griúu ăeste afárá și -l rúpem, darcu țeșitúna sáre, să scáldă grápa*

scarlantînă s. f. 963 A „scarlatină”.

scárpă s. f. 905 IV „plantație de protecție pe marginea căii ferate”. *ăeste um fel de scárpă d-ásta de salcímí deásá*.

scarpéte s. m. 917* „papuc de dimie, cu talpă de cauciuc sau de postav”.

pl. **scarpéțfi** 927 VIII.

var. **șcarpéțfi** s. m. pl. 904 VII.

cf. TDRG, CADE, SCRIBAN, D., DM s. v.

scorp

scáune s. n. pl. 915 VII „tărgi pe care se duce mortul la groapă, năsălii”; cf. *grátie; pat*.

v. TDRG s. v. **scáun** (Ban.).

scálúși s. m. pl. 965 VII „joc popular, căluș”.

scápári, *prin* ~ loc. adv 965 VI „printre picături, pe apucate”. *Maj săpári*

acolo puțin, că trebuie și la jel săpăt, pin scăpării, că n-avem cum.

scăpătoarea s. f. art. 937 I
[la jocul "de-a prinslea"] „locul unde se refugiază copiii, ca să nu fie prinși”.

scărminuș s. n. 972 VII „darac”.
Gîburi-ăia to la gîburi-ii dam, iar la scărminuș acolo.

schiligiu s. m. 962 A „lucrător în port, la schelă”.

scîrbe s. f. pl. 960 VIII „scobituri făcute în grinzi, pentru a le încheia” *făcă scîrbe-asă, lățeturii ca la cîtură și-nkejă; inkejă căsă*.

scirtăți s. f. pl. 984 IV „grămezi făcute pe cîmp, de obicei din 13 snopi”; cf. *cîr-stăși, plețițe, stăvă; cre stă-tă, petiță*.

sclipós adj. m. 981 VI „lucios”. *Corúnu are cyaia nétedă definitiv, nétedă și mai sclipuás-asă nițăi* 924 VI.

f. sg. *scipoásă* 924 VI.

scobiltit, a ~ vb. ind. pf. c. 3 sg 998 VII „s-a aplecat, s-a înclinat”. *A scobiltit căru într-o firimiță de groapă și-a călcăt [κ] și-a trinitit-o jos din ca: v. DM s. v. scobilti (reg)*.

scóbul s. n. art. 911 VIII „scobituri”. *Căpetele lemnului să coplește... să*

ascuțe și să între scóbu acela care are... care-i făcut în stilp.

scobúșul s. art. 908 VII „conca-vitatea țestului”. [Țestul îl facem] *să ră-mițe scobúșu ala unde băgăm mălaiu.*

scortăr s. n. 906 V „acoperiș deasupra scaunului de la strungă”. *La strungă, ure să mulg uoiile, ieste acolo um podișor podit și pe podișoru ala ie acoperit ca să nu plouo... scortăr îi zice.*

scortături s. pl. 981 V, 983 V „scoarțe, covoare”.

v. CIAUȘANU - SFIRLEA, s. v.

scorbit part. m. 901 III „albăstrit, amestecat cu albăstreală”. *Cumpărăm var și îl făcăm scorbit așa-n albăstru.*

cf. TDRG, CADE, SCRIBAN, D. *scrobea lă albastră* s. v. *scrobeală*.

scrocioáb s. n. 910 A „culcuș de paie al porcului”.

pl. *scrocioábe* 910 A.

cf. CADE s. v. (Trans).

scundănác adj. m. 925 A „scund”.
cf. TDRG, CADE, SCRIBAN, D., DM, CIAUȘANU, GL. s. v. *scundac*.

scúrsă adj. f. 945 VII [despre mincare] „scăzută”. *Fasăi mincările lúggă... nu fășă mincări scúrsă ca acúma.*

scuturătúra s. f. 979 V „scame

care cad de la dărăcit"; cf. t o h ó c.

secărim vb. ind. prez. I pl. 991

VI [despre lanul de grâu] „curățim de secară. cîmburu”.

*Dăcā [grăul] áre secără, îl lom și- / secă-
rim cu-o sēcērā și- / tăjēm secāra acēja
dā pin ăl.*

ind. impf. I pl. *secăreám* 975 VI.

secărit s. n. 975 VII „acțiunea

de a curăți grăul de secara crescută prin el”.

secătoasă adj. f. 994 II „seacă,

secată. *Fintina jerá fuárte secătúasă de
ápă.*

sedelca v. *sădelcă*

serpentil s. 913 VI [la cazanul

de țuică] „serpentină”; cf. ș e r p e n t í n,
t e r p e n t í n ă.

sfaltuită adj. f. 983 A „asfal-
tată”. *Șușá sfaltúitá*; cf. a s f a l t u í t.

sfărtăr s. n. 954 VIII „unitate

de măsură pentru lungime, egală cu distan-
ța dintre arătător și degetul mare”.

sfășie s. f. 923 VI, 973 VII „fășie”.

pl. *sfășii* 951 VIII, 952 V, 960 VI, VIII.

v. TDRG *sfășie* (Trans.) s. v. *fășie*.

sfîndóc v. *sfundúc*

sfrimésc vb. ind. prez. I sg. 917

A „zdrobesc, frec”. *Sfrimésc fasólea*; cf.
f á c ă i.

sfundóc v. *sfundúc*

sfundúc s. 959 V „varietate de

cîmburu”.

var. *sfîndóc* s. 920 V; *sfundóc* s.

912 V.

cf. TDRG s. v. *schindúc, schindufă*,

SCRIBAN, D., DM-s. v. *schinduf*.

sifilístru s. 937 A „sifilis”.

sifiróg s. m. 967 A „subchi-

rurg, agent sanitar”; s u f i r ú g.

cf. CIAUȘANU, V. s. v. *sufirug*.

silingă s. f. 941 A, 947 VIII

„seringă”.

simiáncă (4 sil.) s. f. 924 IV

„dans popular” [Se joacă] *sîrbă, briu, si-
miáncă, diferite hórę.*

sînece s. pl. 944 V „pinză pen-

tru saltele”. *S-o torcēm si fășem fieș-
cäre [...] saltéle, sîneșe, [...], úte cum îi
saltău pe pat.*

sînvăsiát (4 sil.) s n. 948 III

„obicei potrivit căruia, în noaptea de Anul
nou (Sf. Vasile), fetele își ghicesc ursitul”.

cf. TDRG, SCRIBAN, D. s. v. *Sînvă-*

sii, GILCESCU, G. s. v. *sînvăsiia*.

sînvăsiáză (5 sil.) se ~ vb

refl. ind. prez. 3 pl. 939 III „ghicesc viito-
rul în noaptea de Anul nou (Sf. Vasile)”.

De Anu nou fetele și băieții se sînvăsiáză:

cu griu, cu piatră acra.

v. GÎLCESCU, G. s. v. *sînvăsiia*; cf.

TDRG, SCRIBAN, D. s. v. *Sînvăsiia*.

sîrbă s. f. 990 VI „obicei la nuntă: luni dimineața, soacrele sînt plimbate prin sat călare pe măgari”. *Așă să zîce, ce... sîrba după nuntă; făce pe suăcra, și pe -a mică și pe -a mare, o -ncălecă pe cîți -um măgari, pe rotile, și să dūce și le -mplîmbă to -satu.*

sîrmuim vb. ind. prez. I pl. 974 VI „punem sîrmă”.

slăbiciune s. f. 1° 979 V „apă fără sodă care se adaugă săpunului în timp ce fierbe (în opoziție cu t a r i m e)”. *Topim cărnăa [...], sôda ȳo topim în [ε] cum aș a-veă zêce kilogrăme de untură, aș pūne cînc de apă fără sôdă și cînc cu apă cu sôdă [...]; pui și din tărîme o trȳcă și din ziăbîcūne, din apă, ști, căre n-ăre sôdă, î.* 2° pl. tantum art. 992 VII „cărnuțurile slabe, macre (ale porcului)”. *Apôj dak' -îi tocăm slăbîcūnile, făcăm trandafir, le zîcēm noi cîrnăt; cf. m o i n e a ț a , p e c i n ă , p e c i u ț ă .*

slobode vb. ind. prez. 3 sg. 1° 906 VII, 952 VII „sfințește, face sfeștanie”. *Vine pōpō acăsă și slobuăde pomăna* 952 VII. *A fost o cūtură, s-a slobozit aci' î-sat* 924 VII. *După se o țermenăt cu bu-*

năru [...] kāmă pe pōpa și-î sētēșt' -aco-lō, slobozăsc, mănîcă, beu 941 VI. 2° în expr. ~ *ăpa* 984 VII „îndeplinește un ritual, la șase săptămîni după înmormîntare”. *lei ȳo țugulit' -așō, făc... dōllo luminări' așă... încrucîșate, le -aprinz, le lămîi și le dai drūmu pe apă. S-așă să slobuăde apă.*

1° ind. prez. 3 pl. *slobozēsc* 941 VI; refl. ind. prez. 3 pl. *se slobod* 924 Ia; pf. c. 3 sg. *s-a slobozit* 924 VII

cf. TDRG s. v. *slobozii*.

smetie s. f. 938 VI „par lung; flexibil, folosit la țreieratul manual”. *Pună doi, trei, patru znopi... și-î bătēă cu zme-cîiă*

v. SCRIBAN, D. (Munt., Mold. de S.), LR, X, 1961, p. 237, 318 s. v.

smoală s. f. 917 A, VI „smîntînă”. *La smoale și bate smuăla și scuăte untu* 917 VI.

sócrici s. m. pl. 926 III „invitați ai miresei, la nuntă”. *Am avū nūnta frumășă, am avūt... sócri, de la mine, ob-zec' dē sócri*

sodoasă adj. f. 962 V [despre apă] „leșioasă, moale”. [La săpun] *puñēm or-țapă de Dūnăre, cā ațo-î mai... cū să spu-ñe mai suduăsă... sau puñē, țapădă.*

sófru s. 987 A „şopron”.

v. AO, VI, 1927, p. 108 s. v.

sómnă s. f. 978 VI „copcă mare

săpată în ghiăţă, prin care se scoate năvodul”.

pl. *sómnē* 978 VI.

cf. SCRIBAN, D., CIAUŞANU, V., s. v.

somină.

sorbânguri s. n. pl. 974 VI

„cadru de zid de jur împrejurul ferestrel [?].”

sorbeală s. f. 968 V, VII „lături

(pentru porci)” [Porcilor] *le dăm mereu buábe să mînînće, buábe şi sorbeálă* 968 V.

cf. DM s. v. (reg.).

soţia s. f. art. 998 VII „soţul,

bărbatul”. *Rumînu mi s-a prăpădit dă opt ani dă zile, n-am rumîn, soţia mi s-a prăpădit*.

v. TORG, CADE, DM s. v. (inv.),

PREDA, D. s. v.

sovenéşte v. *sovonéşte*

sovonéşte vb. ind. prez. 3 sg.

990 III, 991 VII „înveşte, pune voalul (mi-resei)”. *Sovoneá mireása cu vol* 991 VII; cf.

1 voltá, *să zoveneáscă*.

Ind. impf. 3 sg. *sovoneá* 991 VII.

var. *sovenéşte* vb. ind. prez. 3 sg.

190 VI.

v. PREDA, GL. s. v. *sovoni*; cf. TDR6

s. v. *zovoni*, CADE, DM s. v. *însovoni*;

SCRIBAN, D. s. v. *însovolesc*.

spălă, *se* ~ vb. refl. ind. prez.

3 sg. 947 VIII „se netezeşte cu rindeaua”.

Butăju să spălă din nou cu şaplitóruju.

spălătoare s. f. 913 A „rin-

dea cu un cuţit lat”.

spărguit, *s-a* ~ vb. refl. ind.

pl. c. 3 sg. 959 V „s-a spart, s-a risipit,

s-a terminat”. *S-a spărguit núnţa, a ple-*

căt fijeşcare.

cf. CIAUŞANU, V. s. v. *spărgălu*.

spegnúţă s. f. 969 VII „cantitate

de lînă sau de cînepă dărăcîţă, cît ieri într-o mină”; s p e g m ă.

spinărea s. f. art. 924 VIII [la

deget] „partea exterioară a degetului, dinspre dosul palmei”. [Glontul] *mi-a luat spinărea la degetu ásta*.

spirtoásă adj. f. 919 V [despre

zeama de varză] „tare, întepătoare”. *O pitrocím la săptămînă, la săptămînă, de ... sásă, sápte yori, după cum vrem noi să jásă de spirtuásă zăma*.

spíturi s. pl. 954 V „dantele lu-

crate cu Iglîţa”.

spoitoare s. f. 901 III, 903 V

„bidinea”.

cf. DM s.v. *spoitor*.

sprăgás s. m. 952 A „tovarăș

a plug [?]”.

sprijiním v. *sprjoáne*

sprjoáne vb. ind. prez. 3 sg.

1° 945 V, 955 V, 967 III [despre o persoană sau un obiect] „prinde, apucă, susține” [Mireasa se urcă pe o masă, apoi soacra] *o sprjoáni di pe mäsă - m brătă și úntră-Ń cäsă* 945 V. [Pietricelele] *le arucám din nou pe pálmă și nu le mai lăsám [...] jós și le prijoním pe toate* 978 I. [La treierat] *únu dezleágă, áltu prijoáne, coșáru - l bá-gă - n tóbă* 973 IV. 2° 915 V [despre lichide] „reține, captează (intr-un vas)” *Cind [mireasa] ja să tuárne, jel [mirele] n-o sprjoáne [apa], ij fáce mincúni așá, cu miúni-le, și - i dá drúmu juos* 915 V. [Vinul îl] *trágem, prijuním în nêște hirdáje, [...] púnem la butóji* 959 VI.

1° ind. prez. 2 sg. *sprjóni* 938 II.

var. 1° *sprjoáne* vb. ind. prez. 3sg.

3. 3 IV, 1 pl. *sprjóním* 978 I; *sprjuním* vb. ind. prez. 1 pl. 966 I. 2° *sprjuním* vb. ind. prez. 1 pl. 959 VI; *sprjiniím* vb. ind. prez. 1 pl. 901 VI.

1° cf. TORG s.v. *sprjini*, SCRIBAN, D. s.v. *sprjin(esc)*, DM s.v. *sprjini* (reg.), PREDA, D. s.v. *sprjini*. 2° cf. DM

s v. *sprjini* (reg).

sprjonát, *au* ~ vb. ind. pf. c. 3 pl. 906 VIII „au sprjinit, au ajutat” *Ne-a sprjonát ája [ai noștri] cu fócúri*.

cf. TORG, CADE, DM s.v. *sprjini*, SCRIBAN, D. s.v. *sprjin(esc)*.

spumulica s. f. art. 989 VII dim. de la *spumă*.

stanróchie (4 sil.) s. 977 III, 978 III [la nuntă] „al doilea naș”. [Se pune o] *mäsă péntru naș [...] și péntru stánrókji - o mäsă, iar la fel, pe jumátátea náșului* 978 III.

stat, *e* ~ în *picátúrá* v. *picátúra*

stávă s. f. 944 VIII „grămadă făcută pe cîmp, de obicei din 13 snopi”. *Znó-pi - i profășim jorá grámádă, asá - i dísem noi: stog sau... say. ásta [E] stávă, la ále mai miș, stávă*; cf. *cîrst áși, ple-tițe, scîrt áți; crest áță, petiță*.

pl *stáve* 945 VI, 949 VI.

var. *stáve* s. f. pl. 945 VI.

stávári s. m. pl. 981 A „specie de insecte de noapte” *Stávári, ája de jásă sára la lumină, cîn, ínegureáză*.

stejerică s. f. 934 A „pădure tinărá de stejar”. *Stejerică, pădúre mică*

pîn-la doi métrl.

stici s. 992 IV „mustuitor, ștircă”
*Căutăm un stic și sticiuim struguri fru-
mós; cf. m é ș c ă, s t r o p ș i*
toáre, ș t i n c, ș t i c.

cf. TDRG, SCRIBAN, D. s. v.

sticiuim vb. ind. prez. 1 pl. 992
IV [despre struguri] „zdrobim, mustuim”;
cf. *se o m o á r ă, z d r o p ș é ș t e,*
z d r u c é ș t i; s t o c ș í, s t o r ș í,
s t r o ș í, z d r o ș í.

stîlnițele s. f. pl. art. 936 A
„ploșnițele” *Stîlnițele le-am storît cu
anacsíd.*

cf. TDRG, CADE, SCRIBAN, D., DM,
s. v. *stelniță*, CV, II, 1950, 4, p. 37 s. v.
stălniță.

stimpărat, *am ~* vb. ind. pf
c. 1 sg. 945 IV [despre var] „am stins”

stocărie s. f. 985 VIII „lemnă-
rie (la casă)”; cf. *b o d ă c ă r í a.*

stogulețe s. n. pl. 924 VI „sto-
guri mici”.

stol s. 993 VI, 997 VIII „smoc,
mănușchi” *Cópilul [porumbului] dău-
nează și ródu și fáce și stol máre, de
nu rodéște cum trébuie* 997 VIII.

v. DM s. v. (reg.).

stólnic s. m. 988 VII, 989 III,

991 VII, 993 VII „colac care se face la nun-
tă și este purtat prin sat împreună cu bra-
dul”, *Stólnicul léste niște piîne cu flori/
pe_ea; să fácă vinerí [...], să fáce la
núntă* 991 VII

storcătóru s. art. 984 IV „unealta
folosită la stors sau la tescuit.” [Boabele de stru-
guri] *le-am pus la stors cu storcătóru; cf*
storcitoárea, stroșitór,
strújniță, zdrobitoáre,
zdropșitoáre, droșitoáre,
zobitoáre; stroșitoáre

storcitoárea s. f. art. 924 VI
„mașina manuală pentru zdrobit strugurii.”
[Acuma] *storcêște [strugurii] cu_ásta, cu*
*storcîtuárea, cum îi spúne, um_fel de ma-
șinariie cáre să-mvîrtéște-ășé de-o ruá-
tă, ș-acólo zdrobéște strúguri; cf. stor-*
cătóru, stroșitór, strúj-
niță, zdrobitoáre, zdrop-
șitoáre, droșitoáre, zo-
bitoáre; stroșitoáre.

strájă s. f. 919 VI, 922 VIII „scîn-
dură groasă, fixată în chip de stăvilar pen-
tru a capta apa unui izvor”.

strat s. n. 921 VII, 960 V, 966 VII,
967 V, VII, 968 VII, 970 V, 972 V, 974 VII, 977
V, 984 III, 990 V, VII „leșje (murdară) care
rămîne pe fundul cazanului. după ce s-a fiert

săpunul " [În căldare] rămîine strat, așă-
ziče, leșjie de-ăja așă, strat 977 VII; cf.
boscovînă, ficăți, mardáf
1°, mărúlă, moáre 2°, sáră-
túri, treasc, vrécie; vá-
tră.

stravéți s. m. pl. 933A, VII
„stinghii, ștacheți”. [Lergătoarea e făcu-
tă] din *stravét*, *stravét de-ăștia de brad*
933 VII; cf. șteáză, tindéici, țá-
cálîi; tindicheá.

cf. CIAUȘANU, V. s. v. *stravete*

străcătór s. n. 935 VI „pînză
rară în care se pune cașul la scurs”; cf. má-
să 3°, țîlnic.

cf. TORG, CADE s. v. *străcătoare*,
SCRIBAN, D. s. v. *strecătoare* (Trans.,
Mold.).

străjér v. *streađer*

străjere v. *streađer*

strămoșire s. f. 938 II „moș-
tenire”. *Pútu ácesta jéste făcú dîn bunké*
și străbuníc. Vrem să-l avém de strămo-
șire.

cf. SCRIBAN, D. s. v. *strămoșie*
(inv.).

streađer s. 967 VIII, 991 VIII
„par înfipt în mijlocul ariei de treierat;
staejer”; cf. poteréci, stomp

var. *străjér* s. 941 VI, 948 VIII, *stră-
jere* s. m. 944 IV; *střejăr* s. 940 VI;
strejăr s. 945 VI.

cf. TORG s. v. *strejjer*, IONESCU, GL.
s. v. *stejer*, VÎRCOL, M. s. v. *streađer*
streaz s. n. 940 V, 944 V, 945

VI „putină”. *Várze o púnim î streaz* [la
acrit] 940 V; cf. ciubárcă, bră-
doáică

v. AO, VII, 1928, p. 521 s. v.

strefieri s. pl. 942 VIII „gheață ca-
re se formează deasupra semănăturilor”;
ghețoáie.

střejăr, strejăr v. *streađer*

stréme s. f. 988 VIII „turmă”.
*Încéb dí la maj să făcă stréme de 40j, a-
dică o tirlă strînsă de 40j la ũ loc.*

stroápe, se ~ vb. refl. Ind.
prez. impers. 941 A „stropesțe, plouă cu
stropi rari”.

strocșim v. *zdropșéște*
strocșitoare v. *zdropșitoare*
stropitúră s. f. 980 VI „pri-
mul rod al viei de dol-trei ani”. [Viei] *î*
lăsám noj anumíte cordiță căre s-arúnče
ș-ja stropitúri să vedém cum [r] cum
jéste, ce fórmă de strúgure făče 979 VI.
pl. *stropitúri* 979 VI.

stropșitoăre s. f. 949 VIII

„mustultor, știrică”. [Strugurii] *să stropșă*
î hîrdău, demult, pe timpuri, c-o stropși-
tuăre cu crăs; cf. m e ș c ă , s t i c i ,
ș t i r c ; ș t i c .

stroșitor s. n. 952 VIII „mași-

nă manuală pentru zdrobit strugurii”; cf.
storcătorul, storcitoărea,
strújniță, zdrobitoăre,
zdropșitoăre, zdroșitoă-
re, zobitoăre; stroșitoă-
re.

cf. LEXIC REG. s. v. *stroșitoare.*

strucească, *să se ~* vb. refl.

conj. prez. 3 sg. 908 VII „*să se preseze, să se*
turtească” [Burtucanul] *il fierbem, îl pînem la*
striveală să să strucască puțin, să iasă
ap-ăia din iel; cf. să se pîntuie.

strujeală s. f. 928 VIII „acțiunea de

a da la rindea (doage, scînduri etc.)”. [Fun-
dul butoiului] *l_ău la strujeală cu rindeăua.*

strújniță s. f. 946 II „mașină

manuală pentru zdrobit strugurii”; cf. *storc-*
itoăre, stroșitor, zdrobi-
toăre, zdropșitoăre, zdro-
șitoăre, zobitoăre; stro-
șitoăre.

strunghiță s. f. 940 VIII dimi-

nativ de la *strungă. Si mai făse încă al-*

tă strunghiță mică, unde le băgă [oile] că
să le mîlzem.

strunguieste vb. ind. prez. 3 sg.

938 VII „dă la strung, strunjește”.

strúruri s. n. pl. 969 VIII „ștrudel”.

Știț ce va-zică strúruri? Cu puăme, mpătu-
rite - mfoițe - așă, făcute frumós. cu puăme.

stúdiu s. n. 933 III „studio”

Trébe să-ș ea [fata] móbilă, stúdiu, mó-
bilă de bucătăriie.

var. *studíu* s. n. 933 III.

studíu v. *stúdiu*

sturi s. f. pl. 980 VI „stuf [?]”

sturi, cim_băgă, aică la sturi de vine apă,
la sturi, unde sîn stúriile aic, la deal, în băt-
tă [...]. prinde numai frunza caracúdi.

pl. art. *stúriile* 980 VI.

stúruie vb. ind. prez. 3 sg. 905 VIII

[despre iarbă] „foșnește, zuruie”. *Dacă merg*
pin iarbă, stúruie.

sucilói s. n. 966 V „sul subțire

de aluat, folosit pentru ornamentarea colaci-
lor, turtelor etc.” *Frămint dóyo bucăți de pi-*
ne ș-o baț așă pe... că ũ sucilói de pi-
ne [...]. și p-ormă púne úna deasupra de
álta de să fáce fórma crúci.

sucitúra s. f. 917 A „jurubiță

mare”.

pl. *sucitúri* 917 A.

sultán s. 962 A „soi de cireșe dulci-amăruși, mici și de culoare roșie închisă.”

sumédie s. f. 938 II „multime, sumedenie”. *L'-a dat yo sumédie d'e capi*

sumetâte adj. f. pl. 912 VIII [despre scinduri] „îmbucate una într-alta” [Scindurile] *vin sumetâti una de alta; să- mbucă jica iele*; cf. p r i v i ș t i t e.

șantir s. n. 953 VII „șantier”.

șhidăr s. 901 II „funicular forestier”.

șchiop adj. m. 923 VI [despre butucul de viță de vie] „pipernicit, nedezvoltat”. *Să- ntimplă de al mare atăcă producția aluțlânt [...], unu făcă umbră prea multă și unu [ε] ala rămîne șkop.*

șerpantin v. **șerpentin**
șerpăciune s. f. 994 II „multime de șerpi”. *Fojnăiă pădurea de atitea... de atitea șerpăciune și de atizi balăuuri.*

șerpentin s. n. 935 IV [la cazanul de țuică] „serpentină”; cf. s e r p e n t i n i l, t e r p e n t i n a

var. **șerpantin** s. n. 939 VI.

șeștanie s. f. 917 VII „sfeștanie”.

șion (2 sil.) adj. m. 954 VI a [despre pământ] „amestecat cu pietriș mărunț; și u.

șir s. n. 921 V, 926 V, 957 VII, ~ *ul spinării* 922 V, 929 III, 933 III, 954 VIII, 968 V „șira spinării”. [Porcul] *Ń lăje feșii, coló le șir, scoâte șiru* 926 V. *Uășite le pūnem la fum, uășite: șiru spinării, șoldurile, spētele, cuăștă* 968 V.

șiroaie s. n. pl. 970 VIII „șiruri, rinduri”. *Făcăm șiroaie cu rărița și pe-ur-mă dam cu săpa și puneăm [via].*

șișcănit adv. 930 A „șișit, pelitic”. *Vorbesc șișcănit*; cf. p a l i ș.

cf. TDRG, CIAUȘANU, V. s. v. **șișcăvi**, SCRIBAN, D., DM s. v. **șișcăv**.

șoból s. m. 956 A „șobolan”. v. CADE (Ban.), WEIGAND, D. s. v.

șodoăsă adj. f. 915 V „glumeată”. v PLOȘSOR, V. O. s. v. **șodos**; cf.

TDRG (Trans.), CADE (Trans., Ban.), SCRIBAN, D. (Trans., Ban., Olt.), DM (reg.) s. v. **șod**.

șofei s. 936 VII „ciubăr”; cf. d a - i ú r.

v. TDRG, CADE s. v. (Trans., Ban.); cf.

SCRIBAN, D. s.v.

șoitănă adj. f. 927 VII [despre o fată] „înalță, voinică”.

șoldete s. m. 906 VII, 959 V „șold (la porc)” *Dacă vrem să tocăm și un șoldete din ala mare căre are carne-ăia multă...* 906 VII; cf. b r ú t u r í.

pl. **șoldéți** 906 VII, 908 V, 913 V, 915 V, 919 VII, 920 V, 922 V, 923 VII.

șondromeá s. f. 917 VIII „șandrama”.

șotói s. m. 970 A „pui de iepure”; cf. p í r c i.

șteáză s. f. 940 V „leaț, stinghie, Ū lemn, [ε] yo șteáză din gard 940 V. [Scaunul] il daltujím cu dálta - / inkešém cu nišce șcézá asá miš 944 VIII; cf. s t r a - v é ț i, t i n d é t c i, ț á c á l i i; t i n - d i c h e á.

pl. **ștéze** 944 VIII.

șterge vb ind prez. 3 sg. 927 VIII [la vița de vie] „retează mugurii de pe coardă” *Al tréileá an, ii sã dá vóje și jei [viței] la o cparcã, dácã áre putére, dácã nu áre putére, lar sã șterzã, ca sã-și formézã putére mai multã* 961 VI; cf. s e o r b é ș t e.

refl. ind. prez. 3 sg. *se șterge* 961 VI.

șterpelit, *s-au ~* vb. refl. ind. pf. c. 3 pl. 902 VIII „au dispărut, au fost stîr-

piți.” *Cã de vo cînc, șásã an' inçuáče [lupii] s-a șterpelit drácu.*

cf. TORG, CADE, DM s.v. **șterpeli**,

SCRIBAN, D. s.v. **șterpelesc**.

știmă s. f. 904 VII „lînă de calitate inferioară, rămasă în darac”; cf. u r - m á r i l e.

cf. CADE, DM, CIAUȘANU, GL s.v.

știm.

știop s. 964 II „ciot rămas după tăierea unui pom”

știrc s. 982 VI „mustitor, ștircă”; cf. m é ș c á, s t i c i, s t r o p ș i t o á - r e; ș t i c.

var **ștércă** s. f. 935 VI.

ștircă s. f. 945 VII „unealtă cu care se bate laptele în putinei; mitcă”; cf. m á t c á, m i t í c á,

cf. CADE, SCRIBAN, D, CIAUȘANU, V., IONESCU, GL, LEXIC REG, PAJURĂ, LEX., PLOȘOR, V.O. s.v.

știubéi s. n. 1° 910 VI, 914 VIII „fintină, puț (cu lanț sau cu cumpănă)”. 2° 970 VI „cișmea” *Čezmeá sau štiubéi... tot úna - /.*

v. GREGORIAN, AO, XVII, p. 92; cf.

CADE, SCRIBAN, D., DM s.v.

știuleág s. 916 VI „tulpină, cocean de porumb”. *Fóile sã las - acolo - n...*

in cocăn, *i* *știuleagu* *ăla* și noi *luăm* *nú-*
maj porumbu; cf. *c r o v á g u l u i*
ș t i u l é t e.

știulete s. m. 905 IV, 915 VIII,
924 VIII „tulpină de porumb; cocean”. [Porum-
bul] *il culégem du pă știulete, du pă covrăg*
cum s-ar zice la noi 924 VIII; cf. *c r o -*
v á g u l u i, *ș t i u l e á g*.

știurleac v. *ștuleac*

ștrol s. n. 901 III „sul”. *Pun nú-*
că [pe aluatul de cozonac] *sau nahăt ce am,*
și fac ștrol așa; ștrol așa, /- adún.

ștruț s. 907 VII „ghemotoc” *Més-*
teca... [pe brad] *să face - așa un ștruț,*
să zice, să face - așa ca o bombonică; cf.
bo á c á, *bo bol ó i*, *bon ț*, *dor-*
dol ó ș i, *zdrobuléte*, *go-*
golie.

cf. SCRIBAN, D. s. v. *ștruț* (Mold).

ștuleac s. m. 918 VI „știulete
(de porumb)”; cf. *p u i c i*; *c o t á l á u*.

var. *știurleac* s. m. 945 VIII; *ștu-*
léc s. 918 VI.

ștuléc v. *ștuleac*

șuc s. n. 907 III „pîlc de 20 - 60
de oi”. *Lupi maj rup cîți-un șuc de voi, nu*
ia núma úna.

șugubit, *ai* ~ vb. ind. pf. c. 2 sg.
962 A „al pácălit, ai tras pe sfoară”. *Mu-*

iere, m-ai șugubit *dé dóvă rókij*.

șuietură s. f. 965 A „semn făcut
în urechea oii pentru a o recunoaște”.

v. SCRIBAN, D. s. v. (vest).

șumultóc s. n. 987 IV „smoc, bu-
chet (de busuioc)”; cf. *c r u c í ț á*.

șuncă s. f. 906 VII, 908 VII, 933
III, 938 V, 965 V, 968 V „slănină (afumată)”.
[Grăsimea porcului] *to lapim, n-o făcém șunc*
904 V.

pl. *șunci* 904 V

șuroáie s. pl. 905 VIII „stoguri,
clăi (de coceni)”. [Coceni de porumb] *îi a-*
dúcem... acásă și-i grămădím, îi făcém șuri
sau șurujáie, că șurujáiele să numesc élea cá-
re sînt ca un fel de cláie; cf. *ț ú r l á*.

táinită s. f. 904 VIII, 907 A „la-
dă mare, rudimentară, în care se stînge va-
rul sau se amestecă tencuiala”.

tănă s. f. 944 A, 945 A „ceată ra-
ră, piclă”. *Un fel de tănă: să fíie pluájie, nu*
je, să fíie nóur, nu je; un fel de căță slábú-
ță de nu vezi bine 945 A. *Să púné o tănă pe*
șuáre și nu lușéșcē biné șuárele 944 A.

pl. *tăni* 944 A.

tartabóș s. m. 1° 945 V, 948 V „caltaboș”; cf. m á t e ; b o ș o m é t e .
2° 950 V „mezal preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, grăsimi și carne tocată; tobă mică”; cf. b u n d a f é t e , b u n d ă r ă u , b u n d ă r e á c , b u n d ă r é t e , b u n d ă r ú r , b u r t a f é t e , b u r t i c á n , b u r t i c h é l . b u r t ó i , c a r t a f é t e , c h i r ț , c í r t a f ó i , f u n d ă r é t e , f u n d ó i , f ú n d u l p ó p i i , g e á c u l ă l g r o s , m ă t u ș ó i , r í n s a , s ă c ú i , t ă g í r c i o á r ă , t r á i s t ă .

taváne s. pl. 927 VIII „podele, dușumele”. *Leșia o - ntrebuințăm pēntru tăvúť, pēntru spălăt pā yoz - la taváne.*

tazmále s. f. pl. 973 VIII b „fișii de piele, albe sau vopsite, cu care se împodobesc cojoacele.”

v. TDRG (Mold.), CADE (Mold., Bucov.), DM (reg.) s. v. *tazma*.

tăfălogeám vb. ind. impf. I pl. 932 VIII „sfărimam bulgării de pământ cu tăvălugul; tăvălugeam.”

cf. TDRG, CADE, DM s. v. *tăfălog*.

tăgircioară s. f. 998 VII „mezal preparat din cecumul porcului, umplut cu măruntaie, slănină și carne de porc; tobă mică”; cf. b u n d a f é t e , b u n d ă r ă u ,

b u n d ă r e á c , b u n d ă r é t e , b u n d ă r ú i , b u r t a f é t e , b u r t i c á n , b u r t i c h é l , b u r t ó i , c a r t a f é t e , c í r t a f ó i , f u n d ă r é t e , f u n d ó i , f ú n d u l p ó p i i , g e á c u l ă l g r o s , m ă t u ș ó i , r í n s a , s ă c ú i , t a r t a b ó ș , t r á i s t ă .

tăietoáre s. f. 949 VI „unealtă cu care se taie fin din clăie.”

tămíte v *tómite*

tăngále s. f. 953 VII „urzeală” *Torcém de tăngálě, așá zicám noi la firu al suptírél;* cf. o á j d e .

tărăgái s. pl. 992 VIII „blăni, lemne care susțin trestia la acoperișul bordeiului” *Noi le zicám tărăgái [-]Și d- ací pēste álea puneá tréstje.*

tărime s. f. 979 V, 997 VII „soluție de sodă caustică, adăugată la săpun în timp ce se fierbe (în opoziție cu s l ă b i c i u n e)” *Cum aș aveá zéce kílo - gráme de untúrá, aș pune cînc de apă fără sódá și cînc cu apă cu sódá; [-.] pui și din tărime o tručcă și din zlábr - cúne* 979 V.

tărteața s. f. art. 910 VII „tîrțița (găini)”; cf. ț í v n a .

tătár s. m. 951 II, 972 VIII a „plantă din care se fac mături.”

pl. *tățări* 982 V.

v. CADE (Ban.), LR, X, 1961, p. 23 s. v.; cf. TDRG *mălai tătăresc* s. v. *tătăresc*, SCRIBAN, D. *mei tătăresc* s. v. *mei*.

teci s. f. pl. 910 III, 926 V, 991 V, 997 III „fasole verde” *Mișcare de teț* 591 V. [La ciorbă] *tai căpa și tēcile acolo și pun apă, după ce fierbe tēcile îi pun și pālăgén* 997 III; cf. *te c u ș i*.

tecúși s. f. pl. 909 III „fasole verde”. *Gătím fasóle vérdé, tecúș*, cf. *te c i*.

tei s. 961 III „ață la fasole” *Fa-súju vérdé - I culégem din grădínă, o curățím di tei dácă áre*.

tejghea s. f. 902 V, VI, 903 IV, 907 VI, VIII, 910 VIII, 914 VI, 917 VI „vas paralelipedic de lemn, cu un jgheab, în care se pune cașul la scurs”. *Dúpă ce să-șkegá láptele il puneám într-o tejgá, ș-acólo-l tăjám cu cuțilu și il stringám în mása de caș* 902 V. *Tejgáya je patrátă, din bláni de brad, fără capác* 903 IV.

pl. art. *tejghélele* 902 VI.

tel s. 991 V, VII, 992 V, 997 VII „beteală”. *Sovoneá mireása cu vol, cu tel* 991 VII; cf. *l á t i ț á*.

v. TDRG (Mac.), CADE, SCRIBAN, D

(Dobr.) s. v.

teméie s. n. pl. 939 VI, VIII, coar-de de viță de vie, lăsate pe butuc atunci când se taie vita”. *Să cõteáză virfu viți și la urmă să leágă pe harác Să leágă ș-si lăsă numai trei căpete, trei teméie, cum să spúni la noi, trei teméie, care áșteá cresc în continuáre nálte* 939 VI, cf. *c i m p i*

terneie s. n. pl. 987 VII „basmale care se dau de pomană la mort” *!-ă lua și noi terneie, !-ă lua și !-am dat [de pomană]*.

cf. CIAUȘANU, GL. s. v. *terneu*

terpentín v. *terpentină*

terpentină s. f. 961 VIII [la cazanul de țuică] „serpentină”, cf. *serpentii, șerpentină*.

var *terpentin* s. n. 961 VIII

tijláiřar s. n. 977 Va „șervet brodat”. *Púne o távă, pe távă un ștergár sau tijláiřar, cum îi spúnem noi timp, în ~ loc adv* 993 VII „între timp” *În timp a murit o femeie*

tinci s. 971 VIII „var diluat (folosit la vărut)”

cf. CV, III, 1951, 5 p. 26 s. v.

tindéici s. f. pl. 950 VI „stinghii”. [Dulapii] *îi prindém cu tindéiț, cf*

stravéți, șteáză, țăcălîr;
tindicheá.

tiócul s. art. 968 IV „dans po-
puler”. *Jucăcá sírba, briúu, galayónu, tiócu,*
ristému, frúnza...

tireác s. 936 VI, 941* A „tufiș
des, smidă”. [Lupul] *să bagásă-n niște*
țirițiác im váli 936 VI.

tiugulită s. f. 984 VII dim. de
la *tiugă*.

tiulcușe s. pl. 964 VIII „tocuri
pentru gresie”. *La noi nu prea sînt țulcú-*
șă d'-éleá [...], la noi [gresia] o bá-
gă-m buzunár.

tîlvurá s. f. 933 A „cîrd”. *Tîlvu-*
ră de giște.

v IONESCU, GL. s. v.

tînjálă, *ca pe* ~ loc. adj. 953
VIII „cit tînjala de gros”. *Um baláyur ca*
pe tînjálă, cf. *ca pe mîná*.

cf. TDRG *ca pe deget* s. v. *deget*
tîrboseálă s. f. 979 VIII „e-
mulsie”. [Drobul de cheag il] *fărimă* [în
zer] *și-l púne și-l pisáză, il pisáz-acoló*
pîn-să fáce [ε] *tîrboseálă acólo-n ája* ..
P-órmă-l ja și-l púne-ntr-o sădiá [...]
și-l strecoară.

cf. LR, VIII, 1959, 5, p. 74 s. v.

tîrcól' s. n. 1° 940 VI „margi-

ne, circumferință” [Hîrzoabele sînt]; *și cu*
sîrmă și cu curele-asá, da fără lémnu ála
asá la tîrcól nu sã poáté nis' într-un mod.
2° 935 VI, 942 VI „împrejmuire, gard”. [La
stînă] *să fáce un tîrcól de mănăcin'* 935 VI;
cf. *nă m'á t.*

tîrcól,² *în* ~ loc. adv. 944 VIII,
945 V, 946 VI, VIII „de jur împrejur”. [Casa]
să pajenteáză tyátă-n tîrcól 946 VI.
Legám călu de jiel [de stejăr] *și-l învir-*
tím în tîrcól 946 VIII; cf. *în oc ól*, la
oc ól.

tîrcólul, *în* ~ loc. prep. 945 V,
VI, *la* ~ loc. prep. 940 V „în jurul, împre-
jurul”. [Coronița] *o făgă-n tîrcólu cá-*
puluț, al patariții say al casúli 945 V. *Pú-*
nim la tîrcólu yobóduluț apă fărtă peste
senúsă 940 V, cf. *în oc ól ul*, la *oc*
ó l ul.

var. *la tîrcólul* loc. prep. 940 V

tîrnafés s. 996 A „tignafes”
cf. *gîțurár*.

tîrnă s. f. 997 VII [la nuntă]
„petrecere duminică dimineața (înainte
de cununie)” *Dumîrăcă dimineața îi zice*
tîrnă.

tîrnúță s. f. 917 VII „coșuleț
de nuiele”

tîrș s. 1° 901 VI, 904 VI „crean-

gă rămuroasă pe care se încarcă finul și se trage la vale (pe pantele abrupte).

2° 910 VI „grapă de mărăcini”; cf. tîrșitoáre. 3° 937 V „tăruș”; cf. țăpîrloáie, țărușéi.

1°, 2° cf. BOCEANU, GL s.v.

tîrșitoáre s. f. 954 VIa, 957 VIII, 973 VI „unealtă agricolă (grapă de mărăcini) cu care se sparge crusta pămîntului înainte de prașit” *Bag întîi tîrșitoárea* [în porumb]. *Pî-úr-mă-1-pră-șesc* 957 VIII; cf. tîrș 2°.

pl. art. *tîrșitorile* 952 VIII.

v. DM s.v. (reg.); cf. LEXIC REG.s.v.

tîrșitor s. 959 VI „prașitoare (mecanică)”

cf. LEXIC REG s.v. *tîrșitoare*.

tîrșitură s. f. 914 VI [la vita de vie] „a treia prașilă”.

toácă s. f. 967 A, VIII „arie de treierat” *Treierăp-cu căii pe toácă, ducăp-grîpu, bătătoreám pămîntu bine și-1 stro-peám* 967 VIII.

tóbă s. f. 1° 937 VI „căldare de tablă sau de aramă, cu capacitatea de peste 20 de l”; cf. cúmpănă 1° 2° 968 V „cuptor la mașina de gătit”. *Árdem țes-tu și-o cuácem* [pînea], *și-ș-cuptuá-re-o făcém, și-n... tóba mașini*; cf.

brótină, cocătoáre, fri-gătoáre, ren 3° 950 VII „stomac (la porc)”. Zupuim búrta porcului, tóba, c-așá să zíce, tóbă [și facem din ea cheag], cf. burtán, burticán. 4° pl 920 V „gogoși de viermi de mătase, păstrate pentru reproducere”, cf. gogoșárii, gogóșul, gúșă, pufi.

pl. *tóbe* 920 V.

tóble s. f. pl. 953 VI „scinduri (groase)”. [Casa] *dacă vrea ș-o făcă-n păientî-ș faci-m_păiente, dacă nu, o făce-n tóble de lemn, în_cățăi. așá-ș spúnem noi*; cf. *blenzi*.

v. CADE s.v. (Ban).

toblíte s. pl. 948 V „tălpigi la războiul de țesut”; cf. *blănițe, ponóji*.

tocán s. n. 913 III, VII, 917 VII „tocană”. *Fac un tocán di_șă* [din burtă], *baž în tuč și fierbe cu tótu* 917 VII

tocám vb. ind. 1° prez. I pl 909 V, 911 V, 956 V [despre pămînt] „măruntim”. *Tocám ogóru mărún-mărúnt și pe-orm-o luom* [cînepa] *și-o sãmănám* 956 V; cf. *măruntuíem, măruntám, trocáim*. 2° pf. c. I sg. 948 II [despre lemne] „am spart, am crăpat”. *Am tocát lemne*.

1° ind prez 3 sg. și pl *toacă* 910 VI,

54 III, 2° ind pf c l sg *am tocat* 948 II.

tocănitoare s f 977 A „ciocă-
nitoare, ghionoaie.”

cf TDRG, s v *tocăni*.

tocătura s. f. art 968 VI „griul
mărunt, care nu e bun de măcinat.” [Din bato-
ză] *ieșe griul, pe-o parte al curat, ș-ălăl-
tu mai mărún-putîn, pe partea călaltă ie-
se căre nu ie bun dă loc, tocătúr-ăia.*

toceai vb. ind. impf. 2 sg 946 VIII
„pritoceai.” *După zece zile [] al toșaj [vinul]
și-l puneaj im-butaj.*

tohóc s. n. 903 V „lină măruntă,
de proastă calitate, care cade la scărmanat”
Su-mașină căde mardău-ăia, îi zice tohóc;
cf. s c u t u r ă t ú r ă .

cf. SCRIBAN, D, CIAUȘANU, V., LEXIC
REG, AD, IX, 1930, p. 249 s. v.

tólbă s. f. 942 IV „vermorel pen-
tru stropit pomii.”

pl. *tólbe* 942 IV

toldáu s n 936 VI „cui (mare)”.
v. CADE s v. (Ban).

tóman adv. 928 I, 975 VII „tocmai,
taman.” *Tóman, că atunc trecă și pe-acoló
o vúlpe* 928 I. *Tóman așa discutám* 975 VII;
cf. t ó m i t e .

tómite adv. 971 II, 986 IV „tocmai.”

*Am fost la o nuntă tómite - gcólo dăparte la
Ploiești,* 986 IV. *Tămít-atuncă a trecut pe-a-
coló și un vinător* 955 I; cf. t ó m a n .

var. *tămite* adv. 955 I, *tómte* adv,
953 A.

tómna s. f. art. 976 VI „plata (toc-
mită)”. *A dat 2500 de lei la nuntă, tómna lă-
zutărilor.*

cf CIAUȘANU, V. s. v.

tómte v. *tómite*

topeală s. f. 967 V „topit.” [Cine-
pa] *o băgăm la topeală im-báltă ș-o topim
ș-o scotém ș-o bătém.*

topisălă s. f. 907 V „grăsiime pră-
jită rămasă în tigiie și folosită din nou la
gătit” *Acoló-n tigăie púnem... fiie untură,
fiie unt, é-avém. [...] Púnen, și ástáz mai
mult, púnem și mine mai mult, și rămíne
tod_mereú, tod_mereú. Și ce rămíne din
tigăie, áia să kámă tokisălă.*

torcărie s. f. 914 VI „clacă la tors”
tortoreț s. 909 VII a „făcăleț a-
vînd la partea inferioară două bețișoare fi-
xate în formă de cruce”; c i ú t u r ă .

cf. SCRIBAN, D. s. v. *totoreăță*.

tóru s art 996 VII „gunoiul, res-
turile, rămășițele.” [Viermele de mătase] *il
cúreț, il_ei du pă toru-ăla dă frúnză și-l
daj p-ăltă cwałă dă hirtíe.*

cf. CADE (Ban.), SCRIBAN, D (vest),
DM s.v

totoréți s m. pl 919 VII „lemne
rotunde, nedespicate”. *Totoréț de fag, de
fag, de tufán, nu mai da cu ferestéu - n
dó.fo, să mai făcă scîndur!*

trăistă s f. 943 VII, ~a lui Cră-
ciún 947 V „mezel preparat din cecumul por-
cului, umplut cu măruntaie, slănină și carne
de porc, tobă mică”. *Ș-a mai mică, [toba]
ăia umpleám cu ficátu, plumínu, tot așa ca
cartabóși, ăia - i spúne trăista lu Crăcúin*
947 V, cf. bunda féte, bundă ráu,
bundă reác, bundă réte, bun-
dă rúii, burta féte, burticán,
burtichél, burtóii, cartafé-
te, chirț, cirtafóii, fundáre-
te, fundóii, fúndul pópii, geá-
cul ál gros, mātușóii, rínsa,
săcúii, tartabóș, tágircioa-
ră.

trăștie (3 sil.) s f. 936 VI
„traistă”.

trăgáce v *trăgáci*

trăgáci s n. 1° 924 Ia „săni-
uță”. *Ne púnem în trăgác și trăgácu fúge
cu noi*; cf. dróșcă, poléi. 2° 961
VI „tilv”.

var. 1° **trăgáce** s. f. 951 II.

1° v. LR, IX, 1960, 5, p 36 s v. *trăgáce*
trămniț, am ~ vb ind pf. c I sg.

945 A „am rivniț, am poftit”.

trăsúrá s f. 968 V „grămadă de
o sută de gogoși de viermi de mătase”.
*Púnem cîte - o trăsúrá, așa le spúnem noi,
înumărám gogóșile ălea, cîte - o sútă de go-
góș la trăsúrá*

cf LR, X, 1961, p 318 s v

trécăt s n 922 VII „diaree”
[Soțul] *mî-a murit . de trécăt, așa i să
zice la noi.*

cf LR, X, 1961, p 238 s v *trécătură*

treáptă s f. 922 VIII „pămînt ar-
gilos, clisos”; cf mal

treasc s n 962 V „resturi răma-
se în cazan după fierberea săpunului”, cf.
boscovínă, ficáți, mardáfi,
mărúlá, moáre 2°, sārătúri,
strat, vrécie, vátră.

cf. AO, IX, 1930, p 249 s v.

treieriștea s f art. 956 VI
„cantitatea de cereale pe care și-o oprea
proprietarul batozei”. *Lua proprietáru ba-
tózii - lua uúumu, treieriștea lu de ba-
tóză*, cf. u i ú m.

v. CIAUȘANU - SFÎRLEA s.v

treipázéștele s. art. 972 VIII.
„numele unui dans popular”

tremuriște s. f. 979 V „piftie.” 927 VII, 968 VI, 982 VI.

Zăma aia .. o púnem în străkiní și- o púnem la [ε] îngelát ; îngătă, să fac tremuriște, așă le spúnem noi, piftii, tremuriști.

pl. *tremuriști* 979 V.

cf. TDRG, CADE (Olt, Ban), SCRIBAN, D, DM (neg.) s. v. *tremurici*.

treptós adj. m. 922 VIII [despre pământ] „argilos”

triolám vb ind prez I pl. 951 VIII [despre grâu] „dám la trior”, cf. se e ț i - i n d r e á z á .

cf. DM s v *triora*.

tricolul, la ~ v. *tircólul*

trímb s. n. 973 VII „trimbă, val (de pînă)”; cf. g o g o l ó i , p á l e .

troácăie, să ~ v. *trocăim*

troc s. n. 1° 919 VI, 955 A, 982 VIII „ladă (portabilă sau de dimensiunile unei căruțe, dar mai înaltă decît aceasta) în care se transportă (și se zdrobesc) struguri”. *Am culéz vija, am adús-o acasă cu trócu [], io m-am suiit în troc să calc, să zdroșés strúguri* 982 VIII. 2° pl 968 VI „rame pentru răsadnițe”. *Oeasupra, pe băligăr, să pun nește trócuri de bláne, în acéle trócuri de bláne să púne pămínt.*

pl. *trócuri* 919 VI, 955 A, 926 VI b,

trocăim vb. ind prez. I pl. 935 VII „săpăm mărunt, fărimităm”. [Via] *primavára, cum viine, o trocăim* 935 VI *Trocăiit, adică săpát mărúnt, mărúnt pe urma plúgulu* 938 VI; cf. *mărúntám, tocám* 1°

conj. prez I pl. *să trocăim* 938 VI; part m. *trocăit* 938 VI.

var. *să troácăie* conj. prez. 3 pl. 938 VI, *trocărím* ind. prez. I pl. 944 V.

trocăit s. n. 937 V „acțiunea de a săpa mărunt, de a fărimita (bulgării de pământ)”. *După s-o sámení [cinepa], o jei iar la trocăiit cu sápa, iară, să între im pámín sigur.*

trocărím v *trocăim*

troșie s. f. 977 VII „murături”. *Le zíce și murători, le zíce și troșie, dá mul le-a zis troșie, n-a zis murători.*
cf. CIAUȘANU, V s. v. *trușie*.

trugnesc vb ind prez. 3 pl. 936 VII „tresar, se sperie” *Și cîn [...] am vădút că fug zónille, trugnesc yánille, m-ă scu- iát*, cf. z á r á t é ș t e .

cf. SCRIBAN, D s. v. *tricnesc*, BOCEANU, GL. s. v. *tricni*.

trúnă s. f. 911 A „guturai”. *fi cú- rã násu, are trúnă.*

trușuri s. n. pl. 940 VI „bucăți

ungi de un metru, tăiate dintr-un trunchi de copac. [Copacul îl] *tăiem frumos așă, făsem mietri di țiel, și-l tăiem frumos* [...] *așă trûșur!*

tuléu s. prună de ~ 904 VIII

„varietate de prune : mari, rotunde și turtite la capete”.

túrtă s. f. 1° 966 VI, 983 III [la floarea - soarelui] „partea unde stau semințele”. *Să lăsă pină tuamna cin să recoltează. Să dúcă lúmăa, îi tăie túrtă, o băte cu bățu, să vintură sămința de floarea - soarelui* 966 VI; cf. g ā m ā l i i l e. 2° pl. 960 V „grămezi, pale (din fire de boranqic)”.

pl *túrte* 960 V

tutubeáca, de - a ~ loc. adv. 975 I „de - a berbeleacul”. *Ne jucám cu mínğa sau ne dam de - a tutubeáca.*

tutunéște adv. 957 VII „subțire, cum se taie tutunul”. [Zarzavatul se toacă] *fpárti mărúnt, tutunéște.*

tuturígu, de - a - n ~ loc. adv. 952 VII „de - a rostogolul”. [Săpunul] *să făce de dai cu iel de - a - n tuturígu*; cf. de - a p o s t r a v á l a ; de - a p á s t r á g á l a .

cf. LEXIC REG. s. v. *tuturiga*.

túznici adj. m. pl. 909 VII a „a -

normali, zmințiți” [Damenii care au lucrat în ziua de Rusalii] *s-au îmbolnăvi mult, e, au rămás așă și túznic, a și murit.*

țáncuri s. n. pl. 997 VI [la măsura oilor] „bilete cu care se trage la sorti”. *Făcem niște bilețele, le numím noi țáncuri, făce țáncurte - álea și le púne - ntr-o căcúlă côlea, le - amésteacă ș - apoi iș bágă friecáre mínă ș - ia cite - un bilét*

țapi s. m. pl. 981 VI „instrumente de pescuit [?]”

țáră s. f. 907 II, VI, 936 VI, 940 VIII „regiune de șes, cîmpie”. *Vením din țáră, diș - jos, vením acásă* [...] *și plecám la munte - n - sus* 907 VI. *Tuamna să făse* [porumbul], *da nu - i drúgă ca la țáră* 936 VI

v TDRG s. v. (Trans).

țácălii s. f. pl. 914 VIII, leațuri mici, stîngii”; cf. s t r a v é ț i , ș t e á - z á , t i n d é i c i ; t i n d i c h e á .

țáncuím vb. ind. prez. I pl. 915 VIII [despre un lichid] „măsurăm cu țancul”

țáncúș s. n. 972 VI, 974 VI dim. de la *țanc* *léste un țáncúș, așă - i spú - nem noi, făcúđ dintr - o scîndurică, căre*

jește gradot 972 VI; cf. *c é n t ă, ț à u*.

var. *țincúșă* s. f. 967 VII.

țăpăr s. 909 A, 910 VI „furcă

lungă de lemn, cu două coarne”.

țăpigi s. f. pl. 1° 956 A „țân-

dări, așchii”. 2° 925 VIII „mici unelte agrico-
le cu care se taie buruienile din semănături,
săpăligi”, cf. *c o s ó r, c o s o r i ț ă, ț e -*
p e r i g ú ț ă, ț i p i r i g ă; *ț e p e -*
l i g ă

1° cf. TDRG *țăpligă* s. v. *țep(e)-*
ligă (Munt., Trans.), CADE (Olt., Ban., Trans),
BOCEANU, GL. s. v. *țăpligă*.

țăpirloaie s. n. pl. 935 VIII „țâr-
ruși” *Néșce țăpirloaie mic de... de lemn ca*
sămnalizare, ca să știe omu une să facă gró-
pilă; cf. *t i r ș 3°, ț ă r u ș é l*

țăpovină s. f. 938 A „țuică
slabă”, cf. *p i r ș o á c ă*.

țăpurél s. 974 V „ardei iute”,
cf. *n e i c ú ț, p ă s t á i, p u ț ó l, ț i r,*
ț i r é i, ț i ț e, ț i ț i r i g i.

țărcuiálă s. f. 919 VII „nuiele-
le sau leașurile bătute pe pereții casei de
lemn, pentru a fixa lutul cu care se lipeș-
te casa”

țărcúș s. n. 917 VIII dim. de
la *țarc*.

v. CADE (Trans.), DM (reg.) s. v. •

țărușél s. m. 924 VI dim. de la

țărúș; cf. *t i r ș 3° ț ă p i r l o á i e*.

pl. *țărușei* 924 VI.

țăvúică s. f. 903 VIII a dim. de
la *țeavă*

țeápăn adj. m. 961 VIII [despre
pământ] „gras, roditor”. *Dăcă-! țerenu mai...
mai țăpăn, pămîntu, vez, mai țăpăn, mai bun,
mai gras, [porumbul] il pui la um_métru.*
Dăcă-! pămîntu mai slab, nu prea produce,
pui la um_métru și jumătăte.

țeásă, sã ~ vb. conj. prez. 3
sg ~ *cuibăr* 929 III [despre cloșcă] „sã-și
pregătească cuibar”. *O cloță, cînd ja începe*
sã țeásă cuibăr.

țeperigúță s. f. 922 VIII „mică
unealtă agricolă cu care se taie buruienile
din semănături; săpăligă”; cf. *c o s ó r,*
c o s o r i ț ă, ț ă p i g i, ț i p i r i g ă;
ț e p e l i g ă.

pl. *țeperigúte* 922 VIII.

țigăre adj. f. 917 VII, 997 V [des-
pre lînă] „țigaie”.

țigănón s. m. pl. 961 VII „meș-
teri țigani, veniți în sat din alte părți”.
[Pieptănușii] *i-aducă... aștă... cum_să spun*
... țigănóni aștă, că nu iereă țigán, iereă
țigănón așá.

țitór adj. m. 923 VI „rezistent”

[Fagul] *je un copac care-î mai slab, însă-î mai tîitor la apă . nu prea să lipesc-te apă de jël.*

țiligóm v **țiligónul**

țiligónul, de -a ~ loc. subst.

977 II „jocul de copii ‘de-a prinselea’”.

M-am jucă de-a țiligónu cu cordónu,

cf *ale rg á ta*, de -a in g o n á - t a

var **țiligóm** s 978 II.

cf CV, III, 1951, 12, p 37 s v **țiligos**

țilindrează, se ~ vb. refl.

ind prez 3 sg. 983 VI [despre cereale] „se

aleg cu triorul” [Griul] *il făcș curăt, il*

țilindrăm, il dă la țilindru 928 VIII, cf

triolám

1 pl **țilindrăm** 928 VIII, 930 VI

var **intilindrăm** vb ind prez 1 pl

982 A, *se țulindrează* vb refl ind prez

3 pl 924 VI.

cf TDRG s v **țilindru**

țimentuiesc, să ~ vb conj prez

sg 944 VIII „să cimentez”. *Nu m-am mai*

apucăt să mai il țimentuiesc [bunaru],

l-am zidit

țipirigă s. f 956 A „mică u-

nealtă agricolă, cu care se taie buruien-

le din semănături, săpăligă”, cf. *co só r,*

co so r i ț á , ț á p i g i , ț e p e r i g ú -

ț á , ț e p e l i g á

cf LEXIC REG s v **țipirigă**.

țipuiá vb ind impf 3 sg 939

VII „țipă”

v CV, IV, 1952, 2, p. 38, LR, X, 1961,

p 238 s v **țipu**

țîlnic s. 940 V „pînză rară, fo-

losită ca sădilă sau ca cenușar”. *S-o in-*

kégát, o prins um pic kágu, atúnša-l strî-

zim cu mîinile si-l púnim în țîlnic Si dú-

pa se l-am pus în țîlnic, il púnim să șe

scúre mai mult 940 V. *Désupra* [obodu-

lui] *púnem ũ țîlnic de fujór, mai rar. Si*

dásupra de țîlnic púnim senușá 940 V,

cf *m á s á 3º, str ā c ā t ó r*

țîncúșă s f 1º v **țăncúș. 2º**

965 A „semn de recunoaștere făcut în u-

rechea oii”

țîncúșul, de -a ~ loc subst

971 I „numele unui joc de copii”

țîr s m 990 V „ardei iute”, cf

ne ic ú ț , p ā s t á i , pu ț ó i , ț á pu-

r é l , ț i r é i , ț i ț e , ț i ț i r i g i

v. LR, VIII, 1959, I, p 64 s v.

țîrei s. m. pl 928 V „ardei iuți”,

cf *ne ic ú ț , p ā s t á i , pu ț ó i , ț á pu-*

pur é l , ț i r , ț i ț e , ț i ț i r i g i.

țîrigánă s. f o ~ 976 IV

„puțin, un pic” *Odihnim o țîrigánă*; cf.

cîta, un piculéte, o țirișcă, o țirișiră, o țirișucă, o țirișică.

țirișcă s. f. o ~ 933 III, 952 VII „puțin, un pic.” *Rui cite-o țirișcă praf țiel* [in lapte] și să face brîză 952 VII; cf. cîta, un piculéte, o țirigănă, o țirișiră, o țirișucă, o țirișică.

țirișiră s. f. o ~ 919 VIII „puțin, un pic”; cf. cîta, un piculéte, o țirigănă, o țirișucă, o țirișică

țirișucă s. f. o ~ 967 VII „puțin, un pic.” *Punem și mai flêrbe o țirișucă*; cf. cîta, un piculéte, o țirigănă, o țirișcă, o țirișiră, o țirișică

țirișică s. f. o ~ 957 A „puțin, un pic”; cf. cîta, un piculéte, o țirigănă, o țirișcă, o țirișiră, o țirișucă

țirtoră s. f. 966 VI „varietate de viță de vie.”

țite s. f. pl. 997 VIII „ardei iuți.” *Arděj din ăla mic căre-l zice țite, iute*; cf. neicút, păstăi, puțoi, țăpurél, țir, țiréi, țițirigi.

țițirigi s. pl. 998 V „ardei iuți”; cf. neicút, păstăi, puțoi, țăpurél, țir, țiréi, țite

țivna s. f. art. 966 VII „țirtita”: [Pasărea] *Vo-mpart: țaj cotuăjele bășca,*

péptu, áripile, cósu, țivna obijnuită care ține cuada...; cf. tărteața.

țoglu s. 998 V „virf, țugui.” [Testurile] *le spoim frumós cu pálma, îi făcém un țoglu așá-n sus...*

țúcăr v. *ardéi*

țuléndru v. *țulíndru*

țulindrează v. *țilindrează*

țulíndru s. 1° 966 VIII „vas de formă cilindrică.” 2° 924 VII, 946 VIII, 978 III, 979 VIII „prior pentru griu.”

var. 2° **țuléndru** s. 945 VI. 2° v. LR, IX, 1960, 5, p. 35 s. v; cf. TDRG s. v. *țilindru*.

țurlă s. f. 923 VI, 952 VIII „clăie de coceni.” *Țurla să numește - acéga care-o făcém cū coceni car-j- aducém du pe cîmp. Bătem uo păleță im pămînt, de vro șásă, șapte métri și de jur imprejuru iej punem cloceni așá la rînd, ruată pe lîngă țurlă pân-ajungem la virfu îi* 923 VI; cf. șu roáje. v. CV, II, 1950, 1, p. 33 s. v.

țuróji s. n. 907 III „șiroi.” [S-au dus] *cu sînzete... țuróji după iej.*

udát s. n., la ~ 985 V, 922 V

„obicei la nuntă : mireasa merge prin sat cu o găleată cu apă”. *Kármā fétete și băieți, să kármā la udát, așa să spúne, ca să meárgă să plimbe mireása pîn sat și la urmă începe núnța* 985 V

ugnitúra s. f. art. 936 VI „zgomotul făcut de oile îngrămădite, cînd se agită de spaimă” *Văd că după ugnitúra uóiiilor, văd că traș dîn tîte părțile*

uíúm s. n. 956 VI, 974 VI, 998 VI „cantitate de cereale sau de țuică pe care, înainte vreme, și-o reținea proprietarul batozei sau al cazanului (de țuică)”. *Lya propiie-táru batózi-j-lya uíumu* 956 VI, cf. *tr e - i e r í ș t e a*

ujneám vb. ind. impf. I sg. 936 VII „strigam (?)” [Lupoaică] *Fuzá gé... gé mîne că kílocám. Kílocá și ujnám, așa fá-sím noi aší.*

ulúc s. 902 VI „vas paralelipipedic de scindură în care se ține brînza telemea la saramură”. [Bucățile de brînză] *le rej frumós cu mîna și le bag í ulúc, la saramură.*

umbreájă s. f. 975 VI „plasă, mreajă de pescuit”.

pl. *umbreji* 975 VI.

úmerele s. n. art. ~ *picióru* lui 979 A „partea de deasupra aabei piciorului”

umplutúra s. f. 950 VI „lemn

asezate orizontal, care formează pereții casei de lemn” și între cățele să umple cu lemn.. la lémnele - aștia umplutúra-i spúne; cf. *d r u - é t e, d r u g á n*

úna, 1° la ~ loc. adv. 906 VI, 939

III, 943 VII „laolaltă, împreună” *feméje mulgși jele la úna cu cobáni* 906 VI. *Çimicírú nu- cu bisárica to la úna* 943 VII 2° *úna - ntr-úna* loc. adv. 955 VII „mereu, continuu”. [Mămăliga pripită] *o raj cu mestecátu úna-ntr-úna, nu mai o lasi ca să feárbă.*

unchés s. m. 969 A „bunic”.

ungurenească s. f. 903 IV

„numele unui dans popular”

cf. CADE s. v. *ungurească*:

urár s. 929 VII „coroniță împletit

tă din fișii de pînză și arnici roșu și negru, care se pune în capul mortului” *li face [mortului] așa ú-urár frumós cu niște arnic a-șá - împleticit pe-ajic - așa [...]] și cu róșu și cu négru și cu álbú.*

urciór s. n. 1° 961 V, 975 V „pe trecere, luni după nuntă, la părintii miresei, cînd nuntașii se duc cu un urciór împodobit cu flori”; cf. *butó*, *cús cri*, *florá-re*, *logón* 2°, *morișcă*, *pro-țăp*, *rachíu* 2° pl. 989 V „fire (de tutun) răsărite des într-un loc, fiindcă sămînța n-a fost răspîdită bine”. *Améșes*

*sămînța bine, ca să nu dea urcătoară ... că
decă să de urcătoare vine și să face preș
des, cf pîl n ă.*

var 1° *ulciór* s. n. 965 VII.

urdár s. n. 997 VI. „băț lat la un
capăt, cu care se fărîmă laptele închegat. A-
șă iestē obicēiu cōbănului, ăre-o [K]um
băt așă făcūt aicā drept, lat, și-l numēște
urdár, bățu- ăla, și-l mēstecă [laptele în-
chegat] frumós, fărîmă brînza

urdím vb. ind. prez. 1 pl. 908 V. „ur-
zim. [Cinepa] o dăm pã urzóiu ăla. Uo urdím,
dup-ăcēia uo púnem î rãzbói; cf o r d.

uréchea s. f. art ~ *pódului*
970 VIII „capătul podului” *La uréka pódului,
cim mā uít, hob_jandármí.*

urliște s. f. 983 A „dezordine, ha-
rababură”

urmările s. f. pl. art 963 VII
„rămășițele”. [Lina] o dă la dăréc și-ale-
gém noi și pe urmă, urmări-élea le dú-
cē la masină; cf ș t í m ă.

úrme s. f. pl ~ *de opinci* 920
V „bucăți de piele, din care se croiește cite
o pereche de opinci”

cf TDRG, CADE s. v. *urmă*

urs s. m. 928 VIII „teighea de tim-
plărie” *Ásta [ursul] e u măsă și pe măs-ă-
ea este un butúc și cu .. ăga cu [e]c-ocus-*

turice ... și-i spune custura a úrsului.

urzesc vb. 1° ind prez 1 sg. 960
VIII „încrețesc opincile cu nojițele” [Opin-
cile] *le urzím cu curéle din ășteá, cf în-
zobím, înzorzéște, urzobím,
virzobéști. 2° refl ind prez 3
sg. se urzéște căsa* 954 VIII „se încheie
lemnle din care se clădește casă”.

1° ind prez 1 pl. *urzím* 929 VI, pf.
c 1 sg *am urzít* 929 VIII.

urzici s. f. pl ~ *grečéști* 981
III „urzici moarte.” *Urzíc grečéști. urzíc
muárte, cum lé zicem noi.*

urzoábe v. *hirzoábă*

urzobím vb. ind. prez. 1 pl. 929
VI „încrețim opincile cu nojițe” [Opincile]
le urzobím cu urzoábe din ășteá, cu curéle;
cf *înzobím, înzorzéște, ur-
z é s c 1°, virzobéști.*

vailing s. n. 906 V, 946 III
„lighean adînc, emailat, folosit la bucă-
tărie”

var *valing* s. n. 962 V.

valing v. *vailing*

vapór s. n. 972 VIII a „locomobilă”

[Înainte se treiera] cu vapoările. *Băgă foc în vapor și vaporu presă niște aburi și da drumu la mașină.*

pl. art. *vapoarele* 972 VIII a.

vătră s. f. 941 A „pardoseală de pământ la casă.”

pl. *vêtre* 941 A.

v. CADE s. v. (Ban).

vălăuște s. n, pl. 939 VI dim de la *vălău*.

vălóg 1° s. 967 V „balot (de lână). [Lina] o dau așa la dărăc și iasă vălóg. 2° s n. pl. 958 VIII „scinduri îmbrăcate cu un amestec de pământ și fin sau paie, din care se face tavanul”; cf. *vălúșe*

2° pl *văloage* 958 VIII

var. 1° *vălúg* s. 981 III.

vălúg v. *vălóg* 1°

vălúșe s n pl. 961 VI „scinduri îmbrăcate cu un amestec de pământ și fin sau paie, din care se face tavanul”, cf. *vălóg* 2°.

vătășițe s f pl. 929 VII „femei care fac parte din formația de călușari”, cf. *crăiță*.

vătrăi s n. 966 VIII „unealtă de fier cu miner de lemn, cu ajutorul căreia se fac gropi pentru îngropatul viței de vie”; f. *să d é l c ă*, *s ă d é l ă*.

veleânțe s. f. pl. 977 Va „macaturi, velințe.”

v. DM. s. v *veleanță* (reg.).

venea vb. ind. impf. 3 sg. 972 A „aducea venit, renta” *Aveám pădurea căre venea.*

venire s. f. 956 V „timp liber, disponibil” *Lina... o aruncă-m pod acolo și cinăre venire, atunci o spală.*

cf. CIAUȘANU, GL. s. v *pe venire*.

verde adj 1° sg. 913 A [despre pământ] „umed”. *Dedesúpt pământu îi verde* 2° pl. 920 V [despre cirnați] „neuscați, nefumați”. [Cirnații] *nu să toplesc* [...] *până nu să zvintă și s-afum-um-pic, că dacă să bag-așă verzi cum sint, să acresc în vâlă.*

2° pl *verzi* 920 V.

1° cf. TORG s. v.

vergelit, *am* ~ vb. ind. pf. c. I sg. 912 VIII „am bătut pe pereții casei vergele, nuiete, ca apoi să-î pot lipi cu pământ”. cf. *a răc e ș t e*, *n u i e l e á z ă*, *p ă i e n t e á z ă* 2°.

cf. DM s. v *vergela*

verse, *să* ~ vb. conj. prez. 3 sg. 983 VI [despre vița de vie] „să dea, să facă (lăstare)”. [Vița] *o desfăce la căpúșă, ca să poptă- ea să-j- versă lăstaru.*

verteliță s. f. 903 VIII b „soră sanitară”.

verzeală s. f. 913 V „zeamă de culoare verzuie.” [Foile de varză] *le mai spălaj cu apă iar încă- to dăță, știț, ca să ieșă verzala-ăia. să nu mai mirășă a brus-tăni;* cf. *verziciúne* 1°

verziciúne s. f. 1° 910 VII „zeamă de culoare verde” *Știru [...] îl storcém bğine- așă, să ieșă verziciúneă-ăia*, cf. *verzeală*. 2° pl. tantum 904 II „verdețuri, ierburi” [La rațe se dau] *urzić și verziciúni.*

2° pl. *verziciúni* 904 II.

veselări s. m. pl. 976 VI „persoane de la care se împrumută vasele pentru nuntă”.

vetelinár s. m. 901 VI „veterinar”.

cf. CIAUȘANU, V s. v. *vetrinar*.

vețichii s. f. pl. 914 VIII „nuiele de salcie sau de alun cu care se paie nteaza pereții casei” [Pereții] *să cêrcuje cu niște vețichii așă ca dēgitele*, cf. *jordéne*.

viérme s. m. 956 A „flore la sfredel”; cf. *múgur*.

viezuríme s. f. 957A „vizuină” v. CADE s. v. (Ban); cf. TDRG s. v.

viezurină (Trans).

vinári s. m. pl. 993 VII, 996 V „nuntași de- ai miresei care se duc, simbătă seara, înainte de nuntă, cu plocon la mire”.

vínele s. f. pl. art. 956 IV „sanțurile care se fac pentru irigare, la grădinile de zarzavaturi.” *Ne trimeășără la... să le făcém vínele pēntru a... să irigám [...] să udăm lúbeniță, pépeni, castravéți, vărză;* v a d.

cf. TDRG, CADE s. v. *vină*.

víră s. f. 958 VIII „sul pe care se înfășoară lanțul la fintină”; v a l ó g.

vistiriúl s. n. art. 926 II „bisturiul”

vișínár s. m. 979 VI, A „vișin, pom care face vișine”.

vișteálă s. f. 927 A „spuzea lă. bube care apar la buzele crăpate de vînt”.

cf. CADE, CIAUȘANU, V. s. v. *viști*.

vijlân adj. m. 907 VIII „voinic” *A sârit băiatu [la urs], um- băiát tot vijlân*

vînteálă s. f. 967 VIII „vînturătoare.” *Cînd ierșă vînt, nu ne mai trebuia vînteálă, [...] îl vîntură- la vînt [grîul]* pl. *vîntéli* 967 VIII.

vîrcán s. n. 977 A „vale joasă”

cf. CIAUȘANU, GL s. v.

vîrfete s. n. 916 IV, 956 A „vîrf”

[Porumbului i] *se cûrăță vîrfetele și cotóru*
acólo și se lăsă nûmajî boábele du pe mîjloc
916 IV.

pl **vîrfete** 954 VIII.

cf. CIAUȘANU, V s. v. **vîrfote**, CIAUȘANU, GL s. v. **vîrfot**.

vîrzobéști, *să* ~ vb. conj. prez.

2 sg 967 VIII „să încrețești (opinca)”, cf. în-
zobím, înzorzéște, urzesc¹, ur-
zobím.

cf. CADE s. v. **vîrzob**, CIAUȘANU, V s. v. **învîzobi**.

vlăjeá, *se* ~ vb. refl. ind. impf.

3 sg 938 VI „se făcea elastic (un lemn), bă-
tîndu-l cu muchia toporului și trecîndu-l
prin foc.”

conj. prez. 2 sg **să vlăjești** 938 VI.

cf. LR, X, 1961, 3, p. 238 s. v. **vlăji**.

voálă s. f. 911 V, 965 VII, 971 V, 977

III, 978 III, v, 990 III, VII, 994 Vb „voal (de mirea-
să)” [Mireasa e] *cu voálă pe cap, gîrlántă*
977 III, v o I.

voltám vb. ind. impf. I pl 903 VIII b

[la pădurărit], rostogoleam buștenii cu ajuto-
rul țapinelor” *Minám* [buștenii] *la apă* [...] *așă-i, să numeá atúncă cã-i voltám la apă.*

vránul s. art. 937 VI „vrana”

vréce v. **vrécie**

vreci v. **vrécie**

vrécie (3 sil.) s. f. 954 VII, 964 v

„leșie care rămîne la fundul cazanului, după
ce s-a fierit sápunul”, cf. *boscovínă*, fi-
cáți, mardáf 1°, mărúlá, moáre
2°, sārátúri, strat, treasc;
vátără,

var. **reci** s. 924 VII, **vréce** s. f.

950 V, 955 V, 959 V, 966 VII; **vreci** s. 951
VII, 960 V.

v. DM s v **vrécie** (reg.).

vulpésc adj. m. 951 VI [despre ni-

síp] „mărunt, fin [?]” *Nisíp vulpésc* [...] *un_fiel de nisíp mărunt.*

zadcă s. f. 976 III „lemn cu care

se întoarce sulul de dinapoi al războiului de
țesut.”

cf. VÎRCOL, M s v **zatcă**.

zábăr s. 924 VI, 968 VI, VIII. 971

VIII, 973 VI 983 VI „varietate de viță de vie
nealtoită” *le viță zábăr, nu_este_vie_al-
turiítă* 968 VIII.

zále s. pl. tantum 951 A, VII, 952 A

„materia moale în care sînt prinse semintele (la dovleac, pepene etc)”. *Zăle d'edovlețe* 951 VII.

v. IONESCU, GL s. v.

zamfirói s. m. 952 A „pasăre cu pe-
ne galbene”

cf. DM s. v. *zamfiră*.

zâte (3 sil.) s. f. pl. 965 VII „u-
nealtă de pescuit, formată dintr-un șir de
cîrlige prinse pe o sfoară, pripon”. *O sfoară
așă să kermă zâte, cu cîte pătruzăc, cîn-
zăc de ace pe ia... ș-o sută O ducăm cu
bârca say înót*; cf. z á u c á.

zaton s. 921 A „parapet de nuiele
sau de lemne, cu care se întărește malul u-
nei ape”; cf. c ā și i ț ā 1°.

v. SCRIBAN, D. s. v (sud).

zăucă (2 sil.) s. f. 962 II „uneal-
tă de pescuit, formată dintr-un șir de cîrl-
ge prinse pe o sfoară; pripon”. *Zăucă ieste
o sfoară dîntr-aja lîngă, c-um băicón la
cap și, cu ace pe ia*; cf. z á o t e
pl. art. *zăucile* 962 II.

zăhăite (3 sil), sã ~ vb. conj
prez. 3 sg. 914 VIII „să incline, să aplece în
tr-o parte”. *Le agă stîlpi așea, o prinde [casa]
ca să nu să balășeză, s-o zăhăite*

zăhăne vb. ind. prez. 3 pl. 911 VIII
lătră”. *Aclo unde zăhăne cînî mult! laolăllă,*

cf. a l ā i n d

zăhănitul s. n. art. 911 VIII „lătra-
tul”. *Di zăhănitu cînîlor făcă, făcă uo lărma
dă gîndeajă cã-i trimbița ...*, cf. h ā l ā i u l.

zainăuș (3 sil.) s. n. 960 IV
„scrînciob, leagăn”. *Am făcút acólo un zai-
năuș... de creăca únuj pom.*

zălăr s. n. 945 VII, 947 A „lanț”.
*Avém dalári, așă-i zîsim noi, de coș... și pu-
hám țăstu și fășám malaj* 945 VII; a l á t.
v. CV, II, 1950, 2, p. 31 s. v.

zămăltuită adj. f. 1° 949 V, 951
A, 967 V, 990 III „smăltuită”, 2° 941 A „fu-
dulă [?]”

cf. CADE (Ban.), LEXIC REG. a. v.

zămălt

zămîrsêște, se ~ vb. refl
ind. prez. 3 sg. 923 VI [despre unt] „se a-
crește” [Untul] *să zămîrsăștê puțîn, căpătă
puțînă areală*

zăretêște vb. ind. prez. 3 sg. 955
A „tresare (din somn)”, cf. t r u g n é s c.
cf. CV, IV, 1952, 2, p. 38 s. v. *zălet*.

zăvt s. 976 V „smoală”.

zбіlțe s. pl. 917 A „fire, mițe de
lînă scoase de piovă la suprafața păturii”
cf. CIAUȘANU, GL, VIRCOL, V. s. v.

zбілtos.

zбірл adj. m. 914 A „cu părul creț”

Cal zbird.

zburător *adj.* m. 977 VIII [despre pământ] „nisipos, fărîmicios”. *Unde jêste kô-cu patrivit pêntru vije, [...] nic' bun, nic' prost, așá d-ál zburător!*; cf. *pripitor* 1°.

zdupăneá *v. zdupăneá*

zdrobitoáre *s. f.* 913 VI, 927

VI „mașină manuală pentru zdrobit strugurii”; cf. *storcitoáre*, *stroșitor*, *strúj-niță*, *zdropșitoáre*, *zdroșitoáre*, *zobitoáre*; *stroșitoáre*.

zdrobuléte *s.* 910 VII „cocoloș”.

Cîn ne trêbe kag, lom ũ, zdrobuléte d-acoló șt- l púnem într-o sticlúță cu apă; cf. *boá-că*, *bobolói*, *bonț*, *dardolóși*, *ștruț*; *gogolie*.

zdropșéște *vb. ind. prez.* 3 sg.

987 VIII [despre struguri] „zdrobește”; cf. *se o-moáră*, *zdrucéști*; *stocșí*, *stor-șí*, *stroșí*.

1 pl. *zdropșím* 935 VI, VII, 939 VIII,

988 VIII.

var. *strocșím* *vb. ind. prez.* 1 pl. 954 VI

a; *zdrucșím* *vb. ind. prez.* 1 pl. 947 VI;

zdrupșím *vb. ind. prez.* 1 pl. 942 VIII

v. CADE *s. v.* *strocși* (Trans); cf. TDRG

s. v. *stropși*, *zdroși*, *zdruși*, CADE *s. v.*

stropși, SCRIBAN, D. *s. v.* *stropșesc*,

zdroșesc, DM *s. v.* *zdroși*, *zdruși*.

zdropșitoáre *s. f.* 938 VIII, 942

VIII „mașină manuală pentru zdrobit strugurii”; cf. *storcitoáre*, *stroșitor*, *strúj-niță*, *zdrobitoáre*, *zdroșitoáre*, *zobitoáre*; *stroșitoáre*.

var. *strocșitoáre* *s. v.* 950 VI.

zdrópul *s. art.* 976 II „numele unui joc de copii”

zdroșitoáre *s. f.* 982 VI, VIII

„mașină manuală pentru zdrobit strugurii”; cf. *storcitoáre*, *stroșitor*, *strúj-niță*, *zdrobitoáre*, *zdropșitoáre*, *zobitoáre*; *stroșitoáre*

var. *zdroșitor* *s. n.* 994 Vb, VI.

cf. LEXIC REG. *s. v.* *stroșitoare*.

zdroșitor *v. zdroșitoáre*

zdrucéști *vb. ind. prez.* 2 sg

937 VI [despre struguri] „zdrobești”; cf. *se o-moáră*, *zdropșéște*; *stocșí*, *stor-șí*, *stroșí*.

v. CADE, *s. v.* (Ban., Trans), cf. TDRG,

DM *s. v.* *zdruși*.

zdrucșím *v. zdropșéște*

zdrupșím *v. zdropșéște*

zdupăneá *vb. ind. impf.* 3 sg.

982 VII „tropăia, zdupăla.”

var. *zdupăneá* *vb. ger.* 919 I.

zestrói *s. m.* 943 A „bărbat care, prin căsătorie, se mută în casa nevastei”;

cf. ginerói.

v. LR, XI, 1962, p. 263 s.v.

zgăbăuță s. f. 927 A „aşchle-surcea”. *Zgăbăuță de ațităt fôcu.*

pl. *zgăbăuțe* 927 A.

zgarămșăt adj. m. 970 V „zgrun-turos. aspru”. [?estul] *il spoim aşă nițâl pe di di jos [...] sã nu fiie... zgarămșăt;*
cf. *bubințós*, *zgîrgomát*.

zgāvāş s. 948 VIII „șântuleț.

zgirbulit adj. m. 951 II „zgribu-lit” *Erã un om zgirbulit, erã c-ũ cojzoc pe iel.*

zgîrgomát adj. m. 970 V „zgrunțuros. aspru”; cf. *bubințós*,
zgarãmșăt

zgoádă s. f. 944 A „prilej fa-vorabil”. *Prind ȳo zgyádã cu myãra, cînd ie ápã, cînd nu, o nimeãrã... dácã pluãie fãş fãiinã*

v. CADE, SCRIBAN, D. s.v. (Ban.); cf. DOINA, II, 1930, p. 17-18 s.v. *zgoodi*.

zgrãmúşile s. pl. art. 970 V bulgãraşii, bucãtelele. *Sã nu sã lãsi pe pî-ni zgrãmúşil-elea acólo de pãmînt [din est].*

zgrimãm vb. ind. prez. 1 pl. 917 VI „niciim surpãm”. [Prundul îl] *zgrimãm*
~ *ios sî-1 lom şî púnem în cãrúťã.*

zgurávã adj. f. 920 VIII „sfãrimi-cioasã”. [Brinza iese] *mai zgurávã. [...] áia de-o fierbe*; cf. *zгурупóásã*.

cf. CV, III, 1951, 6, p. 27 s.v. *sgurar*.

zгурã s. f. 937 A „fãrimiturã de piine”; cf. *farãmã*, *zгурúmi*.
pl. *zгурe* 937 A, 947 A.

v. GAMILLSCHEG, O. M. s. v.

zгурúmi s. f. pl. 950 A, 952 A „fã-rimituri de piine”; cf. *farãmã*, *zгурã*.
v. IONESCU, GL., CV, I, 1949, 5, p. 25
s. v. *zgurumã*.

zgurúpã, se ~ 956 A [despre tã-işul unui cuțit], se zimțuieşte, se aspreşte.”
cf. IONESCU, GL., LEXIC REG., s. v.

zgurupa.

zgurupoásã adj. f. 920 VIII „sfã-rimicioasã”. [Brinza iese mai] *zguruppásã [...] áia de-o fierbe*; cf. *zгурávã*.
cf. IONESCU, GL., LEXIC REG. s. v.

zgurupa.

zimitic s. n. 945 VII „terci de mãlai nefert, care se dã puilor de gálnã”;
cf. *aluát*, *dimicúş*, *mie un éci*, *pã-sãt 1°*.

zimțitã adj. f. 979 VIII „zimțatã”.
Sécerã zimțitã.

zlai s. 951 A „cele patru scinduri fixate pe cheile fintinii, pe care se pune gã-

leata"; cf. corlátă, coroánă

zlăvoacă s. 960 A „specie de buruiiană”.

cf. TDRG s. v. *zglăvoc*.

zmîrtim vb. ind. prez. 1 pl. 992 VII „învîrtim” *C-o mină zmîrtin de fu s și cu una trázim din cáier*.

zoánă s. f. 920 V, 996 A „porțiu-nea (acoperită cu iarbă) dintre partea carosabilă a șoselei și gardurile caselor”.

var. *joánă* s. f. 915 I.

cf. LR, X, 1961, p. 23 s.v.

zobim vb. ind. prez. 1 pl. 901 VI [despre știuleții de porumb] „curățim de boabe” *Dăm porúm jos, cîn șase sac, îi zobim, îi băgăm în sac. [...] Zobim o bucătă de porumb ș-ála-l ținem în mină și dăm cu el pe caláltă*; cf. de j g h i o - r á m 1°, g h é u r i, m i c u r á m.

zobitoáre s. f. 919 VI, 922 VIII „mașină manuală pentru zdrobit strugurii” *Avém o zobituáre din élea de mină de zob-strúguri* 922 VIII; cf. *storcei-*

toáre, stroșitor, strúj-niță, zdrobitoáre, zdropșitoáre, droșitoáre, stroșitoáre.

zorzá s. f. 950 VI „gurgui (la opincă)”.

zorzim v. *inzorzéște*

zovenească, să ~ vb. conj. prez. 3 sg. 990 VI „să învelească (mireasa), să pună voalul (miresei)”; cf. *involtá, sovonéște*

cf. TDRG s. v. *zovoni*.

zulumit, *m-am* ~ vb. ind. pf c. 1 sg. 945 A „m-am zăpăcit, m-am fisticit” imper. negativ 2 sg. *nu te zulumí!* 944 A.

zviduitură s. f. 929 VIII „însănătoșire”.

cf. TDRG (Olt., Ban.), DM (reg.) s. v.

zvidui, CIAUȘANU, V. s. v. *zviduială, zviduire*.

zvonát, *s-a* ~ vb. refl. ind pf c. 3 sg. 913 A „s-a zvonit”

Redactor responsabil: DOINA POPESCU
Tehnoredactor: VICTORIA UNGUREANU

*Dat la cular 20.06.1967. Bun de tipar 18.08.1967. Apărut 1967.
Tiraj 1450 ex. legate. Hîrtie de scris I A de 63 g/m² 610x860/16.
Col. editoriale 8,80. Coli de tipar 11,25. A. 09 098/1967. CZ. pentru
biblioteci mari și mici 459,0 (498,2)—3.*

Întreprinderea Poligrafică «Arta Grafică». Str. Șerban Vodă nr. 133,
București, Republica Socialistă România, Comanda nr. 250.

